

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

32'nci Toplantı
9 Mart 2023 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

Sayfa

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı Abdullah Nejat Koçer'in 6 Şubatta meydana gelen depremde hayatını kaybedenlere Allah'tan rahmet dilediğine ve Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

2.- Oturum Başkanı Abdullah Nejat Koçer'in, görüşmelerdeki konuşma üslubuna ilişkin açıklaması

III.- AÇIKLAMALAR

1.- Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın, 6 Şubatta meydana gelen depreme ve afetlerin yaşanmaması için yapılması gereken yasal düzenlemelere bütünlüklük anlamda bakılması gerektiğine ilişkin açıklaması

2.- İstanbul Milletvekili Emine Gülizar Emecan'ın, 6 Şubatta meydana gelen depreme ve (2/4987) esas numaralı Kanun Teklifi'yle ilgili tali komisyon raporuna ilişkin açıklaması

3.- Manisa Milletvekili Uğur Aydemir'in, İstanbul Milletvekili Emine Gülizar Emecan'ın (2/4987) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasında ismini kullanarak satışmada bulunduğuna ilişkin açıklaması

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.- Giresun Milletvekili Cemal Öztürk ve 106 Milletvekilinin; Afet Yeniden İmar Fonunun Kurulması ile Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4987)

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

32'nci Toplantı

9 Mart 2023 Perşembe

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu saat 11.02'de açılarak üç oturum yaptı.

Oturum Başkanı Abdullah Nejat Koçer,

6 Şubatta meydana gelen depremde hayatını kaybedenlere Allah'tan rahmet dilediğine ve Komisyonun bugünkü gündemine,

Görüşmelerdeki konuşma üslubuna,

İlişkin açıklama yaptı.

Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan, 6 Şubatta meydana gelen depreme ve afetlerin yaşanmaması için yapılması gereken yasal düzenlemelere bütünselik anlamda bakılması gerektiğine,

İstanbul Milletvekili Emine Gülizar Emecan, 6 Şubatta meydana gelen depreme ve (2/4987) esas numaralı Kanun Teklifi'yle ilgili tali komisyon raporuna,

Manisa Milletvekili Uğur Aydemir, İstanbul Milletvekili Emine Gülizar Emecan'ın (2/4987) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasında ismini kullanarak sataşmada bulunduğu,

İlişkin açıklama yaptı.

Giresun Milletvekili Cemal Öztürk ve 106 Milletvekilinin; Afet Yeniden İmar Fonunun Kurulması ile Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4987), tümü ve maddeleri üzerindeki görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından 20.20'de toplantıya son verildi.

9 Mart 2023 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.02

BAŞKAN: Cevdet YILMAZ (Bingöl)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri, sayın teklif sahibi, çok değerli milletvekillerimiz, Kıymetli Bakan Yardımcılarımız, kamu kurum ve kuruluşlarımızın kıymetli bürokratları, basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Komisyonumuzun 32’nci Birleşimini açıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı Abdullah Nejat Koçer’in 6 Şubatta meydana gelen depremde hayatını kaybedenlere Allah’tan rahmet dilediğine ve Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Gündeme geçmeden önce... 6 Şubat 2023 tarihinde ülkemizde meydana gelen ve 11 ilimizi doğrudan etkileyen büyük bir deprem felaketi yaşadık bildiğiniz gibi. Depremde hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah’tan rahmet, yakınlarına başsağlığı, yaralı vatandaşlarımıza acil şifalar diliyorum. Allah ülkemizi ve milletimizi her türlü afetlerden muhafaza eylesin diyor ve gündeme geçiyorum.

Gündemimizde depremle doğrudan ilgili olarak (2/4987) esas numaralı Giresun Milletvekili Sayın Cemal Öztürk ve 106 Milletvekilinin Afet Yeniden İmar Fonunun Kurulması ile Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

Şimdi, kanun teklifi sahibi Sayın Cemal Öztürk’ün sunumuna geçeceğiz.

Kanun görüşmelerine başlayacağız ancak o görüşmelerden önce salonda bulunan Değerli Bakan Yardımcılarımız ve kamu kurumu ve kuruluşlarımızın temsilcilerinin kendilerini Komisyon üyelerimize tanıtmalarını rica ediyorum ve daha sonra teklif sahibi Sayın Cemal Öztürk’e söz vereceğim.

(Katılımcılar kendilerini tanıttılar)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ediyorum.

Şimdi görüşmelere geçiyoruz.

Cemal Bey’e söz vermeden önce bir söz talebi var.

Sayın Paylan, usul üzerine, buyurun lütfen.

III.- AÇIKLAMALAR

1.- Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan’ın,6 Şubatta meydana gelen depreme ve afetlerin yaşanmaması için yapılması gereken yasal düzenlemelere bütünlük anlamda bakılması gerektiğine ilişkin açıklaması

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; salonda bulunan herkesi saygıyla selamlıyorum ve ben de depremde hayatını kaybeden yurttaşlarımıza Allah’tan rahmet diliyorum.

Değerli arkadaşlar, Sayın Başkan da Allah’tan rahmet diledi ve “Allah bizi bir daha böyle afetlerden muhafaza eylesin.” dedi. Bu kürsülerde yüzlerce kez, binlerce kez biz afetlerde hayatını kaybeden yurttaşlarımız için Allah’tan rahmet dilemişizdir ama üç ay sonra bunlar hep unutulur ve bir bakarız bir yıl sonra bir selde yüzlerce yurttaşımız ölmüş, iki yıl sonra binlerce yurttaşımızı depremlerde kaybetmişiz.

Arkadaşlar, bizim görevimiz Allah’tan rahmet dilemek değil yalnızca, bizim siyasi sorumluluğumuz var ve ölen bütün yurttaşlarımızın vebali boynumuzadır; başta iktidar partileri olmak üzere, hepimizin boynunadır. İşte, bu vebali azaltmak için ve bir daha bu veballerle yüz yüze gelmemek için tedbir almalıyız. Allah bizlere akıl fikir vermiş, bilim vermiş, ilim vermiş; bu bilim ve ilim çerçevesinde hareket edersek hiçbir yurttaşımız hayatını kaybetmez. Bu kanunda “asrın felaketi” olarak tanımlanıyor ama her yıl dünyada 7’nin üzerinde onlarca deprem oluyor; Japonya’da oluyor, Şili’de oluyor, başka ülkelerde oluyor, hiç kimse hayatını kaybetmiyor ama ne hikmetse bu “kader planı” denilen şey yalnızca Türkiye’de işliyor. O açıdan buna “kader planı” diyemeyiz, bu doğal olayları afet hâline getiren düzenle yüzleşmemiz gerekir ve bir daha olmaması için düzenlemeler yapmamız gerekir.

Sayın Başkan, benim size çağrım şu... Şimdi, burada bir afet fonu düzenlemesi getirilmiş iktidar partisi milletvekillerinin imzalarıyla; bunun çok eksik bir bakış olduğunu düşünüyorum, çok eksik. Bu olayı bütün yönleriyle değerlendirmemiz gerekir, hem yaraları sarmak için hem de bir daha afetlerin olmaması için düzenlemeler yapmamız gerekir. Yani yanımda bir hekim oturuyor, ona sorsanız “Hekimlikte esas olan nedir?” diye “Koruyucu hekimliktir.” der. Yani bir kişi kanser olmadan önce...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Paylan, sözünüzü kesmek istemem ama bunu gün boyu zaten tartışacağız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkan ama meramıma geleceğim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Usul yönünden...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam, şimdi talebime geleceğim Başkan.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Tamam, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Talebimi izah ediyorum, bir dakika içinde talebime geleceğim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Buyurun buyurun, tabii.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şimdi, yanımdaki hekime sorsanız esas alanın koruyucu hekimlik olduğunu söyler ama bu fon yalnızca afet sonrasıyla ilgileniyor yani afet sonrası yıkımla ilgileniyor, koruyucu hekimlikle ilgilenmiyor. Şimdi, bizim görevimiz koruyucu hekimliktir. Elbette yaralı yurttaşlarımızın yaralarını saracağız. O açıdan Sayın Başkan, talebim şu... Pek çok yasa teklifimiz var. Ben Sayın Başkana da afetten hemen sonra telefon açtım ve bu meseleye siyasetüstü, partilerüstü olarak bakmalıyız dedim; bütün siyasi partiler olarak şapkayı önümüze koyup bir daha afetin yaşanmaması için gerekli tedbirleri almamız gerekir, bu konuda önerilerimizi birleştirelim ve Meclis olarak tedbirleri hep beraber alalım dedim. Bu konuda benim size önerim şu: Elbette, bu yasa görüşmesi devam edebilir ama bu yasa görüşmesi devam ederken bütün siyasi partilerin önerilerini birleştirerek bir daha... Beklenen İstanbul depremi var, İzmir depremi var, Bingöl, Hakkâri gibi, Erzincan gibi pek çok beklenen deprem var; bu depremlerde yurttaşlarımızın ölmemesi için ne yapabiliriz üzerine akıl yürütmemiz gerekir. Bu konuda da, mesela, bu toplantıya TMMOB yetkilileri çağırılmamış; Türkiye Mühendis ve Mimar Odaları Birliği... Şimdi, onların pek çok önerisi var, afetlerde ne yapılması gerektiğine dair raporları var. Niye biz TMMOB yetkilerini bu toplantıya çağırıyoruz, onları dinlemiyoruz arkadaşlar? Şehir Plancıları Odası var, afetlere karşı onların önerilerini dinleyelim diye Şehir Plancıları Odası yetkililerini niye çağırmadınız Sayın Başkan? Ya, bu meseleyi sivil toplumla birlikte, meslek odalarıyla birlikte, siyasi

akılla birlikte, bilimle birlikte, ilimle birlikte çözmeliyiz. Bu konuda size önerim: Bu kanunu bir gün daha bekletelim. Bu kanun üzerinde daha geniş anlamda, koruyucu hekimlik anlamında neler yapabiliriz bunları tartışalım diyorum ve bir daha afetleri yaşamayacak, insanların enkazlarda kalmayacağı deprem güvenli bir Türkiye'yi yaratmak için ne yapmamız gerekiyorsa o yasal düzenlemeleri yapalım diyorum Sayın Başkan.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim Sayın Paylan.

Usul üzerine başka söz hakkı isteyen? Yok.

Gün boyu bunları zaten tartışacağız. Çağrılmayan kurumlarla ilgili, arkadaşlarıma sordum, cevabını bekliyorum. Onlarla ilgili eğer eksik bir şey varsa gün içinde hemen tamamlasınlar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkan, toplantıya başlıyorsunuz ama.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Hemen tamamlayacaklar, söyledim. Şimdi bakıyorlar yani çağrılmış mı, çağrılmış gelmemiş mi bir bakalım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Çağrılmış olsa burada yazar Sayın Başkan.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Bir baksınlar, ben birazdan şey yapayım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Baksın.” değil, burada yazar çağrılmış olsa.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Şimdi, eksik bir şey olabilir, bakıyor arkadaşlar. Çağrılmamışsa “Çağrılmamış.” deriz, çağırırız yani o eksik varsa...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama biz görüşmeye başlıyoruz.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Hemen şey yaparız yani şu anda arkadaşlar bir baksınlar hemen, bana bir bilgi gelsin.

Evet, usul hakkında başka söz talebi yoksa ben teklif sahibi Sayın Cemal Öztürk'e söz vermek istiyorum.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Sayın Başkan...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Emine Hanım, buyurun lütfen.

2.- İstanbul Milletvekili Emine Gülizar Emecan'ın, 6 Şubatta meydana gelen depreme ve (2/4987) esas numaralı Kanun Teklifi'yle ilgili tali komisyon raporuna ilişkin açıklaması

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli Komisyon üyeleri, değerli bürokratlarımız, basın emekçilerimiz; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle depremde hayatını kaybeden tüm vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet ve kayıp yaşayan vatandaşlarımıza da sabır diliyorum.

Usulle ilgili olarak Sayın Başkan, bu kanun teklifi bu Komisyonunda görüşülmeden önce bir tali komisyon görüşmesi gerçekleştirildi dün, İmar Komisyonunda bir görüşme gerçekleştirildi. Bizim görüşlerimizi paylaşıırken tali komisyonunda çıkan raporun da elimizde olması lazım. O rapor hazır mı, dağıtılacak mı; ben bunu sormak istiyorum. Çünkü dün toplantının bir kısmına katıldım ve orada da önemli görüşler ifade edildi. O Komisyon raporunun da elimizde olması gerekiyor.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Hemen arkadaşlar onu dağıtsınlar; hemen dağıtılıyor.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet...

1.- Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın,6 Şubatta meydana gelen depreme ve afetlerin yaşanmaması için yapılması gereken yasal düzenlemelere bütünlük anlamda bakılması gerektiğine ilişkin açıklaması (Devam)

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, benim de talebime ne diyeceksiniz? Ya, bu meseleye daha bütünlük anlamda bakmamız gerekir, yalnızca koruyucu hekimlik anlamında da çalışmalar yürütmemiz gerekir.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Paylan, bununla ilgili görüşlerinizi birazdan daha da detaylı paylaşmanızı dilerim. Tabii ki önemli...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben sizden talep ediyorum.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Biz de cevap vereceğiz.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Tabii ki önemli, gün boyu bunu tartışacağız, bütün arkadaşlarımızın görüşlerini de alacağız. Yani şu anda biz görüşmelere başladık, bu görüşmeleri devam ettirelim, herkesin görüşünü alalım, ondan sonra birlikte değerlendirelim, olur mu?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Oylayalım geçelim, oylayalım geçelim.” diyorsunuz.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Evet, evet (!)

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir dahakinde yine Allah’tan rahmet dileyin vatandaşlarımıza, değil mi?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Olur, peki.

Sayın Cemal Öztürk, söz sizde; kanun teklifiyle ilgili bize geniş bir bilgi... Hatta bizim dağıtacağımız o raporun, dün siz de vardınız...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Oylayalım geçelim, oylayalım geçelim...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – İki de farklı şeyler, farklı alanlar...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu konuyla ilgili...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Arkadaşlar, karşılıklı konuşmayalım, lütfen.

Sayın Cemal Öztürk, dün siz de vardınız Bayındırlık Komisyonunda, orayla ilgili görüşlerinizi de paylaşırsanız memnun olurum.

Buyurun lütfen.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.- Giresun Milletvekili Cemal Öztürk ve 106 Milletvekilinin; Afet Yeniden İmar Fonunun Kurulması ile Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4987) ()*

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli milletvekilleri, Değerli Bakan Yardımcıları, kamu kurum ve kuruluşlarının değerli temsilcileri, değerli basın mensupları; hepinizi hürmetle selamlıyorum.

**(2/4987) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.*

Bildiğiniz gibi 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş merkezli yaşanan depremler Kahramanmaraş, Adıyaman, Malatya, Hatay, Gaziantep, Osmaniye, Şanlıurfa, Adana, Diyarbakır, Elâzığ ve Kilis illerimizde ve çevresinde çok büyük bir yıkıma sebep olmuştur. 46 binden fazla vatandaşımız hayatını kaybetmiş, 100 binden fazla vatandaşımız yaralanmıştır; maddi kayıplar ise hesaplara sığmayacak kadar büyüktür. Bir kere daha depremde hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Cenab-ı Allah'tan rahmet, yaralılara acil şifalar ve aziz milletimize başsağlığı diliyorum.

Yaraların sarılması için ilk dakikadan itibaren devlet ve millet olarak el ele verdik, canla başla, tüm gücümüzle çalıştık, çalışmaya devam ediyoruz. Elbette, ölenleri geri getirmek mümkün değildir ancak yaraların sarılması, acıların hafifletilmesi el birliği ile çalışırsak mümkün olabilecektir. Devletimiz güçlüdür, milletimiz yardımseverdir; inşallah, tüm bu zorlukları aşacak, şehirlerimizi, beldelerimizi, köylerimizi yeniden hep birlikte inşa edeceğiz.

Görüşmelerine başladığımız bu kanun teklifi, doğal afetler nedeniyle genel hayata etkili afet bölgesi ilan edilen alanlarda imar, altyapı ve üstyapı çalışmaları için gereken kaynağın sağlanması, yönetilmesi ve ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına aktarılması amacıyla Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı “Afet Yeniden İmar Fonu” adıyla bir fon kurulmasını amaçlamaktadır.

Tabii, sunumumun bu bölümünde, başlangıcında hâlihazırda Türkiye’de afet yönetiminin mali yönetiminin nasıl yapıldığı hakkında genel bir bilgi sunmak istiyorum.

2009 yılında İçişleri Bakanlığı Sivil Savunma Genel Müdürlüğü, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Afet İşleri Genel Müdürlüğü ve Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Genel Müdürlüğü birleştirilerek Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, kısaca AFAD Başkanlığı kurulmuştur. AFAD, başlangıçta Başbakanlığa bağlıyken daha sonra Başbakanlığın kaldırılmasıyla hâlen İçişleri Bakanlığına bağlı olarak çalışmaktadır.

Türkiye’de afet ve acil durum kapsamında yapılan harcamalar, AFAD acil durum özel hesabı, AFAD afet konutları yapımı, AFAD altyapı hasarı kapsamında mahalli idarelere yardım, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı kentsel dönüşüm özel hesabı, kamu idareleri afetlerden zarar gören kamu yatırımlarının onarılması veya yeniden yapılması hesapları çerçevesinde yapılmaktadır, hâlen bu 5 başlık altında. Kamu sermaye stokunda yer alan birçok yatırımlar bu başlıklarla yapılıyor.

Peki, AFAD öncesi durum nasıldı, ona da kısaca değinmek istiyorum. AFAD kurulmadan önce afet ve acil durum yönetimi, biraz önce söylediğim gibi 3 başlık altındaydı. Bunlar; İçişleri Bakanlığı Sivil Savunma Genel Müdürlüğü, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Afet İşleri Genel Müdürlüğü ve Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Genel Müdürlüğü kurumsal yapılanması çerçevesinde idare ediliyordu. Afet ve acil durum kapsamında bütçeden yapılan harcamalar dışında bu kapsamdaki harcamaların gerçekleştirilmesi için fonlar kurulmuş, bu fonlar 2001 yılı ve öncesinde kaldırılmıştır. Fonlar kaldırılmakla birlikte benzer görevleri ifa eden, harcama esneklikleri olan belli durumlarda İhale Kanunu ve diğer muhtelif kanunlardan muaf olan özel hesap uygulamaları bulunmaktadır. Bu fonları da şöyle kısaca tatat etmek istiyorum. Deprem fonu, afetler fonu, sivil savunma fonu gibi fonlar vardı ve biraz önce bahsettiğim gibi, yine 2001 yılında bunlar 4684 sayılı Kanun’un 6’ncı maddesiyle kaldırılmıştır. Amaç da burada maliye politikalarının etkinliğinin artırılması ve fonların belirli bir mali disipline kavuşturulmasıydı ki 1992 yılından itibaren Merkez Bankası nezdinde müşterek bir fon hesabına gelen gelirler buradan takip edilmekteydi, 1993 yılında bu fonların büyük bir kısmı bütçe kapsamına alınmıştı, 2000-2001 yıllarında da ekonomik istikrar programı çerçevesinde, bütçe birliğinin ve şeffaflığının sağlanması amacıyla fonlar tasfiye edilmiş ki benim kayıtlarımda, bu biraz önce saydığım 3 fon dâhil toplamda 52 fon tasfiye edilmiştir.

Sonuç olarak, fon uygulamaları mali disiplini bozması, bütçe birliğini zedelemesi ve kaynakların etkin kullanımı prensiplerinden uzaklaşılması gerekçesiyle kapatılmıştı ancak son ayda yaşadığımız Kahramanmaraş kaynaklı 6 Şubat depremi sonrasında, bu afetin büyüklüğü ve bu büyüklük karşısında bölgenin imarı, altyapı ve üstyapı çalışmalarının karşılanması için huzurlarınıza getirdiğimiz Afet Yeniden İmar Fonu'nun kurulmasına ihtiyaç duyulmuştur ve bu nedenle de 106 milletvekili arkadaşımızla (2/4987) esas numaralı Kanun Teklifi'ni Meclis Başkanlığına sunduk ve huzurlarınıza geldik.

Bu düzenleme ne getiriyor? Düzenlemeyle, kanun teklifinin kabul edilmesiyle, doğal afetler nedeniyle yapılacak imar faaliyetleri kapsamındaki harcamaların yalnızca bu amaçla kurulmuş ve merkezi yapıyla birlikte çalışacak bir fon üzerinden yapılması planlanmaktadır. Afet Yeniden İmar Fonu'nun kurulmasıyla, ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlarca taahhüt edilen yardım ve desteklerin tek bir elden takibi ve yönetimi amaçlanmaktadır. Fonun kurulmasıyla birlikte uluslararası yardımlar etkin şekilde temin edilecek, doğal afetler nedeniyle yapılacak projelere hızlı bir şekilde kaynak aktarılabilir. Fonla, ayrıca, doğal afetler nedeniyle genel hayata etkili afet bölgesi ilan edilen alanlar için yapılacak harcamaların şeffaf olarak takip edilebilmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca, fondan kamu kurum ve kuruluşlarına aktarılan kaynak, ilgili idarenin bütçesinde gelir ve gider olarak kaydedilebilir. Dolayısıyla, fondan sağlanan kaynakla finanse edilen kamu kurumlarının harcamaları bütçe dengesini olumsuz şekilde etkilemezken yapılan harcamaların bütçe içerisinde izlenebilmesi de sağlanabilir. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yabancı ülke finans kuruluşları, ülke birlikleri, çok taraflı kalkınma bankaları ve uluslararası finans kuruluşlarıyla yürütülen görüşmelerde, kurulması planlanan Afet Yeniden İmar Fonu vasıtasıyla yurt dışı finansman sağlanabileceği gündeme gelmiştir yani fonun kurulma amaçlarından birisi de bu uluslararası kuruluşlarla yapılan görüşmelerde, böyle bir fon olursa daha yararlı olabileceği gündeme gelmiştir. Finansman imkânı doğrudan fon tarafından yapılacak finansman sözleşmeleriyle gerçekleştirilebileceği gibi, Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından alınan kredilerin fona karşılıksız olarak tahsis edilmesi yoluyla da gerçekleştirilebilir. Bunun yanında, finansman kaynaklarının belirli bir kurum veya kuruluşlara münhasıran kullanılmak istenen kredi imkânlarından da azami ölçüde faydalanabilmek adına Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından alınacak krediler, geri ödeme kabiliyeti sınırlı olan kurum ve kuruluşlara yük oluşturmayacak şekilde karşılıksız olarak tahsis edilebilir.

Kanunun 8'inci maddesiyle, deprem bölgesinin yeniden imarı ve inşası için gerekli olan finansman ihtiyacının bütçe dengesini olumsuz şekilde etkilemeden karşılanabilmesi adına, uzun vadeli ve uygun koşullu dış finansman kaynaklarından olabildiğince yüksek miktarda yararlanılabilmesine imkân sağlanmaktadır.

Tabii, değerli milletvekilleri, kanun teklifinin etki analizinin yapılması hususunda Komisyonumuzun hassasiyetini biliyorum ve bu çalışmaya ben de çok önem veriyorum ama usul üzerine söz alan arkadaşlar etki analizini gündeme getirmediler, teşekkür ediyorum çünkü...

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Artık bizim yüzümüz yok...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Hayır, ben de hassasım bu konuda ama...

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Her seferinde artık ben bıktım söylemekten...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Şimdi, daha önceki ilk imzası olduğum tekliflerde etki analizini yaptım, bu konuda hassasiyet gösterdim ve huzurlarınıza getirdim, sizler de bunu biliyorsunuz, bu konuda çalıştım ancak şu anda görüşmekte olduğumuz kanun teklifi Afet Yeniden İmar Fonu'nu kurmak, fonun yönetimi ve faaliyetlerine ilişkin usul ve esasları düzenlemektedir. Bu sistem kapsamında, yeni kurulacak olan sistem kapsamında fonun faaliyetleri ve işleyişine ilişkin gerçekleştirmelerin nasıl

olacağı, ne kadar bağış, yardım veya hibe yapılacağını şimdiden tespit etmek mümkün olmadığından ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 14'üncü maddesi kapsamında teklifin uygulanmasına yönelik doğrudan hesaplanabilir bir maliyet ve etki göremediğimden bir analiz de analiz çalışması da yapmadım, bunu da saygıyla sizlere arz ederim.

Benim sunumum şimdilik bu kadar. Ben Komisyonumuzun takdirlerine arz ediyorum, neticede Komisyonumuzdan çıkacak kararın ve Meclisimizden çıkacak kararın ülkemize, milletimize hayırlı olmasını diliyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ederim Sayın Öztürk.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Usul üzerine söz alabilir miyim?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Şimdi, sırayla söz vereceğim zaten.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, ama usul üzerinde istiyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Söz sırası Bülent Kuşoğlu'nda, ondan sonra da size...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Usul üzerine.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Ne farkı var, onu da söylersiniz yeri geldiğinde.

Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şöyle, Cemal Bey'e sunum için teşekkür ediyorum, etki analizinden bahsetti ama bu depremin etkisinden hiç bahsetmedi yani bu depremin maliyeti nedir, devletimiz bu depremin maliyetini ne olarak görüyor, bu depremin kamuya maliyeti nedir, yurttaşlarımıza doğrudan ve dolaylı maliyetleri nedir ve bu maliyeti kimin sırtına yükleyeceğiz, nasıl yükleyeceğiz; bununla ilgili hiçbir şeyden bahsetmedi. Sonra size tekrar söyleyeceğim Sayın Başkan...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Şimdi, bu usul yönünden değil yani bu konuşmanızda söyleyebileceğiniz bir şey.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, bu usul ama bakın, şu var: Sayın Başkan, eksik var, sunumda bahsetmedi bundan.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Tamam, sunumda bahsetmediğini usul eksikliği olarak görüyorsunuz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Asrın felaketi” diyoruz...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Payan, bu fon ama.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Öztürk'e soralım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır ama bir dakika, kaç paralık fon toplamamız gerekiyor, bunu bilmeden fonun kapsamını nasıl belirleyeceğiz? Yani diyelim ki yara ne kadar büyük, bu yarayı sarmak için ne kadar kaynağa ihtiyaç var; bunu nereden bileceğiz?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, tamam.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Kaç paralık fon, Sayın Paylan, sadece bu depremle alakalı değil, bundan sonraki süreçlerle alakalı...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Tamam, soralım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Diğer mesele, Sayın Başkan, TMMOB ve Şehir Plancıları Odası konusundaki iradenizi de merak ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Çağırılıyorlar, arkadaşlar şu anda irtibattalar, çağırılıyorlar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Gece oyladıktan sonra mı gelecekler, ne zaman?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Ben onu bilemem. Bakın, irademi sordunuz, ben de çağırılıyorlar dedim.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Fikirlerini almak değil mi amaç? Fikirlerini alacağız, çağıracağız işte.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sayın Başkan...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Usulle ilgili mi Sayın Yılmaz? Yoksa Bülent Bey’e söz vereceğim.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Usul.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Buyurun lütfen.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Evet, bütün arkadaşları saygıyla selamlıyorum.

Değerli Başkan, Komisyon Başkanımız dün bizi bir ön toplantıya çağırdı ve aşağı yukarı bir saat kadar da orada konuştuk. Orada kendisine biz dedik ki: Bundan önceki gelen yasa tekliflerinde de artık teamül hâline geldi. Muhalefet olarak “Bu konuyla ilgili yapılmış herhangi bir ön çalışma, tahmin vesaire var mı?” diyoruz, görüşmelerin orta yerinde birtakım tahminler, raporlar, tablolar vesaireler veriliyor. Bu kere de bunu yaşamayalım, eğer varsa lütfen baştan bunu bize bildirin ve biz bunun üzerinde hazırlıklı olalım dedik. Ama, maalesef, dün bu tali komisyonun toplandığı biliniyordu, böyle bir raporun ortaya çıkacağı da biliniyordu, orada da söylendi bu fakat sabahleyin arkadaşlarımızın itirazı üzerine böyle bir raporun olduğu, tali komisyon raporunun olduğu ortaya çıktı ve bunu şimdi bize dağıttınız. Nereden bakarsanız bakın 13-14 sayfa, dolayısıyla teklifim şu: Bizim bunu okuyup anlayıp bir fikir sahibi olabilmemiz için toplantıya bir iki saat ara verelim, okuyalım, ondan sonra gelelim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Haklısınız ama şöyle: Saat on buçukta ben geldim, on buçukta daha henüz bu bize ulaşmamıştı, toplantı başlamazdan az önce ulaştı.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sayın Başkan, size saygıda kusur etmek istemiyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Estağfurullah.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Ama sizin göreviniz, çünkü Komisyonu arayıp “Şu saate kadar, Komisyon üyelerine dağıtmak üzere bize gönder demeniz gerekiyordu, onların da bunu gece çalışıp yapmaları gerekiyordu; şimdi, saat onda geldiniz, hazır değilmiş; doğru ancak mazeret değil, kusura bakmayın.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Peki, bitirince ben cevap vereyim.

Şimdi, muhalefet şerhlerini bugün saat ona kadar vermişler, onlar onu beklemişler, ondan sonra buraya gönderilmiş, burada da size dağıtıldı.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – O zaman biz bu toplantıyı bir gün erteleyebilirdik, ona göre yapabiliydik.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – O, ayrı bir konu.

Peki, buna cevap vermiş olduk.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Hayır, cevap olmadı ama kabul ediyoruz, başka yapacak bir şeyimiz yok çünkü cevap değil bu. Yani iki saat ara verebilir misiniz?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Efendim?

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Şunu okuyup anlamamız için iki saat ara verebilir misiniz?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Şimdi, zaten öğlen arası vereceğiz birazdan, konuşmalar, ilk tur bittikten sonra bir ara vereceğiz, o ara içerisinde inşallah...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Yani sonuçta bu kanun buradan çıkacak ama daha iyi çıkması için bizim katkı vermemiz lazım, bunun için de iyi kötü bunu bir okumamız lazım.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, Sayın Öztürk, Garo Bey’in ve Sayın Yılmaz’ın usul yönünden şeyleriyle ilgili bir cevabınız var mı?

Buyurun.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, Garo Paylan Bey’in dediği konuyu, aslında, biz, dün muhalefet sözcüleriyle birlikte Sayın Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanımızın odasında görüştük. Ardından -Emine Gülizar Hanım da biliyor- Bayındırlık ve İmar Komisyonunda yani tali komisyonunda da yaklaşık dört saat bu kanun teklifini müzakere ettik.

Şimdi, her iki müzakerede de değerli arkadaşlarımız deprem olmaması için ya da deprem sırasında alınacak faaliyetlere ilişkin, gerçekten benim de çoğuna katıldığım değerli yorumlarda, müzakerelerde, konuşmalarda bulundular çünkü bu bir felaket. Doğrudur, felaket gelmeden alınacak tedbirler vardır, felaket sırasında alınacak tedbirler vardır ve felaketin sonrasında alınacak tedbirler vardır.

Ben bir kez daha söylemek istiyorum ki her iki toplantıda da söylediğim için söylemek istiyorum, bizim bu kanun teklifimizin amacı, “yeniden imar fonu” -üzerinde de yazıyor- afetten sonra bu meydana gelen felaketin rehabilitasyonu ya da biraz önce Sayın Paylan güzel bir ifade kullandı, orada “yaraların sarılması” dedi. Yani “recovery” dediğimiz, olay olduktan sonra neler yapılabilir ve bunun finansmanına yönelik bir kanun teklifidir; yoksa, sizler bir bütünü anlatıyorsunuz, bizim bu kanun teklifimiz ise olaylar oldu, bu deprem felaketini yaşadık, ama hem ulusal anlamda hem de uluslararası bir çok yardım kuruluşu hibe, ucuz kredi, uzun vadeli kredi ya da genel bütçeden aktarılabilecek paylarla ilgili özel, kanuni bir fonun oluşturulmasına yöneliktir.

Ben hepinizin affınıza sığınarak, fikirlerinize saygı duyarak bu sınırlamayla yürürsek yani bu fonun, 10 maddelik fonun...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yaranın büyüklüğü nedir, onu soruyoruz Cemal Bey, yaranın büyüklüğü nedir?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Şimdi, yaranın büyüklüğü konusunda benim elimde net bir bilgi yok.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Nasıl yasa görüşeceğiz?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Dünya Bankası...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bu, fon ama yani.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Şöyle söyleyeyim, ancak yorum yapabilirim bu konuda.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yarayı sarma iddiasında...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ben bitireyim...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Hayır, hayır, şöyle arkadaşlar: Mesele sadece bu depremle ilgili yaranın sarılması değil anladığımız kadarıyla, biz her türlü afete karşılık -Allah göstermesin- bir şey kuruyoruz sonuç itibarıyla.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yaraya göre belirleyeceksiniz.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Bu kanun sadece bu depremle ilgili, Allah esirgesin, başka bir deprem olursa bu kanun geçerli değil, bizim anladığımız öyle.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Onu soru olarak soralım Sayın Cinisli, ben size söz vereceğim.

Evet, arkadaşlar, aslında teklifin görüşmelerine geçmiş gibi olduk, dilerseniz ben oraya geçeyim çünkü güzel sorular var yani ben de onun cevabını merak ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yaranın büyüklüğünü merak ediyorsunuz.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – O soruyu demedim, ben Sayın Cinisli’nin söylediği şey de var, hepsini birlikte müzakere edelim.

Ben Sayın Kuşoğlu’na söz vererek başlayayım, ondan sonra devam edelim.

Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sivil toplum kuruluşları var mı Sayın Başkan? Meslek kuruluşlarından, sivil toplumdan gelen yok galiba?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Garo Bey’in söylediklerini hemen davet ettiler, geliyorlar.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Öncelikle, ilk defa herhâlde usulle ilgili söz almadım grubum adına.

Bir torba kanun değildi, onun için teşekkür ederiz; başka şeyler, başka maddeler ilave edilmemiş, başka konular girmemiş, onun için teşekkür ediyoruz çünkü ilk defa yapılıyor bu. “Teşekkür etmeye gerek yok.” diyeceksiniz ama hep yapıldığı için teşekkür ediyorum ilk defa.

Etki analizi meselesine gelince, şimdiye kadar etki analizleri hiçbir zaman kanundan önce gelmedi, tekliften önce gelmedi, geldikten sonra da yeterli tek bir etki analizi görmedim ben burada. Bununla ilgili olarak da yeni olduğu için yapılmadığını düşündüm, yine yapılması gerekir ama o şekilde düşündüm işin doğrusu, o nedenle etki analiziyle ilgili herhangi bir eleştiride de bulunmadım.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Paylan biz konuşurken “insicam” diyor ama her seferinde bir insicamı bozuyor. Haksızlık yapıyorsun Komisyonumuza Sayın Paylan.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, Sayın Kuşoğlu’nun konuşmasına ekleyeceğim ben, kusura bakmayın, ben de o konuşmaya dâhil olmuş oldum.

Buyurun Sayın Kuşoğlu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Şimdi, değerli arkadaşlar, kanun teklifinin başlığı “Afet Yeniden İmar Fonunun Kurulması” Bu, güzel bir niteleme, düzgün bir tanımlama yapılmış ancak kanunun amacıyla, daha sonra da içeriğiyle yeterince bu “Afet Yeniden İmar Fonunun Kurulması” başlığı aynı paralellikte değil.

Şimdi, teklif sahibi Değerli Cemal Bey, biz bu depreme dayanıklı binaların yapılmasını mı yani depremden önce depreme karşı önlem alınmasını mı sağlamaya çalışıyoruz yoksa deprem olduktan sonraki önlemlerle ilgili mi bu kanun teklifi? Aslında, bir ayrım olmaması lazım, her ikisini de kavraması lazım yani deprem olmadan önce de tedbir almamız lazım. Bu depremde, Kahramanmaraş depreminde şunu gördük: Biz deprem öncesi tedbir almamışız.

SALİH CORA (Trabzon) - Aldık, yeterli değil.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) - Yani çok çok daha fazla olması lazım yani depreme dayanıklı hemen hemen bina yok gibiydi. Şimdi, ben bölgeyle ilgili olarak baktım, 120 bine yakın bölgede, deprem bölgesinde TOKİ konutu var, 120 bin, hiçbirine bir şey olmamış, hiçbirine. Bakın, usulüne göre yapılan, mevzuata göre yapılan bir işlem; toprak analizi yapılmış, doğru yerde yapılmış, doğru şekilde yapılmış binaların hiçbirine bir şey olmamış. Demek ki “kader planı” diye bir şey söz konusu değil doğru iş yapınca yani böyle bir bahaneye sığınmaya gerek yok. Allah’a inancımız tamdır, elhamdülillah, ama böyle saçma bir gerekçe söylememek lazım. Eğer 120 bin TOKİ konutu doğru yapılmış ve doğru yerde yapılmış ve hiçbirine bir şey olmamışsa demek ki böyle bir gerekçe de öne sürülemez, bunu söylememiz lazım.

Dolayısıyla, öncelikle yapılması gereken iş, tüm Türkiye’de, özellikle İstanbul’la ilgili olarak doğru binaların yapılmasıdır, mevzuata uygun binaların yapılmasıdır. Yapmamız gereken öncelikli iş, deprem olmadan önce binalarımızı sağlamlaştırmak veya sağlam olmayan binaların yıkılıp yeniden yapılmasını sağlamak veya takviye gerekiyorsa -artık o teknik bir konudur- bunu yapabilmektir, bunun için bir kere para harcamamız lazım. Dolayısıyla “Afet Yeniden İmar Fonu” düzgün bir ifadedir ama amaç ve kapsamda bunu anlamak mümkün değil, bunu tam olarak anlamıyoruz. “Bu Kanunun amacı, doğal afetler nedeniyle genel hayata etkili afet bölgesi ilan edilen alanlarda;...” Genel hayata etkili afet bölgesi ilan edilen alanlar, afet olduktan sonraki alanlardır, önce değildir. Yani öncesine ilgili bir tedbirden bahsedilmiyor burada. Öncesine ilgili tedbirlerden de bahsetmemiz gerekir, tedbir almamız gerekir yani öncesini de kavramamız lazım, onu söylemek istiyorum. Öncesini kavrarsak... Yani şu rapordan gördüğüm kadarıyla 525.965 yıkık, acil yıkılması gereken, ağır hasarlı toplam bölüm sayısı var, 525.965. Bunun yeniden yapılması ne kadar milyar liraya mal olur, tahmin edin.

Dolayısıyla, değerli arkadaşlar, amaç bölümü yeterli değil diye düşünüyorum. Yani deprem öncesini de depremden önceki önlemleri de kavramamız lazım bir kere, buna yönelik amaç maddesinde düzenleme yapmamız lazım. Sorun olmadan önce, deprem olmadan önce alınması gereken tedbirler var, binaları usulüne göre sağlam yapmamız lazım, yerinde yapmamız lazım, onunla ilgili önlemler almamız lazım, bunu da kavraması gerekir.

Bir diğer konu, fonun gelirleri arasına Kahramanmaraş depremiyle ilgili, fonun gelirleriyle ilgili... 4’üncü madde, “Fonun kaynakları ve finansmanı” başlığını taşıyor. Fonun kaynakları olarak yurt içi ve yurt dışı kaynaklı her nevi nakdi bağış, yardım, hibe ve krediler, bütçeye bu amaçla konulacak ödenek...

Cemal Bey, özellikle size söylüyorum, (c) fıkrası, “Fon tarafından kurum ve kuruluşların mevzuatındaki her türlü kısıtlamalardan muaf tutularak yurtiçi ve yurtdışı sermaye ve para piyasalarından sağlanan finansman ve kaynaklardan...” Burada “kurum ve kuruluşlar” ne demek, hangi kurum ve kuruluşlar, böyle bir tanım yoktu, hangi kurum ve kuruluşlar? Daha önceden “kurum ve kuruluşlarla” neyin kastedildiği belli değil, hangi kurum ve kuruluşlar? “Fon tarafından kurum ve kuruluşların mevzuatındaki her türlü kısıtlamalardan...” Ben bundan bir şey anlayamadım, bilmiyorum hangi kurum ve kuruluşlar kastediliyor? Bunun düzeltilmesi gerekir diye düşünüyorum.

Ayrıca, bu fon kaynakları arasına, bu Kahramanmaraş depremiyle ilgili olarak bir bağış ve yardım kampanyası açıldı, epey de para toplandı, bunun henüz çoğunluğu harcanmadı. Kahramanmaraş depremiyle ilgili olarak açılan kampanyadaki bağış ve yardımların da dâhil edilmesi lazım çünkü yürürlük maddesine bakıyorum “Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.” diyor yani mart ayı içerisinde muhtemelen yürürlüğe girecek kanunlaşır. Dolayısıyla, böyle büyük bir meblağ var elde, milyarlarca lirayı bulan bir meblağ var, bunun da buraya dâhil edilmesi gerekir, neden dâhil etmiyoruz ki bunu? Kahramanmaraş depremiyle ilgili olacaksa o meblağların da Kahramanmaraş depremiyle ilgili bu kanun geçerli olmayacak mı? Geçerli olarak toplanan bağış ve yardımların da bu kapsama alınması lazım. Dolayısıyla, fonun kaynakları arasında geçici bir madde de olsa Kahramanmaraş depremi için toplanan bağış ve yardımları da ilave etmek gerekir diye düşünüyorum.

6’ncı madde fon denetimiyle ilgili. Ne olursa olsun fonun...

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Kahramanmaraş değil, değil mi efendim? Kocaeli’yi diyorsunuz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Hayır, Kahramanmaraş’ı diyorum. Son kampanyada 115 milyar toplandı ya bir gecede, ondan sonra da ilaveler geldi, bu da yürürlük tarihinden geçerli olacak, dolayısıyla o meblağların da bu fona alınması lazım ve Kahramanmaraş depremi için kullanılması lazım, bölge için.

6’ncı maddede “Denetim ve raporlama” denmiş. Şimdi, değerli arkadaşlar -Uğur Bey, özellikle size seslenmek istiyorum- bu 6’ncı maddede Sayıştay denetimi söz konusu olacak ancak ilave olarak şöyle bir şey var: “Fon kaynakları ve aktarımlarına ilişkin mali veriler en geç üçer aylık dönemler itibarıyla kamuoyuyla paylaşılır. Bu çerçevede, kaynak aktarılan idareler gerekli her türlü bilgi ve belgeyi sağlamakla yükümlüdür ve fon bağımsız denetim standartlarına uygun olarak denetlenir.” Şimdi, devlette, kamuda bağımsız standartlara göre denetim standartlarına göre yapılan denetimlerin çok anlamı yok. Bağımsız denetim standartlarına göre -siz, özellikle biliyorsunuz- yapılan denetimler şekli denetimlerdir, içerik denetimi değildir. Yani belgeleri var mı, işte, bankayla olan ya da diğer üçüncü kurum ve kişilerle olan bağlantılar doğru mudur, kayıtlar doğru mudur, şeklinde oluyor. Böyle bir bağımsız denetim için bu fonun kullanılmasını çok doğru bulmuyorum. Yani buraya ödemeler yapılacak, üç ayda bir bu açıklamalar yapılacak; çok anlamlı olmayacak diye düşünüyorum.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Yurt dışından gelen şeyler için bunlar. Yurt dışından hibe ve yardım gelecek, onlar bağımsız denetim şartı koyuyorlar, talep ediyorlar yani onların o talebini karşılamak için koydular diye düşünüyorum ben.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yani bu Sayıştay tarafından da yapılırsa yeterli olur diye düşünüyorum.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Cemal ağabeyle tam konuşmadım ben ama uluslararası kuruluşlar bunu talep ettiğinden dolayı konulduğunu düşünüyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, bunu biraz sonra bir müzakere edelim. Doğru bir bakış açısı ama ne hedefleniyor, onu bir görelim. Bunu bir not alalım.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Çok özür diliyorum Başkanım. Not alıyorum da parantez içinde bir şey söyleyebilir miyim?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Bülent Bey’in konuşmasını kesmek istemiyorum, müsaade ederse...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Müsaade eder misiniz Bülent Bey?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Rica ederim, estağfurullah.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Şimdi, Başkanım, Bülent Bey çok güzel sorular soruyor. Tabii, ben, bunlara toptan cevap verebilirim grupların konuşmasının sonunda ama şöyle bir teklifim olabilir mi, takdirinize bırakıyorum: Gruplar adına her konuşmacının konuşmasının bitiminde onlara özel, bu sorulara özel cevap verdikten sonra diğer gruba geçebilir miyim?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Yok, o... Yani çok çok acil mesela konuşmasını devam ettirmesine yönelik bir soru sorulduğu zaman söz vereyim.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Bitiminde diyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Zaten müzakerenin bu tarz karşılıklı yürütmesinde bazen böyle fayda da olabiliyor ama siz not alın, ben hepsini sizden tam olarak isteyeceğim.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ben not alıyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Yani konuşmalar bittikten sonra isteyeceğim.

Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, Uğur Bey’in dediği şekilde, yurt dışı fonlardan buraya bağış gelmesi pek mümkün değil yani yurt dışından Türk vatandaşlarının, yurt dışında yaşayan Türklerin bağışta bulunması mümkün, herhangi bir fondan bu fona bağış gelmesi çok istisnai bir durum olur, bir fonun buraya bağışta bulunması söz konusu olmaz. Dolayısıyla, onların böyle bir bağımsız denetim talep etmesi gerekçesini anlayamıyorum. Hatta bu kanunda geçer, Sayıştay üç ayda bir böyle bir şey yayınlayabilir diye düşünüyorum. Türkiye Varlık Fonuyla ilgili olarak böyle bir şey yaptık. Türkiye Varlık Fonu bağlı kurum ve kuruluşların raporlarını derleyip, toparlıyor, bir araya getiriyor.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Yok, denetim menetim yok ya!

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Orada çok uydurma bir... Sonuçta Meclis olarak bilgilenmiş oluyoruz ama gerçek anlamda bir denetim söz konusu olmuyor, nihai olarak da bağımsız denetim kuruluşlarının yaptığı çalışmaları kamudan bir araya gelen 3 denetçi bir araya getirip bize raporlama yapıyor, onun da bir anlamı yok. Dolayısıyla, burada da pek anlamı olacağını, bir denetim söz konusu olacağını pek düşünmüyorum. Bağımsız denetim olduğu zaman, herhangi bir eksiklik varsa, yanlışlık söz konusuysa bağımsız denetçiler bunları, maalesef, not etmiyorlar, buraya da bildirmiyorlar. Yani Türkiye Varlık Fonunun denetiminde bunu gördük, çok yetersiz kaldığı için burada da benzeri şekilde yetersiz kalacaktır diye düşünüyorum.

Değerli arkadaşlar, ayrıca fonlar, biliyorsunuz, bütçe prensiplerine aykırıdır yani bütçe prensipleri açısından doğru değildir; normal olarak bir ülkedeki kamu gelirlerinin ve giderlerinin bütçe içerisinde yer alması lazımdır, bütçe prensipleri bunu gerektirir. Fonlar istisnai durumlardır, sıkıntı yaratırlar; mümkün olduğunca fon kullanmamak lazım ama burada buna çok fazla itiraz etmeyeceğim, böyle bir deprem fonunun kurulması gereklidir diye düşünüyorum. Dolayısıyla, belki bütçe prensiplerine aykırı olmakla beraber bunun yapılması lazım. Geçmişte, Kocaeli depremi sonrası depremle ilgili olarak alınan bazı vergiler vardı, o vergiler de bütçe içerisinde hamur edildi ama, maalesef, depremler için kullanılmadı. Belki böyle bir fon olsaydı bu fonda biriktirilirdi, ayrıca kullanılabilirdi. Gerçi bütçe içerisinde de bu mümkün. Bütçe içerisinde de ne kadar ek deprem geliri elde edildiği, deprem

dolayısıyla vergi elde edildiği bellidir; onun bütçe içerisinde de tahsisatının yapılması ve deprem için kullanılması mümkündür ama yıllar itibarıyla böyle bir fonun kurulmasında da çok büyük bir mahzur görmüyorum.

Bir de imar afları konusuna değineceğim. Maalesef, burada bizler de -hep beraber Komisyon olarak bahsediyorum- bu günaha ortak olduk, imar afları geçti. Şu anda Genel Kurulda görüşülmekte olan vergi affı, prim affı, kamu borçlarıyla ilgili bir af kanunu var. Eğer bu deprem söz konusu olmasaydı son gece yine bir imar affı gelebilecekti orada, maalesef, bir daha bu tür afların da çıkmaması gerekir diye düşünüyorum. Siyasetin popülizm yaparak prim yapmasını... İnşallah ders çıkarırız, bundan sonra tekrarlamayız diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Ben teşekkür ederim Sayın Kuşoğlu.

Sayın Paylan, buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Salonda bulunan herkesi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, çok büyük bir afet yaşadık ve resmî rakamlara göre 50 bine yakın yurttaşımızı kaybettik. Buna rağmen, değerli arkadaşlar, bakın, üzerinden otuz dört gün geçti, tek bir kişi ülkede istifa etmedi. Tek bir kişi bu işin sorumluluğunu alıp istifa etmedi. Değerli arkadaşlar, demokratik ülkelerde bırakın 50 bin kişinin ölmesini, 50 kişi ölse... Bakın, Yunanistan’da bir tren kazası oldu, 50 kişi öldü, 50 kişi. Ulaştırma Bakanı aynı gün istifa etti, 10 üst düzey yetkili istifa etti, 10 üst düzey yetkili istifa etti. Bizde bunun bin katı insan ölüyor, bir kişi utanç duyup istifa etmiyor ve istifa edilmediği sürece de ne yapılıyor? “Kader planı.” diyor. Efendim, “Yüzyılın felaketi.” diyor ve ondan sonra “Allah’tan geldi.” diyor. Bir bakıyorsunuz, unutuluyor, üç ay sonra, altı ay sonra, bir yıl sonra bir sel daha, bir deprem daha, yine yurttaşlarımız ölüyor.

Bakın, burada istifa etmesi gereken 2 Bakanın yardımcılarını burada oturuyor. Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat Kurum’un istifa etmesi gerekiyordu arkadaşlar. Şehirler yerle bir olmuş, şehirleri depreme hazırlamamış. İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, AFAD ona bağlı, AFAD günlerce yurttaşlarımız enkaz altındayken harekete geçmemiş, geçememiş; hazırlıklı değildi, yurttaşlarımız güvenlik sorunları yaşamışlar. Böyle bir durumda kim istifa edecek? İçişleri Bakanı Süleyman Soylu istifa edecek ama istifa etmiyorlar ve maalesef, istifa etmedikleri sürece de ders çıkarılmadığı sürece de arkadaşlar, aynı suçları yaşamaya devam ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, bakın, ben 1999 depremini yaşadım, 1999 depremini yaşadım. O depremde de ilk üç ay herkes “Bir daha böyle bir afet yaşamamak için ne gerekiyorsa yapalım.” diyorlardı, herkes bunu konuşuyordu. “Bir daha asla.” deniyordu ama ne oldu? Üç ay geçti, altı ay geçti, her şey unutuldu ve tabut evlerde yurttaşlarımız yaşamaya devam ettiler. Ben, şimdi görüyorum ki maalesef, bırak üç ayı üzerinden bir ay geçmiş herkes depremi unuttu, sanki bu ülkenin bir deprem ülkesi olduğu gerçekliğini unuttu.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – “Herkes” deme, bizi ayır.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Siz unuttunuz, siz unuttunuz. Niye? Unuttuğunuz için buna imza attınız Uğur Bey.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Kendi adınıza konuşun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Unuttuğunuz için buna imza attınız.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Kendi adınıza konuşun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Çünkü bakın, ne diyor bu getirdiğiniz yasa teklifi? Diyor ki: “Biz bu büyük felaketi yaşadık. Şimdi, Afet Yeniden İmar Fonunu kuruyoruz.” Afet Yeniden İmar Fonunun amacı ne, size söyleyeyim: Afet nedeniyle afet bölgesi ilan edilen alanlarda imar işleri yapmak.

Peki, arkadaşlar, ben size sorarım. Şimdi, elbette yurttaşlarımızın yarasını saracağız ama böyle bir fon kuruyoruz, ne için kuruyoruz? Afet olduktan sonra harekete geçmek için kuruyoruz. Yani şöyle diyoruz İstanbullulara: “Ey İstanbullular! Biz size fon kurduk, İstanbul’da deprem olacak, yüz binlerce İstanbullu hayatını kaybedecek, milyonlarca İstanbullu perişan olacak, ondan sonra biz fondan size para aktaracağız, sizin yaralarınızı saracağız.”

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sadece bunu mu anladın?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Evet, aynen böyle diyor, aynen böyle diyor.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sadece bunu mu anlıyorsun?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Öyle değil, bak, İstanbul’da kentsel dönüşüm yapılacak.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Deprem olacak, depremde yurttaşlarımız enkaz altında kalacak ve daha sonra bu fon -bu fonda para varsa- devreye geçecek ve arkadaşlar yurttaşların yaralarını saracak.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Kentsel dönüşüm seferberliği yapılacak.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, Allah’ınızı severseniz, içimizde hekimler var, koruyucu hekimlik esastır arkadaşlar, koruyucu hekimlik esastır. Koruyucu hekimlik can kurtarır yani bir insanın kanser taramasını yaparsınız...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Tamam, bunun için de kentsel dönüşüm yapılacak.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – ...erken teşhisini yaparsınız ve o kişinin hayatını kurtarırsınız. Ya, size bir şey daha söyleyeyim: Siz her şeye para gözüyle bakıyorsunuz ya, bu çok daha ucuzdur üstelik, çok daha ucuzdur.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Kentsel dönüşüme niye karşısın?

SALİH CORA (Trabzon) – TOKİ konutlarına karşı çıktınız, ne yaptıysak karşı çıktınız, afeti önleyecek tüm hamlelerimize karşı çıktınız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani bu depremin 100 milyar dolar maliyeti var ya, 100 milyar dolar maliyeti, eğer ki koruyucu hekimlik yönünden baksaydık bu depreme karşı şehirlerimizi 10 milyar dolarla, 15 milyar dolarla hazırlayabilirdik.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Kentsel dönüşüme karşı mısınız? En büyük koruyucu hekimlik kentsel dönüşüm.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, arkadaşlar, dinleyelim Sayın Paylan’ı, lütfen.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Niye karşısınız?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Değerli arkadaşlar...

Sayın Başkan, müsaade eder misiniz.

SALİH CORA (Trabzon) – Yok, böyle bir şey ya!

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Uyardım, tekrar uyarıyorum. Arkadaşlar, lütfen konuşmaya müdahil olmayın, söz vereceğim hepinize.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şimdi, değerli arkadaşlar, bu meseleye... Bir afet oldu, 50 bin kişi öldü, milyonlarca kişi evinden oldu “Ee, ne yapalım? Biz bir fon kuralım, yolumuza devam edelim, bu Meclis kapansın.” Bak, size iddia ediyorum, iki ay seçim süreci var.

SALİH CORA (Trabzon) – Kentsel dönüşüme karşı çıktınız, bir sürü cana mal oldu ya!

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Cora bir susar mısın, susar mısın?

SALİH CORA (Trabzon) – Bir sürü cana mal oldunuz ya! Böyle bir şey olur mu?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Cora, lütfen müdahil olmayın.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Susar mısın?

SALİH CORA (Trabzon) – Ya, kentsel dönüşüme niye karşı çıktınız?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Cora, birazdan söz vereceğim, görüşlerinizi paylaşın, hatibin sözünü kesmeyin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bak, iki ay, iki ay...

SALİH CORA (Trabzon) – Kentsel dönüşüme niye karşı çıktınız?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Siz imar affına “evet” deyip insanları öldürmüş insanlarsınız! Siz imar aflarına “evet” deyip katil olmuş insanlarsınız!

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Ya, Sayın Cora, lütfen müdahale etmeyin. Söz vereceğim size.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bari bir utanın, susun be!

SALİH CORA (Trabzon) – Kentsel dönüşüme karşı çıkılan yerlerde daha çok yıkım oldu ya!

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Anladım, müdahale etmeyin. Anladım, biraz sonra ifade edin.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Bir kere o imar affı değil, imar barışı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İmar affına “evet” deyip katil olmuş insanlarsınız.

CAVİT ARI (Antalya) – Kimi kandırıyorsun ya! Kimi kandırıyorsun! Dalga mı geçiyorsun ya!

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Arkadaşlar, dinleyelim, müdahale etmeyelim lütfen.

Buyurun.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – İmar affıymış, imar barıştıymış.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Siz de katıldınız imar barışına.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – 50 bin insan öldü ya!

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Arkadaşlar, Sayın Paylan konuşuyor lütfen.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Sizin verdiğiniz aflar mezar oldu insanlara.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Cumhuriyet Halk Partisi önerge verdi mi, vermedi mi?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Değerli arkadaşlar...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Arkadaşlar, dinleyelim lütfen.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – HDP’nin de imar barışında imzası var. Var ağabeyciğim ya!

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Nerede var ya, nerede var? Göster.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Aydemir...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Var!

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Göster! Bırak ya!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bakın, biraz sonra göstereceğim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Arkadaşlar, biraz sonra söz vereceğim ben.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Kimler “evet” dedi, kimler “evet” demedi göreceksiniz, girmeyin bu alanlara.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Uğur Aydemir...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yok, yok. Siz girmeyin, imar affına bir tek biz “hayır” dedik.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Paylan, karşılıklı konuşmayalım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İmar affına bir tek biz “hayır” dedik. Ben burada, Sayın Özhasseki burada oturuyordu -Çevre Bakanı Özhasseki- saatlerce dil döktüm. Bu yasa katil bir düzenlemedir, yapmayın dedim, etmeyin dedim, bu binalar incelenmeden affedilemez dedim.

SALİH CORA (Trabzon) – Siz de desteklediniz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Siz desteklediniz.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Arkadaşlar, müdahale etmeyelim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Özhasseki ne dedi? “Biz bu yasayı çıkaracağız, elde ettiğimiz kaynaklarla şehirleri depreme güvenli hâle getireceğiz.” dedi mi? Dedi. Ne oldu o para? Yandaşlara gitti.

SALİH CORA (Trabzon) – Komisyon tutanaklarında...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Cora, söz vereceğim biraz sonra.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Bütün kentsel dönüşümlere karşı çıktınız mı, çıkmadınız mı; onu söyleyin.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Müdahale etmeyelim arkadaşlar.

Sayın Paylan, devam edin lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, bir susturabilir misiniz arkadaşlarınızı?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Uyarıyorum, duyuyorsunuz.

Ya, siz de Komisyona hitap edin; karşılıklı olunca böyle oluyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yo, ben karşılıklı konuşmuyorum Sayın Başkan, sataşıyorlar.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Öyle oluyor, öyle.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Değerli arkadaşlar, bakın, şöyle söyleyeyim...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Kentsel dönüşüm düşmanı HDP.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Değerli arkadaşlar, bakın, seçime iki ay var. Eğer ki biz gerekli düzenlemeleri yapmazsak iki ay seçim dönemi, ardından Meclisin toplanması, üç dört ay da öyle sürecek ve deprem yine unutulacak; iddiayla söylüyorum çünkü 1999’da böyle oldu. Marmara depremi sonrası ilk iki üç ay bunlar konuşuldu, ardından unutuldu ve hiçbir düzenleme yapılmadı; yurttaşlarımız tabut evlerde yaşamaya devam ettiler ve öldüler, öldürüldüler. Bakın, bu, yüzyılın felaketi değildir, yüzyılın cinayetidir; bu, yüzyılın en büyük katliamıdır, en büyük cinayetidir, en büyük cinayetidir.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – 3 milyon konutu biz dönüştürdük Türkiye’de. 3 milyon konutu kim dönüştürdü?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Siz bir konut dönüştürmediniz, siz rantsal dönüşüm yaptınız, siz zenginlere ev yaptınız.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Dönüştürdük.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Kırkpınar, lütfen, müdahale ediyorsunuz, etmeyin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Garibanlar o yoksul, tabut evlerde yaşamaya devam ettiler.

SALİH CORA (Trabzon) – O karşı çıktığınız, eylem yaptığınız yerlerdeki bütün binalar yıkıldı ya; bunun vebali size aittir.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Cora, söz vereceğim biraz sonra, görüşlerinizi belirtirsiniz.

Sayın Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, vallahi, utanmak çok önemli duygudur; sizin utanmadığınızı gördüm. Biraz hayâ edin, hayâ edin; 50 bin yurttaşımızı öldürdünüz.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Paylan, lütfen, Komisyona hitap edin, karşılıklı konuşmayın lütfen.

SALİH CORA (Trabzon) – Yazıklar olsun ya!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkanım... Hayır, Sayın Başkanım, hakaret edemez, hakaret edemez. Bakın, Mevlâna ne güzel konuşmuş.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hakaret etmedim, hayâ edin dedim, utanın dedim.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Mevlâna Hazretleri “Dili terbiye etmeden önce, yüreğinizi terbiye edin.” diyor.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, arkadaşlar...

Sayın Paylan, devam edin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, müsaade eder misiniz? Arkadaşları susturur musunuz?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Ama şöyle: Yani siz karşılıklı konuşmayı seviyorsunuz, sonra da bu duruma geliyor. Lütfen, Komisyona hitap edin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkan, adil olun, adil olun, adil olun.

CAVİT ARI (Antalya) – Baştan beri Cora konuşuyor Başkanım, müdahale etseniz ya.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – E, söylüyorum, orayı da ikaz ediyorum.

CAVİT ARI (Antalya) – İkaz edin, sussunlar.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Arkadaşlar, bir dakika, lütfen, cevap verin, söz vereceğim ben size.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkan, cevap vereceğiz ama kayıtlara nasıl geçti? “Sizde utanma yok mu?” Hakaret edebilir mi Sayın Başkanım?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Ya, sizin cevabınız da kayıtlara geçecek.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Öyle demedim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Ya, sizin cevabınız da kayıtlara geçecek.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Utanmıyorsunuz dedim, utanın dedim, utanın dedim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, Sayın Paylan, lütfen, daha temiz bir dille Komisyona hitap edelim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkan, ben gayet temiz bir dille konuşuyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Komisyon üyelerimizi kırııcı laflardan sakınlım lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Burada imar affına yalnızca biz karşı çıktık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ve imar affına “hayır” diyen tek siyasi partinin üyesiyiz.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Kentsel dönüşüme de karşısınız siz.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, buyurun, tamamlayın.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Buna saatlerce dil döktük ama Özhasseki burada oturdu, hepiniz de o imar affı düzenlemesinin altına imza attınız ve sorumlusunuz; hesap vermelisiniz, utanmalısınız gerçekten arkadaşlar.

Bakın, değerli arkadaşlar, şimdi, ne diyor Sayın Cumhurbaşkanı? “Bu yarayı biz yeni şehirler imar ederek saracağız.” diyor. Peki, kiminle yapıyor bu şehirleri arkadaşlar, kiminle yapıyor Allah’ımızı seversiniz, nasıl yapıyor? TMMOB’un görüşünü alıyor mu, Mimar ve Mühendisler Odasının görüşünü alıyor mu? Hayır. Şehir Plancıları Odasının görüşünü alıyor mu? Hayır. Onlarla çalışıyor mu? Hayır, çalışmıyor. Yara çok büyük, bu yarayı siyasetüstü görmeliyiz, partilerüstü görmeliyiz ve bir arada, bir daha böyle bir afetin olmaması için gerekli tedbirleri almalıyız. Bunları sivil toplumun katkısıyla, meslek odalarının katkılarıyla, bütün siyasetçilerin, siyasi partilerin katkılarıyla yapmalıyız. Ama siz ne yapıyorsunuz? “Efendim, biz afet fonu kurduk, altına imza attık; siz ne yaparsanız yapın.”

Bakın, size söyleyeyim. İstanbul kentsel dönüşüme hazır mı yani depreme hazır mı? Değil. Niye değil biliyor musunuz? Avcılar örneğini vereceğim size. Avcılar’da bin kişi öldü 1999’da. Avcılar’daki o binaların hepsi orta hasarlıydı, ağır hasarlıydı, biliyor musunuz? Sonra ne oldu? O binaların hepsi mantolandı, giydirildi, cilalandı, boyandı. Çoğunda ev sahipleri yaşamıyor, çoğu kiraya verilmiş durumda; gariban ev sahipleri yaşıyor, gariban ev sahipleri yaşıyor ama çoğunda kiracılar yaşıyor, öğrenciler yaşıyor Avcılar’da İstanbul Üniversitesinde okuyan.

SALİH CORA (Trabzon) – İstanbul’da kaç tane kentsel dönüşüm var?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Salih Bey... Salih Bey...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakın, size iddiayla söylüyorum, bir deprem olsa yalnızca Avcılar’dan 100 bin ölü çıkar, 100 bin ölü. Bunun vebali kime ait? Bizlere ait.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Size ait.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ne diyor biliyor musunuz bu yasa? Ne diyor biliyor musunuz mevcut yasa? “Binada bir malik başvurursa o bina incelenebilir.” diyor, “Kamu başka türlü, zorla inceleyemez.” diyor. İnceleyebilir mi Sayın Bakan Yardımcısı?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Şikâyet olursa olur.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İnceleyemez, inceleyemez.

Biz ne diyoruz? Bakın, ne yapmamız lazım? Resen yani kamu eliyle bütün binaların incelenmesini sağlamamız lazım depremden etkilenebilecek birinci derece öncelikli yerlerden başlayarak. Bir araba trafiğe çıkıyor, üç yıl sonra muayeneden geçmeden trafiğe çıkabiliyor mu? Çıkamıyor. E, biz niye şehirlerimizi kamu eliyle resen incelemiyoruz? Birinci derece öncelikli deprem bölgelerinden başlayarak niye inceleyemiyoruz? Niye yurttaşlarımızı tabut evlerde yaşıtıyoruz arkadaşlar? Gelin, bir yasal düzenleme yapalım. Diyelim ki... Depremde birinci derece hatta deprem beklenen illerden başlayarak yani İstanbul, İzmir, efendim, Aydın, Manisa, Bingöl, Hakkâri gibi illerden başlayarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve ilgili belediyelere bir yıl içinde, iki yıl içinde bütün binaları resen inceleme yetkisi verelim, zorunluluğu verelim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, Sayın Paylan, 13'üncü dakikayı bitirdik.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkanım, altı dakikası şey oldu.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Hayır, ilave süre veriyorum, iki dakikada lütfen tamamlayın.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam. Başkanım, altı dakika sataştılar sağ olsun arkadaşlar.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sorun yok ama belli bir disiplin içerisinde yürütmemiz lazım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şimdi, şöyle söyleyeceğim: Arkadaşlar, bu binaları resen inceleyelim. Mesela bu yetkiyi şimdi çıkarabiliriz. Ben iddiayla söylüyorum, yeni dönem Meclis de bunu yapamayacak, maalesef diyorum. Hafızayıbeşer nisyan ile maluldür, hele Türkiye gibi ülkelerde maalesef hep böyle olmuştur; rant düzeni, rant çarkı hep öne geçmiştir. O açıdan, şimdi toplumsal mutabakat varken gelin, bu düzenlemeyi yapalım.

SALİH CORA (Trabzon) – Yirmi yıldır Avcılar'ı kim yönetiyor?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben size bir şey soracağım, bir şey daha soracağım. Bu depremin maliyetini kim ödeyecek Sayın Cemal Öztürk? Bu depremin maliyetini kim ödeyecek? 100 milyar dolarlık maliyeti var; kim ödeyecek? “Hazineyi borçlandıracağım.” Diyorsunuz, değil mi? Borçlanacak, kimin sırtına yükleyeceksiniz bu borcu? 85 milyon Türkiye Cumhuriyeti yurttaşının sırtına yükleyeceksin. AKP döneminde 1 trilyon dolarlık rant yaratıldı, 1 trilyon dolarlık; 1 lira vergilendirmediniz, birileri zenginleşti, yüzde 1 zenginleşti. Şimdi diyoruz ki: Hiç yoksa şu depremin yarısını sararken o zenginleştirdiğiniz rantçıları vergilendirelim arkadaşlar, onların sırtına bu vergiyi yükleyelim; onların servetleri, gayrimenkulleri üzerinden artan oranlı bir vergi çıkaralım değerli arkadaşlar. Bak, imar affını çıkardınız, 6-7 milyar dolar para topladınız; 1 lirası kentsel dönüşüme harcanmadı çünkü Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bütçesinde bunlar yoktu değerli arkadaşlar. Bakın, ocak ve şubatın bütçe açığı 225 milyar lira -Maliye Bakan Yardımcımız burada- ocak, şubat, iki aylık bütçe açığı 225 milyar lira. Kimin sırtına yükleniyor? Enflasyon yaratıyorlar -iki ayın enflasyonu yüzde 10- işçinin, emekçinin, memurun, emeklinin sırtına yüklüyorlar bu yükü. Oysa ne yapmamız lazım? Yirmi yıllık AKP rant düzeninden zenginleşenleri vergilendirmemiz lazım değerli arkadaşlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Onlardan alacağımız vergilerle bu yarayı sarmamız gerekiyor değerli arkadaşlar.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Paylan, teşekkür ediyorum. Tamamlar mısınız lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Vallahi Sayın Başkan, ne diyeyim? Bütün insicamımı bozdu arkadaşlar; teşekkür ediyorum, teşekkür ediyorum.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sen de yoruldu beş sene sonra.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Vallahi, vebali büyüktür arkadaşlar; bakın, 50 bin kişinin vebali başta sizin boynunuza, sonra bizim boynumuza. Bir daha İstanbul depremi olursa en az 300 bin insan hayatını kaybedecek, İzmir depremi olursa 100 bin insan hayatını kaybedecek, Bingöl’de, Hakkari’de binlerce...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Allah korusun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bilim böyle söylüyor. Allah korusun; ayrı. Allah bize akıl fikir vermiş. Allah bize tedbirinizi alın, sonra tevekkül edin diyor, değil mi? Önce tedbir, sonra tevekkül. Biz tedbirimizi alalım, sonra Allah’a dua edelim.

SALİH CORA (Trabzon) – İzmir’i yirmi yıldır kim yönetiyor?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu açıdan, değerli arkadaşlar, bu tedbirleri almak bizim boynumuzun borcu. Gelin, bu tedbirleri bütünleşik olarak bilimin ışığında alalım.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ederim.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI(Devam)

1.- Oturum Başkanı Abdullah Nejat Koçer’in 6 Şubatta meydana gelen depremde hayatını kaybedenlere Allah’tan rahmet dilediğine ve Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması (Devam)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Değerli arkadaşlar, bir temennimi paylaşmak istiyorum. Depremi bizzat yaşamış bir insan olarak -Komisyonda herhâlde tekim- buradaki görüşmelerin bize yakışan şekilde, karşılıklı, düşünceleri, ifadeleri -tabii ki olabilir- eleştirileri dinleyerek, sonra kendi sözümüzü de söyleyerek ama depremedelere, depreme yakışır bir şekilde devam etmesini ben temenni ediyorum. Karşılıklı, böyle bağırma, çağırma, kırgınlık; ya, bugün o gün değil, ne olur, lütfen, hepinizden, bütün arkadaşlarımdan rica ediyorum, görüşmeleri böyle devam ettirelim. Tabii ki herkes görüşlerini söyleyecek, eleştirilerini yapacak; bu eleştirilere cevap verilecektir ama her şeyi böyle düzgün bir şekilde yaparsak bugüne yakışan bu olur diye düşünüyorum. Çok teşekkür ediyorum.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A)KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Giresun Milletvekili Cemal Öztürk ve 106 Milletvekilinin; Afet Yeniden İmar Fonunun Kurulması ile Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4987) (Devam)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Durmuş Yılmaz, buyurun lütfen.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli hazırım, hepinizi saygıyla selamlıyorum ve depremde hayatını kaybeden yurttaşlarıma Allah’tan rahmet diliyorum, hayatta kalan yakınlarına da sabırlar diliyorum. Cümlemin ikinci kısmını söylemesi kolay fakat uygulanması son derece zor. Şu anda bütün çabalara, gayretlere rağmen geçici olarak da olsa bütün yurttaşlarımız barınabilecekleri bir ortama henüz kavuşmamışlar, ihtiyaçları

tamamen giderilmemiş; gayret ediliyor ama maalesef yapılmamış. Dolayısıyla sabır dilemek kolay ama o sabra uymak o kadar kolay değil. O nedenle, bizim acilen yapmamız gereken işler var, dolayısıyla bugün bize, önümüze getirilen yasa bu acilen yapılması gereken işlerden bir tanesi. Fakat bizim önümüze getirilen bu yasa teklifi acaba bizim acilen yapmamız gereken işin yapılması için yeterli mi ve bu düzenlemeyle biz bu işin içinden çıkabilir miyiz? Soru bu.

Şimdi, kanun teklifini sunan arkadaşımız dedi ki: “Bizden etki analizi istemediniz.” Elbette etki analizini yapmak pek o kadar kolay değil fakat yaklaşık bir şey mutlaka yapılabilir ve dolayısıyla da bu kanun teklifi daha olgun hâle getirilebilirdi. Bakın, 1999 depreminden üç hafta sonra zamanın Devlet Planlama Teşkilatı bu raporu hazırlıyor, üç hafta sonra.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Orada kalmış.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Ve bunun içerisinde altyapıdan yıkılan konutlara...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Ne yapılmış?

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Efendim?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Ne yapılmış?

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Bekle. Okumadın mı bunu? Eğer bütün buna rağmen okumadıysan ayıp yahu, vallahi ayıp.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Ne yapılmış?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, Sayın Kırkpınar, konuşmanızı aldığımız zaman sorun “Ne yapılmış?” diye. Bölmeyin konuşmayı.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Eğer siz bu depremle ilgili şu yasa gelirken bu belgeye müracaat edip bunu okumadıysanız gerçekten ayıbın da ayıbı; söyleyecek bir şey yok.

Ne mi yapmış? Oturmuş, teker teker hesabını yapmış. Demiş ki: “Bu depremin maliyeti doğrudan ve dolaylı şekilde 15 ile 19 milyar dolar arasındadır.” Ve bunun için de ne kadar bir finansman ihtiyacı olduğunu hesaplamış, bunun millî gelirin ne kadarına tekabül ettiğini hesaplamış ve geçen zaman zarfında da yani on yıllık uygulamanın sonucunda da bu tahminin üç aşağı beş yukarı doğru olduğu çıkmış; burada kurumsal bir kapasite varmış ve ona göre de politika yapıcılarına şunları, şunları, şunları yapmanız gerekir demiş ve o politikacı da 4481 sayılı Yasa’yı çıkarmış, o yasayla bir düzenleme yapmış, o düzenleme çerçevesinde de şu anda bizim üzerinde çalıştığımız, finansmanını bulmaya çalıştığımız işlerin finansmanını bulmuş.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Ne olmuş, ne olmuş, kaç konut yapılmış? Yani nasıl dönüşülmüş? Onları söyle.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Kardeşim, eğer sen bunu okumadıysan benim sana diyeceğim bir şey yok. Ayıp!

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Yok zaten diyeceğin.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Yaşar Bey...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Emeğe saygın bile yok senin ya, emeğe saygın bile yok.

CAVİT ARI (Antalya) – Bu nasıl bir tavır ya Başkan? Nasıl bir tavır ya? Nasıl bir yüzsüzlük sizinki!

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Yaşar Bey, az önce bir şey rica ettim ya, yapmayın gözünüzü seveyim. Lütfen, rica ediyorum ya.

CAVİT ARI (Antalya) – Nasıl bir yüzsüzlük ya sizinki!

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Yüzsüz sensin!

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Yaşar Bey...

CAVİT ARI (Antalya) – Terbiyesizsin sen! Ahlaksızsin sen!

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Ahlaksız sensin!

CAVİT ARI (Antalya) – Adamın konuşmasına müdahale ediyor ukalaca ya, terbiyesizce!

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Siz de bunu ilgili kuruma sorup en azından üç aşağı beş yukarı bir tahminde bulunabilirdiniz.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Ukala sensin, terbiyesiz sensin!

CAVİT ARI (Antalya) – Sensin! Şu tavra bak ya!

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Ahlaksızsin sen ya!

CAVİT ARI (Antalya) – Şu tavra bak, utanmaz tavra bak ya! Bir dinlemeyi bari öğrenin ya!

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Arkadaşlar, lütfen!

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – “Ne yapmış?” Yaraları sarmış, sarmış yaraları. Kurumsal politika varmış ya.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, bir dakika, bir dakika... Arkadaşlar, Komisyondan görüntü almayalım, lütfen, rica ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Niye almasınlar efendim?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Bir dakika, bir dakika.

CAVİT ARI (Antalya) – Bu kadar yüzsüzün ya!

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Arı... Sayın Arı, bir dakika.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Eğer bu Komisyonun geneli bu depremden sonra şu raporu okumadıysa ayıp, ayıp, ayıp, ayıp! Bu raporu okumadıysa ayıp!

CAVİT ARI (Antalya) – Ya, bir müdahale edin ya!

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Ediyorum zaten, ediyorum.

CAVİT ARI (Antalya) – Ne bu saygısızca davranış ya!

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Bir dakika, bir şey diyeceğim arkadaşlar. Arkadaşlar, az önce bir şey rica etmişim.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Hakaret etmekte yarışıyorsunuz, yakışıyor mu ya!

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Aydemir...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Raporun ismini size söyleyeyim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Az önce bir şey rica ettim.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – “Depremin Ekonomik ve Sosyal Etkileri, Muhtemel Finansman İhtiyacı, Kısa-Orta ve Uzun Vadede Alınabilecek Tedbirler.”

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Yılmaz, ek süre vereceğim, ek süre vereceğim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Biz size hakaret mi ettik? Utanın dedik.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Her lafın hakaret, her lafın hakaret senin! Sen utanmaz adamsın o zaman!

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Aydemir...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sen utanmazsın!

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Uğur Aydemir...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ama Sayın Başkanım...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – E, ben konuşmıyorum, lütfen bir müsaade edin ya! Lütfen oturun, bir müsaade edin.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Ayıp ya! “Ne olmuş!” Yarayı sarmış, daha ne yapacak ya? Üç hafta sonra, depremin ertesinde çıkmış bu rapor. Depremden sonra ya!

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Oturum Başkanı Abdullah Nejat Koçer'in, görüşmelerdeki konuşma üslubuna ilişkin açıklaması

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Arkadaşlar, bakın, az önce bir şey rica ettim. Burada bu görüşmeler bize yakışır şekilde olmalı. Depremzedeleri unutup da burada gereksiz kavgalar ve tartışmalar içerisine girmenin bir faydası yok; bize de bu yakışmıyor dedim ama başta benim arkadaşlarım olmak üzere, lütfen, rica ediyorum yapmayın ya. Dinleyelim hatibi, söz sırası geldiği zaman cevap verelim ya. Söz sırası size geldiğinde de eğer size itiraz eden bu taraftan bir şey varsa ben bu tarafa da söylerim bunu ama lütfen, rica ediyorum.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Giresun Milletvekili Cemal Öztürk ve 106 Milletvekilinin; Afet Yeniden İmar Fonunun Kurulması ile Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4987) (Devam)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Yılmaz, buyurun. Siz de Komisyona hitap edin, karşılıklı çok fazla şeye girmeye gerek yok.

Buyurun, ilave süre veriyorum.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Girmiyorum ama bu ayıba karşı da ne yapılabilir ya!

Sayın Vekilim, bakın, TÜRKONFED'in bir çalışması var, ciddi bir çalışması var.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Bir hakaret var mı Başkanım? Sadece soru soruyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Müdahale etmeyin diyorum ben de. Hakaret yok da... Bak, hâlâ devam ediyorsunuz, lütfen ya.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Soru sormuyorsun.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Alay ediyorsun, soru sormuyorsun.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Soru soruyorum.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sorunu bilmek için bilgi sahibi olmak lazım, bu okumadığın rapordan soru soramazsın.

Sayın Vekilim, TÜRKONFED'in bir çalışması var, olası zararı 51,1 milyar dolar olarak hesaplıyor. Onun dışında, Merkez Bankasında bir arkadaşımız var -deprem döneminde o da DPT'deydi- onun yaptığı bir çalışma var, o günkü şeyden bu rapora katkısı olan, onun da aşağı yukarı bulgusu bu tutarda. Eski Hazine Müsteşarının yaptığı bir çalışma var, o da aşağı yukarı 48 milyar dolarlık bir hasar sonucu ortaya çıkacak maliyet buluyor; bunun içerisinde yapılan yardımları vesaireyi, dışarıdan gelecek olası yardımları vesaireyi düştükten sonra kalan kısmı. Dolayısıyla net finansman ihtiyacı ortalama 50 milyar

dolar civarında ama bunu 80-85 milyar dolara kadar çıkarıyorlar; onu da şuradan yapıyorlar. 950 milyar dolar millî gelir var, bölgedeki 11 ildeki sanayinin durumu, sanayiden aldığı pay, ihracattan aldığı pay, istihdama yaptığı katkısı vesaireyi hesaplıyorlar da 85 milyar dolar... Dolayısıyla sizin bize böyle bir tahminle gelmeniz ve bu tahminden sonra da kurulacak olan fonla ilgili olarak oraya devletin katkısı... Bunun ne kadarını bütçeden karşılayacağız? Devletin katkısı nedir? Bunu bize söyleyebilirdiniz ve dışarıdan gelecek olan yardımı elbette tahmin edemezsiniz ama önceki dönemde yaşanan bir deprem var, o depremde gelen yardım var, onu bugünkü koşullara göre “inflate” edebilirdiniz yani bugüne taşıyabilirdiniz ve oradan da bize bir şey söyleyebilirdiniz. Dolayısıyla bu fon kurulup ve Resmî Gazete’de yayınlanıp işlevsel hâle geldiğinde kaynağının ne olacağını üç aşağı beş yukarı görebilir ve buradan da bu insanlara... Sizin şimdi taahhüdünüz şu: Bir yıl içinde bütün evleri yapacaksınız. Bir yıl içinde diyelim ki bu evleri yapacaksınız, kaynak var mı, bu fona gelecek mi? Bunları söyleyebilirdiniz ama bunların hiçbirisi maalesef yok. Yapılan çalışmaları bile okumamışsınız; ayıp! Ayıbın da ötesi, günah diyeyim ya!

Onun dışında, bu ülkenin fon tecrübesi var. Bu fon tecrübesine göre 1941-1979 arasında bu ülkede 42 fon kurulmuş, 80-83 arasında 26 fon, 84-89 arasında 41 fon kurulmuş. Lafı uzatmayayım, bu fonlar o kadar büyümüş, o kadar büyümüş ki maalesef bizi 2001 krizine götüren yolun taşlarını bu fonlar döşemiş. Bakın, 1986 yılında fonların toplam gelirleri 3,2 trilyon TL -bu, o günkü para birimi üzerinden- konsolide bütçe geliri, vergi geliri 5 trilyon 99 milyar; bunun oranı, bütçe gelirine oranı yüzde 54. Yani bütçe yapıyorsunuz, yaptığınız bütçenin yüzde 54’ü kadar kamu kaynağı bütçenin kontrolü dışında. Toplam bütçe gelirlerine baktığımızda, gelir 7 trilyon 15 milyar, bunun payı da yüzde 45; millî gelirden aldığı pay da 8,1. 1988’e geldiğimizde, bu rakamlar, fon geliri 9,1 trilyon, konsolide bütçenin geliri 14 milyon 58 bin ve konsolide bütçe gelirine oranı 16,18.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Yılmaz, buyurun, tamamlayın.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Dolayısıyla millî gelirden aldığı pay da 8,8. Bütçenin, vatandaşın geliri kontrol dışına çıkarılmış ve bizi de 2001 krizine götüren yola döşenen taşlar bunlar. 1995 yılında 100 tane fon var ve yine, 1987 yılında bu fonların kontrolü için bir yasa öneriliyor fakat bu yasa da hiçbir yerde derman olmuyor. O nedenle sizin bu kanun teklifine önerimiz şu: Ben bu fonun kurulmasına şiddetle taraftarım. Ancak bu fonun -müstakil bir fon olarak geçmişte yaşadığımız tecrübeler çerçevesinde ve o günkü uygulamaların da içinden gelen birisi olarak- bütçe içerisinde kurulmasını istiyorum. Hazineden gelen, Maliyeden gelen bütçe uzmanları bunu düşünsünler ve müstakil bir fon yerine bütçenin içerisinde ilgili bir fasıl açılsın, o faslın altına da yurt dışından gelecek olan yardımlar... Ki burada en önemli husus onlar; bu paralar ademitahsis usulüyle istenilen yere harcandığı için, görmedikleri için, istemedikleri için bu yardımları yapmak istemiyorlar ama biz bunu düzenleyebiliriz. Dolayısıyla bütçeye ilgili bir fasıl açılsın, o faslın altına da yabancından gelen yardımlarla ilgili bir fasıl açılsın ve bunun tamamı Sayıştay kontrolüne tabi tutulsun. Ancak yabancıların yaptığı yardımlarla ilgili olarak gerekirse özel bir dış denetimi sağlansın onları, tatmin etmek için. Eğer böyle olmazsa biz 2001 krizine gittiğimiz yolda -ki o kriz sizi iktidara getirdi- böyle bir şeyi, disiplinsizliği yaşayabiliriz. Bu, bütçe içerisinde olmalı ve bu mümkün. Dolayısıyla bütçe içerisine koyduğumuz zaman -bizim bütçenin ekinde (E) cetveli var- (E) cetvelinde bütçeye koyduğumuz ödeneklerin nerede, nasıl, kimin tarafından harcanacağıyla ilgili düzenleme var ve (E) cetveline de bu düzenleme yapılabilir ve dolayısıyla fon müstakil olarak orada çalıştırılabilir. Ben fonun ayrı bir “entite” olarak kurulmasına şiddetle karşıyım ve Türkiye’de geçmiş tecrübeleri de görerek mali disiplinsizliğe ve bir krize yol açacağını düşünüyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ederim Sayın Yılmaz.

Sayın Uğur Aydemir, buyurun lütfen.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Çok değerli Komisyon üyesi arkadaşlarımız, değerli milletvekillerimiz, çok değerli Bakan Yardımcılarımız, bürokratlarımız, basınımızın çok değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Evet, ben de sözlerime başlarken 6 Şubat tarihinde hakikaten dünyanın da “yüzyılın felaketi” olarak adlandırdığı, nitelendirdiği depremde hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah’tan rahmet, yakınlarına başsağlığı dileklerimi buradan bir kez daha iletiyorum; yaralanan vatandaşlarımıza, kardeşlerimize de hayırlı şifalar diliyorum. Evet, çok büyük bir felaket 11 tane ilimizi kapsadı, bütün dünya âdeta otuz günden beri bizi konuşuyor; böyle bir felaket görülmemiş.

Şimdi, 230 bin binada -yani 650 bine yakın bağımsız bölüm oluyor- 650 bine yakın bağımsız bölüm âdeta yok oldu; bunları yeniden inşa etmemiz gerekiyor, vatandaşlarımızı en iyi şekilde, en kısa sürede tekrar konutlarına kavuşturmamız gerekiyor. Bunun için Hükümet olarak gece gündüz çalışıyoruz. Deprem olduğu günden, saatten itibaren gerek bakanlarımız, Cumhurbaşkanımız, sivil toplum kuruluşlarımız, milletimiz, bütün Türkiye âdeta seferber oldu, o bölgeye akın edildi. Zannediyorum sizler de bölgeye gittiniz, âdeta yollarda... Hani bayramlarda seyahate çıktığımız zaman nasıl trafik çok yoğun oluyorsa, doğruya doğru yollar âdeta iğne atsan yere düşmeyecek şekilde milletimiz o bölgeye seferber oldu. Buradan emeği geçen, dua eden, o yaraları sarmak için gece gündüz çalışan herkese yürekten teşekkür ediyorum. Hükümetimiz de gerek askerimizle, polisimizle, AFAD’ımızla, sivil toplum kuruluşlarımızla hep beraber seferber oldular; şirketlerimiz bütün araçlarını gereçlerini ekipleriyle beraber, operatörleriyle beraber o bölgeye gönderdiler; Türkiye âdeta tek yürek oldu. Yaralarımızı bir an önce sarmak için de vatandaşlarımızla birlikte elimizden gelen her şeyi yaptık.

Şimdi, tabii, biz bir konuyu konuşurken bugünden itibaren konuşmak veya olay olduktan sonra konuşmak çok kolay ama ben her zaman ifade ediyorum, özellikle Bütçe Komisyonunda bir şeyi değerlendirirken Türkiye’nin dününü de konuşmak lazım. Tabii ki bugünü konuşacağız tabi ki yarını da değerlendireceğiz ama şimdi, dünü konuşmadan bugün olan olaylar neticesinde sonuca göre konuşmak çok basit. Şimdi, yıkılan bina sayısına baktığımız zaman, işte, binlerce binamız yıkıldı. Yıkılan binalar için, hangi tarihlerde bu binalar yapılmış diye kimse sormuyor bu soruyu. Bu binalar hangi tarihte yapılmış ve yüzde kaçını yıkılmış bu binaların? 99 öncesi yapılan binaların bu depremde yüzde 98’i yıkıldı; 99 öncesi... Şimdi, burada... Yani birbirimizi suçlamak çok kolay yani olay olmuş, hemen suçluyu arayalım, hemen istifaları çağıralım, işte “Şu kadar insan öldü, 50 bine yakın vatandaşımız öldü -doğru- niye kimse istifa etmiyor?” Arkadaşlar, şimdi, Türkiye’nin gerçekleri var. Türkiye gelişmiş bir ülke mi?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İstifa edilmez Türkiye’de.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – 99 yılından önce yapılan binalara hangi hükümet gelirse gelsin... Bugün veya yarın İstanbul depremi geliyor diyoruz, bu binaların da yüzde 70’inin, yüzde 50’sinin -oranları bilemem, Çevre ve Şehircilik Bakanlığından alabiliriz- yıkılması lazım. Hadi buyurun Ankara’da da hadi buyurun İzmir’de de... Hadi Ankara, İzmir, İstanbul, Adana, Antalya ne varsa bir sürü yıkılacak bina... Hadi, bugünden itibaren gidip yıkalım. Hadi, Meclisiz, kanunu çıkartalım madem, herkesi çıkartalım.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Devletle iş birliği içinde olacak o, belediyeler tek başına yapamaz.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, müdahale etmeyelim arkadaşlar.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Şimdi, arkadaşlar, az önce, çok güzel, gerçekleri ifade ettiniz, ne ifade ettiniz? Hükümetimizin yapmış olduğu TOKİ binalarından bir tane yıkılan yok. Yapılan TOKİ binaları çökmüş olsaydı, o zaman Çevre ve Şehircilik Bakanlığında yetkili arkadaşlarımıza, Bakan Yardımcımıza derdik ki: Buyurun, istifa edin. Deprem olmuş, o saatte Bakan Yardımcımız...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Uğur Bey, Hükümetinizin yaptığı değil, ihalelerle yapılan kamu binaları çöktü. O ayrı bir şey, bu dediğiniz ayrı bir şey; bunu böyle konuşma.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Şimdi, kamu binalarının yüzde kaçının çöktüğüne de bakarız.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Arsuz’da ölüm var, ben size söyleyeyim.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Kamu binalarının yüzde kaç çökmüş, inşaatların, evlerin yüzde kaç çökmüş, bunlara tek tek değiniriz; etki analizini yani değerlendirmeyi yaparız hepsine.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – AFAD çöktü ya!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Şimdi, deprem olmuş, arkadaşlarımız deprem olduğu saatten itibaren deprem bölgesine gitmişler, her şeyleriyle beraber otuz iki günden beri... Bir tek bu kanun teklifine ilişkin buraya gelmiş Sayın Bakan Yardımcısı, ben yakinen bildiğim için söylüyorum. Şimdi, “Ya, istifa etmeniz lazım.” Neden istifa etmesi lazım? “99 öncesi binalar yıkıldı, niye sen bu binaları boşaltmadın Sayın Bakanım?” Hadi bakalım. “İçişleri Bakanı niye önlemini almadı?” Bunu söylerken ya, hakikaten Sayın Paylan, beş yılın bir yorgunluğunu görüyorum sizde. Şimdi, getirdiğimiz teklifle alakalı “Bu teklif bir şey getirmiyor.” Ya, bu teklif diğer işleri yapmasına engel değil ki. Şimdi, yardımlar gelmiş, bağışlar gelmiş, para geliyor, bütçeden para aktarılması lazım, yardımları tek elden nasıl toparlayabiliriz diye fon kurmuşuz, buradan yönetelim diyoruz -bakanlarımız, yine, Maliye Bakanımız başkanlığında olacak bu yönetim- diğer yapacağın hiçbir işe engel değil bu.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Engel!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ne kadar iş yaparsan yap bu engel değil.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Engel, engel!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Buyurun, hep beraber Meclisteyiz arkadaşlar. Buyurun, hadi, İzmir’de Karabağlar diyorum, hadi dönüştürelim bunu şimdi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Dönüştürelim, hadi buyurun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Hadi, dönüştürelim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Dönüştürelim, evet.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Paylan, karşılıklı müdahale etmeyelim lütfen.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ama söylüyoruz, örneğin Manisa...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Karabağlar’da ne varmış, ne var Karabağlar’da?

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Örnek bir dönüşüm yapıyor Karabağlar’da.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Arkadaşlar, müdahale etmeyin; söz vereceğim size, müdahale etmeyin.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Bilmeden konuşmayın!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Sındır... Ya, bakın, arkadaşlar, bu konuda siyaset yapmak istemiyorum ya! İzmir de bizim, Diyarbakır da bizim, Ankara da bizim...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Söz vereceğim size, o zaman cevap verirsiniz. Müdahale etmeyin.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – ...İstanbul da bizim, Kahramanmaraş da bizim, Antep de bizim ama Türkiye'nin gerçekleri var, gerçekleri konuşmak yerine...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Karabağlar'da ne var, öbür taraflar yok mu?

CAVİT ARI (Antalya) – Karabağlar'ı örnek alması lazım.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Arkadaşlar, Türkiye'nin 81 ili var.

SALİH CORA (Trabzon) – Karabağlar'dan başlayın. Hayır, samimiyetinizi görelim biz de ya!

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, arkadaşlar, müdahale etmeyelim. Söz vereceğim, cevap verin.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Ama laf ediyor “Karabağlar” diye.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Karabağlar demek suç mu?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – “Karabağlar” demeyelim hadi, Bayraklı olsun.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – İzmir'i konuşuruz detaylı.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Arkadaşlar, ya, lütfen ya!

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Yaşar Bey, Uğur Bey konuşuyor.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Arkadaşlar, bir ilimizin ismini zikrederken niye alınıyorsunuz ya? Hepsi bizim, 81 il bizim ya, arkadaşlar, hepsi bizim ama Türkiye'nin gerçeklerini göz önüne almadan, Türkiye'yi görmeden, Türkiye'nin bugününü, dününü konuşmadan, bugün “Niye böyle oldu?” diye suçlamak, birini suçlamak zamanı bu zaman değil, bugün birlik olma zamanı. Tabii ki gerçeklerden yola çıkarak, olaylardan yola çıkarak ders almamız lazım. Ne yapmamız lazım? Bu yapıyı 99öncesi binaları bir an önce boşaltmamız lazım, yeniden bu binaları yapmamız lazım. Hangi ilde olursa olsun arkadaşlar fark etmez. “Hangi ilde olursa olsun.” diyoruz ya, bunu söylerken biz suç mu işliyoruz, hakaret mi ediyoruz size? Ama bizim arkadaşlarımız buradan bir laf attığı zaman efendim ne “utanmaz” kelimesi kalıyor ne “ayıp” kelimesi ne katilliğimiz kalıyor ya! Bunu yakıştırıyor musunuz, bu Mecliste bu sözleri arkadaşlar? Bu sözleri yakıştırıyor muyuz kendimize? Yakıştırıyor muyuz? Ben yakıştıramıyorum açıkçası. Niye yakıştıramıyorum? Hakaret ederek bir yere varamazsınız, söyleyecek sözünüz yoksa ondan sonra bozuk plak gibi başlarsınız hakaret etmeye. Şimdi, bütün edilen hakaretleri ben edenlere iade ediyorum; edenlere, o hakaretle edenlere iade ediyorum. E, kimisine göre işte “utanma” kelimesi falan hakaret değil, olabilir ama o “utanma” gibi hakaret olmadığını söyleyen kişilere, onlara da “utanmaz” diyorum yani hakaret değilse.

Değerli arkadaşlar, kanun teklifimizin maddelerine baktığımız zaman, bağımsız denetimle alakalı Sayın Kuşoğlu bir soru sormuştu ismini zikrederek. Ya, yeşil fonlar var Sayın Kuşoğlu, yeşil fonlar. Bunlar, illaki dış bağımsız denetim şartı arıyorlar yardım göndermek için.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ama yeşil fon niye bizim fona bağıшта bulunsun ki?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Veya kredi çekmek istiyorsun, dış kaynaklı kredi getirmek istiyorsun; onlar, dış bağımsız denetim görmek istiyorlar. Dolayısıyla, bu maddeye onun için bu dış denetimi getirdik.

Kentsel dönüşümü bir an önce yapmamız lazım arkadaşlar, hep birlikte. Buna “hayır” demememiz lazım. Şimdi, “kentsel dönüşüm” dediğimiz zaman efendim, rantal dönüşüm...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Uğur Bey, kamuya kredi veriyorsa gerek yok zaten.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – “Kentsel dönüşüm” dediğimiz zaman, “rantsal dönüşüm” diyerek o kentsel dönüşümü engellemek veya önüne geçmek veya birilerinin kafasını karıştırmanın vebali herkese yeter diyorum. Bak, hakaret falan etmiyorum ben, hiçbir şey demiyorum. Bu vebal, kim engellediyse her birine, her bir kişiye tek tek yeter diye düşünüyorum.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – İmar barışıyla getirdiğiniz yapı kayıt belgesinin vebali yeter size.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Şimdi değerli arkadaşlar...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Uğur Bey, imar barışını kim getirdi?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Şimdi, imar barışı...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kim getirdi, söyleyin bir.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Arkadaşlar, müdahale etmeyelim lütfen.

SALİH CORA (Trabzon) – Kimin seçim beyannamesinde var imar barışı?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Paylan, bakın, siz şikâyetçiydiniz, şimdi siz müdahale ediyorsunuz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Benim bütün konuşmamı... İlk kez ağzımı açtım.

SALİH CORA (Trabzon) – Kimin seçim beyannamesinde imar barışı var?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Ama etmeyelim işte, dinleyelim.

SALİH CORA (Trabzon) – Niye çarpıyorsunuz ya!

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bütün konuşmamda bağırdı.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – İstiyorsanız tekrar söz veririm.

Sayın Aydemir, buyurun.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Ama sen hakaret ediyorsun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben “Utanın.” dedim, “Utanın.” hakaret mi?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Tamamlayın, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Utanın.” demek hakaret mi?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Şimdi, arkadaşlar, 1 can kaybına tahammülünüz var mı, 1 can kaybına tahammülünüz var mı? Yok, değil mi? 1 can kaybı olsun istemiyoruz yani hiçbir canımız kaybolmasın istiyoruz değil mi? Hepimiz fevran ediyoruz değil mi, “Aman ha, can kaybımız olmasın.” diyoruz değil mi? Sayın Paylan, sana soruyorum: PKK terör örgütünün şehit ettiği vatandaş sayımız kaç?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, siz, insanlarımızı öldürdünüz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Kaç? Kaç? 50 bine yakın, 1 trilyon doların üzerinde maliyeti var bize. Bugüne kadar, utanma olsa sizde, utanma olsa PKK terör örgütüne bir lanet okumaz mısınız?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – O mesele de sizin yüzünüzden oldu. Hamaset yapıyorsun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bakın...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hamaset yapıyorsun.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Paylan, bakın, aynı şeyi siz yapıyorsunuz şu anda.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bakın, Sayın Paylan, senin yaptığını yapıyorum ben. Senin yaptığını yapıyorum, beni bu noktaya çekme.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hamaset yapıyorsun.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Paylan, lütfen, müdahale etmeyin.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Beni buraya çekme, Sayın Paylan. Bak, beni bu noktaya çekme.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Elinden geleni ardına koyma! Ateş olsan cirmin kadar yer yakarsın!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – PKK terör örgütüne, “terör örgütü diyemeyenlere lanet olsun, utanmaz bu adamlar, utanmazlar.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Bakın, şikâyetçi olduğunuz şeyi siz yapıyorsunuz şu anda.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bunu mu söylettireceksiniz bize illaki.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hamaset yap, hamaset yapmaya devam et.

AHMET KILIÇ (Bursa) – Gerçek bunlar, gerçek; yüzleşin bu gerçekle!

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir dahakinde de “Allah rahmet eylesin.” dersiniz.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Arkadaşlar, lütfen...

Evet, Sayın Aydemir...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Şimdi, arkadaşlar, biz Deprem Yönetmeliği’ni çıkartarak sağlam zemin...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hani belge çıkaracaktın, ne oldu?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Arkadaşlar, imar barışında oy kullananları istemiştım, Kanunlar Kararlar da çıkarttı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hadi göster!

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Var, var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Göster!

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Paylan, yeter, ne olur.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sizden 7 vekil “hayır” dedi Genel Kurulda, imar barışıyla alakalı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Evet.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Bu kadar müdahale etmeye hakkınız yok.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Çıkaracağım şimdi onları.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – O kadar kişiydik.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Çıkaracağım, göstereceğim hepsini.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – O kadar insandık o anda.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Niye o kadar kişiydiniz?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Katılmamak ne demek? Katılmamak örtülü destek...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Arkadaşlar, bir dakika...

Sayın Aydemir, bir müsaade eder misiniz? Ek süre vereceğim.

Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Partilerin görüşünü sözcüler belirlerler.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Mazeret mi o?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Paylan, biraz önce sizin şikâyetçi olduğunuz aynı şeyi siz yapıyorsunuz. Bakın, ben, şimdi sizi uyarmak zorunda kalıyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkanım, bütün konuşmamda bağırırdı.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Lütfen, tamam, yaptınız yeteri kadar; yeter, bu kadar yeter.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bana soru soruyor.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Hâlâ devam ediyorsunuz. Lütfen, konuşmasını bitirsin.

Buyurun Sayın Aydemir.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Değerli arkadaşlar, imar barışıyla alakalı diyorsunuz ya, HDP’den 5 vekil reddetmiş.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Evet, doğru.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – HDP’nin kaç vekili var?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – O kadar kişiydik o anda.

SALİH CORA (Trabzon) – Niye dik durmadınız?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Nerede?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sahadaydılar arkadaşlarım.

SALİH CORA (Trabzon) – Siz niye dik durmadınız?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Uğur Aydemir, lütfen karşılıklı konuşmayalım, sözünüzü tamamlayın lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Partilerin görüşlerini sözcüler belirlerler.

SALİH CORA (Trabzon) – Olur mu öyle şey!

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Siz, hepiniz “evet” demişsiniz, 5 kişi “hayır” demişiz, bize laf ediyorsunuz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Şimdi, imar barışı...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Uğur Bey, süreniz bitmek üzere, sözünüzü tamamlayın.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ya, Sayın Başkan, sürem bitecek ama Sayın Paylan kendi süresinin yirmi dakikasını...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Tamam, karşılıklı yapmayalım konuşmayı.

Buyurun, devam edin.

Sayın Paylan, müdahale etmeyin.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Değerli arkadaşlar, imar barışı konusuna bu Fon’u getirip girmemek lazım. İmar barışı ayrı bir konu, ayrı bir gündem.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hepiniz “evet” dediniz.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Ya, Allah Allah!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – İmar barışında biz hiçbir tane binaya ruhsat vermedik.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Nasıl vermediniz?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Paylan, bu kadar müdahale edilmez bir konuşmaya.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Zaten bina duruyor orada, “Elektrik abonesi, su abonesi bağlanabilir.” dendi ama affetmedik kimseyi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Affettiniz.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Bakın, bütün uyarılarıma rağmen devam ediyorsunuz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Af diye bir şey yok, ruhsat verme diye bir şey yok ama imar barışını getirip de bu noktaya taşımak hakikaten büyük bir haksızlık. İmar barışında, zaten bina orada, binada kaçak elektrik kullanıyorlar, kaçak su kullanıyorlar, yolu var, her şeyi var; elektrik ve su bağlanması iznini verdik o zaman.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kaçak su...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Aydemir, Sayın Paylan’a hitap etmeyin, bana doğru konuşun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Şimdi, depremde...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Ya, arkadaşlar, bu depremde, üçüncü dünya ülkesi gibi 50 bin insanı enkaz altında bıraktık. Yapmayın ya! Biz üçüncü dünya ülkesi miyiz?

SALİH CORA (Trabzon) – Ya, siz de “evet” dediniz imar barışına.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Üçüncü dünya ülkesi gibiyiz ya, lütfen!

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Arkadaşlar, lütfen müdahale etmeyelim, söz vereceğim.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Deprem bölgesinden geliyorum, bu kadar aymazlık bizi üzüyor yani.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Söz vereceğim, görüşlerinizi paylaşırsınız.

SALİH CORA (Trabzon) – Ayıp ya!

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – 50 bin insanı enkaz altında bıraktık. Yeter artık!

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Söz vereceğim size.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Arkadaşlar, yıkılan binalar...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Aydemir, tamamlayın lütfen.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Tekrar söylüyorum, kayıtlara geçsin: Yıkılan binaların yüzde 98’i, yüzde 98’i 1999 öncesinde yapılmış.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Taşıyabilirdiniz efendim.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Öyle bir şey yok, öyle bir şey yok!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Evet, evet.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Doğru değil.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Yüzde 2’si 1999’dan sonra yıkılan binalar.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Deprem Komisyonunda 268 tane önerge verdik, hangi birini işleme aldınız?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Arkadaşlar, lütfen müdahale etmeyelim, hatibe müdahale etmeyelim.

Sayın Aydemir...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Dolayısıyla, Hükümetimizi, suçlamadan önce, AK PARTİ'nin kentsel dönüşümle yapmış olduğu konut sayısını gündeme getirmek lazım. Burada hükümetleri yarıştırmıyorum, Türkiye'nin gerçeklerini konuşalım diyorum. Türkiye'nin gerçeklerini...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkanım...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Aydemir, sözünüzü tamamlamak üzere ek süre veriyorum.

Buyurun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Türkiye'nin gerçeklerini konuşmamız lazım, Türkiye'nin gerçeklerini konuşmadan burada hamaset yapmak öncelikle kendinize haksızlık, Türkiye'ye haksızlık, Türkiye'nin dününe haksızlık yapıyorsunuz.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Kimse hamaset yapmıyor! Canımız yanmış, kimse hamaset yapmıyor.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Evet, Türkiye'nin dününe haksızlık yapıyorsunuz.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Ben size söz vereceğim, lütfen müdahale etmeyin. Lütfen, rica ediyorum.

SALİH CORA (Trabzon) – Bizim canımız yanmadı, öyle mi yani?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkanım...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Ben yaşadım Beyefendi, siz yaşadınız mı?

SALİH CORA (Trabzon) – Biz de yaşadık.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Nerede yaşadınız?

SALİH CORA (Trabzon) – Ben oradaydım, Hatay Arsuz'daydım.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Ben o ölüleri tek tek kaldırdım. Arkasında ceset torbasıyla, insanlar otomobille geldiler.

SALİH CORA (Trabzon) – Biz de oradaydık, biz de enkazlardan insanları çıkardık.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Sadece burada politika yapıyor.

SALİH CORA (Trabzon) – Hamaset yapmayın, biz oradaydık ya!

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Hamasetin Allah'ını siz yapıyorsunuz!

SALİH CORA (Trabzon) – Siz, fotoğraf verdiniz ya! Biz oradaydık yirmi üç gün ya!

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Cora...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Ne fotoğrafı ya!

CAVİT ARI (Antalya) – Biraz saygılı ol be! Nasıl konuşuyorsun sen öyle!

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Cora, lütfen.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Biraz acıya saygınız olsun ya!

CAVİT ARI (Antalya) – Ne saygısız adamsın sen ya!

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Aydemir, süreniz tamamlandı.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Nasıl tamamlandı Sayın Başkanım?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Tamam, on beş dakikayı geçti.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ama Sayın Başkanım, nasıl tamamlanabilir yani o zaman ben de müdahale edeceğim bundan sonra.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Ek süre de verdim.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ama Sayın Başkanım, bir kelime konuşturmuyorlar ki arkadaşlar. Sağ olsun, Sayın Paylan yeterli gelmedi, vekil arkadaşı müdahale etmeye başladı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Etme bulma dünyası.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – On beş dakika oldu, tamamlayın lütfen.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – O yeterli gelmedi, Sayın Arı oradan müdahale ediyor.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Bakın, tamamlamıyorsunuz, tamamlayın.

Buyurun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Arkadaşlar, inşallah bundan sonra hep beraber, birlik beraberlik içerisinde olarak, belediyelere düşen görevlerde belediyelerle, Hükümetimize düşen görevlerde hükümetimizle, milletimizle birlikte daha zemini sağlam yerlerden başlayarak inşaatlarımızı depreme dayanıklı bir şekilde yaparız, bundan sonra böyle facialarda isterse 8 şiddetinde olsun, 9 şiddetinde olsun, 1 can kaybımızın olmaması için elimizden gelen bütün gayreti gösterelim, tedbirlerimizi alalım diyorum.

Şu var, bizim arkadaşlarımız şunu söylüyorlar müdahale ederken: “Ya, ne olmuş?” dediği zaman, ne olmuş yani raporu hazırlanmış da... Sonuç olarak şunu ifade etmek istiyor arkadaşımız: “Yani uygulamada nereye gelindi, hangi şeyler uygulandı?” Haydi, ne ayıplığı kalıyor ne utanmazlığı kalıyor, o da yetmiyor...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim Sayın Aydemir.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Arı, bizim arkadaşımız her müdahale ettiğinde, sizin oradan müdahale etme gibi bir görevinizin olmadığını düşünüyorum; lütfen, size sataştığı zaman siz de sataşın, en azından CHP’ye sataşma olduğu zaman...

CAVİT ARI (Antalya) – Sizin tavrınıza, sizin saldırılarınza, sizin gereksiz konuşmalarınıza ancak cevap veriyoruz.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Arı, lütfen... Söz vereceğim.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – ...CHP’yi savunabilirsin ama her karşıdan gelene, hepsine birden hakaret ederek cevap verme hakkın yok. Sana bütün sözlerini iade ediyorum, hakaretlerini iade ediyorum.

CAVİT ARI (Antalya) – Ben sana iade ediyorum ne denmişse.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ediyorum Sayın Aydemir.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI(Devam)

1.- Oturum Başkanı Abdullah Nejat Koçer’in 6 Şubatta meydana gelen depremde hayatını kaybedenlere Allah’tan rahmet dilediğine ve Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması (Devam)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Arkadaşlar, tüm uyarılarımıza rağmen bu, devam ediyor. Lütfen, bugünkü ortama, iklime ve yaşananlara saygı göstermek adına sesimizi yükseltmeden, tartışmadan, kırıncı konuşmadan bugün bu görüşmelerimizi tamamlayalım. Bugüne denk gelen, bize yakışan budur. Tekrar tekrar söylüyorum, ne olur, bütün arkadaşlara söylüyorum. Tabii, şikâyetçi olan arkadaşlar, tekrar, başkası konuşurken kendisi müdahale ediyor, kendisi konuşuyor. Ya, benim artık söyleyecek bir sözüm yok, az önce kendisi şikâyetçiydi, şimdi aynı şeyi kendisi yapıyorsa bir arkadaşımız yani artık bu hepinizin gözünün önünde gerçekleşiyor. Ne olur dikkat edelim.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A)KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Giresun Milletvekili Cemal Öztürk ve 106 Milletvekilinin; Afet Yeniden İmar Fonunun Kurulması ile Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4987) (Devam)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Gruplar adına söz talebi olan Tamer Bey, buyurun.

TAMER OSMANAĞAOĞLU (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Komisyonumuzun değerli üyeleri, saygıdeğer bürokratlarımız, Sayın Bakan Yardımcılarım; hepinizi saygı ve muhabbetle selamlıyorum.

Depremın ilk anından itibaren çok kısa sürede bölgeye intikal eden Millî Savunma Bakanlığını, İçişleri Bakanlığını, Çevre, Şehircilik ve İklim Bakanlığımızı canıgönülden tebrik ediyor, diğer çalışan bakanlarımıza da tebrik ve teşekkürlerimi sunuyorum.

Asrın felaketinin üzerinden yaklaşık bir ay gibi bir zaman geçti; yıkıcı etkisini 11 ilimizde hissettiren depremler, 500 kilometre çapında, 106.108 kilometrekarelik bir alanda 11 ilimizi, 127 ilçe ve 6.500 köyümüzü sarsmış ve derinden yaralamıştır. Son verilere göre, Kahramanmaraş, Gaziantep, Şanlıurfa, Diyarbakır, Adana, Adıyaman, Osmaniye, Hatay, Kilis, Malatya ve Elâzığ illerinde toplam can kaybı 46 binin üzerine çıkmış, hatıralarını bırakarak aramızdan ayrılan vatandaşlarımız hepimizin yüreğini yarmıştır.

Elbette depremin hemen ardından şimdiye kadar eşi ve benzeri görülmemiş bu felakette, milletimiz de omuz omuza yaraları sarmak için kolları sıvamıştır ancak hiç şüphe yok ki milletimizin yurdumuzun dört bir yanından gösterdiği hassasiyet, acıların yanında Türk milletinin ne kadar büyük olduğunu da bize göstermiştir.

Ben, İzmir’de Tire bölgesinde - daha önce Genel Kurul Salonu’nda da söylemiştim, burada da dikte ettirmek için söylüyorum- depremzedelerimizi ziyaret ederken Adıyamanlı bir hemşehrimiz, orada kaldığı yerde bize bilgi aktarırken böyle güzel bir millet olmanın bilincini orada bize yaşatmış, “Sayın Milletvekili, ben depremin sadece Türkiye’nin 11 vilayetinde olduğunu düşünüyordum ama ben İzmir Tire’ye geldim, Tire’de gördüm ki deprem Türkiye’mizin 81 vilayetinde olmuş çünkü Türkiye’nin 81 vilayetinde bütün milletimiz aynı acıyı, aynı sıkıntıyı paylaşmıştır.” diye bize o günü hatırlatmıştı.

Ayrıca, devletimizin yaralarımızın en kısa sürede sarılması için göstermiş olduğu kararlılık ve irade de takdire şayandır. Depremden etkilenen 11 ilimiz her yönüyle memleketimizin güzide vilayetleridir ancak bugün görüştüğümüz kanun teklifi vesilesiyle dikkatinizi çekmek isterim ki bu 11 ilimizin Türkiye gayrisafi yurt içi hasılası içerisindeki payına bakıldığında 2021 yılı içinde yüzde 9,37 olduğu görülecektir. Yine, gayri safi yurt içi hasıla detayına bakıldığında ise 2021 yılı için tarım ve ormancılıkta yüzde 15,32; sanayide yüzde 9,79; inşaatla yüzde 10,53 ve hizmetler sektöründe

yüzde 7,77 paya sahip olduğu da görülecektir. 11 ilin 2022 yılında nüfus toplamının 14 milyon 13 bin 196 olduğunu ve bu sayının 85 milyon 279 bin 553 olan ülkemizin nüfusunun yüzde 16,4'üne denk geldiğini de dikkatlerinize sunmak isterim.

Dolayısıyla, hangi taraftan bakılırsa bakılsın 11 ilimizin en kısa sürede yeniden ihya edilmesi, sadece bu 11 ilimizi ve orada yaşayan vatandaşlarımızı değil, topyekûn Türkiye'yi ilgilendirmektedir. Elbette başlıca sorumluluğumuz vatandaşlarımızın yıkılan evlerini yeniden inşa etmek, burada birlikte hasretle kucaklanacak bir geleceğe omuz omuza yürümektir. Ebediyete uğurladığımız vatandaşlarımızın geride bıraktıkları emanetlerine sahip çıkmak, anılarını, hatıralarını ve emanetlerini yaşatmak konusunda, Milliyetçi Hareket Partisi olarak, Cumhuriyet İttifakı olarak kararlı olduğumuzu da ifade etmek isterim. Zorlukları yeneceğimizden, engelleri aşacağımızdan hiç kimsenin de şüphesi yoktur. Milletimiz bu konuda devletine güvenmektedir. İnşallah, liderimiz Sayın Devlet Bahçeli'nin de katıldığı ziyaretlerde Sayın Cumhurbaşkanımızın hedef olarak koyduğu bir yıl içerisinde konutların teslim edilmesine hep birlikte şahitlik edeceğiz. Bunun için de bu teklifin bir kat daha önem arz ettiğini görmekteyiz.

Düzenlemeyle birlikte, doğal afetler nedeniyle genel hayata etkili afet bölgesi ilan edilen alanlarda imar, altyapı ve üstyapı çalışmaları için gerekli kaynakların sağlanması, yönetilmesi ve ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına aktarılması amacıyla Afet Yeniden İmar Fonu kurulmaktadır. Afet Yeniden İmar Fonu Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı, tüzel kişiliği haiz olacaktır. Fonun Yönetim Kurulu Hazine ve Maliye Bakanı Başkanlığında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı, Tarım ve Orman Bakanı, İçişleri Bakanı, Ulaştırma ve Altyapı Bakanı ile Strateji ve Bütçe Başkanından oluşacaktır. Yönetim Kurulu, Fonun kaynak aktarımı yapılacak projelere aktarılacak kaynak tutarının harcama ve programlarını belirleyecektir. Fon, Sayıştay denetimine tabi olacaktır. Fon kaynaklarına ve aktarımlarına ilişkin mali verilerin düzenli olarak kamuoyuyla şeffaflık ilkesi doğrultusunda paylaşılacağı ifade edilmektedir. Fon, gelir ve kurumlar vergisinden muaf olacaktır. Fona yapılan bağış ve yardımlar, gelir vergisi ve kurumlar vergisi matrahından düşülecektir. Fon damga vergisi ve harçlardan, veraset ve intikal vergisinden, banka ve sigorta muameleleri vergisinden, Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu'ndan muaf olacaktır.

Bir aydır her insanımızın kalbi deprem bölgesinde atmaktadır. 85 milyon Türk vatandaşı aynı duygu ve duyarlılık mihverinde kenetlenmiştir. Devletimizin bu konuda gösterdiği irade, millet bütünlüğümüzün pekiştiğini de göstermektedir. Fona dâhil edilen kurumlara bakıldığında, devletimizin ilgili tüm kurumlarının tam bir koordinasyon içinde yaraları sarmak için hazır ve nazır olduğunu da gördüğümü ifade etmek istiyorum. Felaket büyük, yaralarımız çok, işimiz zordur ancak unutulmamalıdır ki Türkiye Cumhuriyeti devletin ve Türk milletinin bu denli büyük ve kudretli olduğuna da inancım tamdır. Liderimiz Sayın Devlet Bahçeli Bey'in ifade ettikleri gibi, depremin yaralarını sarmak, enkazı kaldırmak, sosyal ve toplumsal hasarı onarmak için devlet ve millet el ele vermiş, muazzam bir dayanışma ve yardımlaşma örneği sergilemiştir. Çok şükür, ahlaki, insani, vicdani kenetlenme hayranlık uyandırmıştır. Bu ruhu kaybetmemeye kararlıyız. Bu ruha darbe vurmaya yeltenenleri bertaraf etmeye kararlıyız. Büyük Türk milletiyle birlikte geleceği kucaklamaya yeminliyiz.

Beni sabırla dinlediğiniz için teşekkür ediyorum, iyi çalışmalar diliyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim Tamer Bey.

Gruplar adına söz alan arkadaşlarımızın taleplerini karşıladık.

Şimdi Komisyon üyelerimize dönmek istiyorum.

Sayın Sındır, buyurun lütfen.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii “büyük bir felaket” olarak ifade ediyoruz hepimiz. Gerçekten öyle, 2 büyük deprem, ardından büyük bir yıkım ama her şeyden önce 10-11 ilimizi doğrudan etkileyen ama bütün ulusumuzu derinden etkileyen büyük bir felaketle karşı karşıya kaldık. Dedğim gibi, her şeyden önce orada canlarımızı yitirdik. Sayısının resmî rakamların çok çok üzerinde olduğunu düşündüğümüz can kaybına maruz kaldık. Bütün yitirdiğimiz canlara, yurttaşlarımıza Allah’tan rahmet diliyorum, ulusumuzun başı sağ olsun, geçmiş olsun diliyorum, yaralılarımıza da acil şifalar diliyorum.

Şimdi, tabii, hep söyleriz: Deprem değil, bina öldürür. Aslında “Bina öldürür.” demek tek başına çok anlam ifade etmiyor çünkü “bina” dediğimiz kavramın içi cehalettir, o kavramın içinde akıl ve bilimin yol göstericiliğinden uzaklaşmış olmak yer alır, onun içerisinde liyakatsiz yöneticiler vardır, onun içerisinde ahlak yoksunluğu vardır, eğitim yoksunluğu vardır. Dolayısıyla, deprem değil, bütün bu bahsettiğim değerler eksikliği toplumda bu can kaybına ve bu mal kaybına neden oluyor. Şimdi, buna “afet” demek, afeti yaşatanlar açısından doğru bir tanımdır ama bu bir doğa olayı. Sayın Öztürk konuşmasında bahsederken “felaket öncesi” “felaket esnası” ve “felaket sonrası” tabirlerini kullandı. “Felaket öncesi” diye bir tabir olmaz. “Felaket öncesi” olan kavram doğa olayıdır. Onu felakete çeviren, o doğa olayının gerçekleştiği andaki eksikler, kusurlar, görev ihmalleri, görev kusurlarıdır ve bu yaşanan felaketin de sorumluları yargı önünde bir gün, en kısa sürede mutlaka hesap verecektir, vermelidir.

Şimdi, değerli dostlar, tabii, etki analizi yok. Bir başka konu, bu etki analizine biraz sonra biraz daha açarak geçeceğim ama...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – “Olmaz.” dedi, Cemal “Olmaz.” dedi...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Olur, olur.

Devleti bütçe dışı finans kaynaklarıyla ve fonlarla hesap vermekten kaçınarak, denetimden sakınarak yönetme anlayışı maalesef bu iktidar döneminde kendini sürekli gösteriyor. Örneğin, İşsizlik Sigortası Fonu -oraya el atmalar- Savunma Sanayii Fonu, Savunma Sanayii Destekleme Fonu, Tanıtma Fonu, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu, Özelleştirme Fonu, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu, Türkiye Varlık Fonu gibi daha çeşitli bütçe dışı fon kaynaklarını kullanmak bir alışkanlık hâline geldi. Dolayısıyla, bütçe dışı fon kaynakları üzerinden hesap verebilirlikten de hesap verebilir bir yönetimden de kaçınmak genel bir uygulama hâline geldi. Bunun altını da vurgulamak, çizmek isterim.

Şimdi, üzüntüyle bahsediyorum Sayın Öztürk ve bu kanun teklifini veren değerli milletvekili arkadaşlarımıza çünkü bu kanun teklifinin gerekçesine bakıyorum, daha ilk paragrafı “Şu tarihte yaşanan ve 11 ilde yaklaşık 110 bin kilometrekarelik alanı etkileyen depremler ciddi yıkıma sebep olmuştur.” Ya, hiç mi can kaybı olmadı? Yani şu gerekçede, can kaybından ve yaşanan bütün bu... “Büyük felaket” olarak tabir ettiğiniz, hepimizin de aynı duyguda, düşüncede olduğu bu büyük felaketin hiç mi can kaybı olmadı yani hiç mi bir insanımız hayatını yitirmedi, hiç mi yaralanan olmadı, hiç mi acı, gözyaşı olmadı? Yani direkt “Ciddi bir yıkıma sebep olmuştur. Bu felaket, afet sonucunda binlerce bina yıkılmış, on binlerce bina kullanılamaz hâle gelmiştir.” Ya, Allah aşkına yani bina mıdır, beton mudur bizi millet yapan, vatan yapan, bu devleti devlet yapan? İnsandır, önce insan diyeceğiz ya, önce insan! Bu kadar insan, can kaybı...

Değerli arkadaşlar, yani yine, yeniden afet değil, yine, yeniden beton fonuna dönüşmüştür bu Fon açıkçası. Fonun Yönetim Kurulunda Sağlık Bakanlığı neden yok? Yani insan sağlığıyla, deprem sonrası sağlıkla ilgili veya Bakanlığın hastaneleri vesaire kamu binaları açısından yani gelecekte bu Fon’un kaynakları kullanılırken Sağlık Bakanlığını ilgilendirir hiçbir husus olmayacak mı? En önemlilerinden

bir tanesi değil mi? Veya Kültür ve Turizm Bakanlığı neden yok? İşte, diyorum ya sadece “beton” vurgusuyla yapılan, oluşturulan bu kanun teklifiyle getirilen bu Fon dolayısıyla sadece beton anlayışıyla uygulamalara dönüktür. Yoksa, bölgenin kültürünü, yaşamını, sosyal yaşamını, sağlığını, toplum psikolojisini, rehabilitasyonunu yani insana ait değerleri yeniden inşa edebilmek adına hiçbir şey yok bu Fon’un gerekçesinde ve içeriğinde. Sadece bina, yıkılan bina, yapılacak bina yani beton. Dolayısıyla, bunu üzülerken belirtmek istiyorum. Böyle bir fon yaratılıyorsa afet olarak yaşadığımız, aslında insan aklı ve bilimin yol göstericiliğinde afet değil, bir doğa olayı olarak yaşamamız gerekse de bunu afete dönüştüren nedenler üzerinden bu yaşadığımız olayın sonuçlarını topyekûn bütünsel bir şekilde ele almak gerekir.

Şimdi, imar barışı, imar affı... “Barış” desek ne olur, “af” desek ne olur; ikisi de aynı yola çıkıyor yani hiç fark etmiyor, sonuç aynı. Getirdiğiniz bu düzenlemeyle yapı kayıt belgesi düzenlendi yapılara. Yapıların dönüştürülmesi ve güçlendirilmesi ve birtakım işler için bu Fon’dan yararlanılacak mı? Yani ben bir soru sordum Sayın Bakana bundan bir-bir buçuk sene önce; bu imar barışıyla ilgili yapılar üzerinden rakamları, kamu idaresine ait taşınmazların ne kadar olduğunu sordum. Yani kulaklarınıza inanamayacaksınız, 268 bin yapı kayıt belgesi düzenlenmiş kamuya ait yapı var, 268 bin yapı! Değerli arkadaşlar, bunun içerisinde hastaneler var, okullar var, camiler var, sosyal tesisler var, kamu binaları var. Millî Emlakin “web” sayfasına girip “Millî Emlakin kaydında kaç tane kamu binası var, kamu yapısı var?” diye baktığımda 268 binin bir altında Millî Emlakteki toplam kayıtlı kamu binası ama devletin kamu idaresine 268 bin yapı kayıt belgesi düzenlenmiş. Özel sektöre düzenlenenleri ve diğerlerini bir kenara koyuyorum.

Sayın Cumhurbaşkanı Kahramanmaraş’taki bir mitingde çıktı “144.556 vatandaşımızın imar barışıyla ilgili sorunlarını çözdük.” dedi -alkışlar- Malatya’da gitti “88.507 vatandaşımızın imar barışıyla ilgili sorunlarını çözdük.” dedi; Hatay’a gitti, 205 bin vatandaşımızın imar barışıyla ilgili sorunlarını çözmüş olduklarını söyledi. Evet, çözülmüş(!) İşte nasıl çözülmüş olduğunu bu yıkım sayesinde görmüş oldu. Yani bu kanun teklifiyle getirdiğiniz düzenlemeyle bu canlar geri gelecek mi? Bunu sormak isterim.

Bakın, kamu idarelerine ait bu yapılarla ilgili yapı kayıt belgesi ne olacak? Şimdi, hep şunu eleştirdik: İmar barışı falan, imar affı... Yani kaçak yapı yapmış bir kişinin yaptığı kaçak yapı -normal İmar Kanunu’na göre- ruhsatsız yapıdıysa projesi de olsa, ne kadar sağlam, betonu, demiri ne kadar güçlü yani inşaat mühendisliğinin aklı hayali almayacak güçte bir yapı bile olsa kanunen ruhsatsız yapı kaçaktır, yıkılması mutlak.

Dün Tarım, Orman ve Köyışleri Komisyonuna gelen bir kanun teklifiyle “Ormanlarda yapılan ruhsatsız yapılar yıkılır.” diye bir kanun maddesi getirdiler. “Yıkılır.” diyor hemen arkasından devam ediyor “...ama Orman Genel Müdürlüğünün işine yarayacaksa o yapı, yıkılmadan kullanılır.” Devleti yöneten bu iktidar, getirdiği kanun teklifinde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Buyurun, tamamlayın Sayın Sındır.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Birkaç cümlem daha var.

Bu kanun teklifinde diyor ki... Bakın, açık açık söylüyor yani ben dün söyledim komisyonda: İmar barışı mı getiriyorsunuz orman içi yapılara yönelik? “Nasıl?” dediler. Dedim ki: Orman Genel Müdürlüğünün orman içindeki kaçak bir yapıyı “Ha, benim işime yarar bu.” deyip yıkmak yerine kendi bünyesine, uhdesine alması demek “Ruhsatsız, kaçak binayı ben kullanmak istiyorum, kullanacağım.”

demek. Yani burada yapı kayıt belgesi falan da yok, hiçbir şey de yok; kaçak, yıkılması mutlak. Yani “Kaçak yapıyı kullanmak istiyorum.” diyen bir Bakanlık; nasıl olur; bu anlayış, bu zihniyet nasıl kabul edilebilir?

Şimdi, bakın, etki analizi yok ama ben birkaç rakam vereceğim ve sözlerimi bitireceğim.

Sayın Mahfi Eğilmez -hepiniz görmüşsünüzdür, daha bir hafta on gün önce- bu depremin ekonomiye etkisini rakamlarla çok da güzel, çok da analitik bir çözümlemeyle bir maliyetini ortaya koymuş. Ya, bunu yapamıyor muyuz Allah aşkına? Yani kanun teklifini veren arkadaşlarımız Bakanlıktan bunu rica etseler, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı veya ilgili diğer bakanlıklar koordinasyonunda yani şu depremin ekonomiye etkisi nedir? Bu ortaya konulamıyor mu yani bu Fon oluşturulurken? Yani bu kadar basit mi bu işler, bu kadar hafife alınır mı? O kadar can kaybetmişiz, bunun karşılığı bu mudur ya? Fonun amacı dediğim gibi, maddelere geçtiğimizde de göreceğiz, 8’inci maddede Türkiye Cumhuriyeti adına sağlanan dış finansman fona karşılıksız olarak tahsis edilecek ama o dış finansmanın maliyetini üstleneceğiz ama fon üzerinden bu dilediği gibi kullanılacak. Bakın Mahfi Eğilmez 600 bin yeni konut yapılacağını, 200 bin konutun onarımdan geçeceğini tahminleyerek, enkaz kaldırma işlemlerinin yaklaşık 800 bin bağımsız konut birimine denk geleceğini, gereken altyapı yatırım ve onarım faaliyetinin de enkaz kaldırmada olduğu gibi 800 bin bağımsız konut birimine denk bir maliyete ulaşacağını tahminleyerek depremin direkt maliyetinin toplamda yaklaşık 46 milyar 244 milyon dolar olacağını söylüyor. Devam ediyor: Her aileye ödenen nakdi 10 bin lira; ölenlerin ailelerine 100 bin lira; ailelere aylık 5 bin lira kira yardımı yapılacağını ifade etmiş; bunların da nakdi yardımlar toplamının da dolar karşılığını 2 milyar 460 milyon dolar olarak tanımlamış. İkisini birleştirmiş, 48 milyar 704 milyar dolar Sayın Mahfi Eğilmez’in yaptığı hesaplama. Bağışlar ve DASK’tan gelen rakamlar ki bakın, toplam nakit bağışların 120 milyar liraya yükseldiğini; 6,4 milyar lira toplam nakdi bağış olduğunu, ne var ki bu bağışların yaklaşık 4,8 milyar dolarlık kısmının Merkez Bankası ve kamu kesimine ait banka ve kuruluşlardan yapılan bağışlar olduğunu söylüyor.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Sındır...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) - Bitiriyorum Sayın Başkan.

Bu 30 milyar tutarındaki yani 1,6 milyar dolar Merkez Bankası bağışının hazineye devredeceği kârdan yapılmış bulunduğunu ve hazineye bu kadar eksik kâr devredecek olan ve hazinenin bu parayı başka yerden, vergi artırarak ya da borçlanarak bulmak zorunda kalacağını ve hazineden aldığı parayı bağışladığına göre bu tutarı yeniden hazineden istemek zorunda kalacağını, diğer kamu kesimi bağışlarında da aynı durumun söz konusu olacağını söylüyor. Sonuçta, bunu çıkarırsak aslında, bu “kamudan”ı toplamda 1,6 milyar dolar bağış tutarını, topladığımızda diğer özel bağışlarla birlikte finansman gereksiniminin 45,688 milyar dolara varacağını ifade ediyor.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Çok teşekkür ediyorum.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Bu rakamları bir hocamız, değerli, kıymetli bir hocamız ortaya koymuş, Bakanlık hiç mi koyamıyor? Yani önümüze getiremiyor musunuz “Nedir bunun bize maliyeti?”ni? Ben üzülüyorum açıkçası, bu kadar basit olmaması gerekir. Tabii, üretimde ihracat, istihdam ve vergi kayıplarına dair rakamlar da var burada, enflasyona etkisini de tahminlemiş ve bunun gayrisafi yurt içi hasılaya olan etkileri de ortada ama “Biz buraya bir fon yapalım, aman, geçsin yedi sekiz maddeyle kanun, bütçe dışı bir kaynak yaratalım, bu kaynağı da dilediğimiz gibi kullanalım.” anlayışı üzülerken söylüyorum... Tabii ki bu Fon Komisyondan da geçecek, Genel Kuruldan da geçecek ama bu duygularımı ifade etmek istedim.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim Sayın Sındır.

Değerli arkadaşlar, gruplara sırayla söz veriyorum ama Sayın Bekaroğlu’nun acil bir işi var, uygun görürseniz ben öncelikli olarak ona vermek istiyorum sözü.

Sayın Bekaroğlu, buyurun lütfen.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, tabii, ilk defa böyle bir şeyle karşı karşıya değiliz, bu fonlara alıştık; fonların iyi bir şey olmadığına defalarca da karar vermişiz, toptan bütün fonları kaldıracak kanunlar filan da çıkarmışız. Depremlerle ilgili ya da afetlerle ilgili fonlar da Türkiye’de ilk defa kurulmuyor, daha evvel de kuruldu ama hepsinde birtakım soru işaretleri falan oldu. Sayın Öztürk, iletişim vergisini filan soracağım... Hani, deprem vergisi vardı, bir senelik diye çıkmıştı, işte, ne kadar uzatıldı filan... Dün bir vergi çıktı, dolaylı bir şekilde... Kurumlar vergisinde, kurumlar vergisine tabi olanların teşviklerinden, muafiyetlerinden -ki 100 milyar civarında sanıyorum, 1 trilyonluk bir muafiyet, teşvik olduğunu da öğrendik 2022 yılında- yüzde 10 verilecek. 100 milyar, ek bir vergi; iyi bir para kaynak için. Şimdi, bu kaynakların aslında kullanılması, depremde kullanılması, deprem zararlarını gidermek için kullanılması -altyapı, bina falan- mevcut kanunlarımızda var yani biz hiç böyle şeyleri çıkarmasak bile Türkiye’de 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’yla, işte, 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun’la bütün bunları yapabiliriz ama nedense idare, kamu, devlet, hükümetler böyle bir şeye gidiyorlar. Geçici filan diye “Deprem için.” diye şey yapıyorlar, sonra devam ediyor.

Bakın, bu Hükümet... Yani kimse böyle hemen “Depremden konuşuyoruz, bu kadar acılıyız, insanımız öldü, bunların zamanı mı?” diye şey yapmasın. Bunun hesabı verilmedi, bakın, o zamanki, alındığı yıllardaki rakamlarla 88 milyar TL para toplanmış. Bu, bugün güncellense ne kadardır bu paralar? Bu paraların hiçbirisinin hesabı verilmemiş ve bunların depremde kullanıldığına dair de bir şey yok çünkü daha sonra “diğer afetler” diye geliştirilmiş, daha sonra başka şeyler diye değiştirilmiş, kullanılıyor. Yani, şunu demek istiyorum, kızmamın AKP’li arkadaşlarımız: Bu konuda siciliniz bozuk arkadaşlar, birçok konuda olduğu gibi.

Şimdi, başka bir şey daha var, Sayın Cumhurbaşkanını çıkıyor diyor ki: “Bizim bu seçimde konumuz deprem olacak.” İyi, güzel; deprem olsun, zaten olması lazım, hiç unutmamamız gerekiyor depremi. Şimdi, burada konuşan Adalet ve Kalkınma Partisinin Grup Sözcüsü arkadaşımız dedi ki: “Binaların yüzde 98’i 99 öncesi.” Ya, bu doğru değil, Sayın Cumhurbaşkanını bunu söyledi diye... Birisi yanlış bilgi vermiş. Bakın “yalan” filan demiyorum, Türkiye Cumhuriyeti devletinin Cumhurbaşkanının bile bile yalan söylemesini aklım almıyor. Böyle bir şey yok arkadaşlar. Nitekim, belediye başkanları bunları açıkladılar. Böyle bir şey yok, ayıptır ya! Böyle bir şey olur mu? “Yüzde 98’i eski binalarmış, bizim yaptığımız yeni binalar...” Öyle değil.

Başka bir şey daha var, Sayın Cumhurbaşkanını sürekli diyor ki: “Muhalefet bize kentsel dönüşümü yaptırmadı.” Öyle bir şey yok arkadaşlar, siz kentsel dönüşüm yapmadınız. “Rantsal” kelimesi çok yıprandı ama yani gerçekten bunu yaptınız siz. İstanbul’da mesela yani acilen kentsel dönüşümün gerekli olduğu yerlerde, garibanların bulunduğu yerlerde bir şey yapmadınız. Evet, garibanların bulunduğu yerlere geldiniz ama arsalarına çökmek için geldiniz, o güzelim boğaza nazır yerlere çökmek için geldiniz. Nitekim de öyle oldu, Fikirtepe böyle bir şeydir, Sulukule böyle bir şeydir. Sulukule’de kaç tane Roman yaşıyor şimdi, bir gidelim bakalım. Değerli arkadaşlarım yani siciliniz bozuk, kızmayın değerli arkadaşlarım, o nedenle dikkatli bir şekilde davranıyoruz ve söylüyoruz.

Şimdi, değerli arkadaşlarım, tamam, Sayın Cumhurbaşkanı doğru diyor ama şu cümleyi nasıl kabul edeceğiz? Yani diyor ki: “Kentsel dönüşüm projelerinin de bu esaslar dahilinde yürütülmesini sağlayacağız. Fay hatlarına, dere yataklarına, heyelan bölgelerine bina yapıldığı dönem artık bitmiştir.” Elhamdulillah. Ya, yirmi bir senedir iktidarsınız değerli arkadaşlar, şimdi bitiriyorsunuz. Ha, şunu mu demek istiyorsunuz? “Yirmi bir senede biz hiç yapmadık.” E, zaten bitmişti o zaman, niye “Artık bitmiştir.” diyorsunuz bu algı operasyonlarıyla? Hani depremde, acı çeken insanların üzerinde siyaset olmazdı? Yapmayın değerli arkadaşlarım. “Bu konuda sorumluluğu yerine getirmeyen kurumlardan hesap sormayı en önemli vazifemiz olarak kabul ediyoruz.” E, kimden hesap soracaksınız? Sayın Cumhurbaşkanının müthiş bir alışkanlığı var ya, kendisinden başka herkesten hesap sordu. Herkes yoruldu, metal yorgunluğu filan oldu ama hiçbirisini hukukun karşısına çıkarmadı, hepsine kendi ceza verdi. Bu nasıl bir sistem değerli arkadaşlarım ya? Hukuk devletinde böyle bir şey olur mu? O nedenle, sizin siciliniz gerçekten bozuktur, dolayısıyla bu konunun üzerinde titrememizden “Yanlış yapıyorsunuz.” dememizden dolayı da hiçbir şekilde kızmayın, darılmayın çünkü bu ülkenin meselelerini konuşuyoruz, geleceğe uzanacak bir şey üzerinde konuşuyoruz.

Değerli arkadaşlarım, şimdi, siz bunları burada konuşuyorsunuz “Bunlar nasıl, finansman nereden gelecek?” falan diyorsunuz ama tuhaf işler var. Bakın, dün benim bizzat yaşadığım bir olayı paylaşayım sizinle. Fransa’dan 3 tır dolusu sıfır, çok güzel, depremde kullanabilecek jeneratör dâhil malzeme geldi. Bu malzemeyi önceden ayarladık, Avcılar Belediyesinin birlikte çalıştığı kamuya yararlı bir dernek üzerinden deprem bölgesine gidecek ve dağıtılacak. Ya, arkadaş, dün gece yarısından itibaren gümrükten başlayarak, devlet, işimizi kolaylaştıracak yere bize musallat oldu kardeşim. Arkadaş, neyse, bir antrepoya getirdik, geleceği yer belliydi; oraya geldiler, dediler ki: “Biz buna AFAD adına el koyduk.” “E, tamam, koydunuz, ne yapacağız?” “Kayseri’ye götüreceksiniz.” “Niye Kayseri’ye götüreceğiz?” “İşte, oraya götüreceksiniz.” Ya, arkadaş, bu tırlar buraya kadar gelmiş, parasını o şekilde vermiş, 2 tanesi yabancı plakalı araba, yapmayın etmeyin... “Yok arkadaş.” Neyse, arkadaşlar direndiler, götürmediler. Sonra orada boşalttılar, gittiler; Pendik’te bir depoya yıkıldı. Ya, bu ne arkadaşlar? Avcılar Belediyesi Yunanistan’ın mı ya da başka yerin mi? Ki Yunanistan da yardım gönderdi. Bu nedir arkadaşlar ya, bu nasıl bir şey? Neye yarıyor bunu böyle yaptığınız zaman? Yapmayın arkadaşlar. Nasıl yardım verecek insanlar, gönül rahatlığıyla AFAD’a nasıl yardım verecek? Böyle bir şey yapmayın, etmeyin.

Şimdi, bu kanuna geldiğimiz zaman arkadaşlar, ifade ettim, daha evvel de buna benzer kanunlar çıktı; ya, siz de çıkardınız ve iyi niyetle kullanılacağını farz ediyoruz. Birtakım problemler var yani birtakım sorular var. Nedir bu sorular? Şimdi, fon kaynaklarının finansmanı ile ilgili sayıyorsunuz, işte “Yurtiçi ve yurtdışı kaynaklı her nevi nakdi bağış, yardım,” falan “Bütçeye bu amaçla konulacak ödenek,”ler falan diyorsunuz, “Fon tarafından kurum ve kuruluşların mevzuatındaki her türlü kısıtlamalardan muaf tutularak yurtiçi ve yurtdışı sermaye ve para piyasalarından sağlanan finansman...” Bu mevcut kanun dışında bir finansman şekli yani borçlanma şekli mi geliyor? Depremden istifade yeni bir borçlanma türü mü şey yapılıyor? Bir de “diğer gelirler” diyor, nedir bu diğer gelirler? Bunların açık bir şekilde belirtilmesi gerekiyor değerli arkadaşlarım.

Şimdi, başka bir konu da denetimiyle ilgili. Ya, arkadaşlar, size güvenilmediğini zaten siz kendiniz ilan ediyorsunuz, diyorsunuz ki... Bakın, 1999’da da buna benzer bir kanun çıktı ama fon kurulmadı, Ziraat Bankasından açılan bir hesap üzerinde yürüdü Rahmetli Ecevit’in zamanında ve yine, Sayıştay denetiminden de muaf tutuldu ama özel bir denetim ekibi kuruldu devletin içinde ve gerçekten denetlediler ve üç ayda bir de Resmî Gazete’de yayınladılar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, Sayın Bekaroğlu, buyurun, tamamlayınız.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Siz de diyorsunuz ki: “Biz bunu duyuracağız üç ayda bir.” Ama nerede duyuracaksınız; Resmî Gazete’de mi, internet sitesinde mi? Ne yapacaksınız, bunlar belli değil. Ve niye bu şeylerin ayrıca uluslararası bağımsız denetime tabi tutulmasını öngördünüz değerli arkadaşlarım? Yani niçin? Sanıyorum Cemal Bey kardeşim bu soruya -niye bunu düşündü etti- gerçekten bir cevap verecek. Çünkü bizim normal denetimimize kimse güvenmiyor, uluslararası piyasada müthiş bir güvensizlik var bize karşı, dolayısıyla bu şekilde bir güven şeyi duyuyoruz. Ondan sonra da bağırıyoruz “yerli, milli” falan... Yani yok, herkesin güveneceği işler yapacaksınız. Bunun için de kurallar çerçevesinde, önceden belli olan kurallar çerçevesinde bu şeyleri yapacaksınız değerli arkadaşlarım.

Şimdi, siz, değerli arkadaşlarım, bu fonda para toplanacak, yardımlar gelecek, bütçeden de aktarılacak ve bunu yeniden imar yani yıkılan yerleri yeniden yapmak için kullanacaksınız. Bu eleştiriler diğer arkadaşlarımızdan da geldi. Evet, yeniden imar mecbur yani sosyal devlet bunu yapacak ama depremlerin olmaması için, bu fon bu şekilde genişletilmeyecek... Yani depremlerin olmaması değil, depremlerin zarar vermemesi için, az zarar vermesi için neler yapacaksınız? Ve şu anda oralarda deprem oldu ama koca bir İstanbul, Marmara Bölgesi, İzmir falan, buralar duruyor arkadaşlar; bunlarla ilgili ne yapacaksınız?

Son cümlelerimi dile getiriyorum. Şimdi, siz bunları, bu işleri nasıl yapacaksınız arkadaşlar? Tamam, dışarıdan gelen krediyi, projeye verilenleri, bu parayı sizin nasıl kullandığınıza bakacaklar, size güvenmiyorlar, bağımsız denetçilerin kendileri denetleyecek ve bakacaklar. Ama bu paraları, bunları nasıl kullanıyorsunuz yani bunları nasıl yapıyorsunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Bekaroğlu, ek süreniz de bitti.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bitiriyorum, son cümlelerim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Buyurun.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Şu anda 50 milyar TL’lik ihale yapıldı bölgede değerli arkadaşlar, 50 milyar TL ve belki de daha da artmıştır. Bunları nasıl yaptınız, nerede yaptınız? Ya, kardeşim, tam da İstanbul’da, işte “Biz bunu bilimle, akılla, hocalarımızın söylediği şekilde yapacağız.” diye Sayın Cumhurbaşkanının ilan ettiği günde bölgede 3 milyar TL’lik ihale yapıldı değerli arkadaşlarım. Göstermelik beşer dakika konuşturdunuz bilim insanlarını; böyle olmuyor arkadaşlar.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Bekaroğlu, teşekkür ediyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bu konuda ve her konuda gerçekten samimi olmak lazım.

Sevinilecek bir şey var, o da iki ay kaldı, gidiyorsunuz ve bu millet derin bir nefes alacak.

Saygılarımla.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Rıdvan Turan, buyurun lütfen.

RİDVAN TURAN (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, ben de sözlerime başlarken kaybettiğimiz bütün vatandaşlarımıza Allah’tan rahmet ve ailelerine başsağlığı diliyorum. Acı hâlâ devam ediyor, bölgeden henüz gelmiş olduğumuz için söyleyebilirim, ne yazık ki hâlâ yaralar sarılabilmiş durumda değil.

Şimdi, bu konuştuğumuz fona ilişkin temel itirazlarımız var. Öncelikle ilk itirazımız, bu fon, bütüncül bir finansal akla sahip değil, öncelikle bu deprem için öngörülmüş bir fon. İkincisi de deprem meselesini bir bütün olarak ele almaya, deprem olmadan da önleyici tedbirleri yani bizim “koruyucu hekimlik” diye kavramsallaştırdığımız tedbirleri almaya dönük bir yaklaşıma sahip değil. Oysa Türkiye’nin bir deprem ülkesi olduğu düşünüldüğünde ve nüfusumuzun yüzde 98’inin deprem bölgelerinde yaşadığı göz önüne alındığında, yapılması gereken, anlık tedbirlerden ziyade, uzun erimli, bütüncül, süregelen ve sistematik tedbirler almak olmalıdır. Bunun bir tarafı finansaldır, şu anda finansal kısmını konuşuyoruz; diğer tarafı da kamuya ilişkin diğer hizmetlerle ilişkilidir. Dolayısıyla burada çok önemlice bir eksiklik söz konusu, hem süregelen olmaması hem de kısa vadeli olarak ele alınması biçiminde.

Diğer bir eksikliği, bunun bütçe içerisinde telakki edilmemiş olması ve bir fonla tarifleniyor olması. Türkiye bir fonlar mezarlığına döndü. 1980’den bu zamana kadar denetim dışında işler yapmanın yöntemlerinden bir tanesi... Tabii hepsi için söylemek mümkün değil bunu ama...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Buyurun.

RIDVAN TURAN (Mersin) – Son gelinen noktadaysa Varlık Fonunun ne düzeyde denetlenip denetlenmediğini hepimiz biliyoruz. Varlık Fonunu denetleyecek dışarıdan denetçilerin Cumhurbaşkanı tarafından belirlendiğini biliyoruz. Dolayısıyla güvenli olmayan bir alanda devasa kaynakların biriktiği ve bunun nasıl kullanılacağını da teklifte tam olarak net biçimde ele alınmadığı görülüyor. Özellikle bu 5 Bakanlık ve Strateji ve Bütçe Başkanlığının bu fonun denetlenmesinden, sevk ve idare edilmesinden sorumlu olması başlı başına bir problem. Niye problem? Zira, biz zaten bu Bakanlıkların aklına güvenmiyoruz çünkü bu akıl esasen sarayın akli, sarayın inşaatçı akli neyse bu Bakanlıklarda da o var. Yani yirmi yıldır zaten bu Bakanlıklar eliyle ormanlık alanlar azaldı, bu Bakanlıklar eliyle imar rantı olağanüstü bir değer hâline geldi; iktidar, AKP buradan elde ettiği kaynaklarla siyasetini finanse etti. O sebeple, şimdi, böyle bir yönetim kuruluna bu fonun denetimini bırakmak ve İhale Kanunu, İmar Kanunu gibi önemli kanunlara da teklif içerisinde atıfta bulunmamak bize şunu çağırıyor: Bu 11 ilin, bunlar diledikleri gibi bu fonu kullanmak suretiyle, 5’li çete başta olmak üzere -ki ihaleleri de almaya başladılar patır patır- kendi inşaatçı akıllarına, inşaata dayalı sermaye birikim rejimine peşkeş çekileceği doğrultusunda. Bunlar yapılmayabilirdi yani birazdan izah etmeye çalışacağım kamusal başka tedbirlerle bunların hakkından gelmek ya da bunları engellemek mümkün olabilirdi ama görüyoruz ki bu bilinçli bir tercih. Yani burada bütünsel olarak deprem meselesine yaklaşan, afet meselesine yaklaşan, bunun olmaması için hangi türden tedbirlerin alınmasını tartışan, bunu kamuyla birlikte tartışan bir akıldan ziyade, yaklaşan seçimler de dikkate alındığında bir an evvel konutların yapımına başlandığının -bitirilemeyecek biliyoruz- kamuoyu tarafından görülmesine ve iktidarın üretemez olduğu rızayı tekrar üretmesine dönük olarak bir çaba var, bu net; fon da bunun adımlarından ve ayaklarından ne yazık ki bir tanesi. Özellikle, tabii, Kızılay, Başkentgaz ve Ensar üçgeni çok tartışıldı, böyle bir background da olduğundan dolayı böyle bir fon çalışmasına, böyle bir teklife güvenmemek için elimizde son derece fazla verinin olduğunu düşünüyorum. Peki ne yapılması gerekir? Yani para lazım mı? Lazım. Gerçi 114-115 milyar lira ne oldu, toplanabildi mi, toplananı ne oldu, bunu bilmiyoruz. O acayip gösteriyle kamu bankalarının, Merkez Bankası dâhil olmak üzere, tarihe yazılacak matraklıkla, bir cebinden alıp diğer cebine koyarken, aslında iyi kötü denetim altında olan kaynakları denetimsiz bir alana çektiğini hepimiz gördük. Bunlarda iyi niyet falan arıyor değiliz ama şunu da soruyoruz yani: Bu 115 milyar lira para ne oldu? Ne oldu bilmiyoruz, belki önümüzdeki dönemde ne olacağını görürüz. Şimdi, burada, dedim ya, bu olmayabilirdi, bu yapılmayabilirdi. Bu bir bilinçli tercih, inşaatçılık lehinde kullanılan

sermaye birikimini inşaat temelli olarak artırmayı, sermaye temerküzünü temel almayı hedefleyen bir yaklaşım bu fakat bu, derde derman olmaz. Derde derman olması için bir defa uzun erimli bakalım. Mesela, niye böyle anlık bir fon kuruluyor da bir afet veya kentsel dönüşüm bankası kurulmuyor? Daha sistematik, süregelen, bugünün işini değil bundan sonranın da sorunlarını çözecek olan, Türkiye’de yalnızca deprem değil ki -buna benzer pek çok şeyle karşı karşıya- çığından seline kadar bin tür musibet var, bunlarla da işğal edecek ama burada elde ettiği kaynakları da kentsel dönüşümü sağlamaya yönelik olarak kullanacak bir banka niye düşünülmez? Mesela, Japonya -yanlış değilsem- 2014 yılında, Sayın Başkan, bir afet bakanlığı kurdu; Japonya’dan daha mı az risk altındayız? Biz öneriyoruz, doğru olan şey bir afet bakanlığının, afet ve kentsel dönüşüm bakanlığının kurulmasıdır. Bu bakanlığın sadece işinin bu olması gerekir ve bununla birlikte kurulacak olan bir afet ve kentsel dönüşüm bankası da bu işin finansal ayağını oluşturur. Peki, kaynakları nereden toplar böyle bir banka? Öncelikle artan oranlı bir servet vergisinin salınması gerekir. Olağanüstü kârlar var, yüzde 1.000’lere varan sermaye kârları var ve bu kârlara sadece bakıyoruz, onlar bağış yapıyor, sonra da vergilerini bağışlıyoruz onların. Bu var ya çok -kötü kelime kullanmak istemiyorum ama- acayip bir riyakârlık, başka bir şey değil. Doğru olan, bu sermaye kârlarının, işte, 100 tane evi olanın elde etti rantın, bunların vergilendirilmesidir. Ya, dünyada kapitalizmi en fazla savunanlar bile, patronlar bile -Davos’ta tartışıldı- artık diyorlar ki: “Ya, bizi niye vergilendirmiyorsunuz kardeşim?” Bizim bu kâğıdı yazanlar diyor ki: “Biz kaynakları bağışlardan ve yurt dışından bulacağız.” Yurt dışından kara kaşımıza, kara gözümüze mi verecekler bu parayı? Bu, sonuçta, son tahlilde, vatandaşın, yoksulların, dolaylı vergi ödeyenlerin daha fazla sömürülmesi anlamına gelmeyecek mi? O sebeple, mutlaka, bir defa artan oranlı bir servet ve rant vergisini temel almak gerekir, böyle bir bankanın kaynakları açısından çok önemlidir. Yine, olağanüstü kamusal israflar var, saray başta olmak üzere her gün milyonlarca lira ödeniyor. Ya, 50 bin insanımız enkaz altında kalmış, hayatını kaybetmiş ve bir öncelikse... Böyle itibar falan değil biliyor musunuz, şu anda itibara harcanan her kuruş itibarsızlığın katlanmasına sebep oluyor böyle bir konjonktürde. Sarayın bu dizginsiz harcamalarının kesilmesi lazım. Silahlanmaya ve militarizme ayrılan kaynakların böyle bir bankanın finansmanında kullanılması lazım. Böylece Türkiye bir afet planlamasına sahip olmuş olacak. Yani 1959’da çıkarılan yasadan bu zamana bir yasa var ama bunlar çoğunlukla, yarayı sarmaya dönük tedbirler almışlar yani şey değil, proaktif davranma yaklaşımı yok. 1999 öncesinde Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı’yla da daha ziyade, biraz böyle Dünya Bankasının da yönlendirmesiyle mesele yalnızca finansal bir mesele olarak görülmüş ve anlaşılmış; o devam ediyor, hâlâ bu şekilde devam ediyor. Oysa kamusal tedbirlerle ve böyle ikili bir öneriyle bu işin altından kalkmak mümkün. Temel soru bugün şudur: Bu enkaz kimin üzerinde kalacak, ihale kime kalacak? Enkaz bu ülkedeki milyonların finansmanıya kaldırılacaksa yani daha doğrusu yoksulun finansmanıya kaldırılacaksa yazıklar olsun, bu da ekonomik başka bir deprem anlamına gelir, daha büyük yaralar ortaya çıkarır. O sebeple bunları mutlaka böyle bir kamusal perspektifle ele almak gerekir, böyle bir kamusal perspektifle yeniden değerlendirmek gerekir çünkü bu deprem denen şey bugünlük yarınlık bir mesele değil, ilanihaye devam edecek, dünyanın canlılığı sürdüğü sürece devam edecek. O sebeple bu konudaki felsefemizi bir defa değiştirmemiz lazım, depremin finansmanını geniş kesimlerin üzerinden sermayeye doğru yönlendirmemiz lazım, daha kamucu tedbirlere ihtiyacımız var.

Bir başka söyleyeceğim şey şu... Ne kadar zamanım kaldı çok bilmiyorum ama.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Bir dakikadan fazla var.

RİDVAN TURAN (Mersin) – Şimdi, şöyle, ya, bizim burada AKP’yi eleştirmemizin temel sebebi şu: Bakın, bir depremin enkazından çıktınız. Yani şunu gördünüz 99 depreminde: Bu ülke gayrisafı millî hasılasını... Hadi, can kaybını falan zaten konuşmanın hiç şeyi yok ama olağanüstü bir ekonomik enkaz yarattı, bunu tecrübe ettiniz ve Türkiye tarihinde hem izafi olarak hem total olarak en fazla kaynağı

siz kullandınız, tek tek saymayayım kaynakları, en fazla kaynakğı siz kullandınız. Bir depremle daha karşı karşıyayız ve gelinmiş, deniyor ki: “Vallahi, elden gelen yapıldı, yapılmadıysa da bu, muhalefet sayesinde oldu.” Ya, şöyle bir insafsızlık olur mu? HDP tek başına demiş ki: “Bu bir cinayettir. İmar affı imar barışı diye tarif edilen, şirin hâle getirilmeye çalışılan bir cinayettir.” Hatip diyor ki: “E, siz niye bunu 5 kişiyle dediniz?”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, Rıdvan Bey, tamamlayın lütfen.

RİDVAN TURAN (Mersin) – Son birkaç cümlem.

Kardeşim, yirmi iki yıldır bu memleketteki imar sürecini, rantları sevk ve idare edenler siz değil misiniz, kendi siyasetinizi buradan finanse etmediniz mi? Bu yokmuş gibi ve bu kadar can kaybının sorumluluğunu hiç hissetmeden, hiç hissetmeden bize dönmüş diyor ki: “Siz niye 5 kişiyle ‘hayır’ dediniz?” Oysa o, bizim kurumsal görüşümüzdü.

Halka, özellikle depremzede halkımıza bu anlayışı havale ediyorum ve “El hayaü minel iman” diyorum, başka da bir şey demiyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, görüşmelere 14.15’e kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 13.31

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 14.21****BAŞKAN: Cevdet YILMAZ (Bingöl)****BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)****SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)****KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)**

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Değerli arkadaşlar, 32’nci Birleşimin İkinci Oturumunu açıyorum.

Kanun teklifi görüşmelerimize kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Söz taleplerini karşılamaya devam edeceğim.

Sayın Kaboğlu, buyurun lütfen.

Süreniz beş dakika.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Ulusal felaketin acısını yaşarken böyle bir düzenlemeyi yapmaktayız. Sayın Başkan, bu vesileyle, bu yasa önerisi konusunda dile getirilen bütçe kurallarının dışına çıkma iradesini ben de vurgulamak istiyorum çünkü bu, esasen, bütçe kapsamı içerisinde yer alması gereken bir yasal düzenleme. Tabii ki yasal düzenleme olmalıydı ama acaba -Sayın Öztürk, sunuşu sırasında dile getirmedi- şu anda karşı karşıya bulunduğumuz afet mevzuatıyla ilgili bir bağlantı kuruldu mu? İki açıdan: Bir, 1943’ten bu yana sahip olduğumuz mevzuat yelpazesi, 20 kadar yasal düzenleme var, bir de 11 kadar OHAL Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarıldı. Bu konuları da aslında... Örneğin, CBK 126 yerleşme alanlarını kullanıma açması bakımından en belirgin kararname ve orada aynı zamanda 7269 sayılı Yasa’nın düzenleme alanında düzenleme yapıyor.

Bu Cumhurbaşkanlığı kararnameleri şu bakımdan önemli Sayın Başkan: 11 kararnamenin çoğu sizin Komisyona yani Plan ve Bütçe Komisyonuna havale edilmiş bulunuyor ve bunların gerekçeli olarak havale ediliş şekli ve nasıl olacağı da -Anayasa’ya göre karar biçiminde mi, kanun biçiminde mi olacağı- belli değil. Ama burada benim vurgulamak istediğim husus şudur: Bu OHAL kararname alanının yürürlükte bulunan yasalarla yarışacağı ve önümüzdeki haftalarda, önümüzdeki aylarda çok ciddi sıkıntılar yaratacağı yönünde; bu bakımdan, Meclisin tutumu -tabii, sizin Komisyonunuzun tutumu da önemli ama- son derece önemli.

Şimdi, karşı taraftan vekil yok ama tabii ki ben dile getirmek durumundayım; sabahleyin yapılan tartışmalar ve bize yöneltilen bazı belki eleştiri ötesi suçlamalar bakımından şöyle dile getirmek durumundayım: Bütünleşik afet yönetimi yasası çalışmalarını yürütmekteyiz ve bu çalışmalar çerçevesinde, öncesi, esnası ve sonrasına ilişkin önlemler denetleme, düzenleme ve yaptırım kapsamında ama tabii ki bu çalışmalar, görev, yetki ve sorumluluk -üçlü ilke- çerçevesinde, hem kamu yönetimi açısından hem de afet yönetimi açısından geçerli olmak üzere yürütülmektedir.

Gerçekten, on yıl kadar önce gerçekleştirilen, Arjantin’den Vietnam’a kadar yapılan insan hakları ve afet yönetimi, afetler bilimsel projesinde Türkiye raportörü olarak bütün bunları ben de sıralamaya çalıştım nasıl yapılması gerektiği konusunda. Bana öyle geliyor ki bu gündemimizi bu şekilde birbirinden habersiz, kopuk gündemler yerine bu bütünleşik afet yasası, afet yönetimi yasa önerisini bir an önce getirip burada tartışmamız gerekir çünkü belirttiğim gibi seksen yıldır 20 kadar yasa yürürlükte. Depremden bu yana 33 kanun teklifi Meclis Başkanlığına verilmiş bulunuyor ve 11

Şubattan bu yana da 11 CBK yürürlüğe konmuş bulunuyor. Şimdi, sizin yaptığınız, hazırladığınız bu öneri ile yürürlükteki mevzuat arasında birtakım iç içe geçmeler bir yana, esasen önümüzdeki dönemde uygulamada ortaya çıkacak olan sıkıntılar, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile doğal afetler konusunda yürürlükte olan yasalar arasında çatışma çıkacak çünkü bunları karar olarak Meclisin onaylaması durumunda OHAL Cumhurbaşkanlığı kararnameleri sürekli hâl alacak. O zaman yasa mı uygulanacak, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi mi uygulanacak? Bunlar ciddi sorunlar yaratacak çünkü mevzuat hâlen yürürlükte.

Şimdi, biraz önce dile getirilen, bu Cumhuriyet Halk Partisinin kentsel dönüşüm konusunda...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, bunu iki cümleyle tamamlayayım izinizle.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Buyurun.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – 6306 sayılı Afet Riski Kanunu’na aslında partimiz karşı değil, tam tersine, afetler öncesi düzenleme, denetim ve yaptırım sürecinde bunun ciddi biçimde uygulanması... Yoksa afet riski alanının ilan edilmesi... Çok yüksek yetkilerle donatılmış bulunuyor ilgili makamlar; bilimsel ölçütler yok ama uygulama ise inşaat sektörü ise çok büyük ölçüde özel sektöre bırakılmış ve bir tür rant alanına kaydırılmış ve orada da ciddi bir denetim yok. Şimdi böyle olduğu için esasen... Mesela, şu anda ormanlar ve meralar buna gerek yokken 126 no.lu CBK’yle yerleşim alanlarına açıldı ama eğer aynı yaklaşım sürdürülürse önümüzdeki dönemde yine benzeri sıkıntılar ortaya çıkacak; oysa afet sonrası düzenleme... Esasen gelecek depremler için önceden yapılan düzenleme söz konusu burada. O nedenle, biz, öncesi, anı ve sonrası olmak üzere afet yönetimini bütünlük olarak ele almadığımız sürece bu farklı tartışmalar ve farklı bölük pörçük düzenlemeler Türkiye’de afet yönetiminin, afet hukukunun etkinliğini sağlayacak ciddi düzenlemeler olmaktan uzak olacaktır.

Ben, şimdilik, buna dikkatinizi çekmek amacıyla bunları belirtmekle yetiniyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ederim Sayın Kaboğlu.

Sayın Girgin, buyurun lütfen.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar, basınımızın değerli emekçileri; herkesi saygıyla selamlıyorum.

Kahramanmaraş merkezli depremlerde yitirdiğimiz vatandaşlarımıza Allah’tan rahmet diliyorum, ülkemizin başı sağ olsun; yaralılarımıza da acil şifalar diliyorum.

Değerli arkadaşlar, ne acıdır ki depremlerin birinci ayında, barınma, su başta olmak üzere hâlâ en temel ihtiyaçlara erişim sorunu yaşanmakta. Bit ve pire salgını ciddi bir tehlike hâlini almış durumda. Özellikle kadın ve çocuklar hijyen malzemelerine ulaşamıyor. Depremin vurduğu kentlerde yaşamaya çalışan çocuklar ve gençler temel eğitimden de yoksun bırakılmış durumda; acı bir tablo. Sorunlar çözülmedikçe de günden güne daha da ağırlaşıyor.

Değerli milletvekilleri, bu teklifle, kentlerin yeniden imarı için bir fon kuruluyor. Teklif gerekçesinde, yeni kurulacak olan fonun şeffaf işleyeceği, aralıklı olarak verilerin duyurulacağı ve afet sonrası iyileştirmeler için uzun vadeli kaynak sağlayacağı belirtilmiş. Afet fonu Sayıştay Kanunu’na

göre Sayıştay denetimine tabi olmakla birlikte, bağımsız denetim standartlarına göre de denetlenecek. Bir kamu fonu Sayıştay denetimine tabi olacaksa -ki doğrusu budur- neden ayrıca bir bağımsız denetim standartlarına göre denetlenir? Pek açık değil.

Yeni kurulacak afet yeniden imar fonunun bağımsız denetim firmalarına denetletilmesinin bir maliyeti de olacak elbette. Bu denetimi eğer yurt dışı finansman sağlayacak uluslararası kuruluşlar istediye bu talebin de açıklanması gerekir.

Yeri gelmişken hatırlatmakta yarar var, 1999 depreminin ardından yapılan iç ve dış yardım ile bağışlar Ziraat Bankasında toplanmıştı. Bu yardımların nereye, nasıl harcandığı, 1 Maliye müfettişi, 1 Başbakanlık müfettişi ve bankalar yeminli murakabının oluşturduğu Deprem Hesapları Denetleme Komisyonu tarafından denetlendi ve 1 Temmuz 2000 tarihli Resmî Gazete’de kalem kalem yayımlandı. Şeffaflıksa bize böyle bir şeffaflık lazım.

Tam da burada hayati bir soru sormak istiyoruz, değerli gazeteci Sayın Çiğdem Toker de bunu belirtti: İktidar deprem bölgesi için daha şimdiden 40 milyar TL’yi aşkın konut ve altyapıyı içeren onlarca ihale yapmışken depremin üzerinden otuz gün sonra, Hatay’da yaşanan ve beraberinde sağlık sorunları da getiren insanın en temel ihtiyaçlarından susuzluk sorunu nasıl çözülüyor? Başta Merkez Bankası olmak üzere kamu kurumlarına talimatla bağış yaptırdığınız 120 milyar TL kaynak acilen bu sorunları çözmek için neden kullanılmıyor? Bu toplanan bağışlar fona devrediliyor mu?

Fonun gelir kaynaklarından biri bağış ve yardımlar arkadaşlar. Ancak köklü kurumlarımızdan Kızılayın liyakatsiz kadro atamaları sayesinde getirildiği nokta vatandaşların devletin kurumlarına güvensizliğini bir kez daha teyit etmiştir. AFAD ile Kızılayı kriz yönetmekle sorumlu 2 kardeş kuruluş olarak bilirdik biz, öyle olmadıkları anlaşıldı. Afganistan’a yardım gönderirken gösterdikleri iş birliğini Anadolu’da göremedik maalesef. Kızılay Başkanı ürettikleri çadırlara AFAD’ın kendi logosunu basıp deprem bölgesine gönderdiğinden yakındı. Böylelikle AFAD’ın rol çalmak için Kızılay çadırlarını sahiplendiğini öğrenmiş olduk.

Bu arada Kızılayın Türk Eczacıları Birliği ile Ahbap Derneğine çadır satarak depremde ticaret yaptığı çıktı ortaya. Kızılay Başkanı çadırları kendilerinin değil şirketlerinden birinin sattığını söyleyerek kamuoyunda tepki çeken bir savunma yaptı. Kızılay gayrimenkul, girişim, içecek, sağlık, yapı, çadır ve tekstil, kültür ve sanat alanlarında üretim ve ticaretle uğraşan 7 anonim şirketten oluşan bir holdinge dönüştürüldü. Kamucu yapısından ve anlayışından çok şey yitirdi, deyim yerindeyse özelleştirildi. Şirketleri ticaret yasalarıyla öngörülen kurallar uyarınca yönetiliyor. Çadır, kan, ikinci el eşya ticaretini tüzel kişilik olarak Kızılay değil şirketlerinden biri yapıyor. Holdingleşmiş bir kamu kurumundan hayır işi beklenemeyeceğini de biliyoruz.

Halkın bağış ve yardımları üzerinden ticaret yapıp depremzedeler için parayla satılan çadır rezaletinden sonra siz hangi yüzle bağış talep edebileceksiniz? Kaldı ki Dünya Bankası bile iktidara güvenmediği için, deprem dolayısıyla yapacağı 1,8 milyar dolarlık yardımı belediyelere proje karşılığında vereceğini açıkladı. Şunu sormak istiyorum: 8’inci maddede yapılan düzenleme bir dış finansman kaynağından doğrudan yerel yönetimlere hibe sağlanması durumuna etki ediyor mu? Şayet böyleyse bunun yerel yönetimlerin afetlerle ilgili çalışmalarına olumsuz etki edeceğini şimdiden belirtmek isterim.

Ayrıca 3’üncü maddede düzenlenen fon yönetim kurulu yapısına yerel yönetim temsilcilerinin de dâhil olmasını sağlamak gerekiyor. Örneğin, Belediyeler Birliğinin de bu yapıya dâhil edilmesi düşünülüyor mu?

Değerli milletvekilleri, deprem bölgesinde enkazın kaldırılmasının ardından gerekli zemin etütleri yapılmadan, artçı depremler henüz devam ederken yeni projelere başlamak bir başka depremde halkımızın yeniden ağır kayıplar vermesine neden olacaktır. Deprem bir doğa olayıdır, depremin bir felakete dönüşmesi ise siyasetin öngörüsüzlüğüünün, hazırlıksızlığının bir sonucudur. Siyaset öngörü işidir. Bakın, Sayın Cumhurbaşkanı afet bölgesinde yapılacak yeni binaların yatay mimari tarzında zemin artı 3 ya da 4 katı geçmeyeceğini açıkladı. Bu açıklama akla Muğla modelini getiriyor arkadaşlar. Muğla ilimiz deprem bölgesinde yer alması nedeniyle il belediyesi döneminden bugüne kadar deprem tehlikesini göz önünde bulundurarak imar planlarını onaylamıştır. İmar planlarında maksimum kat yüksekliği 4 katla sınırlıdır. Muğla Büyükşehir Belediyemiz deprem tehlikesine karşılık mikro bölgeleme çalışmaları yaparak zemin yapısına göre risk tespitlerini yapmış ve yapmaya devam etmektedir. Tespit edilen risklere göre yatay mimari hedefi kapsamında imar planlarında 2 ila 4 kat olarak yapı yükseklikleri belirlenmiştir. Bu hayati önemdeki öngörü Mart 2020 tarihinde birçok bilim insanının katılımıyla gerçekleşen deprem çalıştayında da ortaya konmuştu. Bilim insanı Profesör Doktor Naci Görür çalıştayda yaptığı sunumda Muğla’da en büyük depremin 7 şiddetinde olabileceğini, bu şiddete bir depremin Muğla’ya çok zarar vermeyeceğini, Muğla’nın Türkiye’deki diğer illere göre düşük katlı yapılar sayesinde daha avantajlı olduğunu ve deprem bölgesi olmasına rağmen çok zarar görmeyeceğini açıklamıştı. Muğla Büyükşehir Belediyesi, yerel yönetim halkın can ve mal güvenliğiyle ilgili bu karara bu kadar hassasiyet gösterilirken, TOKİ 2’nci etabında Bakanlık yüksek emsal ve 6 kat olarak resen imar planını onaylamış ve inşaatlarını tamamlamıştır. TOKİ Menteşe merkez ilçemizin bütüncül planına aykırı bir şekilde kat yüksekliğini artırarak imar planını onaylamış ve plan bütünlüğünü bozmuştur. Ayrıca, kentin oluşmuş olan yapı kültürünü ve silüetini de bozmuştur. Muğla denince iktidarın aklına rant, koyların MUÇEV eliyle talanı, en güzel arazilerin özelleştirme idaresi eliyle peşkeşi geliyor ancak halkını düşünen bir iktidarın Muğla deyince aklına gelmesi gereken şey, uyguladığı belediyecilik anlayışı olmalıdır. Bu nedenle yerel yönetimlerin üzerinden iktidar elini çeksin; yerel yönetimler hizmet ettiği kentin tarihi geçmişi ve kültürel yapısına uygun olarak yapıların tipini, yoğunluğunu ve yüksekliğini sizden daha iyi belirlemektedir. Afetlerle mücadele içinde merkezî yönetim ağırlığı yerine güçlü yerel yönetimler için altyapı oluşturalım.

Son olarak, değerli arkadaşlar, acı bir onaya değinerek bir öneri getirmek istiyorum: Haberlerde çıktı. Diyarbakır’da Diyar Galeria isimli bir binada yaşayan Serhan Özdemir adlı avukat kardeşimiz kendi binasının altındaki market binanın kolonlarını kestiği için mahkemeye başvuruyor, dava dilekçesinde, binanın yıkılabileceğini yazıyor. Bu kardeşimiz 7 yakınıyla birlikte yaşamlarını yitirdi, depremin 9’uncu günü enkazdan çıkarıldı. Sormak istiyorum: Araçların bile iki yılda bir muayene zorunluluğu varken konutlara yönelik belirli sürelerde denetleme zorunluluğu neden getirilmiyor? Hem kaçakla mücadele açısından hem binaya kolon kesme gibi müdahalelerin önlenmesi açısından hem de yapı stokunun takibi açısından hayati önemde olacaktır bu konu, asansörlerde olduğu gibi. Neyse ki iki ay kaldı, bunları bizler gerçekleştireceğiz.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER - Teşekkür ederim Sayın Girgin.

Sayın Emecan, buyurun lütfen.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Evet, gerçekten çok büyük bir felaket yaşadık, 50 binden fazla vatandaşımızı kaybettik, şehirlerimiz bir enkaza dönüştü. Söyleyecek çok söz var, çok şey var. Ben, tekrar, hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah’tan rahmet diliyorum. Aslında tüm ülkemizin başı sağ olsun, hepimize sabır diliyorum. Çok zor bir süreç olacak bu travmayı atlatma süreci.

Bir Komisyon üyesi olarak mümkün olduğunca konu odaklı kalmaya çalışacağım. Aslında söyleyecek çok çok şey var.

Şimdi, getirilen nedir? Yaşanan depremin bir felakete dönüşmesinden sonra, şimdi deprem bölgesinde yani 11 ilde yaşanan depremlerden sonra güvenli yerleşim yerleri inşa etmeye yönelik çalışmalar için gerekli kaynağın sağlanması, yönetilmesi ve ilgili kurum ve kuruluşlara aktarılması için bir fon, Afet Yeniden İmar Fonu kuruyorsunuz. Fonu incelediğimiz zaman fonun gelir kaynaklarının çok geniş tutulduğunu görüyoruz. Şöyle baktığımızda, hızlıca sayacak olursak, yurt içi ve yurt dışı kaynaklı her nevi nakdi bağış, yardım, hibe, krediler, bütçeye yine bu amaçla konulacak ödenek, kurum ve kuruluşların mevzuatındaki her türlü kısıtlamalardan muaf tutularak yurt içi ve yurt dışı sermaye ve para piyasalarından sağlanan finansman yani borçlanmayla sağlanacak olan finansman ve diğer gelirler şeklinde. Fon yönetiminin görevi de, baktığımızda, para bulmak ve topladığı paraları aslında -gerekçede de belirttiğiniz gibi- her türlü imar işleri, altyapı, üstyapı konutları yapan müteahhitlere projelere ödenmek üzere ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına aktarmak olarak görülüyor yani sonuç olarak bir felakete dönüşen yani afetle ilgili alınacak tedbirlere baktığımızda... Sayın Öztürk felaket olarak, “felaket öncesi” “felaket sırası” “felaket sonrası” olarak tanımladınız ama onu düzeltelim bence “afet öncesi” “afet sırası” ve “afet sonrası” diyelim çünkü bir felakete dönüşmesinin ağır bir bedeli, sebepleri, sonuçları var. “Felaket” deyince bunları biraz daha detaylı konuşmak gerekiyor.

Şimdi, böyle ayırdığımızda, getirilen düzenleme afet sonrası için bir fon oluşturacak ise ben şuradan başlamak istiyorum yani fonun amacıyla ilgili afet sonrası için düşünülüyor ise şu an afetin üzerinden bir ay geçti, bir ayı geçtik ve afet sonrası süreci zaten yaşıyoruz, güncel durumu da değerlendirmek gerekir diye düşünüyorum ve birincisi, bölgede hâlâ, bırakın konteyner kent ihtiyacının eksiğini, konteyner eksiğini çadır ihtiyacı hâlâ giderilememiş durumda. Geçici barınma alanları oluşturuldu ve sokakta kalan tüm vatandaşlarımız suyu akan, elektriği bağlanmış, tuvaleti, banyosu olan çadır ya da konteyner kentlere yerleştirildi mi, önce bu sorunun bir cevabına bakalım. Böyle bir gerçek yok, şu anda vatandaşlarımız hâlâ sokakta, hâlâ banyosuz, hâlâ tuvaletsiz.

(Uğultular)

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Sayın Aydemir, müsaade ederseniz, dikkatim dağılıyor çünkü yani önemli bir konuyu konuşuyoruz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Özür dilerim.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Geliyor mu sesimiz oraya?

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Evet, geliyor sesiniz, o yüzden; kusura bakmayın.

Şimdi, “Bu çadır kentleri, bu konteyner kentleri kurduk mu?” diye soruyordum, hayır hâlâ bunları kurmadık. Şimdi, bu fonla bu aşamalar atlanıyor. Elbette ki kalıcı konutların yapılması gerekiyor yani bu bir gereklilik, bunu hiç tartışmayalım ama zamanlamasını, şu andaki yaşanan ortamı tartışabiliriz tabii ki ancak bu fon, şu andaki bu geçici barınma alanları, şu an sokakta kalan vatandaşlarımızın sorunlarının çözümü için kullanılacak mı, önce ona da bir bakmak gerekiyor.

Şimdi, Bakan Kurum’un bazı açıklamaları var oradaki, bölgedeki sayılarla ilgili, yaklaşık 608 bin bağımsız bölüm acil yıkılacak, ağır hasarlı ve yıkık olarak tanımlanıyor. Bu konutların içinde yaşayan insanlar nerede şu anda, neredeler, nereye başlarını soktular? Otellerde şu an yarin mı çıkarılacağız, öbür gün mü çıkarılacağız diye bekliyor bu insanların bir kısmı, bir kısmı hâlâ çadır beklentisinde, hadi bir kısmını konteyner kentlere, çadır kentlere yerleştirdik, oraların da tuvaletleri, banyoları yeterli değil; hâlâ bu sorunlar çözülememiş durumda.

Şimdi, tüm bu sorunlar devam ederken bunları da konuşmak zorundayız eğer böyle bir fon oluşturuyorsak.

Şimdi, TOKİ'nin 21 Şubattan bu yana pazarlık usulüyle yaptığı ihale sayısının 50'yi bulduğundan Sayın Girgin de bahsetti, bu konuşuluyor, şimdi bu ihaleler yapılıyor, toplam ihale büyüklüğünün 40 milyar TL olduğundan bahsedildi. Şimdi, fonda toplanacak olan kaynaklar var, örneğin Türkiye Tek Yürek kampanyasından, işte, 115 milyar lira toplandı, bu para bu fona aktarılacak mı, aktarılmayacak mı? Aktarılması gerekiyor, bu sorunun cevaplanması gerekiyor.

Yine dün görüşülen yapılandırma kanununa bir madde eklendi ve verilen bazı -kurumlar vergisinden filan- istisnaların ve teşviklerin üzerinden, -2022'de verilenler ama 2023 güncel değil, güncel teşviklerden bahsetmiyorum- yüzde 10 ek vergi alınacak. Buradan da toplam 100 milyar TL gibi bir gelir elde edileceği konuşuluyor, böyle bir gelir de var.

Onun dışında, yani daha bölgede enkazlar... Mesela, genel bütçede ne kadar katkı yapılacak? Bu belli değil. Siz "Etki analizi yapamadık." dediniz ama aslında etki analizi yapılabilir. Hangi kaynaklardan ne gelecek, bir öngörü dâhilinde en azından başlangıç için bir etki analizi yapılabilir. Maliyetler konuşuluyor, mesela, ne dedik? Aşağı yukarı -notlarımı almıştım- 1 trilyon TL'lik bir maliyetten bahsediyoruz bölgede. Yani böyle bir maliyetin karşılanmasıyla ilgili nasıl bir gelir bekleniyor, nasıl bir etki analizi? Bunları konuşmamız lazım. Yani etki analizinin hazırlanıp sunulması lazım ve oluşan kaynak geçici barınma alanlarının acil oluşturulması için de kullanılacak mı? Bu soruya da cevap verilmesini istiyorum, bunun da netleştirilmesi gerekiyor.

Daha bölgedeki enkazlar kalkmadı, bir de enkazlar var, çok ciddi bir enkaz kaldırma... Zaten daha bölgede arama kurtarma çalışmaları bitmeden enkaz kaldırma ihalelerinin yapıldığını da duyduk. Bölgede hâlâ su sorunu var, kamuoyuna da yansıdı Hatay'daki su sorunu. Sonra kalıcı konutların yapılmasından bahsediyoruz. Hâlâ artçılar devam ediyor hem de yüksek artçılar yani yüksek büyüklükteki artçılar devam ederken bu temeller nasıl atılacak, nasıl yapılacak? Bu kadar kısa sürede de zaten -seçim öncesi- yapılabilmesi çok mümkün görünmüyor.

Şimdi, bazı arkadaşlarımız 99 öncesi yapılan binalardan bahsetti. Evet, 99 yılı öncesi yapılan binalardaki yıkımlar tabii ki çok daha yüksek ama lütfen arkadaşlar -şu 99 öncesinden, Sayın Aydemir, siz bahsetmişsiniz- polemik yapmayalım şunlar üzerinden. Şimdi, sizin konuşmanızdan çıkan sonuç ne biliyor musunuz? Devletin yapması gereken görevleri sanki belediyelere havale ediyorsunuz. Ya, zeytinyağı gibi suyun üstüne çıkmayın arkadaşlar.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sataşma var Başkanım, söz hakkı istiyorum.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Muhalefeti suçlayarak, muhalefete "İşte, kentsel dönüşüme siz engel oldunuz..." Ya, bu konulara çok girmek ve konuyu dağıtmak istemiyorum ama "Kentsel dönüşüme siz engel oldunuz..." Yok ya! Bana şimdi, burada, İstanbul'daki rezerv alanlarında, riskli alanlara belirlenen lüks konutları, yapılan AVM projelerini, lüks projeleri lütfen saydırmayın.

Sayın Aydemir, böyle polemikleri bırakalım, işimize bakalım. Bakın, süreç çok ağır, birbirimize yardımcı olmamız gerekiyor bundan sonraki süreçte çünkü vatandaşımızın buna ihtiyacı var, vatandaşımızın sorunlarının bir an önce çözülmesine ihtiyacı var.

Şimdi, metinden de anlaşılan, diğer bir konu da şu: Olası depremlere yönelik, İstanbul ve İzmir illeri gibi, bu bölgelerle ilgili depreme hazırlık için kullanılmayacağı anlaşıyor bu oluşturulacak fonun. Yani kısa vadeli bir fon oluşturulmuş gibi görünüyor. Hâlbuki bizim acilen bir yandan deprem bölgesini toparlarken Marmara Bölgesi ve Ege Bölgesi'ndeki beklenen olası depremler öncesinde

de riskli alanların iyileştirilmesi konusuna eğilmemiz gerekiyor. Bu da hayati önem taşıyor değerli arkadaşlar. Bakın, İstanbul’da çökme riski olan ağır hasarlı, çok ağır hasarlı 90 bin bina, 500 bine yakın da orta hasarlı bina var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, buyurun, tamamlayın lütfen Sayın Emecan.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Şimdi, inşaat maliyetlerindeki artışlar vatandaşların dönüşüme katılımlarını da zorlaştırıyor. Bir an önce bu konunun da gündeme gelmesi gerekiyor. Yani bu fon kısa vadeli bir fon mu yoksa böyle bir dönüşüm sağlanması düşünülüyor mu? Bu soruya da cevap isteyebilirim.

Her başkanlığın... Maddelerle ilgili konulara da bir iki cümleyle değinirsem, tabii maddelerde daha detaylı mutlaka konuşacağız ama...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Süre sıkıntımız var şu anda. Yani biraz daha tolere edebilirim ama maddelere girerseniz... İsterseniz maddelerde mi onları şey yapalım?

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Şöyle, o zaman, seçerek konuşayım.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Olur.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Çünkü yine fonun bütçesiyle alakalı, madde 4’le alakalı diyelim yani madde 4 fonun kaynakları ve finansmanı. Bir sorum daha var, yirmi dört yıldır bu milletten “özel iletişim vergisi” adı altında bir deprem vergisi alınıyor, toplanıyor. Yaklaşık olarak 84 milyar lira olduğu konuşulan bu fonun nerelere harcandığını bilmiyoruz. Bütçenin içinde bir yerlere harcanmış ki yaşadığımız bu büyük felakette, büyük depremde bu kadar yavaş hareket edildi, üç gün boyunca ulaşılamayan iller, bölgeler oldu. Bu para demek ki kullanılamadı, bir şekilde kullanılamamış, hazırlık yapılamamış yani akıbeti belli değil. Bu toplanan deprem vergilerinin de bu düzenlenen fonla ilişkilendirilmesi düşünülüyor mu? Yani bir tarafta oradan deprem fonu kesintisi, deprem vergisi kesintisi olacak; bir yandan burada bağışlardan, şuradan buradan bir deprem fonu oluşturulacak... Sayın Öztürk konuşmasının başında fon öncesinde kaynakların dağılık olduğundan, birkaç kurumda toplandığından bahsetmişti. Eğer bu düzenlemeler yapılmazsa bu fonda da yine bir dağılımaktan bahsediyor olacağız.

Sayıştay denetimiyle ilgili de yine maddesinde konuşuruz ama bir tek cümle söylemek istiyorum. Sayıştay denetimine tabi olması önemli ama bağımsız denetim standartlarına göre denetimden bahsediliyor. Belki maddelere geçince bunun da cevabı verilir. Sayıştay denetimi varsa neden bağımsız denetim yapıldı? Aslında buradaki sorgulamaların en önemli sebebi bir güven sorunu. Bugüne kadar bağımsız denetimlerle ilgili Varlık Fonu örneği verildi, Varlık Fonuyla ilgili bağımsız denetim şirketlerinin açıkladığı raporların tatmin edici olmaması, bugün Sayıştay raporlarını tartışır hâle gelmemiz böyle bir soruna sebep olduğu için bu konunun tartışıldığını da ben bir not olarak düşmek istiyorum.

Diğerlerine o zaman maddelere geçtiğimizde devam edeyim Başkanım.

Prensip olarak çok karşı olmamakla birlikte eksikleri olduğunu ve üzerinde konuşulması gereken noktalar olduğunu belirterek sözlerime son vereyim.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Başkanım, beni atladınız.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sizi atlamadım. Şöyle: Üst üste aynı parti olunca, bizim kurallarımız gereği, söz isteyen olursa öbür tarafa geçiyoruz. Sonra size söz vereceğim.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkanım, “Uğur Aydemir” ismini kullanarak bir sataşmada bulundu ve kayıtlara da geçti.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Aydemir, isminizi zikretti ama çok ciddi bir sataşma olmadı yani aynı tonda eğer siz de cevap vereceksiniz buyurun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Aynı tonda tabii ki.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Buyurun.

Bir dakika süre veriyorum.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

3.- Manisa Milletvekili Uğur Aydemir'in, İstanbul Milletvekili Emine Gülizar Emecan'ın (2/4987) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasında ismini kullanarak sataşmada bulunduğu ilişkin açıklaması

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkanım, Sayın Emecan benim konuşmamın bir kısmını dinlemiş, 99 öncesine neden değindiğim kısmını herhâlde dinleyememiş.

Şimdi, ben 99 öncesine, niye o konuya niye girdim Sayın Emecan? Arkadaşlarımız konuşurken AK PARTİ Hükümetini ve bizleri hakaret ederek suçladılar. Siz de bu cümleleri duydunuz zaten. Arkadaşlar, Türkiye'yi bugünden değil, düünden itibaren konuşmamız lazım. Bizi suçluyorsunuz ama gelin, bu konu suçlayarak çözülmez, bir bütün olarak bakmamız lazım. Türkiye bugün kurulmadı. Geçmişten beri baktığımız zaman, yapı stokumuza baktığımız zaman hangi yapılarda oturduğumuz ortada zaten, hangi binalarda oturduğumuz ortada. Bizi suçluyorsunuz ama yıkılan binaların yüzde 98'i 99'dan önce yapılmış. Biz buna ne yapabiliriz dedim, hadi buyurun dedim, il örnekleri verdim.

CAVİT ARI (Antalya) – Ne zaman saydınız, yüzde 98'i ne zaman tespit ettiniz?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Yine aynısı arkadaşlar, yine aynısı ya, lütfen ya!

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Arkadaşlar, lütfen...

Sayın Aydemir, tamamlayalım.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ya, bir gücünüz varsa öyle ya da öyle bir marifetiniz varsa Türkiye'deki bütün yapıları hakikaten değiştirin, dönüştürün, kentsel dönüşüme karşı çıkmadan yapalım, hep beraber sağlam binalarda oturalım.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Tamam, çok teşekkür ediyorum.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ben bunu anlattım, polemik için değil Sayın Emecan, siz de inşaat mühendisisiniz, biliyorsunuz, Türkiye'nin yapısı ortada, binalar da ortada. Dolayısıyla gerçekler üzerinden konuşalım dedim. Hakaret ederek bir yere varamayız. Herkes hakaret ederek içindekini dışa yansıtıyor anlamı çıkıyor.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Tamam, amaç hasıl oldu.

Çok teşekkür ediyorum.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Ben cevabımı verdim.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Siz yapmadınız ama arkadaşlarımla birçoğu bize... Ne katilliğimiz kaldı ne utanmazlığımız... Siz dinlediniz bunların hepsini. Bunları hak edecek ne yaptık da bize bu lafları söylüyor arkadaşlarımız? Bunun üzerine ben bu konuşmamı yaptım.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Aydemir, teşekkür ediyorum.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A)KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- *Giresun Milletvekili Cemal Öztürk ve 106 Milletvekilinin; Afet Yeniden İmar Fonunun Kurulması ile Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4987) (Devam)*

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Bekir Kuvvet Erim, buyurun lütfen.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, kıymetli bürokratlar, kıymetli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bütün zamanların en büyük depreminde hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, yaralılarımıza acil şifalar diliyorum.

Bu fonun kurulması depremedelere yapılacak olan, yıkılıp yeniden yapılacak olan binaların prensipli, düzgün, denetimli bir şekilde yapılması, hızlı bir şekilde yapılması için gerekli ve destekliyorum. Ancak genel olarak da bu fonun belki önümüzdeki günlerde kapsamını genişletmemiz gerekebilir. Ben Genel Kurulda da bazı konulara değindim, yine burada da değinmek istiyorum, kayda geçsin istiyorum.

Şimdi, bir kere, makro bir tedbir olacak ama bu saatten sonra en önemli işimiz öncelikle, en kısa zamanda, bütün Türkiye'deki binaların envanterini çıkararak depreme dayanıksız olduğu tespit edilen binalar için tedbir almak olmalı. Öncelikle yapmamız gereken, bütün kamu kurum ve kuruluşları belediyeler, özel idareler, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, tüzel ve gerçek kişiler el ele verip depreme dayanıksız binalardan kurtulmalıyız; bunların yerine yenilerini yapmalıyız.

Şimdi, kentsel dönüşüm uygulanıyor ama günümüzde orada birkaç kişi istemediği zaman sıkıntı oluyor, spekülasyonlar oluyor, polemik yapılıyor. Bu resen yapılmalıdır yani bu olmazsa olmaz. Resen, mutlaka kentsel dönüşüm gerekiyorsa bu yıkılacak tehlikeli binalara, bu yapılmalıdır, bütçesi olanlar kendi imkânlarıyla. Bütçemiz var; arabamızı değiştiriyoruz, evimizi değiştirmiyoruz çürük olduğunu bile bile. Bunları biraz da hani, tamam, devlet olarak elimizden geleni yapıyoruz ama imkânı olanların bunu da düşünmesi gerekiyor. İmkânı olmayanlar için de uygun şartlarda kredi, hiç olmayanlar için de hibe ve benzeri imkânlar değerlendirilmelidir. Ayrıca, bütün binalar dört ya da beş yılda bir kontrol edilmelidir, vize yapılmalıdır. Bunu Genel Kurulda söyledim, araçların vizesi var, ruhsatları var, iki yılda bir yapılıyor. Evlerde, konutlarda, iş yerlerinde dört beş yılda bir olabilir ama bu mutlaka ve mutlaka kontrol edilmeli. Ömrü dolanlardan kurtulmalıyız, mutlaka kurtulmalıyız çünkü deprem değil, binalar öldürüyor. Bu gerçek ortadayken biz bir an bile durmadan, önce kendimizi, milletimizi, halkımızı sağlama almalıyız. Bu sistemde de bu vize sayesinde de kaçak yapılaşma tarihe karışacak çünkü göreceğiz, somut olarak ne var ne yok görülecek.

Taşıtlar için zaman zaman hurda yasası çıkarıyoruz. Binalar için de böyle bir sistemi, süresiz olarak yalnız, gerçekleştirmeliyiz. Depreme dayanıksız, ömrünü tamamlamış, boşaltılması gereken, tahliye edilmesi gereken konutlardan çıkan kişiler için yeni konut alımında kredi, vergide kolaylık, tapu harcında kolaylık, hatta malikin gücüne göre hibe ve benzeri uygulamaları gerçekleştirmeliyiz.

Ayrıca, göz ardı ettiğimiz bir husus var; sigorta. Sigorta diye bir şey günümüzün gerçeği. Arabalarımızı sigorta yaptırıyoruz, kasko yaptırıyoruz, başına bir şey gelirse günün şartlarına göre alıyoruz. Bir de arabalarda zorunlu trafik sigortası var. Bizde de DASK var ama DASK bir tek belli

devlet kurumu olarak yapılıyor. Bir iş yeri ve konut sigortaları, paket sigortaları canı isterse milletimiz yaptırıyor, vatandaşımız yaptırıyor. Aslında, sigorta kültürü yirmi yıl önce arabalarda oturmamıştı ama şimdi arabalarda oturdu fakat konutlarda, iş yerlerimizde hâlâ sigorta kültürü oturmadı. Bunu oturtmalıyız. Bunu oturtmak için de zorunlu yapmak lazım, zorunlu yapalım. Kentsel dönüşümü de zorunlu yapalım, sigortaları da zorunlu. Ama sigorta derken bu “full” bir sigorta olmalı, her yıl yenilenen değil, dört beş yılda bir yenilenen, otomatik güncellenen, primi de hasarı da tazminatı da otomatik güncellenen bir sigorta sistemi olmalı ve ulusal ve uluslararası sigorta firmaları bu işte elini taşın altına koymalı. Bu sigorta sistemi olmalı çünkü devlet bir yere kadar, ondan sonra yine bir sıkıntı, polemik devam ediyor. Bu sistemi kurmamız lazım.

Ayrıca, teknolojilerden de en üst düzeyde yararlanmalıyız. Şimdi, bu sismik izolatörler büyük hastanelerimizde var, 100 yatak üstü hastanelerde. Bu izolatörleri de bütün kamu binalarında, hatta hatta konutlarda bile yaygınlaştırmalıyız. İmar da bu, şu andaki Türkiye’de belli, gerçek bir şey, fay hatlarındaki, hatta aktif faylardaki imarları, yapılaştırmaları tekrar gözden geçirmemiz lazım.

Ayrıca, konutların el değiştirdiğinde vatandaşın mağdur olmaması için bir kere ekspertizsiz konut satışı olmaması lazım. Bir de lisanslı emlak müşavirliği yasasını çıkarmalıyız, emlak komisyonculuğu yasasını çıkarmalıyız. Şimdi, bu işi önüne gelen yapmamalı, bilen kişiler yapmalı, lisanslı kişiler yapmalı ve bunlar haricinde de ikinci el satışları olmamalıydı. Ekspertiz mutlaka yapılmalı ama fiyatı için değil, binanın ne kadar ömrü kalmış, neye ihtiyacı var, ne kadar daha bir maliyet var ona göre, ömrü dolmuşsa da bu ikinci el binalar, yapılar alınıp satılmamalı.

Ayrıca kırsalda, köylerde ruhsatsız, muhtarın şeyiyle yapılıyor, aslında orada her şey muhtar. Muhtarların yetkisini arttırmalıyız, cezasını da arttırmalıyız. Muhtarın haberi olmadan hiçbir yerleşimde kuş uçmaz; bu, şehirler için de geçerli. Muhtarlara sorumluluk vermemiz lazım kaçak yapılaşma olmaması için ama bunu yaparken de şimdi vatandaş “Ben ancak tuğlayı, kiremidi alabiliyorum. Ben ne plan projeye para verebileceğim ne de belediyeye harç ödeyebileceğim.” Vermesin, belediyeye harç vermesin, belediye elini taşın altına koysun. Belediye, vatandaş, müteahhidi veya bina yapacak kişiyi bir para şeyi olarak görüyor, gelir kapısı olarak görüyor. Bir konut yapılırken büyükşehir belediyesi altyapı katılım, yol parası için ayrı; ilçe belediyesi ayrı para alıyor ve ciddi paralar alıyorlar. Bunları bir kere önlememiz lazım. Hele hele köylerde, kırsalda vatandaşın talebi hâlinde biz projeye kadar ücretsiz vermemiz lazım ki ruhsatsız yapmasın, ruhsat için bir para ödemek zorunda kalmasın ama vize sistemini mutlaka getirelim, dört beş yılda bir, buradan da az veya çok bir gelir sağlanır. Bu işin finansmanı, bu sistemin finansmanı sağlandıktan sonra kalan gelir de bu ihtiyaç sahiplerine yapılacak evler için veya onların sigorta primlerine destek olalım. Tarımda nasıl TARSİM var, sigorta primine destek oluyoruz devlet olarak, konutlarda da iş yerlerinde de biz sigorta primini destekleyelim, desteklememiz gerekenlerde. Şimdi, şu anda yaptığımız iş 4-5 tane evi var, hasbelkader tabii depremde mağdur olmuş, evi yıkılmış, buna da ev yapıyoruz, sigorta sormuyoruz. Yani bunları da bir gözden geçirmemiz lazım ki daha etkin ve daha hızlı bu mağdur olanlara, açıkta kalanlara çözüm getirelim.

Çok kısa bir şey daha söyleyeceğim. Ya, milletvekili olmadan önce tabii mesleğim gereği ben otuz küsur senedir hem inşaat hem emlak sektöründeyim. Amerika’dan satılık bir ev, bir portföy geldi, bir daire, bir de villa. Villanın iç resimlerini ısrarla göndermiyor satıcı müşteri. Ya iç resimlerini göster... Neyse dış resimlerden müşteri bulduk, sattık, evi de sattım. Gittik Amerika’ya, evin, villanın içine gittik, baktık. Miami’de tek katlı bir villa, köşe başı, yeri, konumu güzel, dış görünüşü de güzel; içi bakımsız, pejmürde. Zaten içinin fotoğraflarını gönderse belki satamazdık. Neyse bizim alışveriş bozuldu fakat oradan neden bozuldu? Belediyeden öğrendik ki miadı dolduğu için bu binaya yıkım kararı verilmiş. Tabii, biz burada ona bakım yapar, yeniler, otururuz, belki yıllarca otururuz. Belediye

burayı yıkmak için 17 bin dolar para istemiş, bir de süre vermiş “Ya kendin yık ya da biz yıkacağız.” diye. O da o süre içinde acele ediyor, satıyor yeri, geri döndü. Sonra internetten baktım yer satılmış fakat yenilenmiş, alan kişi daha düşük bir fiyata almış, arsa fiyatına satılmış ve alan kişi yeni bina yapıp onu satışa çıkarmış. Bir de burada şunu da yapmamız lazım: Yani şimdi aklın yolu bir. Şimdi, orada bir ev yapıldığında, her el değiştirdiğinde, her el değiştirirte internetteki ilanda görüyorsun hangi yılda satılmış, kaçta satılmış; altı ay sonra bir daha mı satılmış, kaçta satılmış, bunları görmemiz lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Erim, tamamlar mısınız lütfen.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Vaktim doldu herhâlde.

Teşekkür ederim.

Hayırlı olsun.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Ben teşekkür ederim, sağ olun.

Evet Sayın Naci Cinisli’ye söz vereceğim, ardından Sayın Müzeyyen Şevkin, Sayın Cavit Arı, Sayın İsmail Güneş’e söz vereceğim.

Sayın Cinisli, buyurun lütfen.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) - Çok teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakan Yardımcıları, kıymetli bürokratlar, sayın basın mensupları; ben de sizleri saygıyla selamlıyorum. Hepimize çok çok geçmiş olsun. Depremde vefat eden vatandaşlarımıza Allah’tan rahmet dilerim, geride kalanlara da sağlık, sıhhat dilerim ve sabırlar dilerim. Bu vesileyle Nejat Beyefendi’ye de geçmiş olsun dileklerimi sunmak isterim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sağ olun, teşekkür ederim.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Deprem sırasında vefat eden AK PARTİ Adıyaman Milletvekili Yakup Taş Beyefendi’ye de rahmet dilerim. AK PARTİ camiasının, Meclisimizin başı sağ olsun, Allah ailesine de sabırlar versin.

Evet, çok büyük bir felaketle karşı karşıyayız. Doğru, deprem bölgesi nüfusumuzun yüzde 16’sına neredeyse hâkim, milli hasılamızın da yüzde 9,3’ü oradan kaynaklanıyor. Tarım alanlarının -çok çok önemli- neredeyse yüzde 15’i orada yine. İhracatımızın yüzde 8,5’ini bu bölgeden yaptığımızı biliyoruz. Sigortalı çalışanlarımızın yüzde 11,7’si, genel bütçe gelirinden yüzde 4,7 yine bu bölgeden sağlanıyor.

Evet, AK PARTİ yine her zaman olduğu gibi bir algıyı yürütebilmek için bir slogan üretti “asrın felaketi” dedi. Doğru, asrın felaketi fakat orada vefat edenler asrın felaketi yüzünden vefat etmediler, orada vefat edenler asrın felaketinden sonra oluşan asrın rezaleti yüzünden vefat ettiler. Maalesef bir asrın rezaletini de yaşadık, yaşıyoruz. Ne acı ki oranın insanları pek çok gayriciddiliğin neticesinde, önleimsizliklerin neticesinde... Göz göre göre gelen deprem ki bize kalırsa en hazır yakalandığımız depremdir. Çünkü çok az bir zaman önce Pazarcık merkezli depremin şiddeti de bilinerek Sayın Bakanın başında bulunduğu bir heyetin tatbikat yaptığı bir deprem göz göre göre geldi. Yani nerede olacağı, ne zaman olacağı aşağı yukarı biliniyordu, şiddeti biliniyordu ve tatbikatı yapıldı ama ilk üç gün maalesef bu tatbikatı yapanlar ortada yoklardı.

Bugün bir kanun teklifi geldi, fon oluşturuluyor ki biz bu fonun prensip olarak böyle bir bütçenin ayrılmasına tabii ki karşı değil ama yöntemine karşıyız. Durmuş Yılmaz Beyefendi teknik açıklamayı son derece yerinde bir şekilde yaptılar. Biz bütçe içinde bu paranın oluşturulmasını ve denetlenebilmesini ve yerinde harcanabilmesi taraftarıyız. Yani tekrar ademitahsis ilkesine sığınarak oraya buraya harcanmasına karşıyız.

Etki analizini sorduğumuz zaman “Bilmiyoruz.” cevabını aldık, çok şaşırdım. Ölü sayısını, vefat eden sayısını soruyoruz, bir rakam veriliyor “50 bin” deniyor. O kadar da rahat söyleniyor ki “50 bin” nefesten bir anda çıkıyor. Ben dün bunu Genel Kurulda da söyledim, birer birer 50 bine kadar, bırakın 50 bini, 40 bine kadar sayarsanız on bir saatte sayıyorsunuz. On bir saatte saydıktan sonra vefat eden vatandaşlarımızın rakamına ulaşıyoruz. Lütfen biraz utanalım, lütfen vefat edenlerin ruhlarını incitmeyelim, burada daha seviyeli tartışmalar yapalım. Şırnak Valimiz vatandaşlarımızla konuşurken dedi ki: “Hayır, siz bu rakamlara bakmayın, 4-5 misli.” Bilinmiyor, vefat edenlerin sayısı bilinmiyor. Burada da etki analizinde hasar bilinmiyor. Ne kadar acı, ne kadar arka arkaya gelen gayriciddi tutumlarla karşı karşıyayız? Hadi dedim ki 99 depreminden sonra Durmuş Yılmaz Beyefendi’nin gösterdiği bu DPT’nin -ki çok çok önemli bir kurumumuz, sizin lağvettiğiniz- bu kurumun hazırladığı bu raporu bilemediniz çünkü devlet hafızasını yok ettiniz. Tamam, devlet hafızası bu kadar sene öncesine kadar artık gidemiyorsa ne acı ama gidemiyorsa peki. 2021 yılındaki Meclis Araştırma Komisyonunun Raporu’na da mı bakmadınız? Burada açık açık yazıyor, diyor ki: “Türkiye’de 28,8 milyon konut var, bunun da 6,7 milyonu hasarlı ve bunları 100 metrekareden hesap ettiğinizde o 6,7 milyon konut 65 bin dolar maliyetle yaptığınız takdirde 435 milyar dolara ihtiyacınız var.” Sadece bu ipucundan yola çıkarak buradaki hasarlı binaların ve konutların sayısından bile bu aşağı yukarı tespit edilebilirdi, bırakın piyasadaki uzmanların yaptığı rakamlara bakmamış olsanız bile. “1999’dan önce yapılan binalar yıkılanların yüzde 95’i.” Hayır, doğru değil, değil, ben bunu kafadan atmıyorum ama bunu söyleyenler kafadan atıyorlar. Sizi tenzih ederim, siz çünkü kafadan atanların sözünü söylüyorsunuz burada.

TÜİK’in 2022 yılı sonunda yayınladığı rapor var, diyor ki: “2000 öncesi yapılan konutlar, yüzde 53’üdür.” Hani “TÜİK’e inanmamız lazım.” diyordunuz ya, TÜİK burada diyor ki: “Bu yüzde 95’i falan değil, yüzde 53’üdür.”

Efendim, bendeniz depremin ikinci gününde uçakla Adıyaman Havaalanı’na indim. Çok kolay gittim; uçağa İstanbul’dan bindim, depremin ikinci gününde Adıyaman Havaalanı’na indim. Bana deselerdi ki bir hayal kur, en kötüye dair hayal kur, ben böyle bir hayal kuramazdım. Adıyaman Havaalanına indiğimde bir anda Afganistan’daki görüntülerle karşılaşmış gibi oldum. Allah korusun, Allah bir daha bizleri böyle bir imtihanla sınamasın, Allah devletimize, milletimize de yardım etsin. Şehre gittiğimizde korkunç bir trafik vardı, muazzam bir keşmekeş vardı ve Adıyaman’ın o meşhur Atatürk Bulvarı’na girdiğimde buz gibi bir hava, her tarafta yakılmış ateş, duman, sağa sola koşuşturan insanlar, birbirine sarılıp ağlaşan insanlar... Arabayı bir enkazın önünde durdurduğumda -çünkü bir kurtarma ekibi gördüm- 1 tane kurtarma ekibi vardı, meğerse Kıbrıslı öğrencileri kurtarmak için ta Kıbrıs’tan gelmiş, ondan başka kimse yoktu. Enkazın etrafındaki vatandaşlarımız da benim milletvekili olduğumu öğrenince yakama yapıştılar. Ben orada diyemezdim tabii “Ben muhalefet milletvekiliyim, ne yapabilirim?” diye. Hayır, Türkiye Cumhuriyeti devletinin bir milletvekili olarak onların en azından acılarını hafifletebilmek için bu muameleyi çok da normal gördüm. Orada bana her şeyi de yapabilirlerdi ve haklarıydı da çünkü “Kıbrıs’tan adamlar gelmiş, kendi insanlarını orada kurtarmaya çalışırken bizimkiler nerede?” diye soruyorlardı, yoktu kimse, “Devlet nerede?” diye soruyorlardı. Mutlu olmalıyız, insanımız eğer devlete nerede olduğunu soruyorsa, dar zamanda devletini arıyorsa bizim bundan mutluluk duymamız lazım. Başka aradığı kimse yok, devletini arıyor tabii ki, başka kimi arayacak? Fakat bu “Devlet nerede?” sorusunu devlete hakaret gibi algılamak son derece yanlıştır.

Benim orada kaldığım dört gün boyunca gördüğüm -geçen hafta da yine üç gün Adıyaman’daydım- oradaki devlet görevlilerinin son derece iyi niyetli oldukları fakat yapacakları hiçbir şey yoktu. İyi niyet yetmiyor. Bir akıllı organizasyonun yokluğunu biz orada binlerce vatandaşımızın ölümüne sebep olarak verdik. Eğer ki bir akıllı organizasyon olsaydı... Bakın, diyorsunuz ki “99 depreminde ne olmuş ki?” Demin dalga geçiyordu beyefendi. Bakın, ne olmuş söyleyeyim ben size: 17 Ağustos 1999

depremi, gece 03.02’de oluyor. “Türk Silahlı Kuvvetleri üç saat sonra saat altıda 5 merkez oluşturdu. Saat sekizden itibaren Türk Silahlı Kuvvetlerine bağlı 37 helikopter sahada çalışmaya başladı. Ankara Mevki Hastanesi sağlık ekibi ve malzemeleri bu helikopterlerle deprem bölgelerine gönderildi. 18 Ağustos 1999 sabahı olduğunda 2 bin yaralı tahliye edildi. 2 seyyar cerrahi hastane, 2 sahra hizmet bölüğü deprem bölgesine gönderildi. İş makinası ihtiyacı için 4 istihdam savaş bölüğü bölgeye görevlendirildi. 4 seyyar fırın, 4 seyyar mutfak, 22 su tankeri, 7 jeneratör, köpek timi, kan, serum ve diğer ihtiyaç malzemeleri deprem bölgesine o gün gönderildi. Depremin ilk günü özel telefon hatları yoktu, TSK saat 13.00’te bölgeye uydu cep telefonu ve 2 uydu yer terminali gönderdi.” gibi daha sayabileceğim... “Gemiler...” Yaşadığımız 6 Şubat 2023 depreminde Amfibi gücümüzün Foça’daki unsurlarının İskenderun Körfezi’ne intikali yirmi dört saatten daha erken olabilirdi.

Vaktim azalıyor galiba, bunları daha fazla uzatmayayım. O zamanın devleti görevini en azından yerine getirmeye çalıştı ve kısmen de getirdi. Bugünkü devletimizin, içini boşalttığınız devletimizin kurumları ise bunu maalesef yerine getirmediler ve bundan lütfen ders çıkaralım, bunu bir hakaret olarak algılamayalım. Bu yapılan, mukaddes devletimizi suçlamak değil, bu yapılan, devlet kurumlarının arasındaki bağların tamamen koparıldığından dolayı müdahale edilememesidir.

Bu fona tekrar gelmem gerekirse, bu fonda bizim gördüğümüz bazı eksiklikler var. Mesela 99 depremi sonrası toplanan bu paranın da -nominal hesapladığınızda 89 milyar liraya, bugün 50 milyar dolara tekabül ettiğini düşündüğümüz- fona eklenmesini bekliyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Bitiriyorum Sayın Başkanım.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Buyurun.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Ayrıca bu fon yalnızca bu depremden ibaret olmamalı, bu depremden sonraki yaraları sarmaktan ibaret olmamalı. Türkiye bir deprem ülkesi, böyle bir kanun çıkarıyorsak eğer Türkiye’deki bütün depremleri bundan sonra olacakların önlemini de alacak, Allah esirgesin, zararını da karşılayacak bir yapıya kavuşturmamız lazım.

Bu vergilerden muaf tutuluyor, evet; KDV ve ÖTV’yi de buna eklemekte fayda olduğunu düşünüyoruz Sayın Başkanım. Burada maalesef büyük bir güven sorunu yaşıyoruz. Kızılayın içine düşürüldüğü durum ortada, AFAD’ın içine düşürüldüğü durum ortada. Paralar toplandı, bence çok az toplandı; devlet kurumlarının verdiği paraları çıkarırsanız toplanan para para değil. Bunun da çok ciddi bir güven bunalımından kaynaklandığını düşünüyorum. Devlet kurumlarının verdiği paralar da kontrollü kasalardan kontrolsüz kasalara aktarılan şüphe ettiğimiz bir hadisedir. Burada, gerekçede Sayıştaydan bahsediliyor ama kanun maddelerinde Sayıştaydan bahsedilmiyor. Burada kanun maddelerine Sayıştay ve Sayıştayın muhakkak denetliyor olmasını eklememiz lazım. Ayrıca da “şeffaf yönetilecek fon” diye özellikle belirtilmiş olması, kendilerinden de emin olmadıklarını bize gösteriyor. Sayın Fuat Oktay’ın yine AFAD için toplanan paralarda “Amacına uygun harcanacak.” sözünü de çok yersiz buldum ve ayıpladım. Bir devlet insanının bu toplanan paranın amacına uygun harcanacağını söylüyor olması hakikaten öncekilerin amacına uygun harcanmamış olduğunun itirafıdır.

Sizleri saygıyla selamlarım. Teşekkür ederim

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim Sayın Cinisli.

Sayın Cinisli’nin ÖTV ve KDV muafiyeti sözünü not alırsanız onunla ilgili herhâlde bir değerlendirme yaparsınız diye düşünüyorum; belki eksik olabilir veya tamamlama ihtiyacı olabilir.

Sayın Müzeyyen Şevkin, buyurun lütfen.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de bütün hazırunu saygıyla selamlıyorum. Milletimizin başı sağ olsun diyorum.

Tabii ilk başta karşı sıralardan “Sen fotoğrafını çekti git.” gibi maalesef talihsiz bir şey oldu. Ben sadece teessüflerimi bildirerek burada söylemek istiyorum, başka bir şey söylemeyeceğim.

Evet, arkadaşlar, ülkemiz ve dünyamız sürekli devinim hâlinde, bir jeoloji mühendisi olarak söylemek istiyorum, yer kabuğu sürekli devinim halinde ve depremler olacak, olmaya devam edecek. Deprem bir afet değildir, deprem bir doğa olayıdır; bunu afete dönüştüren insanlığın yanlış yer seçimi, riskli alanlara yerleşmesi ve yer seçimsel tercihleridir ne yazık ki. Dolayısıyla, biz hani uçan kağan, Avrupa’nın bizi kışkandığı bir ülke olarak yerleşim alanlarımızı seçerken üçüncü dünya ülkesi gibi... Resmî rakamlarla 46 bin ama biz deprem bölgesinde yaşayan insanlar olarak oradaki enkaz, oradaki bina sayısı, oradaki kayıp insanların sayısına baktığımızda bu sayıların çok çok daha üzerinde ölümler olduğunu biliyoruz, ne yazık ki. Daha ölümün bile gerçekleriyle yüzleşmeyenlerin kalkıp bize... Yani her konuda yanlış rakamların ve manipüle edilen rakamların önümüze konulmasından gerçekten usandık artık bu ülkede. En azından bu afet bir dönüm noktası olsun lütfen.

Evet, değerli milletvekilleri, değerli hazırun; tabii ki bu fay zonları, Kuzey Anadolu, Doğu Anadolu ve Ege’deki fay zonları nedeniyle ülkemiz sürekli depremselliği olan bir ülke, bunu artık yedi yaşındaki çocuk bile biliyor. Milletvekili olduğumuzdan bugüne kadar çeşitli araştırma önergeleri ve kanun teklifleri vermiş olmamıza rağmen ne yazık ki bunların hiçbirisi kabul görmedi. Van, Malatya, Elâzığ depremlerinde can kayıpları yaşadığımızda da fay yasasının çıkarılmasına ilişkin verdiğimiz kanun teklifi reddedildi ve daha sonrasında Bayraklı’da maalesef 117 vatandaşımızı kaybettikten sonra bir Deprem Komisyonu kuruldu arkadaşlar. Bu Deprem Komisyonunda tam beş buçuk ay 22 milletvekiliyle sabahlara kadar bir mesai harcandı, bilim insanları dinlendi, belediyeler dinlendi, kamu kurumları dinlendi, kurtarma ekipleri dinlendi ve 268 maddelik önermeyle 500 sayfalık hazırlanan bu rapor Temmuz 2021’de Meclise sunuldu ve maalesef tozlu raflarda çürümeye terk edildi her zaman olduğu gibi. Şimdi yeni bir deprem yaşadık ve yeni bir komisyon daha kuruyoruz, bu komisyon 4’üncüydü, 5’inci komisyonu da kuracağız arkadaşlar. Bunu burada ifade etmek isterim.

Bir başka şey: Fay zonlarının çalışılması gerekiyor bu ülkede arkadaşlar. Fay zonlarının muhakkak imar planlarına işlenerek ki bu 50 metre mi, 100 metre mi bu zon imar planlarına yasaklı alan olarak işlenmesi gerekiyor. Bugün 24 ilimiz, 500’ü aşkın köyümüz ve 100’ü aşkın da ilçemiz doğrudan fay zonları üzerinde. Biz bunların tamamının taşınmasını ifade etmiyoruz fay yasasıyla. Bu zon üzerinde bulunan... Bilimsel verilerle, jeolojik, jeoteknik ve mikrobölgeleme çalışmalarıyla bu zon 50 metre mi, 100 metre mi belirlenmeli ve bugün itibarıyla, hemen, buradan bu köyler, kentler ve illerin bu zon üzerindeki yapıları derhâl taşınmalıdır diyoruz. Eğer 1999 depremi milat kabul edilmiş, 17.500 vatandaşımızı kaybettiğimiz bu deprem sonrası bu dönüşüme başlamış olsaydık bu 24 kentimizde bu dönüşüm tamamlanmış olurdu arkadaşlar; bunu niye önümüze koymuyoruz? 1999’dan bugüne yirmi dört yıl geçti; hangi kentimizi taşıdık, hangi fay zonu üzerindeki yeri yeniden yapılandırdık? Bunu yapmadık arkadaşlar.

Tabii, ikinci olarak, imar planları yapılırken kentlerin jeolojik, jeoteknik, mikrobölgeleme çalışmalarının yapılması son derece önemli. Bina türü yapılar ile baraj, tünel ve benzeri gibi tüm yapılar ve altyapılarda muhakkak jeolojik, jeoteknik çalışmalar yapılmalı arkadaşlar, gerekli önlemler alınmalı.

Kentsel dönüşüm, 6306 sayılı Yasa ne yazık ki afet riski altındaki kentlerin dönüştürülmesinden başka alana dönüştü. Bunu söylediğimiz zaman kızılıyorsunuz; gerçekten, bu anlamda, herhangi bir kentin afet riskini azaltmaya dönük değil, rantı yüksek olan herhangi bir semtte 3 katlı, 5 katlı bir binanın gökdelenle çevrilmesine evrildi. Bunu söylediğimizde kızmayın lütfen çünkü yaşadığımız son deprem gösteriyor ki bu kentsel dönüşüm sağlıklı olarak yapılmadı.

Yine, 4708 sayılı Yapı Denetimi Yasası'nın yeniden gözden geçirilmesi gerekiyor arkadaşlar. Emeklilerin 3 bin-5 bin lira alarak evinden yapıyı denetlediği bir yapıdan derhâl bunun kurtarılması gerekiyor arkadaşlar. Proje firması kimse yapının tamamlanmasına kadar bu yapı denetimini kontrol etmesi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Hocam, deprem bölgesinden birisi olarak rica ediyorum, biraz süre istiyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Buyurun, tamamlayın lütfen.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Bu yapı denetiminin, proje firması tarafından yapı bitinceye kadar hem sorumluluğunda hem de denetiminde olması gerekiyor.

Yine, sigortacılığın, DASK'ın gözden geçirilerek... Eğer bir sigorta firması, yıkılacak bir yapıya bedelini ödeyecekse bunun iyi yapılmasını kontrol edecektir arkadaşlar. Muhakkak DASK'ın da hem sorumlu hem de denetleyen kısımda olması gerekiyor.

Yine, en önemli konu: 4 mühendislik birimi var yapı denetiminde, jeoloji mühendisi yok. En önemli konunun zemin olduğunu Hatay'da devrilen binalarda gördük. Zemin etütleri de su basmanına kadar mutlaka jeoloji mühendisleri tarafından -önlemler doğru mu uygulanmış, uygulanmamış mı- kontrol edilmesi gerekiyor.

Tabii, yine, burada yaraları sarmaya dönük bir şey kuruluyor ama ben yaraların sarılmasından ziyade yaraların oluşmamasına yönelik olarak imar affının literatürden tamamen çıkarılması gerektiğini düşünüyorum.

Ayrıca şuna da değinmeden geçemeyeceğim: Arkadaşlar, bakın, AFAD tarafından hazırlanmış, Adana, Hatay ve Kahramanmaraş'a ilişkin İRAP raporları var, il afet raporları. Peki, buradan ben size sadece Hatay'la ilgili okumak istiyorum, diyor ki: “5,5 büyüklüğünde bir deprem olursa Antakya, Defne, Belen ilçeleri zarar görecektir.” Bugün hangileri zarar gördü arkadaşlar bu 5,5 depreminde? Peki, 7,5'te ne diyor? “Hatay merkez ve tüm ilçeleri zarar görecektir.” diyor sizlerin hazırladığı, AFAD'ın hazırladığı İRAP raporu arkadaşlar. Peki, buna ilişkin ne yaptınız, dönüşüme ilişkin ne yaptınız? Bakın, sayfalarca rapor var. Maraş; yerini söylemişler Maraş'ta.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Şevkin, tamamlar mısınız lütfen.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Dolayısıyla, burada, gerçekten, parasal konulara gelince cevval olan ancak sosyal ve fiziksel olarak yaşanan bu afete ilişkin nasıl bir çözüm olacağını bilemediğimiz; İstanbul'a ilişkin nasıl öneriler getireceğini bilemediğimiz; denetim, şeffaflık olması gereken bu fonun aynı zamanda kayıt dışılıktan da kurtarılması gerektiğini düşünerek teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ediyorum.

Sayın İsmail Güneş'e söz vereceğim; daha sonra, Sayın Cavit Arı, Sayın Turan Aydoğan, Sayın Hüseyin Yıldız olarak devam edeceğiz.

Sayın Güneş, buyurun lütfen.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Teşekkür ederim Başkanım.

Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarımız, Değerli Bakan Yardımcılarımız ve değerli bürokratlarımız, basın mensuplarımız; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, 6 Şubatta Kahramanmaraş merkezli yaşadığımız 2 adet büyük depremde hayatını kaybeden 46 bin vatandaşımıza Cenab-ı Allah’tan rahmet, ailelerine ve milletimize de başsağlığı diliyorum.

Tabii ki bu deprem çok büyük bir depremdi ve 1939’daki Erzincan depreminden sonra yaşadığımız en büyük depremdi ve büyük bir alanı da etkiliyordu. Neticede, baktığımızda, aşağı yukarı 28 milyon dairenin olduğu ülkemizde, yaklaşık 2 milyona yakın kısmı etkileyen bir depremdi. Bu deprem neticesinde 31 bin bina ve 89 bin bağımsız bölüm yıkıldı. Ve yıkık, acil yıkılacak ve ağır hasarlılara baktığımız zaman 231 bin bina ve 645 bin bağımsız bölüm maalesef kullanılamaz hâle geldi.

Tabii ki, bu yaraları hep beraber saracağız. Tabii ki, bunlar, yaralar sarılabilir ama gidenleri getirmek mümkün değil. Her depremden yeni dersler çıkarıyoruz ve bunlarla ilgili adımlar atıyoruz. Tabii, bu depremle beraber bundan önce yaşadığımız Van depremi olsun, Elâzığ depremi olsun, diğer taraftan İzmir depremi olsun, işte, orman yangınlarıdır, su baskınları gibi pek çok felaketi hep beraber yaşadık ve hükümetlerimiz tabii ki bu afetler olduğu zaman bunlara kısa sürede cevap verme ve bunlarla ilgili mücadele konusunda çok büyük tecrübeler kazandı. Bunu her ne kadar muhalefetteki arkadaşlarımız beğenmese de biz baktığımız zaman... Mesela, Almanya’da bir sel felaketi oldu, Alman Hükümeti bununla baş edebilmek için gerçekten de çok çalıştı, birçok aksaklıklar yaşadı. Hem bu depremin büyüklüğünü, hem de Etkilediği 11 şehir, 62 ilçe, 10 bin köyü düşündüğümüz zaman gerçekten de çok büyük bir alanı etkileyen, 14 milyon kişinin etkilendiği bir alan yani hangi hükümeti getirirseniz getirin yani bununla baş etmesi mümkün değil. Yine hava şartlarının da bu kadar zor olmasına rağmen Hükümetimiz kısa sürede organize olmuş ve 271 bin kamu personelimiz, 35 bin kurtarma personelimiz, 18 bin iş makinemiz, 78 uçağımız ve 116 helikopter, 38 gemi deprem bölgesinde hizmet vermeye başlamıştır. Bugün, tabii ki, hizmet alamayan kardeşlerimiz mutlaka olmuştur, hepsine aynı anda ulaşmak mümkün değil ama bir baktığın zaman aşağı yukarı 356 bin çadır dağıtmışız ve yaklaşık 1,5 milyon vatandaşımız çadırlarda kalmakta. Yine, konteynerler kurmaya başladık, 53 bin vatandaşımız buralarda kalmakta ve aşağı yukarı 2,5 milyon kişiye yine aynı zamanda yemek verilmesi sağlanmakta.

Bu organizasyonları küçümsemek gerçekten de doğru değil çünkü bugün iktidarda biz varız ama geçmiş dönemlerde de felaketler yaşadık, her dönemde hükümetler gücü ölçüsünde buna müdahale etmeye çalışmıştır ama bugünkü müdahale şeklimiz ve imkânlarımız dünden katbekat öndedir. Tabii, burada aksaklıklar mutlaka olacaktır ama şimdi burada “Depremin faturasını kime çıkaracağız?” dersiniz arkadaşlar, depremin faturasını hepimize çıkaracağız arkadaşlar, hepimize. Yani bu, bugünlük bir olay değil. Yani bugün siz baktığınız zaman, işte, Maraş’ta oradaki kamu binalarından yıkılanlar olmuş, özel sektörün yaptığı binalar yıkılmış; ama özel hastaneyi adam kendi yapmış, kendi yaptığı hastanesinin yıkılmasını ister mi? İstemez ve tarihî beş yüzyıllık, bin yıllık binalar yıkılmış, bu şunu gösteriyor: Bu deprem çok şiddetli bir deprem, eski gördüğümüz depremlerden çok farklı bir deprem, çok fazla daha... 99’dan ders çıkardığımız, tedbir aldığımız tedbirler artık bize yetmez hâle gelmiş ve dolayısıyla da bunlardan mutlaka ders çıkarmamız lazım.

Şimdi, tabii ki, arkadaşımız da ifade etti yani yıkılan binaların yüzde 98’i eski yapı, doğrudur...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, Sayın Güneş, tamamlar mısınız lütfen?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – ...eskiye ait. Dolayısıyla da burada geriye dönüp baktığınız zaman, AK PARTİ iktidarları üzerine düşeni yapmış mı diye baktığınız zaman büyük bir kısmını yapmış. Mesela diyeceksiniz ki: “Bu eski yapıların dönüştürülmesi...” Biz demişiz ki 2012 yılından bugüne kadar riskli yapılarda; 898.810 bağımsız birim riskli alan olarak tespit edilmiş ve 279 riskli alan, 181 kentsel dönüşüm... Bunlardan bir tanesi de Uşak’tadır, aşağı yukarı 1.250 daire ve 975 dükkân dönüştürülmüştür ve 564 rezerv alan ilan edilmiş. Şimdi, neticede de 1 milyon 845 bin 768 bağımsız birim dönüştürülmüş arkadaşlar fakat bunun neticesinde şöyle bir algı oluşturulmuş: Sanki her kentsel dönüşüm rantal dönüşüm gibi bir algı oluşturularak bunlara karşı çıkılmış arkadaşlar ve dolayısıyla da baktığınız zaman bir sürü dava açılmış. Bugün işte, Hatay’da bir sürü bina yıkıldı; buradaki riskli alanları ilan etmişiz, bunu mahkemeler iptal etmiş. İstanbul’da 36 dava açılmış ve bugün hemen hemen Türkiye’nin toplamında 81 dava açılmış arkadaşlar. Netice de şu...

CAVİT ARI (Antalya) – Düzgün yapılmadığı için...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Hayır, düzgünle alakası yok.

Bunun üzerinden siyaset yapmanın anlamı yok arkadaşlar. Ben size şunu söyleyeyim...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Güneş, tamamlar mısınız lütfen...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Tamamlayamıyorum Başkanım. On dakika hakkım var, bazıları on beş dakika kullandı, kullanacağım.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – On dakika hakkınız bitti, artıyı kullanıyorsunuz.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Hayır, beş dakika verdiniz Başkanım.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Hayır, hayır.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Beş dakika verdin Başkanım, beş dakika.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Hayır. on dakika verdim.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Değil Başkanım, hayır, beş dakika. Beş dakika ya.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Peki, buyurun.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Ve dolayısıyla da şimdi, mesela diyelim ki burada, Kahramanmaraş’ta binalar yıkıldı; tamam, orada Adalet ve Kalkınma Partili belediye var. İşte Hatay’da da yıkıldı yani bu sorun hepimizin sorunu. Yarın Allah korusun, İzmir’de de olabilir, İstanbul’da da olabilir.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Biz farklı bir şey söylemiyoruz.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Hayır, söylediğiniz şu: Bunun üzerinden sanki bütün sorumluluk bize aitmiş gibi... Bu sorumluluğun hepsi hepimizin arkadaşlar, belki de azı bizim çoğu sizlerin.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Siz kimsiniz?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Bugün diyelim ki işte, “Kentsel Dönüşüme Hayır” mitingleri yapanlar...

CAVİT ARI (Antalya) – Ya, nasıl da kendini aradan sıyrırıyorsun ya!

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – “Kentsel Dönüşüme Hayır” mitingleri yapanlar bunu iyi düşünmek zorunda.

Peki, şimdi şöyle bir şey: Diyelim ki arkadaşlar İzmir’de kaç yıldır siz varsınız, kentsel dönüşümle ilgili ne yaptınız arkadaşlar? Onu söyleyin ki biz de diyelim ki arkadaşlar “Siz doğru yapmışsınız. Biz sizden utaniyoruz.” Böyle bir şey yapalım.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Merkezî idareyle büyükşehir belediyesi aynı mı ya?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Arkadaşlar, afetlerle ilgili mücadelede bizi bir sürü eleştiriyorsunuz.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Siz ne yaptınız? Siz cevap verin, ülkeyi siz yönetiyorsunuz yirmi yıldır.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Bak, ben size iddia ediyorum, dünyanın sayılı ülkeleri, önde gelen sayılı ülkeleri anca bizim yaptığımızı yapabilir.

Arkadaşlar, bakın, geçen sene 25 Ocakta İstanbul’a kar yağdı, kar yağdı İstanbul’a, insanlar yollarda kaldı. Bak, İstanbul’da kar yağdı... Tamam mı?

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Hiç kimse yolda kalmadı.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Ya, Allah aşkına arabalar, herkes yolda kaldı, insanlar bıraktı gitti; bunu görmezlikten gelemezsiniz arkadaşlar. Dolayısıyla da bu felaket sizi de bulabilir, bizi de bulabilir. Buradan, arkadaşlar...

CAVİT ARI (Antalya) – Yıllardır siz yönettiniz İstanbul’u. Mahvetmişsiniz ülkeyi.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Beceriksizliğini örtmeye kalma.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Bakın, şimdi...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Karayollarının yolunu da İBB açtı.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Öyle bir şey yok, öyle bir şey yok.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Karayollarının açması gereken yolu İBB açtı.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Arkadaşlar, müdahale etmeyelim. Arkadaşlar, söz vereceğim size, müdahale etmeyin.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Ya, Allah aşkına, herkes her şeyi biliyor.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Açması lazım onu, milletin belediyesi.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Turan Bey, şimdi söz vereceğim, cevap verirsiniz.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Şimdi, arkadaşlar, şöyle bir şey var: Bunlarla ilgili mücadele edebilmek için hep beraber hareket etmemiz lazım, siyasi kaygı ve endişelerle hareket etmememiz lazım. Bugün diyelim ki işte, “İmar barışını çıkardınız.” diyorsunuz ve imar barışı aşağı yukarı 23 kez bizden önce de çıkarılmış ve sizin de seçim beyannamelerinizde varmış. Ya bu bizim için yanlış, sizin için doğru mu arkadaşlar?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bakın, afet riski altında olmayan binalar...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Ve dolayısıyla da hep biz, hep bizim için.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Afet riski altında olmayan binalar... Okuma yazman yok mu, niye milleti aldatıyorsun?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Ve dolayısıyla da ben size şunu söyleyeyim: Ya, siyasiler maalesef bu konuda birlikte hareket edemediği için ve dolayısıyla da kendileri taviz verdikleri için yapısal, köklü reformlar yapamıyoruz, bunları yapmamız lazım.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Niye milleti aldatıyorsun?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Bekaroğlu, müdahale etmeyin lütfen.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Böyle yalan konuşmaz insan. Ayıptır!

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Dolayısıyla da bu sadece Adalet ve Kalkınma Partisinin problemi değil, Cumhuriyet İttifakı'nın problemi değil, hepimizin problemi arkadaşlar. Ve dolayısıyla da en önemli şey, şunu yapmak lazım arkadaşlar: Diyelim ki burada biz neler yapabiliriz onu şey etmek lazım, yapısal anlamda, diğer anlamda da...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Güneş, şimdi on dakikanız doldu, az önce teknik bir hata olmuş; tamamlayın lütfen.

Buyurun.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Diyelim ki zorunlu trafik sigortalarında olduğu gibi mutlaka zorunlu deprem sigortasını yapmak lazım. Mesela, diyelim ki diğer taraftan devletin bu yıkılan binaları -şey anlamında diyorum, hukuki anlamda- yapma mecburiyeti var mı? Yok ama bizim devletimiz sosyal bir devlet anlayışı içinde bunları yapıyor. Hiç olmazsa, buralardan kaynak oluşturalım.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sosyal devletin bedava vermesi lazım.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Yine, diğer taraftan da yapı denetimle ilgili belli mesafeler kat ettik. Ve dolayısıyla da bunları daha fazla arttırmamız lazım diyorum ve burada kurulan fon da arkadaşlar, daha önce diyelim ki bütçeden buna biz pay ayırıyorduk 1,8 milyar, Cumhurbaşkanımız bunu 5 kat arttırabiliyordu fakat bu depremin büyüklüğü aşağı yukarı 1 trilyona; 1,5 trilyona -hatta geçebilir de- varacağı için bu fonun kurulmasının faydalı olduğunu düşünüyorum.

Yasanın ülkemize, milletimize hayırlı uğurlu olmasını diliyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ederim.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Olmasını...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Olmasını, olmasını; olmasını dedim ya! Olmasını dedim, olmasını.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Düzeltme yapıyorsunuz, tamam.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Yasanın vatanımıza, milletimize hayırlı olmasını diliyorum; olmasını söyledim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Tamam.

Sayın Cavit Arı, buyurun lütfen.

CAVİT ARI (Antalya) - Değerli milletvekili arkadaşlarım, saygıdeğer bürokratlar; ben de öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

6 Şubat tarihinde yaşanmış bulunan depremden dolayı öncelikle kaybetmiş olduğumuz vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, yaralılara acil şifalar diliyorum. Türk milletine bir kez daha geçmiş olsun dileklerimi ifade ediyorum.

Konumuz deprem; depremle ilgili bir fon oluşturulmasıyla ilgili kanun teklifini görüşüyoruz. Ben de depremin hemen ilk gününden itibaren oralarda olan, deprem bölgesinde olan birisi olarak bu konuyla ilgili kendi izlenimlerimi sizlere aktarmak, değerlendirmelerimi paylaşmak istiyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bakın, öncelikle, deprem öncesinde yapılması gereken hususlarla ilgili düşüncem şu: Deprem bölgesinde -özellikle Hatay'da bulunduğum için söylüyorum- Hatay, İskenderun, Arsuz, Kırıkhan, Defne, bütün o bölgelerde yaklaşık sekiz-on gün süreyle oralardaydık. Bazı binaların tümünden çıktığını, bazı binaların da patladığını, kolonların patladığını, duvarların patladığını, binanın zarar gördüğünü ama yıkılmadığını gördük; bina kullanılmaz vaziyete gelmiş olsa da en azından can kaybının olmadığını gördük yani bu şunu gösterdi bana göre: Binanın öncelikle sağlamlığına ve zeminle ilgili doğru tespitlerin yapılması gerektiğine ve bir de bina yapıldıktan sonra doğru kontrollerin

yapılması gerektiğine dair bir sonuç oluştu. Sağlam zeminli bölgelerde, binalarda hasarın ya olmadığı ya da az olduğu görüldü. Demek ki yerleşimlerin sağlam zeminlerde yapılması, bilimsel olarak gerekli araştırmaların teknik anlamda yapılıp yerleşim alanının öyle tespit edilmesi gerekir. Binanın sağlam olması, evet, gerçekten çok önemli ve bir de bina sağlam yapılırsa da kullanım aşamasında özellikle ana caddelerde, gördüğümüz gibi büyük iş merkezlerinin, dükkânların olduğu yerlerde kolonların kesilmesi nedeniyle ana caddeye bakan bazı binaların yıkıldığını ama aynı müteahhidin yaptığı arkasındaki binanın zarar görse de tümünden yıkılmadığını gördük.

Şimdi, kentsel dönüşümle ilgili şunu söyleyeyim: Kentsel dönüşümle hiç kimse karşı olmaz yani hukuka uygun şekilde, usulüne uygun şekilde yapılması hâlinde kimse karşı olmaz ancak belli bölgelerde zamanında değersiz iken artık günümüzde değerlenmiş ve ciddi anlamda bir rant hâline dönüşmüş alanlara göz dikilir de bu bölgeyi kentsel dönüşümle sokarak “Bölge halkını da mağdur etmişim etmemişim hiç önemli değil, ben orayı kentsel dönüşümle ele geçireyim.” mantığı üzerinden bir şeyler yapmaya çalışırsanız oradaki bölge halkı buna karşı çıkar; doğru yapıldığı takdirde kimse kentsel dönüşümle karşı değildir.

Şimdi, Antalya’da -bu salonda defalarca söyledim- bakın, AKP iktidarında ve AKP’li Büyükşehir Belediyesi döneminde yapılan büyük bir kentsel dönüşüm projesi var; insanları rezil ettiniz, hâlâ sokakta binlercesi. Niye? Vatandaşın elinden aldınız arsalarını ve çekilen kuralarda 1’inci katları, kuzey cepheleri, arka cepheleri vatandaşa verdiniz bir taraftan; bakın, bir taraftan 2016’da başlayan proje hâlâ bitirilemedi; şu an en az 3 bin hak sahibine daha binalar teslim edilmedi. Yani “kentsel dönüşüm” diyorsunuz da, işte, vatandaşları mağdur ettiğinizi gören diğer vatandaşlar bölgesel kentsel dönüşümlere de bu anlamda karşı çıktılar. Ama onun ötesinde bir binanın, efendim, miadı dolmuş bir binanın kentsel dönüşümle girerek bir müteahhit tarafından yapılıyor olmasına kimse ses çıkarmıyor, hatta, bırakın, bina üzerinden kentsel dönüşümü, bölgesel olarak yani ada bazlı çalışmaların yapılması, hatta işi biraz daha büyütüp mahalle bazlı çalışmaların yapılması işin daha olması gerekenidir; biz bunları görüp, bilen ve aslında destekleyen kişileriz.

Şimdi, değerli arkadaşlar, deprem sırasında neleri yaşadık? Bakın, biz ilk gün, ikinci gün o bölgeye hareket ettik, ilk ulaştığımız, işte, ilçe İskenderun oldu. Ortada bir karmaşanın, bir keşmekeşliğin ve neyin yapılacağına dair kimsenin görmediği, bilmediği böyle bir ortamla karşı karşıya kaldık. Ben deprem sırasında şunu gördüm yani kimin ne yapacağını bilmediğini gördüm. İnsanlar akın akın bölgeye yardım etmeye gittiler, maddi manevi destek oldu Türk halkı; bunu hep beraber yaşadık ancak deprem öncesi bölüme tekrar dönüyorum. Bakın, şu yapılmalıydı: Bir deprem olduğunda, örneğin, bir ilde deprem olduğunda o ile hangi illerin müdahale edeceği bugün bu depremle ilgili afetlerle ilgili olan kurum tarafından planlanmış, programlanmış mı acaba; onu soruyorum. Bir ilde, birden fazla ilde bir deprem olduğunda hangi illerin imkânları oraya seferber edilecek, belli mi?

Şimdi, ilk deprem anında neye ihtiyaç var: Bakın, iş makinelerine ihtiyaç var. İş makinelerinin oraya taşınabilmesi için, efendim, hangi iş makineleri gidecek, numarası belli mi; hangi iş makineleri hangi ile gidecek belli mi; hangi kurumun iş makinesi gidecek, hangi özel sektörün depremin büyüklüğüne göre o bölgeye gideceği belli mi? Yani bir seferberlik vaziyeti, durumu oluşturma planlaması yapılmış mı? Öyle olmalı ki, bakın, bir bölgede deprem olduğunda oraya hangi iş makinesinin, hangi kuruma ait, hangi şahsa ait, hangi makine olduğu numarasıyla belli olmalı, o makineyi kullanacak kişinin kim olduğu belli olmalı, o kişiyi o bölgeye götürecek otobüsün dahi kimin olduğuna karar verilmiş olmalı, o bölgeye gidecek insanlara, efendim, görevlilere orada iâsesinin ne şekilde temin edileceği planlanmış, programlanmış olmalı, onların orada nasıl konaklayacağı biliniyor olmalı. Bunlarla ilgili bir çalışma, işte, deprem öncesi çalışmadır yani anında orada olunmalıydı.

Pazartesi sabaha karşı saat dörtte olan bir depremde en azından dört beş saat içerisinde hızlı bir şekilde iş makinesiyle ve yine o betonları kıracak makineleriyle, artı, hem görevli hem gönüllülerin nerelerde nasıl çalışacağı planlanmış olmalıydı ancak bunların hiçbirini, işte, sokakta, o bölgede kimse görmedi. Yoldan geçen yalvar yakar bir iş makinesi bulduysa kendi binasının önüne sokabildi ilk günlerde. Bu kargaşa dördüncü gün yani perşembe gününe kadar orada devam etti, arkadaşlar, siz ne dersiniz deyin oradaki tablo buydu. İşte, iz bunun için eleştiriyoruz.

Tabii ki büyük bir deprem yaşandı, tabii ki bu büyük deprem içerisinde mutlaka müdahalelerde zaman zaman eksiklikler yaşanabilir ama zamanında bu programlamalar yapılmış, çalışmalar yapılmış olsaydı bunların zaman dilimi itibarıyla daha hızlı yetişmesi anlamında müdahalenin daha hızlı hareket edilebilirdi.

Şimdi, yol üstünde görüyoruz, iş makineleri duruyor örneğin. Hatay’a giderken bazı yerleşim alanlarından geçiyoruz bunlar özel şahsa ait olabilir. Ama bunların hepsi planlanmış olsaydı orada enkaz altında “Yardım eden yok mu, kurtaran yok mu?” diyenlerin sesine çare olmaya çalışılırdı.

Bakın, bunlarla ilgili bir planlama yapılmadığı için zaten “geç müdahale” diyoruz. Ben ikinci gün yolda iş makinelerini taşıyan tırları gördüm de “Ya, bugün salı olmuş, saat iki olmuş, üç olmuş, arkadaş anca mı gidiyor?” diye kendi kendime serzenişte bulunurken; daha perşembe, cuma günü; altıncı, yedinci günde dahi bir binaya müdahale edilemediğini görmek gerçekten hepimizin yüreklerini dağladı, bunu da unutmayalım.

Şimdi, yine deprem öncesiyle ilgili bir şey daha söyleyeyim yani bu iktidarın hünerlerinden birisini de söylemek zorundayım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Buyurun, tamamlayın Sayın Arı.

CAVİT ARI (Antalya) – Başkanım, herhâlde benimki de beş dakika mı oldu?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Beş dakika olmadı, siz rahat olun, üç dakikada da bitirebilirsiniz yani.

CAVİT ARI (Antalya) – Değerli arkadaşlar, bakın, daha öncesinde de konuşuldu. Bu iktidar döneminde kaç tane deprem toplanma alanı satıldı, kaç tane? Yani bir ilde, bir şehirde deprem olduğunda deprem toplanma merkezi olarak veya alanı olarak imar planlarında kabul gören kaç taşınmaz üzerinde şu an gökdelenler dikili, sizler iyi biliyorsunuz. Başta İstanbul’da olmak üzere, İstanbul sahil hattına bakarsanız, dolgu olan neredeyse birçok yerde binaların yapıldığını, birçok parkın, hem de bugün deprem toplanma alanı olarak kullanılacak olan yerin satıldığını siz çok iyi biliyorsunuz, işte bizim eleştirilerimiz buralarda.

Şimdi, bu işlerin olabilmesi için tabii bunu yapacak olan kişilerde de liyakat olmalı diyoruz, temel esas da budur, liyakat. Bakın, depremde en yetkili birimin başkanı AFAD Genel Müdürü diyelim, kimdir; depremle ilgili hangi veya AFAD’la ilgili hangi teknik eğitimi var bu arkadaşın? Onu merak ediyorum yani bu işin başındaki kişinin, bu işleri çözecek liyakati var mı? Onu öncelikle sormak istiyorum.

Şimdi, yine bakın, askerle ilgili çok sayıda görüşler ifade edildi, evet, ben de aynı düşünceleri paylaşıyorum. İlk günlerde gerek askerimiz gerek polisimiz sadece ana yollar üzerinde güvenlik tedbiri amacıyla bulundu yani güvenliği sağlayabilmek amacıyla gerek trafik güvenliği gerekse bir müddet sonra orada mal güvenliğine dönük tedbirleri alabilmeye çalıştılar sayıları ancak ona yetiyordu. Ancak şunu söyleyeyim: Perşembeden sonra -ben gördüğümü söylüyorum- sahada, kurtarmada görev alabilen

askerler olduğunu gördük. Keşke bölgede daha hızlı bir hareket yapılmış ve bilhassa da bedenlen çalışarak bu enkazların kaldırılmasına katkı koyacak özellikle askerlerimizin sahaya da hızlı müdahale etmelerini sağlayabilmiş olsaydınız.

“Bir keşmekeşlik” dedik, evet, bunların başında gelen en önemli sebeplerden biri de... Bakın, biz, bu cep telefonlarını niye taşıyoruz arkadaşlar? Bu cep telefonları haberleşmeye, hele hele de en çok acil ihtiyacımızın olduğu zamanda haberleşmeye yarar ya. Ya, Hatay’ın girişinden Hatay’daki bir arkadaşımıza telefonla üç günde ulaştık. Eğer bu telefon böyle afette, depremde çalışmayacaksa... Siz iktidar olarak bu telefon şirketlerini niye kontrol etmezsiniz arkadaşlar? Cep telefonları çalışmadı, internet çalışmadı; üç gün, dört gün düzenli bir telefon trafiği yapılamadı ve o yüzden de iletişim kesilince müdahalelerde gecikme oldu. Gecikme en başta iletişimden kaynaklandı; ya, orada en yetkili kişiyi arıyorsunuz telefonu çekmiyor, interneti çekmiyor.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, Sayın Arı...

CAVİT ARI (Antalya) – Şimdi, bir sebebi de ne? Siz binalara baz istasyonlarının kurulmasına göz yumarsanız işte, o baz istasyonları da göçer yani bu da bir ders olmalı. İletişimin kesilmesi ne demek ya? Kimse kimseye ulaşamadı üç dört gün boyunca. Yani bütün cep telefonu firmaları deprem sürecinde sınıfta kalmıştır. Yıllar önce, yirmi sene önce de benzer vaka yaşandı, daha hızlı müdahale edildi.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Arı, teşekkür ediyorum.

CAVİT ARI (Antalya) – Şimdi üç gün, dört gün cep telefonları orada çalışmadı arkadaşlar, çalıştıramadınız yani bu da iktidarın sorumluluğudur.

Son söz olarak şunu söyleyeyim, daha sonra diğer görüşlerimi açıklayacağım: Bakın, burada depremle ilgili bir fon oluşturuyoruz. Doğru mu? Doğru, özellikle yardımlarla ilgili. Ancak şunu söyleyeyim: Bakın, bugün iktidarınız sayesinde Türkiye’nin göz bebeği olan ve ülkemizin hayırlarla ayakta kalabilen ancak bugün ticarileştirilen Kızılayın sayenizde ticarethaneye dönüştürüldüğünü, vatandaş orada açıkta kalırken, açıkta kalan vatandaşa bir an evvel çadır teslim etmesi gereken Kızılayın, o vatandaşlarımıza iâşe temin etmesi gereken Kızılayın çadırını da sattığını, konserveini de sattığını bu ülke sizin sayenizde görmüş oldu.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Arı, çok teşekkür ediyorum.

Diğer kalanları maddeler üzerinde söyleyelim.

CAVİT ARI (Antalya) – Son olarak: Bugün basında bir beyan daha geçti, bir bilgi daha var, “3,5 milyon euroluk battaniye parası kayboldu.” diye bir yerde bir haber var. Bu da doğruysa, Kızılayla ilgili skandal bitmiyor, bir skandalın da bu olduğunu ifade etmek istiyorum değerli arkadaşlar.

Beni dinlediğiniz için de teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim Sayın Arı.

Sayın Aydoğan, buyurun lütfen.

Süreniz beş dakika.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Hepimize geçmiş olsun, hepimizin başı sağ olsun.

Depremın birinci günü öğleden sonra Hatay’da olan bir arkadaşınız olarak söylüyorum, gerçekten yoktunuz, bunu tartışmayacağım ama yoktunuz. Benim gittiğim saatte Hatay Valisi depremden kendini zor kurtarmış, koordinasyon merkezinde Sağlık Bakanımız Sayın Fahrettin Koca vardı ama devletin

hiçbir birimi kurtarma, arama, insanlara yardımcı olma anlamında orada yoktu ve arkadaşlarımızın da tekrarladığı gibi, iki üç gün boyunca da böyle bir çalışmayı özellikle kamuya ait, merkezî idareye ait kısımda göremedik.

Sağ olsunlar, hangi partiye ait olduğunun hiçbir önemi yok, AK PARTİ’li, MHP’li, İYİ Partili, CHP’li, HDP’li, bağımsız ve diğer partilere ait bütün belediyeler canhıraş bir şekilde orada emek verdiler, isim isim saymayacağım, kendi belediyelerimizin çalışmaları gibi sizin belediyelerinizin çalışmalarını da yakından takip ettim. Tamamına çok teşekkür ediyorum. Orada bir şeyi anladım: Bu hizmetleri ne kadar merkezileştirirseniz o kadar hantallaşıyor, o kadar zayıflıyor, o kadar gecikiyor, hele hele bu tek adam rejiminde o kadar insan bir insanın ağzına baktığından dolayı tümüyle gecikiyor. Doğal olarak yerel yönetimlerin hızlı, üretken bir şekilde çalışmasını engelleyen mevzuatı da tekrar gözden geçirmek gerektiğini düşünüyorum. Onlara çok teşekkür ediyorum, hâlâ bu emeği veriyorlar. Farkında mısınız bilmiyorum ama bu konularla ilgili de adım atmak gibi bir niyetiniz yok. Neden söylüyorum bunu? Şimdi getirdiğiniz afetle ilgili yasa teklifi de yine bu eksiklikleri içeriyor. Siz Türkiye’nin her tarafını merkezden TOKİ eliyle, Emlak Konut eliyle yeni bir rant hâline, rant piyasasına ve beton ekonomisine tekrar dönüş yaparak kendinize de alan oluşturacak şekilde yasalaştırmaya çalışıyorsunuz. Olması gereken bu değil ki. Tabii ki deprem fonu kuralım, genel bütçenin içerisinde depreme ait olan paraların kaybolması yerine o fon üzerinden deprem riski, afet riski altındaki Türkiye’mizin her bölgesini kucaklayacak çalışmalar yapalım ama böyle değil; bu, yanlış bir çalışma. Şeffaflığını arkadaşlarımız eleştirdiler. Ben şeffaflığının ötesinde şeyler söyleyeceğim. Bu tip hizmetler merkezden olmaz, olursa zaten şeffaflığı olmaz siyasetin rant aracı olur. Günlere gazeteler de bunları yazıyor zaten. Merkezî idare henüz hukuksal anlamda hiçbir ihale mekanizmasını çalıştırmadan OHAL’i de fırsata dönüştürerek -kaldı ki OHAL getirmenizin temel nedeni de budur, milleti bu konularla ilgili susturmak ve Anayasa’daki temel hakların bir kısmını bertaraf ederek bu rant sürecini yönlendirmektir- OHAL’den de yararlanarak kendi kendinize ihaleleri vermişsiniz zaten oralarda. Biz gördük, alan arkadaşlar henüz resmî bir imza süreci başlatılmadan tesviyeler yapıyorlar rezerv alanlarda, başka şeyler yapıyorlar. Onları zorda bırakmak istemiyorum. Bize dediler ki: “Merkezî idare bizi çağırdı. biz bir vatansever olarak geldik, burada bazı çalışmalara başladık. Ne alacağımızı, ne vereceğimizi, ne yapacağımızı da bilmiyoruz ama olsun, vatanımıza, milletimize feda olsun.” Ama bu böyle değil, biz anlıyoruz ki siz hâlâ kirli şeylerin peşinde olabilecek bir mevzuat hazırlamaya çalışıyorsunuz. Böyle olmaz bu. Nasıl olur, ben size anlatayım. Benden çok daha iyi bildiğinizi biliyorum ama bu ifadeleri de rencide eder bir boyutta kurmuyorum, arkadaşça, dostça söylüyorum.

Bir: Sadece afeti geçirmiş olan bölgelerin değil, afet ihtimali altında olan bölgelerin bu kapsam içerisinde olması gerekir. Nedir bunlar? Sakarya, Kocaeli, Yalova, Tekirdağ, İstanbul, Çanakkale, Bursa, Marmara’nın tamamı, Aydın, Denizli, Muğla vesaire gibi illerimiz risk altında. Bunları buradan seyredeemezsiniz, bu fonu oluştururken risk altında olan bütün illeri buraya dâhil ederek illa bir zararın oluşması değil, oluşmasından önce alınacak olan tedbirleri, kentsel yenilenme, dönüşüm, binaların depreme hazır hâle getirilmesini konuşması gerekirdi bu fonun. Bunu yapmıyorsunuz. Yapılması gereken budur önce.

İkincisi, az önce söyledim, bunlar yerel yönetimlerin işidir. Niye korkuyorsunuz, niye çekiniyorsunuz? Adım gibi eminim, 2019’dan önce olsaydı bunları yerel yönetimler kanalıyla yapacaktınız. Sürecin içerisine sivil toplumu sokmuyorsunuz, yerel halkı sokmuyorsunuz, yerel yönetimleri sokmuyorsunuz. Kendi kendinize bina yapmayla alakalı, sadece bir müteahhitlik hizmeti şeklinde algıyorsunuz. Bunun sonu vurgun olur, bunun sonu rant olur, bunun sonu beton ekonomisi olur. Buraya gitmemesi lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Bu fonun şeffaf ve dönüşümün yerel yönetimler eliyle yapılabilmesi gerekiyor.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Aydoğan, lütfen tamamlayınız.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Efendim, bunlar önemli konular, tamamlamama izin verirsiniz...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Tamamlayın diyorum zaten.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Burada toplanan kaynağın bu risk altındaki bölgelere kullandırılması gerekir. Merkezî idarenin bunun ancak koordinatörlüğünü yapması gerekir. Yani finansın koordinatörlüğünü yapması gereken merkezî idare, hizmetin içine kendini sokmuş ve halkın hiçbir yerde reyile, oyuyla oluşmamış birimleri kanalıyla bu süreci yönetmeye kalkıyor. Burada, odaların görüşleri yok, yerel yönetimler yok, halkın kendisi yok. Bu fon kanalıyla toplamış olduğunuz parayı sadece kendi bakanlarınızın yani aslında halkın reyile seçilmemiş olan, bir tek adamın tasarrufuyla atanmış olan insanların elinde kullandırmaya kalkıyorsunuz. Bunlar, aynı zamanda, bu risk altındaki bölgeleri kapsamıyor. 2020 yılında AFAD’ın size vermiş olduğu bir rapor var, İl Risk Raporu, Kahramanmaraş’la alakalı. Orada diyor ki: “Maraş risk altındadır, bu zemin riske müsaittir. Çok hızlı dönüşümün yapılması gerekir.” “Kim sorumlu?” diyordu az önce arkadaşımız? Kim sorumlu?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, Sayın Aydoğan, teşekkür ediyorum.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Maraş’la ilgili bu raporu görmeyen yönetimdir sorumlu olan.

Hepinize saygılar sunuyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ediyorum.

Sayın Hüseyin Yıldız’a söz vereceğim.

Sonra Sayın Abdüllatif Şener, sonra Sayın Yaşar Kırkpınar.

Sayın Yıldız, buyurun lütfen.

Süreniz beş dakika.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Değerli milletvekillerim, değerli basın mensupları, değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben de 6 Şubatta hayatını kaybeden bütün vatandaşlarıma Allah’tan rahmet –mekânları cennet olsun- geride kalanlara da acil şifalar diliyorum.

Cumhuriyet Halk Partisi vekilleri olarak hepimizi o gün sabah altıda Genel Başkanımız genel merkeze çağırdı ve hepimizi görevlendirdi. Ben de Pazarcık ve Türkoğlu ilçelerinde görevliydim. Oraya gittiğimde, gerçekten samimiyetimle söylüyorum, orada AFAD diye bir kurum yoktu ilk gittiğimizde ve insanlar öyle durumdaydı ki insanlar bağıırıyordu binanın üzerinde “Altta kimse var mı, ses var mı?” diye bağıırıyordu. Ama maalesef orada alttakiler “Yukarıda kimse var mı?” diye bağıırıyorlardı, o durumdaydı değerli arkadaşlar.

Kolay bir iş değildi. Oraya giden bütün siyasi parti milletvekilleri her şeyi görmüştür, çok kötü bir olay geçirdik. Ama üzüler bir şey söylemek istiyorum, 2019’da AFAD -yani İçişleri Bakanı Sayın Soylu- orada deprem tatbikatı yapıyor arkadaşlar, 2019’da. Muhtarlar şunu bana söyledi: “Bizi aradılar ‘Masanın altına girin, bir fotoğraf çekin, gönderin bize.’ dediler.” Sadece onu. Peki, 2019’da Maraş’ta deprem olacağına bilinmesine rağmen ve tatbikat yapılmasına rağmen 2019 ile 2023 arasında orada

hangi hizmetler yapıldı? Hangi önlemler alındı? Toplama yeri belirlendi mi? İki, toplanan yerde çadır yeri belirlendi mi? Oradaki eksikleri tamamladılar mı? Üzülerek söylüyorum, hiçbir şey yapmamışlar, sadece “Fotoğrafları çekin gönderin.” demişler. Başka hiçbir şey yapılmamış değerli arkadaşlar.

Yine, 1999 depreminden sonra iletişim vergisi yani deprem vergisi getirildi, 2004’ten sonra da AK PARTİ bunu şu ana kadar devam ettiriyor. Yaptığımız araştırmaya göre yaklaşık 36,5 milyar dolar para toplanılmış, ABD enflasyonuna göre de 51 milyar dolar deprem için para toplanılmış. Değerli arkadaşlar, ben şunu soruyorum: Bu parayı nereye kullandınız? Bu para neden toplanıldı, 85 milyon niye bu vergiyi ödedi, neden bu parayı verdi? Bölgemizde depremde önce tedbir alınız diye o para toplandı, vatandaşlarımız ödedi o parayı ve siz bu parayı eğer gerçekten deprem için kullansaydınız iller taşınırdı, ilçeler taşınırdı, köyler taşınırdı, beldeler taşınırdı ama yapmadınız. Bu parayı aldınız başka yerlere harcadınız, sorun burada. Saraylar yapıyoruz, güzel; yazlık saraylar da yapıyoruz, kışlık saraylar da yapıyoruz ama vatandaşın geleceğini hiç düşünmedik değerli arkadaşlar. Onun için bu iktidar yirmi bir yıldan beri bu ülkeyi yönetiyor, bu iktidar suçludur değerli arkadaşlar.

Yine, 11 ilde çalışma yapıldı. Bize gelen verilere göre 671.811 bağımsız bölüm var, aşağı yukarı bunun maliyeti de 1 trilyonu geçiyor arkadaşlar, 1 trilyonu geçiyor. Yani siz o deprem paralarını, topladığınız paraları eğer zamanında kullansaydınız bugün deprem olsa dahi hiçbir vatandaşımız ölmeyecekti.

Şimdi, fon kuruyorsunuz. Bu fonlara daha önce alıştık arkadaşlar, turizm fonu kurdunuz denetim yok. Şimdi, buraya para aktardığınız zaman diyorsun ki: “Sayıştay denetleyecek.” Nasıl denetleyecek? Buradan Ulaştırma Bakanlığına, Çevre Şehircilik Bakanlığına ve diğer Bakanlıklara aktarıldığında Sayıştay denetleyecek. Burada şeffaf bir denetim de yok arkadaşlar. Bana göre bu toplanan para bence hazineye gitmeli, zaten hazine bunu karşılar ama siz ayrı bir fon kuruyorsunuz. Bu fonun amacının ne olduğunu da gerçekten anlamış değilim. Hazine olduktan sonra bir mesele kalmıyor, Maliye Bakanlığı olduktan sonra mesele kalmıyor. Dün de tali komisyona geldi, orada da izah ettik arkadaşlarımıza ve şu an daha depremin sarsıntıları bitmemesine rağmen bazı yerlerde inşaat yapmaya çalışıyorsunuz veya proje ihalesi yapılmış değerli arkadaşlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Evet, lütfen tamamlar mısınız?

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Başkanım, tamamlıyorum sözümü.

Yıllardan beri bu işin içinde olan bir arkadaşınızım. Yani bu yer tespiti nasıl yapıyorsunuz? Nasıl ihaleye çıkardınız? Onu anlamış değilim. Daha yıkılan binaların hafriyatlarını kaldırmadınız. Yani bu konuda hepimiz tekrar oturup düşünmemiz lazım. Bu işin içinde sivil toplum örgütleri yok, mühendisler odası yok, jeoloji mühendisleri odası yok. Sadece bunu çıkararak bu sorunu çözemeyiz ve bir an önce bence bu sorunu çözmeden önce bütün odaları çağırıp tartışmalıyız. Bir günde çıkarılacak bir yasa değil bu, en azından bir hafta tartışmalıyız.

Hepinize teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Evet, teşekkür ederim.

Sayın Abdüllatif Şener, buyurun lütfen.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) - Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; bu yasayla bir fon kuruluyor. Bu fon, afet bölgesi ilan edilen alanlarda imar, altyapı ve üstyapı çalışmaları için kaynak teminini ve bu kaynakların ilgili kamu kuruluşlarına aktarılmasını düzenliyor. Yani parayla ilgili ve o paraya dayalı da imar düzenlemeleriyle ilgili bir yasa geldi buraya. Bu büyük felaketten sonra Meclise gelen

ilk düzenleme bu. Daha sonra başka bir şey gelecek mi bilmiyorum ama bu düzenleme dahi mevcut iktidarın bu doğal afetlere karşı, deprem felaketlerine karşı yirmi yılı aşkın süredir hiçbir önlem almadığını ve tedbirsiz yaşadığını, tedbirsiz hükümet ettiğini açıkça göstermektedir.

Bakın, Adalet ve Kalkınma Partisinin ilk iktidar döneminde, iktidarının ilk yıllarında Başbakan Yardımcısı olarak verilen bir soru önergesine istinaden şu cevabı vermişim, diyorum ki: “Türkiye yüz yılda 130 deprem yaşamıştır yani ülkemizin tabanı sürekli sallanıyor ve bu depremlerde hem büyük can kayıpları var hem sakatlanan insanların var hem de binalar yıkılıyor, maddi kayıplar yaşıyoruz. Böyle bir ortamda imar afları artık bitmelidir.” diyoruz yani Hükûmetin ilk yılları. Ama maalesef imar aflarını bırakın, o günden bugüne kadar bu Hükûmet bu deprem felaketlerinin maliyetlerini ve kayıplarını artıracak onlarca icraat yapmıştır. Değil tedbir almak, değil önlem almak maliyetleri arttırmak için çaba harcamış gibi gözüküyor. Bu imar afları öyle, bilmem toplanma yerleriyle ilgili düzenlemeler öyle, bütün envanterini versek pek çok şey ortaya çıkar. Ama bir ülke eğer böylesine sık sık deprem hadiseleriyle karşı karşıya kalmışsa ve bir iktidar da yirmi yılı aşkın süre iş başında bulunmuşsa bu iktidarı biz uzun dönem politikalarından dolayı da sorgularız, yirmi yıldır ne yaptın deriz? Böyle bir ülkede dünyadaki en iyi inşaat standardının Türkiye’de geliştirilmiş olması lazımdı. Bu kadar sallanan dünyada kaç tane ülke var? Veya en iyi kent planlamasının dünyada, yeryüzünde Türkiye’de yapılıyor olması lazım ama dünyayı gezdiğiniz zaman kente benzemeyen bir çok şehrimizi görüyorsunuz. Veya en iyi mevzuatın ve en iyi denetim ve uygulama mekanizmalarının bu ülkede gerçekleştirilmiş olması lazım. En kararlı politikaların yine bu ülkede uygulanmış olması lazım. Depreme müdahalede en hızlı hareket edebilecek ve en gelişmiş teknolojiyle hareket edebilecek bir mekanizmanın dünyada en iyi Türkiye’de olması lazım. Hantal, bakıyoruz, haberleri dinliyoruz “Bilmem, asker, tabii, müdahale etmeli, müdahalede niye gecikti?” diye bakıyoruz. Bilmem Zonguldak’tan madencilerimiz gelecek, göçük altından insanlarımızı çıkaracak diye umutlanıyoruz; bu böyle mi olmalı? Yani göçüğün altındaki sağ kalan insanları çıkarmak için umut asker veya madencilerimiz mi olmalı? Mobilize, işin uzmanı, ayrıntıları konusunda yetişmiş, elinde dünyanın en son teknolojisiyle dolaşan insanların ve ekiplerin olması lazımdı. Onlarca, yüzlerce her tarafa dağılmalıydı; üç gün ortada yoklar. Olanlar da zaten hantal, işte maden kazmada kullanılan ilkel yöntemlerle içeriden birini çıkarmaya çalışıyorlar. Hâlbuki bakıyoruz yabancı bazı ekipler geliyor, kalp atışlarından bir yerde birini tespit ediyorlar, özel atletlerle deliyorlar.

SALİH CORA (Trabzon) – Bizde de var onlar.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Üç gün neredesiniz, var da niye kullanmadınız? Bir tane sembolik, millet görsün diye mi kullandınız?

SALİH CORA (Trabzon) – Bizde de var, kullandık.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Olur mu, her yerde kullandık.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – İnsanlar donarak öldü, donarak.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Ne zaman kullandınız?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – O dediklerinizin hepsi vardı, kullandık.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – İnsanlar donarak öldü, donarak.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Üç gün ortada yoksunuz ya.

SALİH CORA (Trabzon) – 40 bin bina çöktü.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Depremde bak ben sana söyleyeyim, mobilize diyorum, hızlı hareket eden, eğitilmiş diyorum.

(Komisyon sıralarından karşılıklı laf atmalar)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, arkadaşlar, müdahale etmeyelim ya. MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Yapmayın ya, biz yaşadık ya.

SALİH CORA (Trabzon) – Hepsi vardı, aynı anda 40 bin çöktü, 40 bin bina ya; aynı anda 40 bin bina çöktü.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Bak, arkadaşlar, iki gün...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – 11 vali niye harekete geçmedi? 7269 sayılı Afet Yasası...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Şevkin...

SALİH CORA (Trabzon) – 40 bin bina çöktü aynı anda.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Arkadaşlar, bir dakika... Sayın Cora, müdahale etmeyelim.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – 11 vali niye harekete geçmedi?

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Biraz gerçekçi konuşun ya!

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Şevkin, bakın, Sayın Şener konuşuyor.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Bakın, üslubumu bozmak istemiyorum.

(Gürültüler)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Arkadaşlar, Sayın Şener cevabını veriyor. Buyurun.

SALİH CORA (Trabzon) – 40 bin bina aynı anda...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 40 bin bina çökmedi.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Cora...

SALİH CORA (Trabzon) – Ayıp ama ya!

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Müdahale etmeyelim Sayın Cora.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – 40 bin bina çökmedi, doğru söyleyin, doğru konuşun.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Buyurun Sayın Şener.

SALİH CORA (Trabzon) – Olur mu öyle şey ya?

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Doğru konuşun, 40 bin bina değil.

SALİH CORA (Trabzon) – On binlerce vatandaşın... Raporunuzda da var ya, ağır hasarlı...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Tamam arkadaşlar, söz vereyim, cevap verin.

SALİH CORA (Trabzon) – Lütfen ya!

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Tamam, yeterli.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Arkadaşlar, bu işler öyle yapılmaz.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Şener, buyurun.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Dünyadan habersizsiniz, burada bir şey yaptığımızı zannediyorsunuz.

SALİH CORA (Trabzon) – AFAD'da termal kameralar var...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – İşi propagandaya dökmüşsünüz.

SALİH CORA (Trabzon) – Hiç alakası yok.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Ne kadar hazırlıksız olduğunuz bu kanundan belli arkadaşlar.

SALİH CORA (Trabzon) – Depremden, enkazdan siyaset yapıyorsunuz.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Arkadaşlar, yeterli.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Ne kadar hazırlıksız olduğunuzu...

SALİH CORA (Trabzon) – Mezar soygunculuğu yapıyorsunuz ya!

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Ya sus kardeşim! Sus be, sus!

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Cora, lütfen, müdahale etmeyelim.

SALİH CORA (Trabzon) – Bir deprem var, gelin burada hep beraber konuşalım ya, bunları beraber çözelim ya.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Cora, beni duyuyor musunuz?

SALİH CORA (Trabzon) – Böyle bir şey var mı ya?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Salih Cora...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Nasıl çözeceksiniz ya, 50 bin kişi ölmüş!

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Arkadaşlar, beni duyuyor musunuz?

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Kardeşim, bir sus ya...

SALİH CORA (Trabzon) – Sayın Bakanım, böyle bir şey yok, doğruyu söylüyoruz burada.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Sıra sana gelince o doğruyu söylersin.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Ya, otomatiğe bağlanmış gibi beni bile duymuyorsunuz ya, kendinizden geçiyorsunuz arkadaşlar, böyle olmaz ki.

SALİH CORA (Trabzon) – Ama bu kadar da sapıtılmaz ki, çarpıtılmaz ki ya.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – E tamam da...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Ya, söz alır konuşursun...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Şener, bu yöntemi daha sonra kullanalım olmazsa, siz Sayın Cora'yı susturdunuz, bir teamül hâline gelebilir bu.

Buyurun Sayın Şener, ilave süre vereceğim.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Yürüme tarzımdan olay çıkmayacağını herkes anladı.

SALİH CORA (Trabzon) – Yine de bizim büyüğümüz...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Şimdi, değerli arkadaşlar, bu yasa bile iktidarın bu işe ne kadar hazırlıksız olduğunu gösteriyor. Ya, olay ortaya çıktıktan sonra “Parayı nasıl toplayalım, nasıl dağıtalım?” diye yeni bir kurum kurulur mu ya? Siz bunu yirmi senedir kurmuş olmalıydınız. En basit iş, verilen bağışlar var, bunun bile nasıl dağıtılacağıyla ilgili mekanizma bir kurumunuz yok veya var da hantal, işe yaramadığı için yenileme ihtiyacı duymuşsunuz. Bu bile ne kadar hazırlıksız olduğunuzu gösteriyor.

Şimdi, burada yok ama iktidardan bir arkadaşımız dedi ki: “99 öncesi yapılan binalar yıkıldı.” Yıkılan bütün binaların sorumluluğu iktidarın üzerindedir.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Yalan ya!

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Yani o rakam da propaganda rakamı, gerçek değil ama farz et ki gerçek, buna rağmen sorumluluk yine iktidarındır. Zaten iktidar olmak sorumluluğu üstlenmek demektir. Benim isyan ettiğim şey, hem iktidar olacaksın hem her türlü yetkin olacak, sonra da hiçbir sorumluluğu kabul etmeyeceksin. Böyle bir hükümet etme biçimi dünyada yok ya.

Bakın, 3 büyük, önemli, kilometre taşı diyeceğimiz imar affı çıkarılmıştır. Birincisi 1966 yılında Gecekondu Kanunu, ikincisi 1984 yılında İmar ve Gecekondu Mevzuatında Aykırı Yapılara Uygulanacak İşlemler Hakkında Yasa, üçüncü dönüm noktası da imar aflarıyla ilgili olarak sizin “imar barışı” dediğiniz 2018 seçimleri öncesinde çıkardığınız 3194 sayılı Yasa’dır. Bu yasalar arasında önemli fark var, bakın, mantığına bakın yani sizin çıkardığınız yasa ile öbürleri arasındaki mantığı göstermek istiyorum. 1966 yılında çıkarılan yasada gecekondu tanımı yapılıyor, bu kapsamda bir af düzenlemesi yapılıyor ve az katlı, küçük yapıları kapsıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Buyurun tamamlayın Sayın Şener.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Ve konutlar 3’e ayrılıyor: Tamir edilebilecekler, edilmeyip yıkılacaklar, imara aykırı olanların da binalar yerindeyse korunmasıyla ilgili. 1984 yılında da benzer bir düzenleme var, orada da 3’e ayrılmış. Mutlak surette bütün binalar bu kanundan yararlanacak demiyor, hasarlı, dayanıksız, zemini çürük binaların yıkılacağını ve bu imar affından yararlanamayacağını ifade ediyor ama ilk defa çıkarılan bu 2018’deki imar barışı -hep de en kötü şeylere en güzel, sevimli kelimeleri kullanırsınız, onu da bir türlü anlamıyorum, barışmış, imar barışı- ne olursa olsun, nasıl olursa olsun, “Getir, parayı yatır ve binanı yasal bina hâline getir.” diyor. Ya, böyle bir düzenleme olur mu? Para gelsin de ne gelirse gelsin. Yer sallanıyor, yüz yılda 130 deprem yemiş memleket, yıkılıyor. Değerli arkadaşlar, bu olmaz, böyle bir düzenleme olmaz. Dolayısıyla, 2018’de getirilen imar barışıyla bütün eski binalara da af sağladığınız için 1999 öncesinde yapılmış ve depremde yıkılmış binaların hepsinin sorumluluğu da sizdedir. Onları yasal olarak imara uygun binalar hâline getiren hukuken sizsiniz. Siz bu yasayı çıkardıktan sonra sorumlusu eskiden o binaları yapan değil, yasal hâle getiren sizsiniz, bu Hükümettir. Maalesef, bundan sonrası için artık herkesin uyanması lazım. Deprem kurtarmalarında da mobilize ve çok hızlı çalışan profesyonel ekiplerin oluşması lazım; öyle asker gelecek, madenci gelecek falanla olmaz bu iş. Kullandığınız cihazların da modernleşmesi lazım.

Şimdi, bu yasaya bakıyoruz. Bu yasada ne var? Değerli arkadaşlar, bir kere parayı toplamayla ilgili bir yasa ama bazı maddelerinde -yani aceleyle mi yazılmış, ne yapılmışsa- muğlak ifadeler var, bu ifadelerin de değiştirilmesi lazım. Bülent Bey ifade etti, bu afet bölgesi ilan edilen alanlardan kastınız ne? Yani sadece bu 11 ili mi kastediyorsunuz yoksa şimdiye kadar son elli yıldır veya yüz yıldır afet bölgesi olarak kabul edilen alanları mı kastediyorsunuz? Veya geleceğe yönelik olarak afet riski taşıyanları da deprem riski taşıyan bölgeleri de bu kapsamda düşünüyor musunuz? Daha açık bir şeyin yazılması lazım diye düşünüyorum ben.

İkincisi, bu 4’üncü maddenin c bendindeki ifade bana da muğlak geldi, fonun gelirlerinden bahsediyorsunuz. Fon tarafından kurum ve kuruluşların mevzuatlarındaki her türlü kısıtlamalardan muaf tutularak yurt içi ve yurt dışı sermaye ve para piyasalarında sağlanan finansmanı kaynak sayıyorsunuz. Ne demek, bu kısıtlamalar neymiş? Öyle genel kısıtlamalar diye bir ifade olmaz. Benim bildiğim bunun da böyle net, anlaşılır ve sınırları, alanı belli şekilde düzenlenmesi lazım. Veya son maddede, bakın, son madde dediğim 8’inci maddenin ikinci bendinde. Burada anlıyorum ki yurt dışı kurumlar bir belediyeye bağış verirse onun ilgili belediye tarafından kullanılmasını sağlamak için yazılmış gibi geliyor ama okuduğunuz zaman bunu çıkaramıyorsunuz, 8’inci maddenin ikinci bendi. Bunun da bir redaksiyona ihtiyacı var veya daha düzgün yazılması gerekir gibi düşünüyorum, bir belirsizlik var

orada. Sonra “Bütçeden bu amaçla konulacak ödenekler” diyorsunuz, 4’üncü maddenin b bendinde. Ya, özel iletişim vergisi var, oraya şunu diyelim: “Artık özel iletişim vergisinden gelen bütün paralar depremin öncesi sonrasıyla ilgili alınacak tedbirlere harcanır.” Sonra bu maddeyi koymuşsunuz buraya da 2023 bütçesinde yani bu yılın bütçesinde daha üçüncü ayımız dolmadı, depreme ayıracak paranız var mı? Yok. Bir ödenek ekleyecek hâliniz var mı? Yok.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, Sayın Şener teşekkür ediyorum.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Bir dakika, müsaadenizle.

2023 bütçesi ilk iki ayda 226 milyar Türk lirası açık vermiştir yani hazine açığı olarak, nakit açığı olarak söylüyorum. Geçen sene 17 milyar fazlası vardı ilk iki ayda. İlk aylarda da bütçe açık vermez, nakit açığı görülmez. Geçen senenin bütçe açığı 169 milyar mıydı? Yani şu iki aydaki açık geçen senenin yıllık açığının yüzde 33 üzerinde; bu, şu demektir: 2023 bütçesi en az 1,5 trilyon açık verecek demektir.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Yeni bütçeye ihtiyaç var.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Yeni bütçeyle de kurtarmaz.

Siz, bu hâlde, buraya bütçeden aktarılabilecek kaynak koymuşsunuz. Var mı bütçede para da aktarıyorsunuz kardeşim? Yok. Onun için, tekrar gözden geçirilmeli diye bakıyorum.

Ben tolerans teşekkür ediyorum, sağ olun.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAN NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim.

Sayın Yaşar Kırkpınar, buyurun lütfen.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Çok değerli Bakan Yardımcılarımız, çok kıymetli milletvekillerimiz, değerli bürokratlarımız; ben de hepinizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

İnşallah kanun teklifimiz hayırlara vesile olur. Tabii, ben emeği geçen herkese burada en kalbî şükranlarımı arz ediyorum.

6 Şubat’ta, 11 ilimizi kapsayan, çok geniş kapsamlı bir afet yaşadık; tabii, buna biz “asırların afeti” diyoruz; bölgeye gitmeyen arkadaşlar gittikten sonra aynı kanaatlerini bize ifade ediyorlar. İnşallah, ülkemiz ve dünyanın hiçbir noktası, hiçbir köşesi bir daha böyle bir afetle, böyle bir depremle, böyle bir felaketle karşılaşmaz. Gerçekten, çarelerin bittiği ve imkânların yetersiz kaldığı bir depremi, bir felaketi bütün Türkiye, dünyayla birlikte, hep beraber yaşamış olduk.

Tabii, burada konuşulacak, ifade edilecek çok şey var. Bugün, deprem olduktan bir ay sonra sahayı gördükten sonra önlemlerle ilgili düşünceler ifade ediliyor. Elbette edilecek; çözüm önerileri sunuluyor, elbette sunulacak ama hem dünya tarihinin hem de Türkiye tarihinin görmüş olduğu en büyük deprem felaketiydi.

Tabii, simülasyonlara, öngörülere, mutlaka daha önceki depremlere bakılarak ülkede gerek AFAD gerekse diğer kurumlar gerekli tespitleri yapmışlar ama felaketin bu kadar büyük olacağı hiçbir zaman göz önünde bulundurulamayarak bazı önlemlerde mutlaka eksiklikler olmuştur.

Burada, ben, hayatını kaybeden bütün vatandaşlarımıza Allah’tan rahmet, yaralılarımıza da acil şifalar diliyorum.

Tabii, bazı arkadaşlar -ben o kıyaslamayı hiçbir zaman için yapmak istemiyorum, yapmanın da doğru olduğuna inanmıyorum ama- geçmişte olan depremler ile bugün, yaşadığımız bu felaketi karşılaştırma gereği duydular. Bu, yersiz bir karşılaştırma, bence hiç de şık olmayan bir karşılaştırma

çünkü burada, bizim kaybettiklerimizde, hepimizin kaybettiklerinde bu depremlerin ve felaketlerin hiçbir ayırım -partili partisiz, dinli dinsiz- yapmadığını bir kere daha gördük. Zaten o bölgede hep birlikte olduk; bütün milletvekillerimizle birlikte -gerek muhalefet gerek bizim iktidar partisi milletvekilleri- depremin ilk gününden bugüne kadar hep bölgedeydik. Bizler bütün bölgeyi hep taramış olduk. Depremin ilk gününden beri, ilk anından beri bizler hep oradaydık. Ben yaklaşık bir hafta araç içerisinde uyudum; sonra, diğer on gününü de başka bir yerde, arkadaşların ayarladığı bir yerde geçirmeye çalıştık ama o felaketi hep birlikte yaşamış olduk ve büyüklüğünü de gördük.

Tabii, Türkiye’deki tüm arama kurtarma ekiplerini ve dünyadaki bütün arama kurtarma ekiplerini topladığınızda bizim bölgede yaklaşık 35 bini aşkın bir arama kurtarma ekibi vardı ama bu felaketin altından, üstesinden gelebilecek sayının da çok altında bir sayı bu; dolayısıyla, orada bazı çaresizliklere de bu anlamda, yine, şahit olmuş olduk.

Bölgede görevlendirdiğimiz toplam kamu personeli sayısının 271 bini, yine, iş makinesi sayısının 15 bini, uçak sayısının 78’i, helikopter sayısının 115’i aştığını, yine, gemi sayısının da 38 olduğunu ve zaman zaman bu rakamların da üzerine çıktığımızı görmüş olduk. Tabii, bölgede yaklaşık 40 valimiz görev yapıyor; bütün kaymakamlarımız, yine, görev yapıyor bölgede; bütün bakanlarımız ve onlara bağlı kurum ve kuruluşlar bu bölgede görev yapıyor; bütün belediyelerimiz bölgede görev yapıyor ve hâlâ bakanlarımız ve bakan yardımcılarımız ve bütün bürokratlarımız bu bölgede görev yapıyor. Yaraların sarılması, hafifletilmesi adına devlet bütün imkânlarını bu bölgede kullanıyor. Diğer kurumlarımız gibi Türk Silahlı Kuvvetlerimiz de tüm imkânlarını bölgedeki ve bölge dışındaki takviye güçlerle birlikte gelen on binlerce personeliyle bölgeye katkı sunmaya çalışıyor. Ülkenin dört bir yanından intikal eden gönüllülerle neredeyse yarım milyon insan depremzedelerimizin o bölgede imdadına koşmuş oldu. Eksiklikleri söylemek, yani helallik istemek, kaderle ilgili bazı konuları dile getirmek, bizim burada milletimizle olan samimi bağımızı göstermek adınadır yoksa bunu bir mazeret olarak değerlendirmek, dillendirmek elbette doğru bir yaklaşım değil.

Güncel tespitlere göre deprem bölgesinde 392.350 konut ve 75.681 köy evinden oluşan toplam 468.031 adet inşa planlıyoruz. Tabii, bunların ayrıntısına girmek istemiyorum yani en çok yıkımın olduğu illerimizden biri -benim de görevli olduğum- Hatay’la ilgili 145.650 konut ve 15.224 köy evinin burada yapılacağı planlanıyor, öngörülüyor. Dünyanın hiçbir yerinde böyle büyük bir afet sonrasında, hemen afetin on beşinci günü orada yapılabilecek konutlarla ilgili temel atmanın ve girişimlerde bulunmuş olmanın örnekleri yok. Şükürler olsun ki bu, bizim ülkemizde devletimizle milletimizle olan birliğimizin ve beraberliğimizin bir göstergesi.

Tabii, etki analizinden falan bahseden arkadaşlar var; bölgedeki tespitlerle ilgili, bugün önümüze sunulması gereken bir raporla ilgili. Elbette görüş ve düşüncelerini ifade eden kurum ve kuruluşlar olabilir, burada özgün kuruluşlar olabilir ama tabii devlet olmanın ciddiyetini göz önünde bulundurarak bugün bu etki analizlerinin yapılmış olması ya da yapılacak olması hemen, kısa bir süre içerisinde henüz enkazların kaldırılmadığı bir noktada ben doğru sonuç vereceğine inanmıyorum dolayısıyla bunu da bu şekilde ifade etmek istiyorum.

Tabii, bölgede kurulan yine 350 bin çadırda 1,4 milyon, yine faaliyete geçirilen konteyner kentlerde 34 bin vatandaşın barınması; kamu kurumlarımız ve sivil toplum kuruluşlarımız vasıtasıyla günde 2,5 milyon kişiye 3 öğün sıcak yemek veriliyor olması; ayrıca ekmek, su, kuru gıda dağıtımının yapılıyor olması; yine amacımız tabii burada 100 bin, hatta gerekiyorsa 200 bin konteyner kurularak insanlarımızın nispeten daha iyi şartlara kavuşması için burada geçici bir barınma faaliyeti

de bu aşamada yürütülüyor. Talepler üzerine 811 bin vatandaşımız, yine kara, hava, demir yolu veya kendi araçlarıyla yol masrafı devlet tarafından karşılanması hasebiyle bölge dışına 3,3 milyon kişinin gönderildiği veya kendi imkânlarıyla gittiğini... Belki bu rakamlar daha fazla da olabilir.

Yine, afet bölgesinde özellikle burada kalanlardan valiliklerimize, kaymakamlıklarımıza başvuran 1,6 milyona yakın vatandaşımız da barınma imkânına kavuşmuş durumda. Dost ve kardeş ülkelerden gelen yardımlar da bölgedeki yine depolarımızda istiflenmiş ve istihdam edilmiş bir şekilde.

Yine, depremde etkilenen 1 milyona yakın vatandaşımıza onar bin lira ve yakını kaybedenlere yüzler bin lira ve taşınmak isteyenlere on beşer bin lira gibi devlet çok acil, kısa süre içerisinde almış olduğu tedbirlerle bu yardımları vatandaşlarımızın imkânına sunmuş oldu.

Tabii, toplamda deprem bölgesinde 653 bin konut yapılacak inşallah ve bunlar için bir yıl süre isteniyor.

Yine, Cumhurbaşkanımız güçlendirmeye ilgili, orta hasarlı binalarla ilgili... Orta hasarlı binaların da artık güçlendirmekten ziyade bunların yıkılarak yeniden yapılmasıyla alakalı bir talimatları oldu. Orta hasarlı binaların güçlendirilmesi yerine bunların hasarlı olarak, ağır hasarlı olarak sayılarak yeniden yapılması... O da önemli bir gelişmeydi.

Diğer taraftan, 653 bin bağımsız yapı yapıp vatandaşlarımıza inşallah bunlar bir yıl içerisinde teslim edilecek. Bu işleri yapan ve bunların tespitini yapan bizim oradaki yetkili mühendislerimiz, kurum ve kuruluşlarımız.

Tabii, yapılan yapılarla ilgili örnekler verildi. İşte, 2000 öncesi yapıların yüzde 98'inin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Tamamlarsanız Sayın Kırkpınar.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

TOKİ konutlarının yıkılmadığı ifade edildi. 11 ilde etkili olan depremde 143 bin TOKİ konutunun yıkılmadığını burada bir kere daha vurgulamak istiyorum.

Tabii, burada, TOKİ'nin özellikle depreme dayanıklı ve zeminle ilgili iyileştirmelerinin de inşallah bundan sonraki süreçlerde bizim yapılaşmamızla ilgili çok ciddi bir örnek olması gerektiğini ifade etmek istiyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Tabii, çok konuşulacak konu var, mesele var. Özellikle, ben bir İzmir Milletvekiliyim. Yaptıklarımızla ilgili bir dakika daha sizden istirham ediyorum Başkanım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok kısa olursa...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Üçer, beşer dakika verildi sizden önceki arkadaşlara, o yüzden... Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – İzmir Milletvekili olarak, deprem yaşamış bir il olarak buyurun.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Şimdi, İzmir'de 2020 yılında yaşanan depremde bizler de epey bir canımızı kaybettik, onlara da Allah'tan rahmet diliyorum ama kısa süre içerisinde 5.061 konut İzmir'de yapıldı, çok büyük bir kısmı da vatandaşlarımıza teslim edildi. Dolayısıyla burada İzmir'i yirmi beş yıldan beri yöneten yerel yönetimlerin bırakın bir kentsel dönüşüm örneği göstermesini, bizim girişimlerimizle bütün kentsel dönüşüm planlarına ve hedeflerin hepsine ama hepsini eksiksiz bir şekilde dava açıldı.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yaşar Bey, teşekkür ediyorum.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Ve bu bize kentsel dönüşümün bir rantsal dönüşüm davası olduğu hep ifade edildi. Ben özellikle burada bunun da altını çizmek, ifade etmek istiyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ederim, sağ olun.

Değerli arkadaşlar, şimdi Sayın Ünal Demirtaş’a söz vereceğim.

Süreniz beş dakikadır geneli üzerinde.

Buyurunuz lütfen.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tüm hazırunu saygıyla selamlıyorum.

Tabii, öncelikli olarak da yaşamını yitiren, depremde yaşamını yitiren bütün vatandaşlarımıza Allah’tan rahmet diliyorum, yaralılara acil şifalar diliyorum. Üzüntümüz, acımız büyük. Gerçekten büyük bir felaket yaşadık, bunu kabul etmek lazım. 11 ili kapsayan bir büyük felaket yaşadık ama “Felaket yaşadık.” deyip de yaşanan sorunları, yapılan hataları söylememek de olmaz. İşte, az önce AK PARTİ’li arkadaşlarımız “Siyaset yapmayın.” Falan diye söyledi ama aslında bu cümle bile siyaset yapmaktır yani asıl siyaset budur. Doğruları söyleyeceğiz ki yanlışları söyleyeceğiz ki bir daha benzer şeyleri yaşamayalım değerli arkadaşlar.

Ben de depremin ikinci günü Kahramanmaraş’a gittim. İkinci günden itibaren o anları yaşadık ve gördüğümüz şeydu ilk gittiğimizde ikinci gün: Maalesef, devletimiz yoktu değerli arkadaşlar. Bakın, Maraş’ın en önemli caddesi, kamu binalarının olduğu cadde Trabzon Caddesi’ne gittik. Enkazların başında, önemli bir bölümünde maalesef herhangi bir arama kurtarma faaliyeti göremedik ve ara sokaklarda özellikle vatandaşlar bizlerden yardım diliyorlardı, yalvarıyorlardı, yakınları enkazda kalmıştı. İnanılmaz derecede bir insanlık dramına şahit olduk. Şimdi, bunları söylemeyelim mi değerli arkadaşlar? Üçüncü gün devletimizi Maraş’ın merkezinde görmeye başladık. Askerlerimiz, madencilerimiz üçüncü gün geldiler ama bu arada en kritik yetmiş iki saati, arama kurtarma faaliyetleri için gerekli olan en kritik 72 saati heba ettik. Şimdi, arkadaşımız az önce ifade etti: “İşte, şu kadar iş makinesi geldi; şu kadar bilmem ne yapıldı; işte, şöyle helikopter gitti.” falan filan ama bakın, bunların hiçbir ilk üç günde yoktu değerli arkadaşlar; daha sonra gelmiş olabilir, daha sonra bu rakamlar doğru olmuş olabilir ama arama kurtarma faaliyetlerinin en kritik olduğu saatlerde yoktu. İşte, Malatya’da 2’nci Ordumuz var, 120 bin askerin olduğu 2’nci Ordumuz var -bunun hiçbir şekilde izahını kabul edemiyorum- hiç değilse derhâl, depremden hemen bir iki saat sonra 80 bininin sevki yapılabilirdi ve bunlar yapılmadı değerli arkadaşlar. Teknik teçhizatlar yoktu değerli arkadaşlar, biz üçüncü günü gördük; özellikle termal kameralar askerlerin elinde üçüncü gün vardı; kim, nerede, hangi enkazın altında, kaç metre derinlikte, kaç tane canlı var hepsini gösteriyor ama üçüncü gün bazı enkazlarda görebildik. Maraş’ın merkezinden bahsediyorum yani köyleri ve diğer yerleri, ilçeleri düşünemiyorum bile. Bunu kabul etmek lazım değerli arkadaşlar; bunu kabul etmek size bir şey kaybettirmez; Türkiye’ye kaybettirir; bakın, Türkiye’ye kaybettiriyorsunuz yine. 99 depreminden sonra alınan tedbirleri uygulamadınız. 99 depreminden sonra, üçlü koalisyon döneminde bu depremin etkilerini azaltmak amacıyla oluşturulan fonu yok ettiniz yani 38,5 milyar dolar para toplanmış; artı 2018 yılında bir imar affı getirmişsiniz, imar barışı getirmişsiniz; 4,5 milyar dolar para toplanmış. Bu 43 milyar dolar para nereye gitti değerli arkadaşlar, bu parayı nereye kullandınız? Soruyoruz, cevap vermiyorsunuz; bu, böyle olmaz; bu sorunun cevabını vermeniz lazım.

Şimdi, bakın, fon oluşturuyoruz; bu fonu amacına uygun kullanacak mısınız? Gerçi iktidarınız da kalmadı; ilk seçimde, altmış sekiz gün sonra gidiyorsunuz, ayrı bir şey ama bugüne kadar deprem için toplanan paraları amacına uygun kullanmamışsınız. Eğer bunlar amacına uygun kullanılmış olsaydı

belki 650 bin konutun kaba taslak bir değişimi, dönüşümü, kentsel dönüşümü yapılabilirdi. Şimdi, bunlar ihmal değil mi değerli arkadaşlar? Bunun bir siyasi sorumlusu yok mu? Yirmi yıldır ülkeyi yönetiyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Tamamlayacağım efendim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Ünal Bey, son cümleleri alalım.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Tamamlayacağım efendim.

Yani bunun bir hesabını vermek gerekmiyor mu, vatandaşımıza bunun bir hesabının verilmesi gerek gerekmiyor mu? Nereye gitti bu para?

Bakın, Yunanistan’da bir tren kazası oldu, Bakan hemen istifa etti. Bir tek istifa yok şu anda değerli arkadaşlar, böyle devlet yönetimi olmaz, bu işler yanlış gidiyor, yanlış götürüyorsunuz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum Ünal Bey.

Değerli arkadaşlar, teklifin geneli üzerindeki konuşmalar tamamlanmıştır.

Tabii, bu vesileyle, bu fon vesilesiyle birçok konu doğal olarak tartışıldı, konuşuldu ama ben Cemal Bey’den rica ediyorum, özellikle fona ilişkin, odaklayarak görüşlere, eleştirilere bir cevap verebilirse memnun oluruz.

Buyurun lütfen.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) - Elbette Başkanım.

Biliyorsunuz, ben fazla konuşmayı sevmiyorum zaten; hatta bu konuda daha önce, başta Garo Paylan olmak üzere, bir kanun teklifinde bir tenkit yemiştin, eleştirmiştin beni “Çok az konuştun.” diye. Az laf, çok iş.

Yaklaşık -kaç saat oldu- 11.00’den beri çok değerli eleştiriler, katkılar dinledim; not aldım. Tabii, büyük bir -ben “felaket” diyorum hâlâ; her ne kadar Gülizar Hanım “bu afet” dese de; afet, felaket- deprem yaşadık ve gerek Komisyon üyelerimiz gerekse diğer milletvekili arkadaşlarımız olayı geniş çerçeveden aldılar haklı olarak. Deprem öncesi alınması gereken tedbirleri, deprem sırasında yapılanları eleştirdiler; bazıları hakkı teslim etti. Muhalefetin görevi eleştirmektir, yapıcı eleştiri her zaman faydalıdır. Ben, tabii, bulunduğum, şu anda bulunduğum konum itibarıyla bunlara cevap verecek değilim ve teklifimizin çerçevesinde hareket etmek istiyorum.

Değerli Başkanım, değerli Komisyon üyesi arkadaşlarım; 10 maddelik bir teklif, bunun yürütme ve yürürlük maddesini çıkardığımızda 8 maddelik. Burada başta Cumhuriyet Halk Partisi sözcüsü olarak konuşan Bülent Kuşoğlu Bey’in kendisi burada olmasa da bazı soruları var eleştiri babında ve hem de soru anlamında, onlara değineceğim, daha sonra da Sayın Durmuş Yılmaz’ın, Garo Paylan’ın.

Sayın Kuşoğlu dedi ki: “Depremden sonrası için mi yoksa depremden öncesi için mi fon kuruyoruz?” Bu, amaç bölümünde zaten belli yani açıkça yazıyor, sanırım Sayın Kuşoğlu bunu biliyor ama benim de bir tekrar etmem için söyledi, ben tekrar etmeyeceğim, kanun teklifinde açıkça yazıyor yani bunu tekrardan kaçınıyorum. “Amaç ve kapsam” başlıklı 1’inci maddede net ve açık bir şekilde yazılıyor.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Sonrası için mi?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Elbette, tabii.

Tabii, “Amaç maddesinde sorun oluşmadan önce alınacak tedbirleri de kapsamalı.” dedi. Tabii, bu deprem felaketiyle ilgili yapılacak Türkiye’de çok iş var, benim özel olarak temennim ki hepiniz katılıyorsunuz, bütün partilerimizin, ülkemizin aklı başındaki insanların bu konuda bir çözüm üretmemiz lazım. Nitekim Sayın Cumhurbaşkanımız yedi buçuk saatlik bir toplantı yaptı Dolmabahçe’de ve ülkemizin önde gelen bilim adamlarını topladı ve yedi buçuk saat onları dinledi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bilim insanlarını...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Bilim insanlarını, evet, çok özür dilerim, ben biraz literatürü eskiden takip ediyorum.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ne fark eder?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Çok şey fark eder, dün Kadınlar Günü’ydü.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Doğru, kadınlar da insandır, doğru diyorsunuz.

Düzelteyim, bilim insanlarını dinledi ve çok bu konunun ciddiyeti...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Eşrefimahlukat...

RİDVAN TURAN (Mersin) – Allah’ın yarattığı...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Cemal Bey’i dinleyelim arkadaşlar.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ancak takdir edersiniz ki bu deprem felaketiyle ilgili konu bugünkü kuracağımız, kurmak istediğimiz fonun, daha doğrusu bu fon bu felaket çerçevesinin içinde bir cüz.

Sayın Başkanım yeni geldi ama kendisiyle istişarelerimizde de olaya şöyle bakmıştık: Bir, bu felaket oluşmadan önce yapılacaklar, bu risktir, riskin azaltılması; oluştuğunda meydana gelen krizler ve oluştuktan sonra da yapılacak olan “recovery” denilen “rehabilitasyon” deyin, “iyileştirme” deyin nasıl Türkçeye bunu çevirsek...

Biz bu felaketi yaşadık hep beraber, her birinin felaket bölgesinde görev aldınız iktidarıyla muhalefetiyle, ben de Adıyaman’a üç defa gittim, söylemekten hicap duymam, hepimiz yaşadık çünkü ben de üç gece otomobilimin arka koltuğunda saat 01.00’den sonra üç saat, beş saat ancak uyuyabildim. Gerger ilçesinin bütün köylerine gezdim, vatandaşlarla görüştim, yerinde tespit ettik, herkes “Ne yapabilirim?” diye koşuşturuyor. Bu, millî bir olay. Dolayısıyla “Siyaset yapılmasın.” deniliyor ama bu işin siyaseti olmadan da olmuyor. Ama alınacak tedbirleri ayrıca konuşalım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Başkanım, bana süreyi az verdiniz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Mutlaka konuşalım ama bugünkü kanun teklifimizin çerçevesinde kalırsak daha hızlı yol alırız, ben de onda kalmak istiyorum.

Şimdi, Sayın Kuşoğlu şu soruları sordu: 4’üncü maddeyle ilgili olarak ki bununla ilgili burada cevabım da var, uzun bir cevap. Diyor ki: “Fonun kaynakları Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun’un 12’nci maddesi çerçevesinde belirlenen esaslara göre değerlendirilir.” hükmünden ne kastedilmektedir?” gibi bir ifade, ben öyle anladım. Kanun teklifi uyarınca fonun kaynakları 4749 sayılı Kanun’un 12’nci maddesi hükümlerine göre değerlendirilecek, söz konusu maddede özetle fonlar dâhil olmak üzere kamu kurumlarının kendi bütçeleri veya tasarrufları altında bulunan her türlü mali kaynakların Cumhurbaşkanının onayıyla belirlenecek esaslar dâhilinde değerlendirileceği hüküm altına alınmıştır. Bu hükme istinaden 8 Mart 2019 tarihli Kamu Haznedarlığı Yönetmeliği yürürlüğe konulmuş, kamu kurumları kaynakları bu yönetmelik

kapsamında değerlendirilmektedir. Kamu Haznedarlığı Yönetmeliği özetle kamu mali kaynaklarının, kamu sermayeli bankalar nezdinde belirli enstrümanlar; vadeli, vadesiz mevduat Hazine ve Maliye Bakanlığınca ihraç edilecek borçlanma senetleri, kamu bankalarının ihraç edeceği borçlanma araçları ve benzeri vasıtasıyla değerlendirilebileceği bu kaynakların Hazine tarafından izlenebilmesine ilişkin hususları düzenlemektedir. Bu fon da aynı şekilde Kamu Haznedarlığı Yönetmeliği hükümlerine tabi olacaktır diye böyle bir cevap hazırlamışım, uzun oldu, çok özür diliyorum ama Sayın Kuşoğlu'nun hem mesleği icabı bunu kayıtlara geçirmek istedim.

Ayrıca Sayın Kuşoğlu dedi ki: “Bağımsız denetimce yapılan denetimler şeklindedir, içerik denetimi bağımsız denetimlerce yapılmamaktadır.” Tabii ki bizim teklifimizde, gerekçesinde de sizler de okudunuz, bu fon Sayıştay tarafından denetlenecektir. “Off the record” olmayacak ama kayıtlara geçecek, şu kadarını söyleyeyim, dünyadaki özellikle birçok vakıflar, sivil toplum kuruluşları, NGO’lar yardım ettikleri zaman muhatap olarak devletlerden ziyade ayrı, bağımsız bir fon, bir kurum görmek isterler. Nitekim bu deprem afetinden sonra, felaketinden sonra -her ne dersek diyelim- Türkiye’ye yardım göndermek isteyen ve bunu deklare eden birçok kuruluş oldu. En son Avrupa İmar Bankası 1,5 milyar euro civarında Türkiye’ye bir fon kullanacağını ilan etti. Yine Dünya Bankasının var, çeşitli kurumların var, devletlerin var, vakıfların var. Yani bu kuracağımız fonun bir bakıma en büyük maksadı da bu tür yardım fonlarının -hibe şeklinde olabilir, faizsiz kredi olabilir ya da düşük faizle alacağımız krediler olabilir- muhatap olabileceği ayrı bir kurum olmasını... Çünkü bu tür kuruluşlar genelde devletlerin resmi bütçe kontrolü içindeki kurumlara hibe verirken, yardım ederken ya da kredi açarken biraz muhafazakâr çekince koyarlar yani bunu da -tırnak içinde- ifade edeyim. Ama denetim... Bağımsız denetimi isterler bu tür kurumlar mutlaka bağımsız denetime dikkat ederler. Akredite olmuş, dünya çapında ve Türkiye’de faaliyet gösteren denetim kurumlarınca da bu denetletirilecektir ama mutlaka denetim Sayıştaya tabidir. Ayrıca yine teklifimizde olduğu gibi gelirlerin nereden geldiği, nerelere harcandığı üçer aylık periyotlarla kamuoyuna ve ilgililere mutlaka raporlanacaktır.

Yani dedi ki: “Fonlar bütçe prensiplerine aykırı.” Doğru, bugüne kadar fonları kapatmışız, Sayın Durmuş Yılmaz Beyefendi de dedi, Türkiye’de fonlara bütçe disiplini bozuyor diye 2000 ve 2001 yıllarında son verilmiş ama bugünkü kuracağımız fon bir mecburiyetten, bir zaruretten doğan bir iştir, bunu da nitekim konuşmacılarımızın birçoğu, özellikle Cumhuriyet Halk Partisinden konuşan arkadaşlarımız, “Bizim, evet, fon kurulmasına pek canımız sıcak değil ama böyle bir fonun oluşturulmasına da razıyız ve bunu kabul ediyoruz.” dediler.

RİDVAN TURAN (Mersin) – Banka kuralım.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Banka da... Evet, sizin öyle bir teklifinizi de not aldım, takdire şayandır.

RİDVAN TURAN (Mersin) – Hem de sistematik olur.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Yani bizim, bu konuda da gerek Hükümet yetkililerimiz gerek hep birlikte -ki yanımda biliyorsunuz 3 değerli bakan yardımcım var, 3 bakanlıktan buradalar- olabilir. Ama şu an için gelecek olan başta hibe yardımları var ki biz bunun -hani söylemekte de tırnak içinde fayda var diyorum- 5 milyar dolar civarında bir rakam olabileceğini öngördük, benden etki analizi istediniz ya onu da söylemiş olayım.

Dolayısıyla Sayın Kuşoğlu hakkı teslim etti, dedi ki: “Bu bir istisnai durumdur; evet, fonların bütçe prensiplerine aykırı olduğunu düşünüyoruz, kamu gelirleri içinde yer alması gerekir, bütçe içinde yer alması gerekirdi ama istisnai bir durum olduğu için de bu fonun kurulmasına itiraz etmeyeceğiz.” ve ben kendisine teşekkür ediyorum.

Sayın Garo Paylan “Depremiñ faturasını kim ödeyecek gibi?” çok kapsayıcı bir soru sordu. Yani bu depremin faturasını millet olarak hep birlikte ödüyoruz ve ödeyeceğiz arkadaşlar. Bu bir felaket, bu bir afet, nasıl nitelendirirsek nitelendirelim ama sıradan bir iş değıl.

Birçok arkadaşımıñ değerlendirme yaparken haksızlık ettiler sayın bakanlarımıza, kamu çalışanlarına, ben öyle düşünüyorum. Eleştirdiler acımasızca hatta istifa etmesi gerektiğini söylediler. Ben Allah için biliyorum, Sayın Murat Kurum başta olmak üzere, Sayın Süleyman Soylu, Ulaştırma Bakanımıñ ki Adıyaman’da bizzat beraber çalıştık, bütün bakanlar, bütün genel müdürler, sizler, bizler, iktidarıyla muhalefetiyle milletçe büyük bir seferberliğe çıktık ama yirmi-yirmi beş gündür evine gitmeyen valiler var, koordinatör valiler, bakanlar, ya hepimiz televizyonlarda onların yüzlerinden yorgun olduklarını hep birlikte gördük.

CAVİT ARI (Antalya) – Sakallarından...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Sakallarından... Ne dersiniz deyin ama haksızlık etmeyelim. Böyle bir felaket anında deniliyor ki: “AFAD niye geç kaldı?” Elbette bir ilde olsaydı, bir İzmir depreminde, Bayraklı’daki depremi hatırlayın, Manavkuyu’daki depremdede bütün kurumlar seferber olduk ama kaç günde onun enkazını kaldıramadık arkadaşlar. Ama 110 bin kilometrekarelik, 13,5 milyonluk bir nüfusu kapsayan yani dünyada eşi benzeri görülmemiş bir deprem. Kim diyebilirdi ki Kahramanmaraş’tan tutun da 11 tane ilde, köylerinde, ilçelerinde... Hepimiz gittik, ben ilk günlerde gittiğimde yollar, otoyollar kapalıydı, Nurdağı’ndan geçemedim, şehrin içine girdiğimde oturdum, ağladım yani hepimiz çaresizliği yaşadık.

Şimdi, dolayısıyla, böyle bir durumda orada gece gündüz çalışan insanlara haksızlık edip de moral bozmak, bilmiyorum, insafınıza ve ben sizin vicdanınıza bırakıyorum.

Sayın Durmuş Yılmaz’a çok teşekkür ediyorum, hakikaten yararlandığımız eleştirilerde bulundu. Şunu sordu: “Yasa teklifi acilen yapmamız gereken tedbirleri karşılıyor mu?” Hayır, böyle bir iddiamız yok. Zaten şu anda acil olarak alanda çalışılıyor. İlk günden itibaren Sayın Cumhurbaşkanımıñ yetkisini kullanarak gerek nakit olarak bütçeden, ana bütçeden gerek bakanlarımıñ kendi bütçelerinden harcamalar yaptılar, ciddi ciddi harcamalar yaptılar. Bunların boyutlarını ben biraz önce Sayın Maliye Bakan Yardımcıma sordum, sadece bütçeden yani genel bütçeden harcanan para bugün itibarıyla 28 milyarın üstünde gibi bir rakam aldım ondan.

Şimdi, elbette ki yasa teklifi bir bütünün belki de küçük bir cüzünü karşılıyor. Kendi zaten amaç bölümünde belli, teklifin “amaç ve kapsam” başlıklı 1’inci maddesinde neyi kapsayacağı belli Sayın Durmuş Yılmaz Başkanım.

1999 depreminden sonra hazırlanan raporu gösterdiler, çok teşekkür ediyorum. “Kanun teklifini hazırlarken bu raporu okudunuz mu?” diye sordular. Elcevap okumadım, benim hakikaten okumam gerekirdi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Kendisi bazı uzman kuruluşların, Merkez Bankasının ya da eski Hazine Müsteşarının rakamlarını telaffuz ettiler ve 50 milyar dolar civarında bir net finansman ihtiyacı olduğundan bahisle hatta bunu 80-85 milyar dolarlara kadar çıkaranlar olduğunu söyledi -ki ben de ilave edeyim, Dünya Bankasının bunun 100 milyar doları da bulabileceğine ilişkin bir haberini okumuştum- ama orada şu kelimeyi kullandı: “Ayıp” dedi. Ben vallahi, saçına başına, saçların aklarına yakıştıramadım çünkü biz emek verdik, bürokratlar ile bakan yardımcılarımızla. Yani “Siz bu raporları okumadan gelmişsiniz, ayıp!” dediniz. Ben aldım, üzerime aldım. Evet, ayıplıyorsunuz ama ben bir

haftadır -bakın, şu anda iğneyle buradayım, hakikaten onu da söyleyeyim- buna emek verdik, çalıştık. Dün de Bayındırlık ve İmar Komisyonunu dört buçuk saat dinledim. Yani ben yaşıma hürmeten bir şey demiyorum.

Evet, geçmişte de fonların kurulduğunu ve bu fonların vatandaşların geliri, bütçesinin dışına çıkarılmış olduğunu, 2001 krizine neden olduğunu, şu ana kadar bütçeden ne kadar para harcadığını sordunuz. Ben de biraz önce -28 milyar- buna cevap verdim. Bundan sonra da harcanabilmeye devam ediyor. Yani doğrudur, bütçede büyük bir açık oluşabilecek, Sayın Abdüllatif Şener de dedi, 226 milyar lira şu ana kadar iki aylık ama takdir edersiniz ki özellikle bu, depremden sonraki harcamaları da burada dikkate almak lazım.

Yine, temenniniz bu, diyorsunuz ki: “Fonun bütçe içinde kurulmasını istiyorum.” Öyle olsaydı keşke ama olağanüstü bir dönem yaşıyoruz. Benim de biraz önce dediğim gibi, bu fonun bütçe dışında ayrı bir fon kurulmasının asıl maksadı, işte, bu uluslararası yardım kuruluşlarının böyle bir niyetinin, böyle bir talebinin bizim tarafımızdan hissedilmesidir. Bütçenin içine müstakil bir fasıl açılmasını temenni ediyorsunuz, “Aksi hâlde 2001 öncesi krize götüren bir durum yaşayabiliriz.” demişsiniz ve şiddetle karşı olduğunuzu söylüyorsunuz.

Değerli Başkanım, değerli arkadaşlar; elbette olağanüstü durumun tekrar altını çiziyorum, yani “Eğer ile meğeri evlendirmişler de keşke diye nur topu gibi bir çocuğu olmuş.” derler. Şimdi, “keşke, keşke” diyoruz, hep geçmişe atıfta bulunuyoruz. Geçmişte kötü misal emsal olmaz. Mecellede öyle bir kural var. Evet, geçmişte bu fonlar kötü yönetildi. Zaten bir kuralı yönetici nasıl yönetirse en iyi kuralı bile kötü hâle getirebilir. Bu, istisnai bir durum, Sayın Kuşoğlu’nun dediği gibi, bu fonun kuruluşu da istisnai bir durum. Biz umarız, umuyoruz, bekliyoruz, bu iyi yönetilecek ve deprem sonrası veya işte, “amaç ve kapsam”da da belirttiğimiz gibi, buradaki, özellikle doğal afetler nedeniyle zarar gören ve afet bölgesi ilan edilen alanlara hasredilecek, imar, altyapı ve üstyapı çalışmaları için harcanacak bu fon. Kuruluş amacımız budur.

Yine, çok sayıda milletvekilimiz değindi, Kamil Okyay Sındır Hocam “Niye Sağlık Bakanlığı, Kültür Bakanlığı yok?” dedi. Bu dün de gündeme gelmişti yani bu yönetimde. Bu kapsam genişletilebilir, takdir sizlerindir. Yani Millî Eğitim de konulabilir. Ama biz bunu diğer bakanlıklarla sınırlı tuttuk.

Yine, işte, Sayın eski bir Hazine Müsteşarının depremin ekonomiye etkisini sorduğunu, işte ve onun yazdığını, depremde direkt maliyetinin işte 40-50 milyar dolarları bulabileceğini ifade etti rakamlarla. Tabii, burada, çeşitli araştırmacı ya da uzman insanlar simülasyonlu tahminlerde bulunuyorlar. İşte, dediğim gibi Dünya Bankası da 100 milyar dolar demiş. Ama biz daha hâlâ enkaz kaldırıyoruz fakat yaralar soğuduğunda gene biz bize kalacağız, bu ülkenin insanına kalacak. Hep birlikte, 85 milyon, bunun bedelini ödeyeceğiz. Dolayısıyla Garo Paylan’ın bana sorduğu “Depremin faturasını kim ödeyecek?” sorusunun cevabı: Garo Paylan ödeyecek, Cemal Öztürk ödeyecek, Cevdet Yılmaz ödeyecek, hepimiz, biz ödeyeceğiz çünkü biz bu ülkenin insanlarıyız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama eşit değiliz, zengin var, fakir var. Siz zenginsiniz, biz fakiriz.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – İşte, neticede bu ülke ödeyecek, hep birlikte ödeyeceğiz.

Şimdi, Sayın Rıdvan Turan, Kızılay örneği nedeniyle bu fona ilişkin güveninin olmadığını söyledi. Ben yine diyorum, kötü misal emsal olmaz. Dolayısıyla, yani, bunu kastımla Kızılayın kötü olduğunu söylemiyorum ama geçmişteki...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Görevden almadınız, görevden almadınız.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Efendim, Kızılay bir dernektir, resmî bir kurum, devlet kurumu değildir, öyle görevden almak kongreyle olur.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Nasıl yani? Her yere kayyum atıyorsunuz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Cemal Bey, “Kısa konuşacağım.” demiştiniz ama...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Çok konuşacağım var, ben...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bazı konuları da maddelere bırakabilirsek...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Maddelere bırakalım.

Ben şimdilik bununla yetiniyorum ve hepinize katkılarınız için teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Peki, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, teklifin geneli üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, meslek örgütlerinden arkadaşlar gelecekti, geldiler mi?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Bilgim yok doğrusu, davet etmiş arkadaşlarımız, bir baksınlar gelip görmediklerine.

Değerli arkadaşlar, 1’inci maddeyi okutuyorum:

AFET YENİDEN İMAR FONUNUN KURULMASI İLE KAMU FİNANSMANI VE BORÇ YÖNETİMİNİN DÜZENLENMESİ HAKKINDA KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı, doğal afetler nedeniyle genel hayata etkili afet bölgesi ilan edilen alanlarda; imar, altyapı ve üstyapı çalışmaları için gerekli kaynağın sağlanması, yönetilmesi ve ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına aktarılması amacıyla Afet Yeniden İmar Fonu (Fon) kurmak, Fonun yönetimi ve faaliyetlerine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Değerli teklif sahibimizden bir kısa izahat rica ediyoruz.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Bu maddeyle gerekçelerde de ifade ettiğimiz gibi kanunun amacı ve kapsamı açıkça net olarak yazılmıştır. Biraz önceki konuşmamda da ifade ettim. Anlaşılmayan bir konu varsa ona cevap verelim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Teşekkür ediyorum.

1’inci madde üzerinde Sayın Paylan, buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Cemal Bey, eleştirimizi tekrarlayacağız tabii, maddede de kayıtlara geçsin, yarın öbür gün bu maddeyi okuyanlar görsünler. Afetlere karşı yurttaşlarımızı korumak esastır ve deprem sonrasında elbette yaraları sarmak için böyle bir yapının oluşturulmasına hiçbir itirazımız yok ama bu tek ayaklıdır. Şu anda memlekette en az 40 milyon insan deprem nedeniyle uyku uyuyamıyor, 40 milyon insandan bahsediyoruz; İstanbul’da, İzmir’de, Aydın’da, Manisa’da, Bingöl’de, Hakkâri’de 40 milyon insan deprem bekliyor. Bunlarla ilgili de Meclisimiz bir sorumluluk almalıydı. Şunu söyleyebilirsiniz tabii ki: Yani şimdi kaynak yok. Ama yasal düzenlemeler biliyorsunuz afetler bazen bize bir şey hatırlatır, der ki yani memleket bir deprem ülkesi ve o noktada bütün toplumsal mutabakat sağlanmışken yasal düzenlemeler yapılabilir. Yani şimdi yapmalıyız, onu söylüyorum. Şunu söyleyeceğim: Ülkeyi depreme hazırlamamız için Meclisin raporları var, AFAD’ın raporları var, uluslararası kuruluşların raporları var, Çevre Bakanlığının raporları var. Aslında bilgi birikimimiz var, yapılması gerekenleri de biliyoruz.

Burada siyasi anlamda bir mutabakat da var gördüğüm kadarıyla, yapılmasına itiraz eden hiçbir siyasi parti yok. E, bununla ilgili alınması gereken tedbirler belliyse niye bugün adım atmıyoruz? Şunu demiyoruz zaten: Bir anda şehirlere hazırlamak için 100 milyar dolar daha kaynak koyalım demiyoruz ama yasayı öyle bir yaparız ki bugün, öyle sağlam bir yasa yaparız ki bütün partilerin mutabakatıyla, diyebiliriz ki: “İstanbul’un şu şu ilçeleri şu tarihe kadar resen kamu tarafından incelenecektir. Oradaki en hasarlı binalardan başlayarak yurttaşlarımız oradan boşaltılacaktır, şuralara aktarılacaktır. Oradaki binalar şöyle yenilenecektir.” diye bir yasa düzenlemesi yapsak “2024’ün Martına kadar şu ilçelerde, şu illerde; 2025’e kadar şu illerde, 2027’ye kadar şu illerde, şu ilçelerde bunlar yapılacaktır.” diye bir yasa düzenlemesi yapmamızın önünde nasıl bir engel var? Hiçbir engel yok ama ben size iddiayla bir şey söylüyorum. Bakın, göreceksiniz, benim adım Garo, altı ay sonra 1 Ekimde Meclis toplanacak, seçimler olacak, yürütme gelecek, gene bunlar unutulacak. Hep böyle oldu, 1999 depreminden sonra da böyle oldu. Mademki vebal altındayız, hiç yoksa yeni veballer altına girmemek için şimdi düzenlemeyi yapalım diyoruz. Bununla ilgili yeni bir fon daha kurmamız gerekebilir belki. Yani şu anlamda söylüyorum: Depreme hazırlık fonu, afetlere hazırlık fonu gibi bir fon daha kurmamız gerekebilir belki ve bu anlamda da kaynakların nereden harcanacağını da bulmamız lazım. Siz diyorsunuz ki: “Bunun maliyeti var, Garo yüklenecek, Cemal yüklenecek.” Hayır efendim öyle olmayacak, eşit değiliz. 85 milyon Türkiye Cumhuriyeti’nin sırtına bindireceksiniz ama eşit miyiz Cemal Bey? Şimdi, memlekette 13 kişinin serveti 40 milyonun servetinden daha fazla, en fakir 40 milyon kişinin servetinden daha fazla. Şimdi, siz diyorsunuz ki: “Bu 13 kişi ile geri kalan 40 milyon aynı vergiyi verecek, aynı şekilde enflasyon vergisi yüklenecek.” Olur mu? Bu hak mıdır? Yapılması gereken, ortada büyük varsa bu yükü de adaletli bir şekilde yapmak. Size bir şey daha söyleyeceğim, madem kapsamda kalalım. Bu kanun teklifinin amacı afet bölgesi ilan edilen alanlarda imar faaliyeti yapmak değil mi? Bunun nasıl yapılacağıyla ilgili o yüzden dedim, ben soruyorum Sayın Bakan Yardımcımıza, mesela bu konuda, hazırlık anlamında çevre, şehir plancıları odalarıyla çalışıyor musunuz? Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğiyle birlikte iş birliği yapıyor musunuz? Onlarla çalışıyor musunuz? Onların bilimsel raporlarını dikkate alıyor musunuz?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bakan Bey açıkladı “Bütün bilim adamlarıyla çalışıyoruz.” dedi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bilim adamları, bilim insanları.

Yani burada sonuçta bunların meslek örgütleri var.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – “Bütün kesimlerle çalışıyoruz, hepsiyle çalışıyoruz.” dedi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, meslek örgütleri var. Bakın, açıkça söyleyeyim. Burada şu bilim insanı iyi, bu bilim insanı kötü diye bakamayız, bunların meslek örgütleri var, kurumsal yapıları var, bunlarla birlikte çalışmamız lazım.

Bir şey daha soracağım. Şimdi seçim öncesi bir güç gösterisi yapmak istiyorsunuz iktidar olarak anladım, “Bir an önce temel atmamız gerekiyor.” diyorsunuz. Ben soruyorum Çevre Şehircilik Bakan Yardımcınıza: Şimdi artçı depremler her gün oluyor değil mi, her gün oluyor, her gün yüzlerce artçı deprem oluyor. Ben de inşaatçıyım az çok anlarım. Deprem olurken bir beton atılmaz yani böyle bir gerçeklik vardır ve ilk üç ayda, dört ayda artçı depremler yoğun şekilde yaşanır ve hâlâ 6,7’lik depremler bekleniyor, 6’lık depremler olması muhtemel bu 7,7’lik depremden sonra. Betonun filizlenmesi diye bir şey vardır. Filizlenirken 3,6’lık depremler bile o betonun mukavemetini azaltır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Son cümlem Sayın Başkan.

Yani her gün kılcal depremler oluyor, 3,6, 3,8, 4,2 depremler oluyor. Şimdi, siz bu betonları attığınızda bu betonun mukavemetini azaltmış olmayacak mısınız? Olacaksınız efendim, bilim insanları böyle söylüyorlar. Ben...

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKAN YARDIMCISI MÜCAHİT DEMİRTAŞ – O dediğiniz eski betonlarda.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Tamamlarsanız...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam, o konuda bir bilgi verin, kayıtlara geçsin.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKAN YARDIMCISI MÜCAHİT DEMİRTAŞ – Tamam, verelim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir bilgi verin, kayıtlara geçsin. Yani bunları dediğim gibi bilimse...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yalnız bu konumuzla doğrudan ilgili bir husus değil yani.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Çok ilgili, bakın ama...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yaptığımız düzenleme fon tahsisine ilişkin ama tabii ki ayrıca bilgi vermek isterseniz buyurun.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKAN YARDIMCISI MÜCAHİT DEMİRTAŞ – Ayrıca verimiz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama bakın, afet bölgesinde imar faaliyeti yapacağım diyor bu fonla Sayın Başkan.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bu fon doğrudan icracı bir fon değil kaynak tahsis eden bir fon.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam, mesela kaynağın nereye gideceğini öğrenebiliriz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – O dediğiniz teknik konular her bir kurumun tabii ki görev alanını ilgilendiriyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, sonuçta parayı bu fon verecek.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Ama bu parayı kurumlara tahsis edecek bir mekanizma.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam Başkanım ama Çevre Şehircilik Bakanlığı...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – İnşaat yapmayacak yani.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama bu kaynağı tahsis ederken belli regülasyonları koyması gerekmez mi?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yok, öyle bir görevi yok.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkanım, nereye parayı vereceğini...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Neyse ben tartışmaya girmemeyim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – ...nasıl para vereceğini, hangi şartlarda para vereceğini sonuç olarak bu fonun belirlemesi gerekir, öyle değil mi? Yani ben bilimsel anlamda bunu sormak istiyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani yapmamız gereken buradan bilimin ışığında yürümek ve yeni afetlere hazırlanmak için temel eleştirim bunun koruyucu bir hekimlik boyutunun olmamasıdır Cemal Bey, buna da tekrar çalışmamız gerekir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkürler.

Sayın Sındır, buyurunuz.

Süreniz beş dakikadır.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şimdi, Anayasa'mızın 57'inci maddesi konut hakkı, der ki: "Devlet, şehirlerin özelliklerini ve çevre şartlarını gözeterek bir planlama çerçevesinde, konut ihtiyacını karşılayacak tedbirleri alır, ayrıca toplu konut teşebbüslerini destekler." Tabii, ondan bir önceki madde "Sağlık hizmetleri ve çevrenin korunması." maddesi herkesin sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşam hakkına sahip olduğunu düzenler. Şimdi buradan şuraya geleceğim. Biz bir fon oluşturuyoruz, sanki bu fon olmasa deprem sonrası bu imarla ilgili hiçbir şey yapılmayacak ya da yapılamayacak çünkü böyle bir kaynağımız, böyle bir imkânımız yok. Hâlbuki Anayasa devletin görev, yetki, sorumluluklarını tanımlamış, bu zaten devletin asli görevi. Zaten bakanlıklar bütçesini oluştururken bununla ilgili önlemleri almak, bununla ilgili tedbirleri almakla mükellef. Bilinen şeyler. Meclisimizde Komisyon oluşturduk; 5 siyasi partinin, grubu olan partilerimizin ortak önergesiyle oluşturulan Komisyon. Böylesi afete yönelik yapılması gerekenleri -toplam 268 madde- tek tek önerileri ortaya koyduk. Bu önerilerin içerisinde burada konuşulanları, burada önlem almayı, oluşturulan fon üzerinden yapılmak istenen ne varsa bunların hepsini öngören bir düzenlemeydi, buna göre de bütçeni oluşturursun.

Şimdi, bu fondan anlaşılan yani fonun amacına baktığımızda 1'inci maddede: "Bu Kanunun amacı, doğal afetler nedeniyle genel hayata etkili afet bölgesi ilan edilen alanlarda; imar, altyapı ve üstyapı çalışmaları için gerekli kaynağın sağlanması, yönetilmesi..." gibi. Bakıyorsunuz kaynakları büyük oranda bağışlar, yardımlar, destekler ve de bulunursa dış kaynaklı finansmanlar. Yani bir fon oluşturulması ve böyle bir afet sonrasında böyle bir kanunla bir çaba aranmasının, ayrıca bütçe dışı bir kaynak oluşturma çabasının çok kabul edilebilir olmadığını düşünüyorum.

Şimdi deprem öncesi, deprem sonrası. Ya, mesela kentsel dönüşüm çalışması deprem öncesi bir çaba değil midir? Ya da bir kentin yenilenmesi, bir kentin düzenlenmesi, imarı, deprem öncesi bir çaba değil midir? Veya illa deprem olması mı gerekiyor bunu yapmak için? Hayır. Dolayısıyla, bu anlamda da depremin sonrası için getirilen bir fon demek de yanlış. Zaten bu fon kapsamında yapılacak olan iş ve işlemler, bu fon yardımıyla bu kentlerin yenilenmesi çalışmaları bir kentsel dönüşüm faaliyetidir, o da zaten kendi içinde depremin öncesine yönelik... Yani, bundan sonra bir daha deprem hiç olmayacak mı? Olabilir. Olabilirse o zaman bu fon üzerinden yapılan imar çalışması bundan sonraki olası bir deprem için de bir önlemdir aynı zamanda. Yani bunu "öncesi-sonrası" diye karıştırmanın bir anlamı olmadığını düşünüyorum. "Fon yoksa bir hazırlık yapma ihtiyacı da olmaz." demeyi de çok doğru bulmadığımı belirtmek istiyorum.

Şimdi, tabii, İzmir'den bahsedildi. Burada mı Yaşar Bey? Ayrılmış, keşke burada olsaydı. Şimdi, İzmir'de bir deprem yaşadık. Yaşadığımız deprem esnasında yıkılan binalar vardı. 7 ayrı proje alanında burada bir çalışma yapıldı. Proje alanlarında 8 kat imar hakkı olan bölgeye 5+1 katlı binalar yapıldı, vatandaşın 120-130 metrekare olan konutları 70-80 metrekareye düştü. Hani, Yaşar Bey "İşte, 5 bin konut yaptık." dedi ya, sanki konutlar bedava yapıldı da dağıtıldı. Hepsinin parası çatır çatır oradaki, proje alanındaki mülk sahiplerinden alındı. Hatta şöyle de bir sorun yaşandı: Kanunun emrettiği uygulama gereği bu vatandaşların mülkiyet hakkını devlet üzerine aldı, ki Anayasa'ya aykırı bir durum olduğunu ısrarla söylüyoruz biz bunun. O mülkiyet hakkı devrini bir dilekçeyle, bir form doldurarak -her neyse- aldıktan sonra yaptı ve dolayısıyla vatandaşın projesini görme hakkı bile yoktu. "Nedir bunun projesi, bir göreyim yani bana nasıl bir konut yapıyorsunuz? Benim bir söz söyleme hakkım olsun."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Tamamlayın lütfen.

Buyurun.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – “Benim mülkiyet hakkım gereği benim de böyle bir talebim var. Bana projesini gösterin, belki benim bir itirazım olacak; beğenmeyeceğim ya da isteklerim olacak.” “Hayır, senin böyle bir hakkın yok.” dendi, bu da ayrı bir ciddi sorun getirdi.

Bir şey daha söyleyeyim, burada, bakın...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Orada vatandaşın oluru alınmadı mı? Alındı.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Bakan açıklıyor “Biz şunları...” diye.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – İzin verir misiniz ben konuşayım, sonra siz de bir şekilde...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sırayla değerli arkadaşlar, herkes sırası geldiğinde fikirlerini ifade etsin.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Size kulak kabartmıyorum çünkü.

Bir şey daha söyleyeyim: “Rezerv alanı” diye yani böylesi afet durumunda kullanılabilecek bir alan, rezerv alan, 8 bin küsur, 8.300-8.500 konutluk bir rezerv alanda 3 bin küsur konut yapıldı depremedeler için, geri kalanı ise tamamen TOKİ tarafından ticari bir faaliyet olarak, ihtiyaç duyanlara orada güzel manzaralı konutlar satılsın diye yapıldı. Hani “TOKİ ve deprem meselesi” derken buna da dikkatinizi çekmek istedim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Depremzedenin yaşadığı en önemli sorunlardan biri düşük faizli... Çünkü ağır hasarlı, orta hasarlı binalar, yıkılması gerekiyor ya da belki güçlendirilerek yapılabilir -orta hasarlı- ama finansman sorunu var. O finansman sorununu karşılayacak ve aynı zamanda muhtaç yani ihtiyacı var, parası yok, ona yönelik bir çaba ortaya koymak gerekir diye düşünüyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ederim.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Son sözüm Sayın Başkan.

İzmir derken, bu depremler günü, bu 04.17'deki büyük felaket gecesi sabaha karşı saat beş buçuk civarında bir şekilde uyandım İzmir'de. Su içmek için giderken saatime -saatim akıllı saatlerden- yani telefona Twitter mesajı geldi saat beş buçuk, beşi çeyrek geçiyor, yirmi geçiyor. Allah Allah dedim, arkadan bir daha geldi. Gittim telefonumu aldım, gözlüğümü takıp baktım, Twitter'da İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanımızın geçmiş olsun mesajı, İzmir Büyükşehir Belediye Başkanımızın geçmiş olsun mesajı. Allah Allah dedim; 7,8 büyüklüğünde bir deprem. Bu endişeyi taşıırken hemen arkasından -İzmir'den bahsedildiği için söylüyorum- İzmir Büyükşehir Belediye Başkanımızdan bizzat gelen “Nöbette olan ve acil ekiplerimizin tamamı bölgeye sevk edildi.” mesajı oldu.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kamil Bey, çok aştınız süreyi, rica ediyorum.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Yani İzmir'i konuşurken, İzmir yaşadığı depremden ders almıştır, o dersten de yararlanmak, o tecrübeden de yararlanmak gerekiyor.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Durmuş Yılmaz, buyurunuz.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, önümüzde bir cenaze var, bu cenazenin kaldırılması gerekiyor. Cenaze konutunu kaybetmiş, konut hakkı ortadan kalkmış... Bir felaketle karşı karşıyayız. Bu, şu sebepten, bu sebepten oldu vesaireyi artık arkamızda bırakalım bunu. Bizim çözmemiz gereken bu insanları kısa

sürede yaşayabilecekleri, başlarını sokabilecekleri bir konut inşa etmek. Bunun için kaynağa ihtiyacımız var, paraya ihtiyacımız var. Bu para nereden gelecek? İktidar milletvekili arkadaşlarımız küçümsediler ama ben bir kere daha tekrar edeyim: Bakın, o güncü kurumsal kapasite depremden üç hafta sonra size gösterdiğim o hacimli raporu üretmiş, o rapor sonucunda siyasi iradeye nasıl kaynak temin edilebileceği ve yıkımın nasıl onarılabilceği konusunda bir öneride bulunmuş. Demiş ki: “Şirketlerimiz bu dönemde bazı olağanüstü kârlar ettiler. Dolayısıyla kurumlar vergisi, gelir vergisi, motorlu taşıtlar vergisi, emlak vergisi ve bankaların portföylerinde bulunan devlet iç borçlanma senetlerinden de çok kâr ettiler, bunları vergilendirelim, oradan kaynak sağlayalım.” ve siyasi irade bu uygun görmüş. Buna ilave olarak da özel iletişim vergisi ve özel işlem vergisi adında 2 tane de yeni vergi ihdas etmiş. O güncü siyasi irade bunu uygun görmüş ve bunu yasallaştırmış ve bu yasa çerçevesinde de o güncü ihtiyaçları karşılamış.

Şimdi, bizim önümüze gelen yasa teklifinde bir fon kurulması öneriliyor. Şimdi, bu fonun kaynaklarının ne olacağı konusunda herhangi bir öneri yok, bir teklif yok. Sadece burada yurt içinden, yurt dışından yapılacak olan borçlanmalar ki bunun için böyle bir fon kurulmasına gerek yok çünkü 4719 zaten bunu Türkiye Cumhuriyeti hazinesine yetki olarak vermiş. Şartlar el verirse, uluslararası piyasalar uygun görürse yetkililer bunu yapacaklar, aldıkları borçlanmayı da isterlerse ilgili harcıyıcı kuruluşlara verebilirler yani bunun için yeni bir düzenlemeye gerek yok. Yani “Yeni bir kaynak yaratıyoruz.” algısına -eğer amaç buysa, özür diliyorum yani zihninizi okumak istemiyorum- gerek yok, yeni bir kaynak falan yok ortalıkta. Var olan kamu kaynağını biz oraya koyacağız. Sayın Bakan biraz önce söyledi yani yılın ilk iki ayındaki bütçe performansına baktığımızda zaten ortada kaynak diye bir şey yok. Dolayısıyla, bunu borçlanacağız, içeriden ve dışarıdan borçlanacağız. Ama siz dediniz ki: “Dışarıdan gelecek olan hibe ve bağışlar var. 5 milyar dolar olabilir.” Bu kaynak son derece önemli ve bu, mutlaka bu ülkeye kazandırılmalı. O nedenle benim teklifim şu: Bütçe disiplinini bozmadan...: Bakın, bu fonların zararı ne oldu? Bunlar geçmişte kamu ekonomisinin gerçek büyüklüğünü sakladı. Gelir gider şeffaflığını ortadan kaldırdı. Kamu kesimi genel dengesini net olarak ortaya koymadı. 1988 yılı ve devam eden yıllarda kamunun borçlanma gereği millî gelirin yüzde 13’üne, yüzde 14’üne yaklaştığı bir yerde, bir ortamda bu fonların bazılarının fazlası vardı. Bütçe yapılırken bu fonlardan yüzde 30’u alındı ve bütçe açığının kapatılmasına kullanıldı. Böyle gariplikler yaşadı bu ülke ve bu gariplikler bizi dediğim gibi 2001 krizine götürdü. O güncü krizin şartlarından bir tanesi de bunlar. O nedenle gelin, 1’inci maddeyi değiştirelim yani daha doğrusu, bu yasa teklifini yurt dışından gelecek olan bağış ve hibelerin nasıl harcanacağı ve Türkiye’de depremin yaralarının nasıl sarılacağı konusunda bir yasa teklifine dönüştürelim, bununla ilgili düzenleme yapalım. Öbür kısmı, zaten yurt içi kaynaklar veya hazinenin yurt dışından yapacağı borçlanmalar bütçenin içinde olsun. Orada yapabileceğimiz tek şey, arkadaşların da dediği gibi, evrensel bütçe kuralı ademitahsis dolayısıyla bunun bir istisnasını yapalım, bu 1999 depreminde ortaya konulan ve bugün deprem vergisi olarak verilen iletişim vergisini burayla tahsil edelim ve bütçenin ilgili faslına bunun sadece deprem için kullanılabileceğini yazalım. Bu sene olmaz ama gelecek yıl bütçesinde olur bu ve ondan sonra da devam edelim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Yılmaz, tamamlarsanız.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Toparlıyorum.

Lütfen, bu maliye disiplinini bozmayın. Biz önümüzdeki beş yıla, on yıla dikkat ediyoruz, neyle karşılaşacağımızı bilmiyoruz. Yasa teklifinin 1’inci maddesini ve devam eden maddeleri gözden geçirelim, yurt dışından gelecek olan bu hibe ve bağışların ekonomiye, depreme kazandırılması için şeklinde bu yasayı yeniden düzenleyip önümüze getirin ve böylece de...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Zaten bir öneriniz var, onu okutup oylamaya sunacağım.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Lütfen, lütfen, lütfen, yaşanmış bir hikâyemiz var, yaşanmış bir sorununuz var, oradan ders çıkaralım ve bu bütçe disiplini bozmayalım ama yurt dışından gelecek olan yardımı da kayıt altına alalım ve bunun için bir düzenleme yapalım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Yaşar Kırkpınar, süreniz beş dakikadır.

Arkadaşlar, süreye riayet edersek çok sevinirim.

Buyurun.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Başkanım, teşekkür ediyorum.

Ya, gerçekten aslında ben bu konuyu fazla uzatmak istemiyorum ama bazı gerçeklerin de altını çizmekte fayda var.

30 Ekim 2020’de meydana gelen 6,6 büyüklüğündeki İzmir depreminin hiçbir anını unutmadık, İzmir depreminin izlerini hep beraber silmeye çalıştık. Tabii, deprem sonrasında rezerv alan da dâhil olmak üzere -az önce de ifade etmişim- 5.061 konut planladık ve bunun 1.404’ünü vatandaşlarımıza teslim ettik, yine 289 dükkân bitirilip hak sahiplerine teslim edildi. Yine, rezerv alanda 3.657 konut da inşallah kısa süre içerisinde, büyük bir çoğunluğu tamamlandı, diğer kısmı da teslim edilecek.

Tabii, Toplu Konut İdaresi Başkanlığımız tarafından 2003-2022 yılları arasında Hükümet olarak İzmir ili ve ilçelere güncellenmiş rakamlarla toplamda 18,3 milyar TL’lik bir yatırım yapmış olduk. Tabii, Sayın Sındır “Bedava mı veriyorsunuz?” diyor ya, şimdi afet kanunları kapsamında biz bu konutları hak sahiplerine veriyoruz. Diğer taraftan, 8 katlı olan binaların zemin iyileştirilmesi yapıldıktan sonra 5 kata dönüştürülmüş olması da depreme dayanıklılığının bir gereği olarak yapıldı. Dolayısıyla burada, vatandaşlarımızın tamamına yakınına istedikleri yerden, istedikleri bölgeden konutları verildi. Rezerv alanda, depremde hak sahibi konutlar dışındaki konutlar da yine TOKİ marifetiyle, kura yoluyla talep eden hak sahibi vatandaşlarımıza...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Kaç konut? Onu da söyleyin. Rezerv alanında depremzedeler için yapılan konutlar kaç tane? Depremzede olmayan için yapılan konut sayısını da söyleyin.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Depremzede olmayan vatandaşlar da bizim vatandaşımız, zaten bizim amacımız da...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Ben söyleyeyim: 3.080’e 5.600 civarında depremzede olmayanlara konut yaptınız.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Zaten bizim amacımız da burada dönüşümü sağlamak, bütün İzmir’deki bu kötü yapı stokunu ortadan kaldırarak sağlıklı, zemini güzel, güvenli konutlara vatandaşlarımıza yetiştirmek.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Rezerv alan, rezerv alan!

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – İnşallah daha İzmir’de...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, hepimiz fikrimizi ifade ediyoruz, anlaşmak durumunda değiliz.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Tabii canım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Görüşlerimizi tutanaklara geçiriyoruz ama karşılıklı tartışma usulümüz yok.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Biz...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Ama doğru şeyleri örtmeden, üstünü örtmeden söylemek, konuşmak lazım.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Çok doğru. Ben belgelerle konuşuyorum, söylediğim şeylerin hepsinin belgesi var, hiçbir şeyin de üstünü örtmüyorum. Sadece İzmirli bir milletvekili olarak şunun altını bir kere daha çizmek istiyorum: Gerçekten İzmir’deki yapı stoku Türkiye’nin en kötü yapı stoku. İzmir’de 17 tane fay var, bunlardan 13 tanesi hareketli fay ve bu fayların büyük bir kısmı kesişen faylar. İzmir’in çok acil, ivedi bir şekilde dönüşmesi gerekir. Bizler bugüne kadar kentsel dönüşüm yapmak için onlarca girişimde bulunduk, yerel belediyeler tarafından, oradaki sivil toplum kuruluşları tarafından hepsine dava açıldı ve bunların bir kısmı da iptal edildi.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Yıllarca beklettiniz, Büyükşehir Belediyesinin başvurularınızı yıllarca beklettiniz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kamil Bey, görüşlerinizi ifade ettiniz, rica ediyorum.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – 5393’ün 73’üncü maddesini yıllarca beklettiniz.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Maalesef yerel yönetimler olmadan çoğu yerde de kentsel dönüşüm yapılamıyor. Özellikle İzmir’in bu anlamda çok büyük sıkıntısı var. İnşallah İzmir’imize -Allah böyle bir büyük depremde korusun- bir an önce el birliğiyle kentsel dönüşümü yapmamız gerekiyor.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Durmuş Bey, unutmuş bir hususu, bir iki cümle bir ilave edecek.

Buyurun lütfen.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Cemal Bey, eğer bu fon kurulacaksa yani kaynak sağlanacaksa ki ben yine bütçe içinde kalmasından taraftarım fakat şunu öneriyorum size eğer bunun siyasi bedelini hep birlikte ödemeye razıysak: ISO 500, ISO 1000 firma listesine baktığımızda orada bazı sektörlerdeki firmalar, gerçekten bankalar da dâhil olmak üzere Covid ve takip eden dönemde ekstra oradan kâr yaptılar. Eğer, gerçekten biz burada samimiysek, kaynak arıyorsak o zaman bunu vergilendirmenin yolunu arayalım, Garo Bey’in dediği yükün de nasıl paylaşılacağını orada göstereyim. Eğer yapmak istiyorsanız o zaman bunu düzenleyin ve getirin, o kaynağı buraya, bütçenin içerisine koyalım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Mustafa Kalaycı, buyurunuz.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Ben bu bütçe disiplini, bütçe prensipleri konusuyla ilgili görüşümü ifade edeceğim.

Teklifin 5’inci maddesine bakarsak yapılacak harcamaları doğrudan bütçeyle ilişkilendiriliyor ve yatırım programıyla ilişkilendiriliyor yani fondan bir kaynak aktarımı olacak. Mesela TOKİ, mesela Karayolları, mesela ilgili bakanlık o harcamayı yaptığı an o fondan kaynak aktarılacak, o kurum...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Hiçbir rahatsızlığımız yok, doğru fakat niye fon? Bütçe var ya elimizde, bütçe var!

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Yok, yok...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Hayır, niye var?

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Fon işte, Cemal Bey açıkladı Hocam, Cemal Bey açıkladı.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Hiç gerek yok diyorum, E Cetveli’ne de nasıl yapılacağını yaz, bitti bu iş.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Ya, yurt dışından gelecek...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Hayır, suistimale açık o, kusura bakmayın.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Ama bütçeye giriyor yani bütçenin dışında değil.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Durmuş Bey, siz ifade ettiniz fikirlerinizi, rica ediyorum.

Buyurun.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Yani kesinlikle bütçeye giriyor çünkü 5’inci madde tek tek anlatmış harcamaların nasıl yapılacağını, kaynağın nasıl aktarılacağını. O nedenle, bütçe disiplininin ya da bütçe prensiplerine bir aykırılık ben görmüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın İbrahim Özden Kaboğlu, buyurunuz.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Evet, Sayın Öztürk “1’inci maddenin gerekçesinde göreceksiniz.” dedi ama gerekçe yok Sayın Öztürk, kenar başlığı gibi bir gerekçe, o gerekçe değil. Neden gerekçeyi okuma gereği duydum? Çünkü maddi bir yasa maddesinin içermesi gereken maddi öğeler açısından sorunlar var. Bir kısmını açıklığa kavuşturduunuz konuşmacıların katkısıyla da fakat yine de sorunlar devam ediyor. “Mekân konusu iller.” deniliyor, tamam; zaman konusu, evet, Sayın Sındır’ın açıkladığı gibi yalnızca sonradan değil, önceden de orada konut yapılacak ve konut yapıldıktan sonra deprem olmayacağını bir garantisi yok. Demek ki yeni afete karşı hazırlıklı bir yapılaşma söz konusu olmalı. Sonra konu bakımından “imar” deniliyor, “altyapı” deniliyor, “üstyapı” deniliyor. Şimdi, bunları yerli yerine oturtmak için şu soruyu açıklığa kavuşturmamız gerekir: Hangi yasayı uygulayacağız bunlar için? Ya, altyapı, üstyapı ve imara hangi yasayı uygulamamız gerekir?

Şimdi, 126 sayılı CBK şöyle diyor: “İlan edilen olağanüstü hal kapsamında yer alan illerde yerleşme ve yapılaşma hususunda bazı tedbirlerin alınması.” diyor. Orman ve meraları belirliyor biliyorsunuz orada. Ama bunun yanı sıra 7269 sayılı Kanun ise “Afet dolayısıyla hasara uğramış şehir ve kasabaların imar planı mevcut olup da İmar ve İskan bakanlığınca değiştirilmesi gerekli görülmediği takdirde, inşaata mevzuat dairesine hemen izin verilir.” Bakın, yasa var. Şimdi, yasa olduğu hâlde bu alanı CBK düzenleme konusu yapıyor, oysa yasa var, olmasa da tıpkı şimdi fon yasasında olduğu gibi Meclis açık, pekâlâ onu tamamlayabilir. Peki CBK’yle yapılmasının sakıncası ne? Bakın, bir maddesine giriyor “Bu kapsamda yapılacak iş ve işlemler hakkında 4734 sayılı Kanunun yaklaşık maliyet tespitine ilişkin usulleri ile avan proje yapılmak kaydıyla 62 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi hükümleri uygulanmaz. Yapım işleri ve altyapı ile ilgili her türlü işlemde katılma payı ve teknik altyapı bedeli alınmaz.” Yani Kamu İhalesi Kanunu uygulanmayacak demektir. Bu 62’nci maddeyi okumuyorum, çok uzun bir madde fakat bu CBK söz konusu olmasa da zaten Kamu İhale Kanunu afet durumunda gerekli esneklikleri sağlıyor. Şimdi, bu durumda yasa mı uygulanacak, CBK mi uygulanacak? Bunu açıklığa kavuşturmak lazım, bunu bilmemiz gerekir çünkü eğer bunu bilmez isek o zaman şöyle bir durumla karşı karşıya geliriz: Anayasa “Kanunda açıkça düzenlenen konuda CBK çıkarılamaz.” diyor ama açıkça düzenlediği bir alanda -126 sayılı CBK- CBK çıkarılıyor. Şimdi, bu durumda eğer CBK bu tür istisnalar öngörüyorsa, örneğin, Kamu İhale Kanunu uygulanmayacaksa, yapı güvenliği gibi

belirli, altyapıya ilişkin ana düzenlemeler uygulanmayacaksa o zaman bir kısmına -Sayın Sındır'ın değindiği- Anayasa'nın amir hükümlerinin uygulanması burada mümkün olmayacak demektir. Daha baştan siz böyle bir CBK düzenlemesiyle Anayasa'nın amir hükmünü ihlal etmiş oluyorsunuz. Bu nedenle, burada hangi kanunun uygulanacağına dair bir açıklık şart. Tabii ki şimdi, siz diyebilirsiniz ya da ben diyebilirim ki "Kanun uygulanmalı burada, 7269 sayılı Kanun uygulanmalı, İmar Kanunu uygulanmalı, Kamu İhale Kanunu uygulanmalı." Ama önümüzde bir CBK var, Anayasa'ya aykırı bir CBK var ve bunu Anayasa Mahkemesine de götüremiyoruz. Üç ay sonra yürürlükten kalkacak bu. Peki, o zaman ortaya çıkacak olan kargaşa nasıl giderilecek? Çünkü inşaata başlanmış olacak, Kamu İhale Kanunu'na uyulmadan inşaatlar başlamış olacak. Şimdi, bu açıdan hatipler haklı sorular sordular, siz de şu anda düşünüyorsunuz haklı olarak ama biz bu soruların yanıtlarını veremediğimiz sürece bu madde bir yasa maddesinin yansıtmak durumunda olduğu belirlilik, belirginlik ilkesinden uzak olduğundan amaca hizmet etmeyecektir. Bu nedenle, bu maddenin yeni baştan kaleme alınmasında yarar var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Otuz saniye... Sayın Bakan Yardımcılarına çok önemli bir mesajım var. Bakan yardımcılarını, başta Sabri Erdil Bey'i, değerli meslektaşımı bulmuşken... Tabii çok eskide kalmış olmakla birlikte, maalesef milattan öncesi değil tabii ki.

Şimdi, bakın, bir önemli not...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – O kadar da yaşlı görünmüyorsunuz.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Ya, şimdi, bir şey yapalım, havayı dağıtalım dedik, hemen yaşa bağladınız.

Bir: Bakın, Adana'dan Niğde'ye KYK yurduna ailesiyle giden KHK'li bir depremzedeye yurda giriş izni verilmiyor, sırf KHK'li olduğu için Sayın Bakan Yardımcısı.

İki: Afetzedeler için mi Maliye Bakanlığı mı? Afetzedeler için getirilen krediden yararlanmak isteyen afetzedeye eşi KHK'yle kamudan uzaklaştırıldığı için krediden yararlanamayacağı bildiriliyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Hayır, hemen hemen, üçüncüsü, üniversite sınavına hazırlanan...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Ayrıca da aktarabilirsiniz, Bakan Yardımcımız burada.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Ama konuştuğumuz konu... Bir cümle, bir cümle ama bir cümle.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bunlar hani çok spesifik konular.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – İlgili de olabilir.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Üniversite sınavına hazırlanan bir çocuk şu an kaybettiği babası, Kıbrıs'ta tıp okuyan ablasının okul parası, hastanede tedavi gören annesinin sağlık durumu ve kendi üniversite hazırlık temel ihtiyaçları nedeniyle Meclise geldi, bugün bana geldi.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – 17-18 yaşındaki çocuk.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Doğrudur ama Hocam, kusura bakmayın ama yani bunları arkadaşımızla arka odada oturup konuşabilirsiniz.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – İşte, bu büyük fon ama işte bunlar küçük istisnalar değil.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Naci Cinisli, buyurun lütfen.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Biraz önce geneli hakkında konuşurken dikkatlerinize sunamadığım bazı hususları şimdi ifade etmek istiyorum. Ama öncelikle Cemal Bey biraz önce bir ifade kullandılar, dediler ki: “Bu fonla ilgili kanun teklifini getirmemizin bir sebebi olarak -herhâlde- uluslararası yardım kuruluşlarının isteğini hissettik.” Yani çok diplomatik bir ifade kullandınız. Diplomasideki “yapıcı muğlaklık” ifadesiyle demek istediniz ki aslında “Yabancılar istedi, biz de yaptık.” Bunu anlayışla karşılıyorum çünkü maalesef iktidara güven hiçbir kesim tarafından kalmadı.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Cevap hakkı doğdu.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Cemal Bey, not edin, topluca cevap verirsiniz.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Aynen bundan bir süre önce, yine, burada, Merkez Bankasında hesap açacak olan yabancı ülkelerin hesaplarına haciz konamayacağı gibi bir kanun çıkarmıştık ki çok yaralamıştı hepimizi. O zaman da kim bunu istedi bilememiştik, hâlâ bilmiyoruz, hangi yabancı güç bunu istedi. Anlıyoruz ki yine bir yabancı güç bunu istemiş. Bu ifadenizden sonra kimin istediğini bize açıklamak zorundasınız Cemal Bey.

Deprem bölgesinde günden güne çok hızlı geçen bir süreç, ihtiyaçlar hep değişiyor. Bugün tabii ilk akla gelen hijyen, çadır ve konteyner ama bir yandan da orada gençlerin de olduğunu unutmayalım ve üniversiteye hazırlanan gençler benim hep karşıma çıktı. Biz onlara üniversite hazırlık kitapları temin ediyoruz, ders çalışabilecekleri alanlar temin ediyoruz ve her yaştan çocuk, genç, okullarını bana sordular, bunu da buradan sizin dikkatinize sunmak isterim.

Bu deprem vergisiyle toplanan paralar nerede diye sorduğumuzda “Yol yaptık.” dendi bugüne kadar. Peki, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı yol yaptı, güzel ama onun bir görevi de sosyal medyayla ilgili altyapı yatırımları yapmak ve telekomünikasyonla ilgili altyapı yatırımları yapmak ki bu depremde en çok eksikliğini hissettiğimiz bunlardı. Sosyal medyanın yavaş olmasından, hatta çalışmamasından, telefonların çekmemesinden dolayı binlerce insanımız eminim ki vefat ettiler boşu boşuna. Ben orada vali beyle bile telefonla konuşamıyordum zaman zaman.

Adıyaman’da Suriyeliler için yapılmış -Adıyaman’dan Urfa’ya giderken hemen göl kenarında- 12 bin kişilik bir konteyner kentin kısa bir zaman önce, bir sebeple, Suriyeliler tahliye edildikten sonra ortadan kaldırıldığını ben orada öğrendim yine. Hâlbuki devlet aklı o bölgede her türlü deprem ihtimaline karşı böylesine bir ihtiyacı saklamalıydı. Altyapısı tamamlanmış, her türlü ihtiyacı karşılayan bu 12 bin kişilik konteyner kent lağvedilmiş. Ben bunu yine oradaki vali beye sorduğumda bana cevabı “Çok masrafı vardı.” oldu. 12 bin kişilik bir konteyner kenti bugün arayıp duruyoruz. Keşke lağvedilmeseydi, bu devlet aklını AK PARTİ iktidarı taşıyabilseydi.

Elâzığ depreminde ben bunu çok net yaşadım -Elâzığ’la çok ilgiliyim- hâlâ bugün büyük aksaklıklar var, o günden beri teslim edilemeyen konutlar var. Erzurum’da da bunu yaşamıştık ama Elâzığ’da ben bunu çok net yaşadım. Deprem bölgesi TOKİ’nin arazisi hâline geliyor, depremzedeler de TOKİ müşterisi hâline geliyorlar. Lütfen, bunun önüne geçelim. Bu yazıktır, insanları o sıkıntılı

hâllerile tekrar dünyanın parasını ödeyerek çok da makbul olamayacak, eski standartlarından uzak -ama mecburiyetten- bu daireleri, konutları satın almak mecburiyetinde bırakmayalım. Onlara daha rahat şartlarda bu konutların içinde barınma imkânları sağlayalım.

Bu moloz meselesi var, molozlar alelacele kaldırılıyor ve nereye döküldüğü belli değil. Bir kere tabiata çok büyük zarar veriyoruz. Kimler bunları toplayıp götürüyor? Ve bunların içinde servet var. Biz burada bir fon oluşturmaya çalışıyoruz, para ihtiyacımız var ama bu molozlar bir servet. Bizim tahminimize göre orada bir 20 milyar dolarlık servet var. Bunun ayrıştırılmasıyla...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Devletin belirlediği yerlere dökülüyor.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Tamam, dökülmekten bahsetmiyorum. O ayrı, işin farklı meselesi, bir de bunun ayrıştırılarak tekrar finansal kaynak hâline getirilmesi çok önemli bir şey. Bir jeolojik kazı yapar gibi, onların titizlikle ayrıştırılıp düzenlenmesi gerektiğini de sizlerin dikkatlerine sunmak isterim.

Marmara Bölgesi'yle ilgili, önlem amacıyla tekrar kısa bir ifadede bulunmak isterim. Marmara Bölgesi, İstanbul -Allah esirgesin- çok büyük bir depreme gebe ve hiç hazırlıklı değiliz. Marmara Bölgesi'nin tasfiye edilmesi gerekiyor yani bu kadar yük Marmara Bölgesi'nde fazla. Marmara Bölgesi'ndeki sanayinin farklı farklı Anadolu şehirlerine taşınıp sektörleriyle anılan marka şehirler hâline getirmemiz şart.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Tamamlarsanız.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Tamamlıyorum.

Almanya bir tek Frankfurt'tan ibaret değil, bir tek Berlin'den ibaret değil, Düsseldorf'u, Stuttgart'ı, Münih'i, var oğlu var, say say bitmiyor, her bir şehir de kendi sektörleriyle, oradaki sektörlerle anılıyor ve dünya çapında merkezler hâлиндeler. Türkiye'nin de Almanya'dan hiçbir eksiği yok. İstanbul'u biraz yayararak hem İstanbul'un yükünü hafifletip hem de Anadolu'yu kalkındırarak bölgesel kalkınmaya da faydalı olabiliriz ama bir yandan da binaların sağlıklı hâle getirilmesine çalışabiliriz.

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Turan Aydoğan, buyurunuz.

1'inci madde üzerinde süreniz beş dakikadır.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Anayasa'nın 2'nci maddesini hatırlatacağım, sosyal devlet; Anayasa'daki sağlıklı çevre ve konut hakkını da hatırlatacağım. Mevcut mevzuata göre kamu organlarının hiçbir görevini yerine getirmediğini ve ihmali davranışlarıyla beraber mevcut depreme ilişkin her türlü altyapıyı hazırladıklarını da anlatacağım. İktidar, depremin ilk günlerinde “1999'dan önce yapılan binalar yıkıldı.” diye bir savunma geliştirmeye çalışmıştı, Hatay'da benim gördüğüm bütün binalar yıkıldı ama 1999'dan önceki binaların yıkıldığı varsayımıyla hareket etmek bile yirmi üç yıl boyunca yattığınızı da hatırlatacağım. Şimdi, böyle bir tablonun olduğu yerde finansman meselesine bu fonla beraber birtakım tanımlamalar yaparken vatandaşa dönüp “Size kıyak yapıyoruz.” der gibi konuşmalarınız var, “Yüzde 40'la size ev teslim edeceğiz, konut teslim edeceğiz.” der gibi konuşmalarınız var. Niye yüzde 40? Niye vatandaş bunun bedelini ödüyor? Neden sosyal devlet olarak biz bilabedel bu konutları vatandaşa afet hâlini göz önüne alarak vermiyoruz? Neden şirinlik yapıyorsunuz yok “Şu oranla, bu oranla faiz kullandıracağız.” diye? 35 milyar dolar deprem vergisi topladınız, nerede bu para? Bu vatandaşın

topladınız, “lüks tüketim” dediniz, o dediniz bu dediniz, sigaradan, alkolden, ondan bundan her neyse. Bu deprem bölgesindeki vatandaşlar da sanıyorum bu topladığının nereden baksanız beşte 1’ini size ödediler. Şimdi “Biz size ev yapacağız, yüzde 40’ını ödeyeceksiniz.” şirinliği yapıyorsunuz. Niye bedel alıyorsunuz vatandaştan kardeşim? Bu bir afet değil mi? Eğer bu söylediğiniz gibi bir kader planıysa niye kader planına vatandaş katlanıyor? Sosyal devlet ne işe yarıyor? Bu yasaya ek düzenlemeler yapmak zorundasınız. Az önce fonla alakalı eleştirilerimi yaptım, fonun olması gereken yerde doğru yapılmadığını, yerel yönetimlerin dışlanmasıyla ilgili kısmı yaptım ama siz sadece “Parayı ele geçirelim, millete harcattıralım.” derindesiniz; mesele bu değil, mesele gerçekten artık bu ülkenin 21’inci yüzyıla uygun bir ülke hâline gelmesidir. OHAL düzeniniz de bu işe yarıyor, vatandaşın mülkiyet hakkını yok ediyorsunuz OHAL’le beraber, vatandaşın hak arama hürriyetini yok ediyorsunuz OHAL’le beraber, sonra Sayın Cumhurbaşkanı bakanlara haber gönderiyor “İhtiyacınız olan konuları söyleyin, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarayım.” Ya, böyle bir devlet düzeni olur mu? Böyle bir yasama düzeni olur mu? Burada da söylendiği gibi çıkardığınız kararnameler, üç ay sonra yerine geçecek yasalar Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edildiğinde ne diyeceksiniz vatandaşa? Biraz hukuka uygun davranmayı hiç aklınızdan geçirmiyor musunuz?

Şimdi, gözümüzün önünde Kızılay örneği var. Koca Kızılayı bir şirketler topluluğuna çevirdiniz, Adalet ve Kalkınma Partili başbakanlar, bakanlar, milletvekilleri, il ve ilçe teşkilatlarınıza kadar, damatlar, kızlar, hepsini 2018 yılına kadar yönetimlerine ve içerisine soktunuz, ondan sonra da 11 şirket hâlinde bir holdinge çevirdiniz, vatandaşın topladığınız yardımları ticari maksatlı bir firmanın yönetimi şeklinde kâr payı diye dağıttınız. Siz bu konularda sabıkalısınız, sabıkanız çok büyük; AFAD’da da sabıkalısınız, burada da sabıkalısınız, birçok konuda sabıkalısınız, o yüzden buraya getirdiğiniz yasa tekliflerini çok dikkatli getirmeniz lazım. Vatandaşımızın şunu bilmesi gerekiyor: Eğer deprem olmasaydı siz dolgu alanlarını otoparka çevirecektiniz. Bir bakıyoruz birbirimizin yüzüne. “Çevre Kanunu’nda, Kıyı Kanunu’nda değişiklik” diye getirdiğiniz maddeyle bile dolgu alanlarını otopark yapmanın yolunu açıyordunuz. Allah kader planını çalıştırdı, Meclise bizim çalıştıracağımız planların önüne geçti, bunu da İçişleri Komisyonundan çıkardınız. Torba kanunlarla bugüne kadar bu 10 milyon binayı affettiniz siz, bunların 7,5 milyonu konuttu, hiç yüzünüz kızarmadı. O torba kanunların içerisine emeklilerle ilgili hükümleri koydunuz, SGK’yle ilgili hükümleri koydunuz, öğrencilerin affıyla ilgili hükümleri koydunuz, Cumhuriyet Halk Partisinin de 8 milletvekili sadece o hükümler anlamında o kanuna destek verdi diye depremden sonra çıktınız, ar damarı çatlamış birtakım iletişim aletlerini kullanarak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – “CHP de bu kanunu destekledi.” dediniz, siz çıkardınız.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Yalan mı?

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Vatandaşa bu konutları, mezarları parayla sattınız.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Seçim beyannamenizde...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – O yüzden bu kanunu gelin, doğru çıkartın.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Seçim beyannamenizde...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Yalan mı ya!

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Vatandaşa parayla konut satmayın, vatandaşa bedava verin bu konutları.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Seçim beyannamenizde var.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – 1’inci madde üzerindeki konuşmalar tamamlanmıştır. Şimdi...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Yakın zamanda kanun teklifi...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Soru, görüş, eleştirilere cevap vermek üzere teklif sahibi Cemal Bey’e söz veriyorum.

Buyurun.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Başkanım, teşekkür ediyorum, arkadaşlara da eleştirileri için teşekkür ediyorum.

Bir algıyı düzeltmemiz lazım, Sayın Kamil Hocam, Okyay Sındır Bey dedi ki “Bu fon olmasa depremle ilgili işler yapılmayacak.” gibi bir algı oluşturuluyor. Hayır, kesinlikle. Bak, Garo Paylan Bey dedi ki: “Bu tek ayaklı.” Hani bir bütünün bir parçası, doğru tanımlama bu olur. Yoksa şu anda zaten Sayın Cumhurbaşkanımızın yetkisi var, bakın onu ben tatad etmek istiyorum. Anayasa’ya göre merkezî yönetim bütçe kanunu -hepimiz biliyoruz- çerçevesinde ödenek tahsisi, bütçe hakkı Türkiye Büyük Millet Meclisinin, doğru; uygulama yetkisi ise yürütmenin başkanı olan Cumhurbaşkanına ait; afet ve acil durum yönetimi kapsamındaki ödenek dağılımları, yedek ödenek kullanımı ve 2935 sayılı Olağanüstü Hal Kanunu’nun 33’üncü maddesi gereğince genel bütçe ödeneklerinin yüzde 5’ine kadar artırma yetkisini Sayın Cumhurbaşkanına biz vermişiz bunu zaten bütçe kanunuyla. Ve Sayın Cumhurbaşkanımız bunu kullanıyor bu deprem üzerine, o da yürüyor. Bizim yaptığımız yani bugünkü fonun maksadı ki o algıyı da düzeltelim, Sayın Cinişli dedi ki hani “Diplomatik bir lisanla kullandınız.” Hepimiz biliyoruz, bakın dünyada sivil toplum kuruluşları karşılarında resmî kurumları pek görmek istemezler, yoksa ben kimseyle oturup bir pazarlık etmiş değilim yani böyle bir şey söz konusu değil Sayın Cinişli. Ancak bir vakıf -isim vermeyeyim, ülke vermeyeyim- yardım etmek istiyor ama şu şartlarda biz bunu genel bütçeye ya da AFAD’a aldığımızda o vakıfların, sivil toplum kuruluşlarının genel anlayışları şudur: Karşılarında resmî bir kurumdan çok şeffaf, denetlenebilir ayrı bir kurum görmek istiyorlar, doğaldır bu; şahıslar da böyle, vakıflar da böyle, kurumlar da böyle. Belki yarın Dünya Bankası da Avrupa Kalkınma Bankası da İmar Bankası da bunu isteyecek yani ben kimseyle görüşmüş değilim bu konuda.

İkincisi, biz yeniden dünyayı keşfetmiyoruz, Amerika’yı yeniden keşfetmiyoruz. Bakın, ben dersime çalıştım, Durmuş Bey yani o kadar da şey etmedim. Bu afet yönetim fonları uygulamaları var dünyada mesela, böyle havuzlar kurulmuş; Filipinler’de var bu, kurulmuş; Kanada’da var, isimlerini tek tek saymayacağım ülke... Amerika Birleşik Devletleri’nde var buna benzer bir şey, 1979’da kurmuşlar, çalıştırmışlar; Japonya’da var, biliyorsunuz Japonya büyük bir deprem ülkesi; benzer kurumlar yine Avustralya’da var, ayrıca Meksika’da var.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sadece geleceği kapsamıyor...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Bakın, biz de geleceğe ilişkin yapıyoruz, yoksa mevcut şu anda yürüyor zaten.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – O zaman...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Yani deprem bölgelerinde bütün ekipler, bakanlıklar gece gündüz çalışıyorlar, yani onlar parayla oluyor, genel bütçeden ve AFAD... Yani bu kurumları yıpratmayalım arkadaşlar, bu kurumlar hepimizin, ülkemizin.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyoruz.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Dolayısıyla değerlendirmeleriniz, haklı eleştirileriniz var; olaya bütüncül bakmak lazım, doğru, doğru da bugünkü bizim teklifimizin çerçevesinde değil onlar. Bu maksatla ben tekrar teşekkür ediyorum katkılarınız için. Zaten 1’inci maddemizin şeyi açıkça orada yazmış.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

1 adet önerge vardır, önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4987) esas numaralı Kanun Teklifi’nin 1’inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı, doğal afetler nedeniyle genel hayata etkili afet bölgesi ilan edilen alanlarda; imar, altyapı ve üstyapı çalışmaları için gerekli kaynağın sağlanması, yönetilmesi ve ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına aktarılmasıyla yurtiçinden ve yurtdışından yapılacak bağış ve hibelerin yönetilmesi amacıyla Afet Yeniden İmar Fonu (Fon) kurmak, Fonun yönetimi ve faaliyetlerine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Durmuş Yılmaz

Muhammet Naci Cinisli

Ankara

Erzurum

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Gerekçeyi okutuyorum... İzah mı edeceksiniz, buyurun.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Yani ilave edeceğim bir şey yok. Biraz önceki yaptığım konuşmada...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Zaten ifade etmiştiniz.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Söyledim. Burada da böyle fakat sadece şunu söyleyeyim: Yani uluslararası herhangi bir kuruluştan gelen bu yardım elbette kabul edilecek ama bu yardımlar vesaire dolayısıyla ortaya çıkacak durumda birbirimize karşı olan dilimize hâkim olmamız lazım, dilimizi edepli etmemiz lazım. Mesela şimdi Soros Vakfından 1 milyon dolar gelse reddedecek miyiz, etmeyecek miyiz? Dolayısıyla bunu herhâlde kabul edeceğiz. Ondan sonra da...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Önergeyi...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – “Soros’tan aldım.” “Ben almadım, sen aldın.” Birbirimizi suçlayacak mıyız yani...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – ...biraz kontrol edelim.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Soros vereceği yeri bilir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

1’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2’nci maddeye geçmeden önce, Durmuş Yılmaz Bey de söylüyordu yani “Yeni gelirler nasıl olacak?” filan diye, “Yeni birtakım tedbirler var mı?” diye, aslında aşağıda görüşülen kanun teklifinde, Genel Kurulda görüşülen kanun teklifinde depreme yönelik yine gelir getirici bir tedbir öngörülüyor, henüz tabii Genel Kurulda tamamlanmış değil süreç ama Gelir İdaresi Başkan Yardımcımız kısaca bilgilendirirse faydalı olur diye düşünüyorum. Aşağıdaki teklifin mahiyetini kısaca biraz bilgilendirirseniz Sayın Mehmet Arabacı Gelir İdaresi Başkan Yardımcısı.

Buyurun.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI MEHMET ARABACI – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Genel Kurulda görüşülmekte olan kanun maddesine eklenen “ek vergi” adı altındaki vergi, 2022 yılı kurumlar vergisi mükelleflerinin beyannamelerinde, 2023 yılının Nisan ayında vermesi gereken beyannamelerinde göstermek suretiyle yararlanacakları indirim ve istisnaların üzerinden alınması gereken bir vergi. Buradaki indirim ve istisnalarda, bu mükelleflerimiz toplam kurumlar vergisinin tamamını ilgilendirmiyor, yaklaşık olarak bu kapsamdaki indirim ve istisnalardan yararlanan mükellef sayımız 20 bin-22 bin civarında, o aralarda.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Büyük mükellefler mi?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI MEHMET ARABACI – İndirim ve istisnalardan yararlanabilecek kapasitede olan tüm mükellefler, genelde büyük mükellefler yani toplam 1 milyon civarındaki kurumlar vergisi mükellefinin sadece 20 bininden bahsediyoruz. Bunlar, 20 bin civarındaki mükellefler. Gerek indirimli kurumlar vergisinden yararlanmak suretiyle, gerek diğer indirim ve istisnalardan yararlanmak suretiyle, bunlar kendi hesapladıkları kazançlarından indirim ve istisna kapsamında düşmek suretiyle bunlara hiçbir şekilde vergi ödenmiyor idi bu zamana kadar. Bunlar yıllardır devletin verdiği teşvik ve istisna anlamına da geliyor. Bunlar üzerinden bir defalığa, sadece bu yıla ilişkin olmak üzere, 2023 yılına ilişkin olmak üzere, 2022 yılı kazançlarına uygulanmak üzere 2023 yılında verecekleri beyannamelerde bir defalığa gösterilmek ve alınmak üzere yüzde 10 oranında bir vergi alınması ve 2 taksit ödenmesi öngörülmekte.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Yani bir vergi uzmanı almayan birisi için -örnek gösterecek olursak- 5 milyon TL matrahı olan ve onun içerisinde 500 bin TL ve indirim ve istisnası olan 500’ün yüzde 10’ununu ödeyecek, öyle mi?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI MEHMET ARABACI – Evet.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyoruz.

Dolaylı olarak çok detaylandıramayız, kısaca bir bilgilendirme yapılmış oldu.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ne kadarlık bir gelir etkisi olacak?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Ne bekliyoruz, var mı...

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI MEHMET ARABACI – Yaklaşık olarak 100 milyar civarında.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – 100 milyar civarı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 100 milyar gelir etkisi olacak.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet.

Teşekkür ediyorum bilgilendirme için.

Şimdi 2’nci maddeyi okutuyorum:

Fonun Kuruluşu

MADDE 2- (1) Bu Kanunun amacının gerçekleştirilmesi için Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı tüzel kişiliği haiz Afet Yeniden İmar Fonu kurulmuştur.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Kısaca bir izahat için buyurunuz lütfen.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Sayın Başkanım, bu maddeyle, biz, tüzel kişiliği haiz Afet Yeniden İmar Fonunun kuruluşu ve bağlı olduğu Bakanlığı tespit ediyoruz ve bu Bakanlık da Hazine ve Maliye Bakanlığı.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Garo Paylan.

Buyurunuz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Cemal Bey, şimdi, depremde açıklanan rakamlara göre 600 bin civarında konutumuz yenilenecek, yıkılmış veya ağır hasarlı yenilecek. İş yerlerini de katarsak yani 1 milyona yakın bir bağımsız...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Dâhil.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hepsi dâhil mi buna yani iş yerleri dâhil mi buna?

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKAN YARDIMCISI MÜCAHİT DEMİRTAŞ – 600 bine dâhil.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam, peki, 600 bin.

Şimdi, burada çoklu mülkiyet sahipleri var, tek mülkiyet sahibi olan var, zengini var, fakiri var, başka yerde malı olan var, olmayan var, yalnızca başını sokabileceği bir evi olan var, olmayan var, kiracı olan var ve başka yerde sığınmak zorunda olan var yani o açıdan, bu noktada eşit değiliz Cemal Bey. Yani burada afeti yaşayan yurttaşlarımız da eşit değil, deprem de sınıfsal bir şey. Özellikle, mesela, daha varlıklı durumda olanlara bakarsanız, daha iyi evlerde yaşayanların -genel anlamda söylüyorum- afette daha az öldüklerini, yoksulların daha fazla öldüklerini görüyoruz. Daha çok yoksul mahallelerde, orta ve dar gelirli mahallelerde daha yüksek ölümlerin olduğunu görüyoruz. İşte, mademki afet de dahi eşit değilsek şimdi yaraları sararken eşit mantıkta da bakamayız, “85 milyon yurttaş yüklenecek.” diyemeyiz, dememeliyiz.

Bir de şunu eleştireceğim: Çevre Bakanlığı “Ben ev yapacağım. Bu evin maliyetinin yüzde 60’ını kamu yüklenecek, yüzde 40’ını vatandaş verecek.” diyor. Şimdi, burada vatandaşın mali yüküne bakmıyor yani o vatandaşın yüzde 40’ını ödemeye gücü var mı, yok mu; buna bakmıyor, bakmıyorsunuz.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKAN YARDIMCISI MÜCAHİT DEMİRTAŞ – Yirmi yıl gibi bir süre...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Olabilir, yirmi yıl, on yıl bunun meselesi değil, mesele en zenginine de “yüzde 40” diyorsun, en fakirine de “yüzde 40” diyorsun. Başka yerde, İstanbul’da gayrimenkulü olana da geliri olmayana devam edene de “yüzde 40” diyorsun, hiç geliri olmayana da “yüzde 40” diyorsun; burada bir adalet yok.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sizin ilkeye uyduk, eşitlik var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, değil ama eşit değiliz Mustafa Bey, biliyorsunuz.

Yani hiçbir geliri olmayan yurttaşımız da var, 5.500 lira emekli maaşına muhtaç olan yurttaşımız var, ne bileyim, engelliler var, pek çok eşitsizlik var bu anlamda. Bu konuda benim önerim Çevre Bakanlığımızda bir yasal düzenleme yapmalıyız yani Meclis olarak bir yasal düzenleme yapmalıyız. Evet, durumu olanlara yüzde 40 yükleyelim hatta daha fazlasını da yükleyebiliriz ama durumu olmayanlara belki hiçbir şey yüklemeyen kamu bu yükü almalı yani hiçbir durumu olmayanlara, bir yetimdir, duldur, gurebadır, efendim, engellidir; bu durumda olanlara belki hiçbir yük yüklemeyen veya asgari ücret civarında geliri olanlara çok daha az yükleyerek veya hiç yüklemeyerek bunları yapmalıyız

ama başka yerde bir geliri varsa bu yüzde 40'lık yükü belki daha fazla rakamlara taşınmalıyız. Yani bari bu noktada bir eşit çerçevede bakmayalım. Benim önerim, Meclis olarak bu konuda bir yasal düzenleme yapalım. Bu noktada yaraları sararken nasıl sarmalıyız?

Bir de ikinci nokta, tekrar edeceğim: Bu depremin yükünü kime yükleyeceğiz? Bu konuda mesela, şu atılan adımı sonuna kadar destekliyoruz: Efendim, kurumlar vergisi istisnalarının yüzde 10 düşürülmesi 100 milyar liralık bir kaynak yaratacak. Niye bugüne kadar yapmamışız bunu, bu da ayrı bir şey. Trilyonlarca lira sermayeye kaynak aktarıldı, daha da çok artırmalıyız. Yani bu depremin yükünü zenginleşenlere, zenginlere daha fazla yükleyecek, dar gelirlielerin sırtındaki yükü hafifletecek adımlar atmamız lazım. Ocak ve şubatta bütçe açığı 225 milyar lira Mustafa Bey, bakın, bu enflasyon yaratmak anlamına gelir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bütçe açığı mı, nakit açığı mı?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, bütçe açığı aynı şekilde çıkıyor, çok az bir fark çıkıyor, biliyorsunuz Cevdet Bey. Nakit açığı aşağı yukarı 1-2 milyar lira farkla bütçe açığı olarak sonra açıklıyorlar.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bütçeçilere sormak lazım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Öyle açıklanıyor yani Hazine ve Maliye Bakan Yardımcımız burada.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Nakit açığı ile bütçe açığı aynı değil ki.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır ama rakam aşağı yukarı aynı çıkıyor.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Vergiler ödenmeye başladığında para...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, hayır, öyle değil olur mu! Ne zaman bir nakit açığı açıklıyor, bakıyorsunuz, 1-2 milyar farkla bütçe açığını da aynı rakam olarak açıklıyor.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – PMI'ın artıyor onu da söyle. İhracati etkileyen endeks artıyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama 10 milyar dolarlık cari açığımız var. Bakın, makro dengeler konusunda da düşünmemiz gerekiyor yani bu anlamda stres testlerini yeniden yapmamız, tabii, bunları konuşmamız lazım.

Arkadaşlar, bu açıdan benim önerim -Komisyon Başkanımıza da önerdim- bütün bu boyutlarıyla hem ekonomik anlamda hem sosyal anlamda hem zengin-fakir meselesinin boyutlarıyla bakarak yaraları sararken nasıl saracağımız üzerine çalışmalar yürütmemiz gerekir diye öneriyorum Cemal Bey size ve Çevre Bakanlığına, bürokrasiye. Bu konuda, yaraları sararken bari adaletli davranalım diyorum.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Yani bizim teklifimizle çok ilgili...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama teklifiniz dar olduğu için bunları söylüyorum. Teklifiniz dar olduğu için söylüyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum Sayın Paylan.

Sayın Durmuş Yılmaz, buyurun.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sayın Maliye Bakan Yardımcıma sormak istiyorum. Gelir İdaresi Başkan Yardımcımız dedi ki: “Bu yüzde 10'nun karşılığı 100 milyar TL.” Yani 100 milyar TL'yi 0,10'a böldüğümüzde yüzde 10'nun karşılığı 1 trilyon TL ediyor, bu da 2023 yılı bütçesinde öngördüğümüz 994 milyarın vergi harcamalarından 100 milyarını geri alıyoruz anlamına mı geliyor?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bir not edelim de topluca cevaplayalım, başka sorular da olabilir.

Teşekkür ediyorum.

Sayın İbrahim Kaboğlu, buyurun.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Benim de hem sorum olacak hem çok kısa bir açıklama... Gerçi Sayın Öztürk benim soruma yanıt vermedi ama en azından buna yanıt vereceğini düşünerek soracağım. Şimdi, Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı tüzel kişiliği haiz Afet Yeniden İmar Fonunun tüzel kişiliği hangi tür tüzel kişilik, özel mi kamu mu? 3'üncü maddeyle kamu diye anlıyorum, yoksa çelişkiler doğacak. Acaba bunu belirtmekten kaçınmanın bir nedeni var mı, yoksa fark edilmedi mi? Çünkü bu önemli bir şey, hukuki olarak tüzel kişi ya özel hukuk tüzel kişisidir ya da kamu tüzel kişisidir; aksi hâlde bu fonun amacına uygun işleyişi mümkün olmayacaktır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum.

Sorulara cevap vermek üzere Cemal Bey'e ve Maliye Bakan Yardımcımıza söz vereceğim.

Önce Cemal Bey, buyurun.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Sondan başlayayım, Sayın Kaboğlu'nun bu sorusundan; yani biz burada yazarken bunu tartıştık aramızda aslında "Kamu tüzel kişiliği diye koyalım mı?" diye ama "kamu" koyduğumuzda zaten maksadın dışına çıkmış oluruz. Bakın, ben sabahtan beri anlatıyorum ki hibe verecek özellikle sivil toplum kuruluşları bağımsız bir kuruluş istiyor. Biz bunu da Sayıştay denetimine alarak bunun kamunun tüzel kişiliğinde olduğunu zımnen tarif etmiş oluyoruz ama buraya yazarsak bu da bir kamu kuruluşu o zaman yapıp kurmamızın, genel bütçenin dışına çıkarmamızın ya da AFAD'dan başka bir fon kurmamızın maksadı hasıl olmaz diye kendi aramızda -biz bu teklifi hazırlarken- müzakere ettik. Ama şu kadarını söyleyeyim, kayıtlara geçsin madem: Bu bir kamu tüzel kişiliğidir, özel kişilik değildir çünkü bunun yönetiminde özel insanlar ya da özel kuruluşlar olmayacak, tamamen kamu kurumlarının temsilcileri olacak.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyoruz.

Maliye Bakan Yardımcımıza yönelik bir soru vardı, Durmuş Bey sordu zannediyorum.

Buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI MURAT ZAMAN – Sayın Başkanım, vergiyle ilgili kısımda, kendilerine birazdan yazılı olarak da iletiyor olacağız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Vergiyi ben Çevre Bakan Yardımcımıza sormuştum "Bu yüzde 60-40 meselesinde adaleti nasıl sağlanacağız?" diye Başkanım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Yüzde 60-40 derken?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani şöyle, yüzde 40'ı vatandaşta yüklüyoruz ama bu dar gelirli...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Varlıklı olan olmayan var.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Ona Cemal Bey belki cevap verir. Biraz siyasi sorulara bürokrasi...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, hayır, teknik bilgi alalım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teknik bilgi anlamında buyurun.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKAN YARDIMCISI MÜCAHİT DEMİRTAŞ – Teknik bilgidен ziyade, şimdi, Sayın Vekilimizin söylediğinde zengin olan ve fakir olanın kaybı burada, çoktan çok azdan az gidiyor. Ama dönüşünde...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bir de şunu netleştirsek: 10 tane evi olan 1 tane alıyor değil mi?

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKAN YARDIMCISI MÜCAHİT DEMİRTAŞ – Tabii, tabii, onu söyleyeceğim yani sadece ev de değil, diyelim ki köşkü olan, villası olan da bir konut olarak sayılıyor. Dolayısıyla, onun karşılığında da “villa, köşk” falan diye yazılmıyor. Bir bağımsız bölüm, yapılandan da bir bağımsız bölüm hakkı oluyor. Veleve ki 10 tane de köşkü olsa alacağı 1 tane konuttur yani.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – DASK’ı olan olmayan ayrımı var mı?

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKAN YARDIMCISI MÜCAHİT DEMİRTAŞ – O borcundan düşülecek.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – DASK’ı olan olmayan ayrımı yok yani.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKAN YARDIMCISI MÜCAHİT DEMİRTAŞ – Var, var; DASK’tan yani sigortadan geliri olan da onlar parada kullanacak.

Dolayısıyla, Sayın Başkanım, kısmen kendi içinde bir adalet oluyor. Ayrıca yine de ödeme konusunda 40-60 vesaire, orada daha az geliri olanlar üzerine bir iyileştirme daha yapılabilir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben de onu söylüyorum. Hiç geliri olmayanlara...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Neyse, o ayrı bir tartışma şimdi.

Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, önerge yoktur.

2’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3’üncü maddeyi okutuyorum.

Fonun yönetimi ve işleyişi

MADDE 3- (1) Fonun Yönetim Kurulu, Hazine ve Maliye Bakanı başkanlığında; Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı, Tarım ve Orman Bakanı, İçişleri Bakanı, Ulaştırma ve Altyapı Bakanı ile Strateji ve Bütçe Başkanından oluşur.

(2) Fon, Yönetim Kurulunun kararları çerçevesinde yönetilir. Yönetim Kurulu, fondan kaynak aktarımı yapılacak projeleri, aktarılabilecek kaynak tutarını ve harcama programlarını belirler.

(3) Fonun kaynakları 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 12 nci maddesi çerçevesinde belirlenen esaslara göre değerlendirilir.

(4) Fonun sekreteryaya hizmetleri Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yerine getirilir.

(5) Fonun yapısı ve işleyişine ilişkin usul ve esaslar Fon tarafından çıkarılacak yönetmelik ile belirlenir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – İzahat için Cemal Bey’e söz veriyorum.

Buyurun.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Değerli Başkanım, bu maddeyle de fonun yönetim kurulu üyeleri, yönetim kurulunun yetki ve görevleri, fon kaynaklarının değerlendirilmesi ve sekreteryaya hizmetlerinin yerine getirilmesine yönelik hususlar düzenleniyor.

Ayrıca, fonun yapısı ve işleyişine ilişkin usul ve esasların fon tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirleneceği de düzenleniyor.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Peki, teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Cemal Bey, şimdi, bu yasanın ilk imzacısı sizsiniz. Şimdi, burada şunu öneriyorsunuz: Yalnızca Bakanlardan oluşan ve Strateji ve Bütçe Başkanından oluşan bir yönetim kurulu öneriyorsunuz. Buna itirazımız var. Elbette Bakanlarımız da olmalı, olabilir, buna hiçbir itirazımız yok ama zaten yalnızca bu işi siyaset uhdesinde bırakmak yüzünden bu hâle geldik. Yani bu imar meselelerini yalnızca siyasetçilere bıraktığımız için bu hâle geldik.

Mesela, Amerika'daki düzeni size söyleyeyim: İmar konusunda bir üst kurul vardır, orada siyasi etki yoktur yani bir yere bir imar faaliyeti mi yapılacak, diyelim ki 10 katlı imar mı verilecek, buraya asla siyasetçi etki edemez. Üst kurul vardır bu konuda, jeoloji raporları mutlaka alınır, jeoloji odaları birliğinden raporlar çıkar, şu çıkar, bu çıkar; mesela “Burada alüvyal toprak vardır, burada 2 kattan fazla imar yapamazsınız.” denir ve orada siyasetçiye söz asla düşmez. Gidin Batı Kaliforniya'ya, San Francisco depremi bekleniyor, 2 kattan fazla bina yapamazsınız asla, mümkün değildir. Ama 10 katlı mı bina yapmak istiyorsunuz? Fore kazık -60 metre de mi, 80 metrede mi sert zemini buluyorsan oraya- çakmadan o binayı yaptırmazlar ve o da “downtown” denilen belli bir merkezde yapılır. Yani “downtown” oluşur, orada da o depreme göre en güvenilir şekilde nasıl yapılması gerekiyorsa regülasyonlar çok açıktır.

Yani ben buradaki afet fonu mantığı içinde söylemiyorum, genel anlamda siyasetin uhdesinden bunu çıkarmamız lazım. Şimdi, biz yerelleşmeyi savunuyoruz ama şu noktada savunmuyoruz: Belediye meclisleri rant meclislerine dönmüş durumda. Bakıyorsunuz, bir encümen olmak için herkes kavgaya veriyor. Niye? Rant kararları orada alınıyor. “Benim tarlama imar getir, şuraya imar çıkar, buraya imar çıkar.” Dere yatağı mı, şu mu, bu mu bakmadan maalesef orada -bazen yolsuzluklara da karışarak- bu imar kararları alınıyor. Bu konuda artık mutlaka Bayındırlık ve İskân Bakanlığı artık kalmadı, ayrı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı. Bayındırlık Bakanlığında zamanında çok daha iyiydi belki, biz “yerelleşme” dedik, bütün yetkiyi yerellere verdik ama imar kararlarının alınmasında bir üst kurul olması lazım illerde, merkezde ve burada bilimin ışığında bunu yürütmemiz lazım yani Jeoloji Mühendisleri Odası, TMMOB -Türkiye Mühendisve Mimar Odaları Birliği- Şehir Plancıları Odasının mihmandarlığında yapılması lazım.

Bu açıdan da bu kurula -hani “bu fon yönetimi” diyoruz ya- mesela Şehir Plancıları Odasını da katalım diyorum bir sivil toplum kuruluşu olarak, Jeoloji Mühendisleri Odasını da katalım diyorum yönetim kuruluna, Türkiye Mühendis ve Mimar Odaları Birliğini de katalım. Bundan çekinmeyelim, onların da bilimin de ışığında yürüyelim ve yerel yönetimlere de... Ben bir kanun düzenleme öneriyorum: Bütün illerde bir üst kurul belirleyelim, ancak bu üst kurulun onay verdiği yerde imar çıkarılabilsin, onay verdiği yerde katlı imar çıkarılabilsin, imar artışları yapılabilsin. Bilim insanlarından oluşan bir üst kurul yaratalım, böylece siyasetin uhdesinden çıkaralım. Bir vatandaşımız Çevre Bakanlığına gelip “Ya, şuraya imar çıkarır mısınız?” diyemesin, demesin. Belediye meclisine gidip, şuraya gidip “Bana imar çıkarılsın.” diyemesin, demesin arkadaşlar. Yani siyasetin uhdesinden bunu çıkarmamız gerekiyor, bu konuda iddiamız var ve bir üst kurul kurulması yönünde de gerçekten bir yasa çıkarılması... Radyo ve Televizyon Üst Kurulu kurduk değil mi? Siyasileşti, bu ayrı.

SALİH CORA (Trabzon) – Bu kanunla bir ilgisi yok.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sermaye Piyasası Kurulu kurduk, değil mi? Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu kurduk, değil mi? Niye kurduk? 2001 krizi yaşandığı için kurduk, değil mi? BDDK'yi bunun için kurduk. Gelin, mademki böyle bir deprem yaşadık, bu konuda hem merkezde hem yerelerde üst kurullar kuralım ve onların uhdesinde bu işleri götürelim; bu fona da mutlaka bu meslek örgütlerini ve sivil toplum kuruluşlarını katalım derim.

SALİH CORA (Trabzon) – Bu kanunla ilgisi yok ama olabilir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani, şimdi, kanun eksik olduğu için bunları söylüyoruz Sayın Cora. Kanun zaten deveyi tanımlıyoruz, devenin bacağına anlatıyoruz, biz devenin bütününe görmek istiyoruz yani.

SALİH CORA (Trabzon) – Olabilir ama başka bir kanunla çalışılır.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam, onu yapalım diyorum zaten.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, bu arada, yediye doğru bitirirsek bitireceğiz, bitiremezsek ben ara vereceğim çünkü aşağıda madde ihdasları var; gruplar arasında da uzlaşma olan bazı yeni maddeler ilave edilecek aşağıdaki kanun teklifine. Şimdiden bilgi vermiş olayım sizlere de.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Biter, bir şey yok.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – İnşallah.

Sayın İbrahim Kaboğlu, buyurun.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, Sayın Öztürk; 2’nci maddede yaptığım saptamaya ve sizin verdiğiniz yanıt doğrultusunda bir iki hususa değineceğim. Tabii ki bu bir özerk kuruluş değil, özerk kuruluş olarak tanımlanmamış; bu, idari ve bürokratik bir kuruluş olarak planlanmış. Kuşkusuz böyle bir yapının özerk olması gerekirdi ama en azından sizin biraz önce dile getirdiğiniz “Evet, yazmadık ama niyetimiz öyle, kamu tüzel kişiliği olarak düşündük.” biçimindeki açıklamanızın 3’üncü maddeye yansımaları gerekirdi. Şu bakımdan: Şimdi en sondan başlayayım, fonun yapısı ve işleyişine ilişkin usul ve esaslar fon tarafından -bakın- çıkarılacak yönetmelikle belirlenir. Anayasa madde 124, yönetmelik için kamu tüzel kişiliğini arıyor, kamu tüzel kişisi olmalı fonun yönetmelik çıkarabilmesi için. Bu nedenle bence kaçınmamak gerekir, kamu tüzel kişisi olduğunu oraya koymak... Zaten Bakanların hâkim olduğu bir heyet, özerk değil ama onu koymakta yarar var. Ama tabii ki hani, fonun bu şekilde yapılması ister istemez burada... 2’nci bent “Fon, yönetim kurulunun kararları çerçevesinde... Yönetim kurulu fondan kaynak aktarımı yapılacak projeleri, aktarılabilecek kaynak tutarını ve harcama programlarını belirler.” Tabii ki Bakanlar belirliyor, uzmanlar değil; şimdi bunu kabul edelim. Oysa çok önemli böyle bir fonda uzmanların bulunması gerekirdi. O nedenle “Özerk kuruluş olmalı.” diye ısrar ediyoruz. Dolayısıyla bu düzeltmelerin en azından tüzel kişilik açısından yapılacağını diliyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Rıdvan Turan, buyurunuz.

RİDVAN TURAN (Mersin) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Ben geneli üzerine konuşmada bu meseleyi bir fon vasıtasıyla değil de fon mantığını eleştirdiğim için, afet ve kentsel dönüşüm bakanlığı ve afet ve kentsel dönüşüm bankası üzerinden organize etmenin daha kurumsal ve sistematik, uzun erimli, buradan ileriye söz konusu olabilecek diğer deprem ya da afetler açısından daha doğru bir adım olacağını söylemiştim.

Şimdi, bu bankanın kaynaklarından bahsettim, özellikle servet vergisinden, artan oranlı bir rant ve servet vergisinden bahsettim ama bu bankanın bir de ortakları var. Burada özellikle yerel yönetimler, kooperatifler, birtakım kolektifler böyle bir bankanın ortağı olmalı. Bunu şundan söylüyorum: Bir tahayyülde bulunurken biz sürekli “Devlet, her şeyi bilir, bu memlekete komünizm gelecekse onu devlet getirecektir.” anlayışından uzak bir şey yapmaya çalışıyoruz. Yani alanda, yerelde olanların

eğilimlerini, düşüncelerini ve yaklaşımlarını hesaba katmayan bir yaklaşımın, nihayetinde sonuç alabilecek nitelikte olmayacağı kanısındayız. Yani Japonya'nın başarısı hep söylenir, çok önemli sebeplerinden bir tanesi -yani bilime, tekniğe verdikleri önem ayrı mesele ama- deprem meselesini bir kamusal hadise hâline getirebilmesinden yani ilk mektepten itibaren bunun bir eğitim meselesi, bir kamusal bilinç hâline getirilebilmesinden kaynaklanıyor. Biz bu teklifte ve buna benzer konuştuğumuz diğer bütün konularda merkezden belirlemenin esas olduğunu görüyoruz. Bu, deprem gibi, doğal afetler gibi önemli konularda çok temelli bir paralizasyon yaratan bir hadise yani merkezden belirliyor olmak. Burada da bu 5 Bakanlığa ve Strateji ve Bütçe Başkanlığına bu işi emanet ediyor olmak bu merkeziyetçiliğin tipik göstergelerinden bir tanesi.

Bir de bizim, zaten bu Bakanlıkların bu zamana kadarki politik icralarına ilişkin sorunlarımız var. Şöyle söylüyoruz, diyoruz ki: Yıllardan bu yana süregelen bu inşaata dayalı sermaye birikim rejiminin temel mantığı bunlar eliyle alanda işlendi. E, böyle olunca, şimdi, burada ne kadar büyüklükte bir fon olacak onu da bilmiyoruz ama bu fonu emanet etmek doğru ve hakkaniyetli gelmiyor. Şundan dolayı da gelmiyor: Şimdi, bu Bakanlıklar bu fonun nereye aktarılacağına, hangi projelere aktarılacaklarına karar verecekler, doğru mu? Ama bu kanun teklifinde İhale Kanunu'na ilişkin, İmar Kanunu'na ilişkin hiçbir bir atıf yok. Ya, bunlar neye göre bu kaynakları harcayacaklar, hangi temel metinler onlar açısından bağlayıcı olacak, bunları bilmiyoruz. Böyle olunca ve yirmi yıllık politik pratiğinizi de gördüğümüzden dolayı aklımıza gelen şu: Bu 11 ili, bu 5 Bakanlık ve Strateji Başkanlığı yeniden inşaata dayalı bir sermaye birikim rejiminin önünü açacak ama uzun erimli afet ve depreme ilişkin olarak temelli bir tedbir almayacak biçimde yeniden sevk ve idare edecek. Yani buna da katılmamızı kimse beklemesin, kusura bakmayın.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Cavit Arı, buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; depremin üzerinden bir ayı geçen bir süre oldu, hâlâ deprem bölgesinde enkazlar toparlanamadı. Vatandaşlarımızın konteyner ve çadır ihtiyaçları her geçen gün artmakta. Özellikle de Antalya başta olmak üzere, Mersin, Antalya, Muğla, İstanbul, Ankara gibi illerimize deprem bölgelerinden gelen vatandaşlarımız var. Resmî kayıtlara göre Antalya'ya gelen 170 bin vatandaşımız oldu. Bu vatandaşlarımızın bir kısmı bulabildikleri evlerde kalmaya çalışıyorlar, çok az kısmı kendi imkânlarıyla yer temin edebilmiş durumda, önemli kısmı yurtlarda barınmakta. İlk geldikleri günden beri otellerin ya personel lojmanlarında ya da otellerin kendisinde barınmaya devam ediyorlar. Ancak vatandaşlarımızı bugünlerde ve önümüzdeki günlerde bekleyen ayrı bir sorunla karşı karşıyayız. Çünkü malum olduğu üzere, özellikle Antalya'nın turizm kenti olması nedeniyle, turizm sezonunun da başlıyor olması nedeniyle bu vatandaşlarımızın oteller tarafından çıkarılmasıyla karşı karşıya kalınan günlerderyiz. Bugüne kadar otelcilerimiz gerçekten fedakârlık yaptı, barındırdı, bir çoğu iâşesine katkı koydu, ellerinden gelen katkıyı verdiler ancak ifade ettiğim gibi, zaman darlaştı, bir çoğu otelden ayrılmak zorunda kaldı ya da kalmak üzere. O nedenle, bu vatandaşlarımıza acilen yeni yer temin edilmek zorunda. Şimdi, sonuçta misafirhaneler de dolu; o nedenle, kendi şehirlerine geri dönüşü destekleyecek, onların kendi şehirlerinde barınabilmelerini sağlayacak yöntemlerin hızlandırılması gerekmekte. Gerçekten bugün konteyner ihtiyacı çok fazla, hâlâ birçok yerde çadır bulunamamış durumda. En çok gelen taleplerden biri de şu değerli arkadaşlar, bunu daha önce de anlatmaya çalıştım: Bakın, deprem bölgesinde çadır kentler ve konteyner kentler oluşturulmaya çalışılıyor. Öyle yerler var ki kırsal niteliği olan yerler yani vatandaşın evi kırsal bölgede veya sayfiye bölgesinde. Sonuçta evi var, evinin önünde bahçesi var; bir taraftan orada kalmak, yıkılmamışsa evine göz kulak olmak veya evine girip çıkıp en azından evinden yararlanmak bir taraftan

da ortam daha uygun olduğu için de o ortamda kalmak istiyor. Bu vatandaşlarımıza çadır ve diğer sağlanabilirse de konteynerlerin sağlanması lazım; en büyük sıkıntı bu. Yani depremden etkilenen vatandaşlarımızın ikinci bir deprem vakasını yaşamalarının önüne geçmek zorundayız. Gerçekten büyük sayı, yaklaşan yaz süreci nedeniyle bu vatandaşlarımız zor duruma düşecekler.

Bir başka önerim de... Pansiyon veya küçük oteller var. Gerekirse buralarda devlet tarafından ücreti makul ölçüler içerisinde ödenmek kaydıyla bu vatandaşların makul bir süre içerisinde yine barınmalarını sağlamak lazım, yoksa büyük sıkıntıyla karşı karşıya kalacaklar.

Şimdi, değerli arkadaşlar, biraz önce deprem öncesinde yapılması gerekenleri ve deprem sırasında olması gerekenleri ilk konuşmamda anlatmaya çalışmıştım kendi gördüklerimden ve oradaki yaşadıklarımızdan edindiğim tecrübeye istinaden.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Cavit Bey, tamamlarsak...

CAVİT ARI (Antalya) – Başkanım, bir daha konuşmayacağım, müsaade ederseniz...

Şimdi ise deprem sonrasında yeni süreçle ilgili yani yaraların sarılmasıyla ilgili bir fon oluşturulmaya çalışılıyor. Ben bu vesileyle şunu söylemek istiyorum değerli arkadaşlar: Bu fona, toplanan 115 milyar lira dâhil edilecek mi? Bakın, bir “Türkiye Tek Yürek” sloganıyla bağış kampanyası açıldı, 115 milyar lira para toplandı, bu paranın akıbeti ne olacak; birincisi bu.

İkincisi, bu vesileyle şunu da bir kez daha sormak istiyorum: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası 30 milyar bağışta bulundu. Ya, bu bağışı yapma yetkisi var mı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının? Hangi yetkiye istinaden bu bağış yapıldı? Hangi karara istinaden bu bağış yapıldı? Ziraat Bankası 20 milyar, Vakıfbank 12 milyar, Halkbank 7 milyar bağışta bulundu. Ya, bunlar zaten devlet bankaları.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Toparlarsanız, epeyce aştınız.

CAVİT ARI (Antalya) – Eğer bu bankalar kâr edecekse kârı zaten hazineye kalacak. Yani sonuçta bu, bir göz boyama işi değil mi? Bu, vatandaşla dalga geçme değil mi? Yani burada rakamları yükselterek...

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayın Ari, teşekkür ediyorum.

CAVİT ARI (Antalya) – Başkanım, her maddede konuşmayacağım, bir müsaade ederseniz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Konuşabilirsiniz ama çok aştınız, rica ediyorum yani.

CAVİT ARI (Antalya) – Peki, tamam.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, sorulara cevap vermek üzere Cemal Bey’e söz veriyorum.

Buyurun.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Değerli Başkanım, sondan başlayayım. Sayın Cavit Ari’nın sorduğu “Türkiye Tek Yürek” kampanyasında toplanan paralar bu fona aktarılmayacak.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Aktarılmayacak mı?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Hayır, bu fon özel bir fon.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kesin mi karar?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Hayır, o bu fona aktarılmayacak. O AFAD’a, ilgili kurumlara artık bilemem ama bu fonun maksadının dışında bir olay; bunu net söyleyeyim.

RIDVAN TURAN (Mersin) – Bizlere de söyleyin o paranın nereye aktarıldığını.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Benim konum değil. Bakın, benim teklifimde fonun kaynakları belli ama şunu net söyleyeyim: “Türkiye Tek Yürek” kampanyasında toplanan para -115, 120 bilemiyorum- bu fonun içine aktarılmayacak; bunu söyleyeyim.

Diğer konularda da zaten fonun yönetimi ve işleyişiyle ilgili ne diyoruz? “Usul ve esaslar fon tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.” Ben de size katılıyorum, bu yönetmelik belirlenirken Komisyonumuzdaki bütün milletvekili arkadaşlarımızın dile getirdiği konuları umarım -Sayın Bakan Yardımcımız da burada- Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkililerimiz bu yönetmeliği hazırlarken sizin bu temennilerinizi, eleştirilerinizi dikkate alırlar; ben de buna katılıyorum.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4’üncü maddeyi okutuyorum:

Fonun kaynakları ve finansmanı

MADDE 4- (1) Fonun kaynakları;

- a) Yurtiçi ve yurtdışı kaynaklı her nevi nakdî bağış, yardım, hibe ve krediler,
 - b) Bütçeye bu amaçla konulacak ödenek,
 - c) Fon tarafından kurum ve kuruluşların mevzuatındaki her türlü kısıtlamalardan muaf tutularak yurtiçi ve yurtdışı sermaye ve para piyasalarından sağlanan finansman ve kaynaklardan,
 - ç) Diğer gelirlerden,
- oluşur.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Cemal Bey, izahat?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Bu maddeyle, fonun kaynakları açık açık yazılmıştır ve fona gerek iç ve gerekse dış piyasalardan finansman sağlanmasına imkân tanınmaktadır. Dolayısıyla, maddede açıkça yazılıdır.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Cemal Bey, benim anlamadığım iki konu var. “Her türlü kısıtlamalardan muaf tutulacak.” diyor, her türlü kısıtlama...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Şöyle...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Anladım da yani yasa böyle yazılabilir mi? Yani böyle yazmışsınız “Her türlü kısıtlamalardan muaf olacaktır.” Hani bunu biraz daha sarıh yazmak gerekirdi.

Bir de (ç) bendinde çok da böyle geniş “Diğer gelirlerden.” demişsiniz. Ya, böyle yasa yazılmaz. Yani şimdi “Diğer gelirlerden.” dedikten sonra baştaki 4 maddeyi kaldır zaten. Yani “Diğer gelirler” dediğin zaman ucu açık, sonsuza kadar gider yani. “Diğer gelirler” diyorsunuz yani böyle yasa yazdığınız zaman her şey demektir. “Diğer gelirler” diye ucu açık bir madde yazıyorsunuz...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Mahzuru yok ya.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, hayır, ne gelirse gelsin demektir zaten. O zaman açıklamanıza gerek kalmaz ki yani şuradan bekliyorum, buradan bekliyorum. “Diğer gelirlerden.” dememeniz gerekirdi diye düşünüyorum. O açıdan, bunun çerçevesini belirlersek yani en azından “Diğer gelirlerden.” demeyip şu, şu, şu ilave gelirlerden gibi bir şey dersek daha iyi olabilir.

Cemal Bey, az önce söylediğiniz şeyle bu fonun kapsamını bayağı bir daralttınız. Yani “Türkiye Tek Yürek” kampanyasında zaten Merkez Bankası, kamu bankaları onların yüzde 90’ını verdi. Dışında kaldığı zaman bu fona gelebilecek gelirler yani 1-2 milyar doları, 3 milyar doları, 5 milyar doları geçmez.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Şimdi, bu noktada Cemal Bey, ben bir kriter anlamında takdirinize sunuyorum ama bireysel olarak belli bir iradeyle bir yere bağışta bulunanların parasını alıp başka bir yere aktarmak doğru değil ancak kurumsal yapıların belli bir amaca matuf sağladığı kaynağı farklı yerlere aktarmak bence çok sakıncalı bir durum değil; tabii, bunları tartışmak gerekir. Yalnız, bireysel ve belli bir kurumu irade olarak tercih edip bağışta bulunmuş insanların bağışını alıp başka bir yere aktarmak doğru değil.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Düzeltme yapmam lazım Başkanım burada.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, bir düzeltirseniz memnun olurum; bu önemli.

Buyurun.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Şimdi, bu “Türkiye Tek Yürek” kampanyası... Bugüne kadar yapılmışlardan bahsediyorum ben. Yoksa bundan sonra zaten amacında var. Bireysel bağışlar, kurumsal bağışlar, her türlü bağışlar bu fona yapılabilecek ama şu ana kadar yapılmış olan AFAD’a veya taahhütte bulunulmuş olan bağışlara “Hayır, sen bunu AFAD’a yapma da buraya yap.” gibi bir irade yok, bir şey yok; onu kastediyorum yoksa zaten amacımızda var.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, teşekkür ediyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben devam edeyim, bitireceğim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Mustafa Elitaş az önce -siz rakam açıklamadınız ama- Meclis Genel Kurulunda “Maliyetin 100 milyar doları geçeceğini düşünüyoruz.” dedi. Yani “Bu depremin maliyetinin 100 milyar doları geçeceğini düşünüyoruz.” dedi; korkunç bir maliyet bu. Şimdi, bu deprem fonu da eğer ki görülen çerçevede olacaksa hani bağışlarla, şunlarla, bunlarla, Dünya Bankasından gelecek 1 milyar dolar, Avrupa Birliğinden gelecek 1,5 milyar dolar, artı “bağışlar” dediniz, birkaç yüz milyon doları geçeceğini zannetmiyorum. Birkaç milyar dolarlık bir fon olacaktır. Yani 100 milyar dolarlık maliyetin yüzde 3’ünü...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – 5 milyar dolar gibi...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, en fazla yüzde 3’ünü veya yüzde 5’ini karşılayabilecek. Yani o açıdan, dar baktığınızı söylüyorum. Depremden sonra Meclis çok daha bütünlüklü bakmalıydı, bu 100 milyar dolar maliyetin bütününe karşılamak üzere bir yol haritası çizmeliydi. Yani az önce de hani devenin kulağını gösterdik, Gelir İdaresi Başkanımız dedi ki: “Efendim, sermayeden 100 milyar liralık vergi istisnasından vazgeçiyoruz, onlardan 100 milyar lira vergi alacağız.” E, o da 5 milyar dolar, etti 10 milyar dolar. Yani şunu söyleyeceğim: Biz böyle mi yürüyeceğiz? İşte bir adım daha atacağız, 5 milyar dolar daha bulacağız, oradan 3 milyar dolar bulacağız; enflasyon yaratacağız, vatandaşın sırtına vergi yükleyeceğiz; böyle bakmamalıydık. Bizim önerimiz şuydu arkadaşlar: Bir deprem bütçesi yapalım. Yani Meclis gelsin buraya, iktidar bu işin maliyetini ortaya koysun “Kardeşim, giderler şunlar, şunlar, şunlar. Bunun karşılığında da bunun finansmanı için yurt dışından şu kadar borçlanacağız, şu vergileri koyacağız, zenginlerden yoksullara şu vergileri alacağız.” diye bir deprem bütçesi yapmalıydık ve aynı zamanda da bir daha depremin olmaması için alınabilecek yasal tedbirler alırdık veya vatandaşın sırtına

yüklenecek o yüzde 40'ı kimlerden alacağız? “Garip gurebadan almayacağız.” diye yasal düzenlemeleri yapmalıydık. O açıdan söylüyorum Cemal Bey, bu, yalnızca işin bir ayağı ama diğer ayaklarını ihmal ettiğimiz sürece maalesef bu noktada eksik yürümüş oluyoruz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ederim. Sayın Durmuş Yılmaz.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sayın Başkan, teşekkür ederim, çok fazla vakit almayacağım.

Şimdi, ben bu fon yasa teklifine, fonun kurulmasına taraftar olmadığımı, olmayacağımızı da söyledim. Dolayısıyla, bundan sonraki maddeler hakkında herhangi bir iyileştirme yapılması konusunda söyleyeceğim sözün de bir anlamı yok. Yalnız, burada konuşma hakkımı kullanarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığına şunu sormak veya da şöyle bir düşüncemi açıklamak istiyorum. Efendim, İzmit Körfezi'nden Çatalca'ya 300 kilometre, İzmit Körfezi'nden Kandıra'ya 60 kilometre; 300 çarpı 60, 18 bin kilometrekare ediyor. Bu, Türkiye'nin toplam alanının yüzde 4'ünden biraz az ve bu bölgede aşağı yukarı 20 milyon insan yaşıyor, Türkiye nüfusunun dörtte 1'i burada ve Türkiye ekonomisinin millî gelirinin de neredeyse bir yüzde 20'si de burada üretiliyor. Aşağıya Gölçük, Bursa giderseniz bu tabii 25, 30'a kadar çıkıyor. Dolayısıyla, önümüzdeki dönemde ortaya çıkacak bir depremde, basına yansıdığı kadarıyla, İstanbul'da Çevre ve Şehircilik Bakanlığı master imar planını değiştireceği, İstanbul'u dağıtıp 3 tane uydu şehir kuracağı haberleri çıktı. Böyle bir şey var mı, bilmiyorum, eğer varsa 3 şehri o dar alana, İstanbul'a dağıtsanız bile İstanbul'da depremi önlemek, hareket etmek, İstanbul'u depremden kurtarmak mümkün değil. Şöyle on yıl vadeli bir program çerçevesinde İstanbul'un 16 milyon nüfusunu 5 milyon azaltma projesi çerçevesinde 10 milyona, 11 milyona düşürecek şekilde Niğde, Aksaray, Kırşehir, Karaman arasındaki o vadiye 3 tane ikişer milyonluk uydu şehir kursanız, İstanbul'un sanayisini de buraya taşısanız, 850 milyar dolarlık bir ekonominin yılda yüzde 10'unu, çok gelir belki ama yüzde 8'ini şey yapsanız 70 milyar, on senede 700 milyar eder. 700 milyara buraya, bu taşınır diyorum. Üstelik, stratejik olarak boş olan Anadolu'nun ortası da insanlaşmış olur. Böyle bir şey düşünüyor musunuz? Yani, İstanbul'un mevcut imar planını değiştirip 3 tane uydu şehir kurmak İstanbul'da o sorunu çözmez diye düşünüyorum; bu konuda bir düşünün.

Bölgenin suya ihtiyacı var, “Su nereden gelir?” dersiniz Çoruh Türkiye'nin debisi en yüksek nehri, tersine çevirebiliriz, Kızılırmak'a akıtabiliriz veya da Keban Barajı'ndan, Atatürk Barajı'ndan orta Anadolu'ya suyu getirebiliriz. Bunun planlamasını bir düşünün.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Cavit Arı, buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) – Şimdi, Sayın Başkanım, “Türkiye Tek Yürek” sloganıyla bir kampanya başlatıldı demiştik biraz önce, sözlerim kesildiği için yarım kaldı. Tekrar soruyorum: Ziraat Bankası tarafından 20 milyar, Vakıfbank tarafından 12 milyar, Halkbank tarafından 7 milyar bağış yapılması sadece bir şov mudur, yoksa zaten kamuya ait olan bu kaynakların kamu tarafından her zaman kullanılması mümkünken böyle bir işleme neden gerek görülmüştür? Yasal mıdır? Bunları sormak gerekiyor. Bakın, bu kampanyada en önemli desteklerden birini İş Bankası verdi. İş Bankası, bölgede özellikle vefat eden şahısların borçlarını sildi. Bakın, değerli arkadaşlar, borçlarını sildi eğer destek yapılacaksa bu şekilde yapılmalı. Kamunun kaynağını bir cepten alıp öbür cebe verirken yapılan görüntü şova dönüştürülmemeliydi; benim anlayışım bu.

Öte taraftan, bakın, burada depremle ilgili ne konuşuldu? Özellikle, zeminin sağlamlığı, doğru zemin, doğru alan tespiti hâlinde depremden daha az etkilenildiğini burada hem jeoloji mühendisi olan arkadaşımızın söylediği gibi birçok değerlendirmelerde de bunu okuyoruz. Hâlihazırda bir tarafta enkaz yığınları duruyor, toplayamamışsınız, bazı ölen vatandaşların daha kimlikleri tespit edilememiş,

bir ay geçmiş. Bir taraftan, iki üç gün önce yarım cesetler bu enkazlardan çıkıyor ama bir taraftan da seçime dönük bunu siyaset malzemesi yapmaya devam ediyorsunuz. Efendim, işte “İnşaat yapımına başlıyoruz.” gibi görüntülerle buradan bile siyaset çıkarmaya çalışıyorsunuz. Evet, bir an evvel yaralar sarılmalı, evler yapılmalı; doğrudur ama yarın bir başka felakete yol açacak şekilde olmadan, doğru tespitlerle, doğru çalışmalarla, bilimi kullanarak tespit edilecek yerlerde yapılmalı. İnşallah, önümüzdeki çok kısa bir süre sonra bu yaraları iktidar olarak biz saracağız ve yeniden başka felaketlere yol açmayacak şekilde, bilimi kullanarak doğru yerlere, doğru binaların yapılmasıyla vatandaşımızın tekrar benzer bir mağduriyet yaşamasının önüne geçeceğiz.

Şimdilik söyleyeceklerim bunlar.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Rıdvan Turan.

RIDVAN TURAN (Mersin) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Ya, düzeltici bir öneride bulunmayacağım yani bütününe ilişkin itirazlarımız olduğu için fakat bir soru sormak istiyorum. Şimdi, bu kaynak ve finansman yani 4’üncü maddede fona bağımsız borçlanma yetkisi veriliyor, bu çok tehlikeli bir şey yani borçlanma yetkisi bu biçimiyle bölünmüş oluyor ve uluslararası alandan nasıl borçlanılacak, nasıl olacak bu belli değil, en azından teklifte belli değil ya da ülke içinden. Bunun yerine, mesela, hazinenin sağlamış olduğu kaynaklardan bu fona kaynak aktarma sizce daha düzgün olmaz mıydı?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Evet, teşekkürler.

Sayın İbrahim Kaboğlu.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Evet, teşekkürler Sayın Başkan.

Madde 4’ü iki açıdan değerlendireceğim. Birincisi, amaç-araç bakımından; ikincisi, yasa tekniği bakımından. Şimdi, amaç-araç açısından şöyle: 3’üncü maddeyle bağlantılı olarak yani siz gelir bekliyorsunuz ve gelir kaynaklarını elden geldiğince geniş tutuyorsunuz ama hangi yapıda bir kuruluş söz konusu? Bu 3’üncü maddede belirtiliyor. Bu, idari yapıda, bürokratik yapıda bir kuruluş; özerk yapıda bir kuruluş değil. O nedenle, çok sorgulanan, mesela “a” bendinde yurt içi ve yurt dışı kaynaklı gelirler... Bir kere, yurt dışından gelmez, böyle bir birime yurt dışından gelmez. Nereden gelir? Yurt içinden. Tıpkı Merkez Bankasının yaptığı gibi, Ziraat Bankasının yaptığı gibi, Halkbankın yaptığı gibi kamu kuruluşlarının ki o da siyasal etkiler sonucu olur. Bu nedenle, bu “a” bendinin amaca ulaşması zor, mümkün değil. “Her türlü” ve “diğer gelirlerden” gibi geniş bir yelpazenin öngörülmesi aslında yasa tekniği bakımından Anayasa madde 2’ye hukuki belirlilik ilkesi açısından aykırıdır ve Anayasa Mahkemesi büyük bir olasılıkla bu maddeyi ilgili ögeleri açısından iptal eder; bu nedenle, bunun yeniden yazılmasında yarar var. Tabii ki bizim önerdiğimiz, önereceğimiz ulusal afet yönetimi kurumunun özerk yapıda olmasının nedenli gerekli olduğu da bir kez daha bununla ortaya çıkıyor.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Cemal Bey, sorulara cevap vermek üzere buyurunuz.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Aslında sorulara çok kapsamlı, geniş cevap verebilirim ama vakit darlığından şu kadarını söyleyeyim. Bu fonla ilgili baştan beri hep şunu iddia ediyorum: Bu özel bir fon değerli arkadaşlar. Evet, bu gelirler, borçlanmalar bütçeden, hazineden de yapılabilir ama yine

tekrar ediyorum, uluslararası bazı yardım kuruluşları belki sıfır faizle, belki çok düşük bir faizle kredi verebilecek; neye hassaten? Özellikle deprem ve doğal afetler için yani hazine dün borçlandı, iki gün önce borçlandı, borçlanıyor, o ayrı bir olay.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 9.75’ten.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – İşte, benim de kastım o. Hazine o günkü şartlardan yüksek borçlanabilir fakat bu tür yardım kuruluşları belki kredi verecek ama sıfır faizle verecek, niçin verecek? Bu fona verecek, o maksatla yazılmış bir şeydir. Dolayısıyla, tabii, sizin dediğinize geliyorum yine. Bu bir bütünün bir parçası, bir bacağı; bütünü değil. 100 milyar dolardan bahsediyorsunuz, biraz önce ben de söyledim onu, Dünya Bankasının böyle bir öngörüsü var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Elitaş da söyledi.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ya, Elitaş da söylüyor ama şu anda hepimiz henüz daha sıcakta sıcakta tahmin yapıyoruz, bu işleri tespit değil.

Biz, bu fonla beraber yurt içinden ve yurt dışından hibe gelecek, düşük faizle borçlanabilecek; maksadımız bu. Dar çerçevede hep tutuyorum konuyu ama sizin anlattıklarınız gibi gerçekten bu deprem afeti, felaketi karşısında alınması, yapılması gereken çok iş var, çok mesafe var zaman içinde. Ülke olarak iktidarıyla muhalefetiyle, hep birlikte düşünmeli, karar vermeliyiz. Bu arayışta Sayın Cumhurbaşkanımız –işte, bahsettim- bilim insanlarını –sizin ifadenizle- yedi buçuk saat dinledi ve raporlar alındı. Ülke olarak gerçekten bu konuya eğilmeliyiz ama konumuzun dışında bu. O bakımdan, ben tekrar ediyorum: Bu maddeyle fon kaynakları belirleniyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu “diğer gelirler” nedir acaba?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Şimdi, tabii, Sayın Kaboğlu da dedi ki: “Anayasa’da bu yazılmalı, tatad edilmeli.” Ama kanun yapma tekniği açısından bugüne kadar yapılmış kanunlarda da vardır bu.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama yanlıştır, suimisal emsal olmaz ki.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Onu artık tartışabiliriz, takdir sizindir efendim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyoruz.

4’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5’inci maddeyi okutuyorum:

Fondan yapılacak kaynak aktarımları

MADDE 5- (1) Kanunun amacına uygun olarak Yönetim Kurulu tarafından karar verilen projeler için, harcama programı kapsamında ve gerçekleştirmelere bağlı olarak ödenmek üzere Fondan, Yönetim Kurulu onayı ile ilgili kurum ve kuruluşlara kaynak aktarılır. Bu şekilde aktarılan tutarlar bir yandan genel bütçe kapsamındaki idareler için genel bütçeye, diğer idareler için ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının bütçesine gelir kaydedilir. İlgili mevzuatı gereğince yatırım programıyla ilişkilendirilmesi gereken giderler için yatırım programı ilişkisi kurulduktan sonra, kaydedilen tutarlar karşılığını ilgili idare bütçelerinde açılacak tertiplere ödenek kaydetmeye ve bu suretle ödenek kaydedilen tutarlardan yılı içinde harcanmayan kısımları ertesi yıla devretmeye ilgili idareler yetkilidir.

(2) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Cumhurbaşkanlığınca belirlenir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Söz talebi? Yoktur.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama izahat yapmadı.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – İzahat gerekçesinde sabit.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6'ncı maddeyi okutuyorum:

Denetim ve raporlama

MADDE 6- (1) Fon bağımsız denetim standartlarına uygun olarak denetlenir.

(2) Fon kaynakları ve aktarımlarına ilişkin mali veriler en geç üçer aylık dönemler itibarıyla kamuoyuyla paylaşılır. Bu çerçevede, kaynak aktarılan idareler gerekli her türlü bilgi ve belgeyi sağlamakla yükümlüdür.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Sayın Başkanım, bu 6'ncı maddeyle fon 6085 sayılı Sayıştay Kanunu çerçevesinde Sayıştay denetimine tabi olmakla birlikte maddeyle fonun bağımsız denetim standartlarına uygun olarak da denetlenmesi düzenlenmektedir. Ayrıca fon kaynakları ve aktarımlarına ilişkin mali verilerin düzenli olarak kamuoyuyla şeffaflık ilkesi doğrultusunda paylaşılacağı belirtilmekte ve idarelerden bilgi ve belge temini için yetki alınmaktadır.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Anladığım kadarıyla “Sayıştay zaten var.” diyorsunuz, gerekçede de onu netleştiriyorsunuz.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Var, kayda geçirdim onu.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Buyurun Sayın Cinisli.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Biz bunu hiç ciddi bir yaklaşım olarak görmüyoruz, kusura bakmayın.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – “Zaten var.” anlamında söyledi onu.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Gerekçede yazıyor ama kanunun maddesinde Sayıştaydan hiç bahsedilmiyor, buraya “Sayıştay” yazmak çok da zor olmasa gerek. Lütfen “Sayıştay denetimine tabidir.” diye de buraya ekleyelim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Sayıştay Kanunu'nda genel bir şey var, kamu kaynağı olunca Sayıştay zaten denetliyor otomatikman ama tabii, takdir teklif sahibinin.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Kötü örnekler var önümüzde, o yüzden güvenemiyoruz, kusura bakmayın.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Sayıştay Kanunu'nda zaten fonların denetim alanında olduğu yazılı, ben de bunu sözlü olarak ifade ettim, gerekçede yazılı olarak da var. Dolayısıyla “Sayıştay Kanunu'na, denetimine tabidir.” yazsak da yazmasak da tabidir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Değerli arkadaşlar, yedi sekiz dakikaya aşağıda olmamız gerekiyor, o yüzden burada ben ara vermek istiyorum. Saat şu anda 18.44, döndüğümüzde devam ederiz yani çok zorlamanın bir anlamı yok. Saat 19.15'e kadar ara veriyorum ama uzarsa da anlayışımızı bekliyoruz tabii, aşağıdaki işlemlere bağlı çünkü.

Kapanma Saati: 18.45

ÜÇÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 20.08****BAŞKAN: Cevdet YILMAZ (Bingöl)****BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)****SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)****KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)**

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Üçüncü Oturumu açıyorum.

6'ncı madde okunmuştu, izahat da alınmıştı.

6'ncı maddeyle ilgili söz taleplerini karşılayacağım.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Karşılanmıştı.

RIDVAN TURAN (Mersin) – Konuşulmuştu.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Tamam o zaman.

6'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

7'nci maddeyi okutuyorum:

Muafiyet ve istisnalar

MADDE 7- (1) Fon, kurumlar vergisinden muaftır. Fonun bu Kanunda sayılan görevleriyle ilgili faaliyetlerinden elde ettiği gelirleri dolayısıyla iktisadi işletme oluşmuş sayılmaz. Bu muafiyet, Fonun kazanç ve iratları üzerinden 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu uyarınca yapılacak vergi kesintilerini de kapsar.

(2) Fonun faaliyetleri dolayısıyla yapılan işlemler ve düzenlenen kağıtlar damga vergisi ve harçlardan, kendisine yapılan bağış ve yardımlar veraset ve intikal vergisinden, Fonun faaliyetleri ile ilgili işlemler banka ve sigorta muameleleri vergisinden, kaynak kullanımını destekleme fonuna yapılacak kesintilerden müstesnadır.

(3) Fona yapılan nakdî bağış ve yardımların tamamı, 193 sayılı Kanun ile 5520 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde gelir veya kurumlar vergisi matrahının tespitinde, gelir veya kurumlar vergisi beyannamesi üzerinde ayrıca gösterilmek şartıyla beyan edilen gelirden veya kurum kazancından indirilebilir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Bir izahat için teklif sahibi Cemal Bey'e söz veriyorum.

Buyurun.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Teklifin 7'nci maddesiyle fonun vergi, harçlar ve diğer mali yükümlülüklerden muafiyet ve istisnalarına ilişkin hükümler getirilmektedir. Ayrıca, gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerince fona yapılan nakdî bağış ve yardımların tamamının gelir veya kurumlar vergisi beyannamesi üzerinde gösterilmek şartıyla beyan edilen gelirden veya kurum kazancından indirilebileceği yönünde düzenleme yapılarak fona bağış yapılması vergisel açıdan da desteklenmektedir.

Bu konuda bir soru olursa daha geniş cevap verebilirim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

7'nci maddeyi görüşünüze açıyorum.

Buyurun Sayın Cinisli.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Çok teşekkür ederim.

Geneli hakkında konuşurken de arz etmişim. Biz bu maddede KDV ve ÖTV'nin de muaf tutulmasını teklif ediyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Çok teşekkür ediyorum.

Başka söz talebi? Yok.

Cemal Bey, herhangi bir yorumunuz olur mu?

Buyurun.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Herhangi bir yorumum yoktur.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Peki, o zaman 7'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

8'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 8- 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Doğal afetler nedeniyle sağlanacak dış finansman

EK MADDE 7- (1) Doğal afetler nedeniyle genel hayata etkili afet bölgesi ilan edilen alanlarda imar, altyapı ve üstyapı çalışmaları için Türkiye Cumhuriyeti adına sağlanan dış finansmanı, Afet Yeniden İmar Fonuna karşılıksız tahsis etmeye Bakan yetkilidir.

(2) Herhangi bir dış finansman kaynağının birinci fıkrada yer alan amaç doğrultusunda genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri dışında kalan bu Kanun kapsamındaki kurum ve kuruluşlara münhasıran kullandıracağı dış finansmanı ilgili kurum ve kuruluşlara karşılıksız tahsis etmeye Bakan yetkilidir.”

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – İzahat için Cemal Bey'e söz veriyorum.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Sayın Başkanım, bu maddeyle 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'a bir ekleme yapıyoruz. Burada Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından Türkiye Cumhuriyeti adına sağlanan dış finansmanın Afet Yeniden İmar Fonu'na yani bu fonumuza karşılıksız olarak tahsis edilebilmesi amacıyla Hazine ve Maliye Bakanlığına yetki verilmektedir.

Maddenin (2)'nci fıkrasıyla da herhangi bir dış finansman kaynağının özellikle genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri dışında kalan 4749 sayılı Kanun kapsamındaki herhangi bir kurum ve kuruluşu finansman sağlaması durumunda dış finansmanın bahse konu kurum veya kuruluşu tahsis edilebilmesi amacıyla yine, Hazine ve Maliye Bakanlığına yetki verilmektedir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Söz talebi? Yok.

1 adet önerge vardır, okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesi ile 4749 sayılı Kamu Finansmanı Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'a eklenmesi öngörülen ek madde 7'nin ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkranın eklenmesi arz ve teklif ederiz.

“(3) Bu madde kapsamında tahsis edilen tutarlar karşılığı Bakanlık bütçesine ödenek eklemeye bakan yetkilidir.”

Ahmet Kılıç

İbrahim Aydın

Bekir Kuvvet Erim

Bursa

Antalya

Aydın

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Bu madde kapsamında Bakanlık tarafından tahsis edilen tutarlar karşılığı Bakanlık bütçesine ödenek eklenmesine ilişkin Bakana yetki verilmesi düzenlenmektedir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum...

CAVİT ARI (Antalya) – Bir dakika Başkanım, ne demek isteniliyor, anlayamadık biz.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Nasıl?

CAVİT ARI (Antalya) – Getirilmeye çalışılan düzenleme neyi kapsıyor?

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Maliyeden bir açıklama alalım olmazsa.

Maliye Bakanlığından Genel Müdürümüz de bir izah etsin nedir bu önerge.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI KAMU FİNANSMANI GENEL MÜDÜRÜ ÖMER KARADEMİR – Hâlihazırdaki 4749 sayılı Kanun’umuzda Hazine ve Maliye Bakanlığı tahsisli olarak kullandığı genel bütçe kapsamındaki kuruluşlara -yani Bakanlıkları kastediyorum- tahsisli olarak kullandığı kredilerde ilgili Bakanlıklar bunu bütçeleştiriyorlar. Yalnız buradaki maddede getirdiğimiz şey fona veya genel bütçe dışındaki diğer kuruluşlara da tahsisli kredi kullandırma imkânı. Bunun da bütçeleştirilmesine ilişkin aslında teknik bir eksiklikti; bunu dâhil etmiş olduk önergeyle. Hazinesinin tahsisli kullandığı kredilerin yine Hazine ve Maliye Bakanlığının bütçesinde görülmesi, yer alması kaydıleştirilmesi açısından sunulan önerge; öyle izah edeyim.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2 yeni madde ihdasına ilişkin önerge var, 1’incisini okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4987) esas numaralı Afet Yeniden İmar Fonunun Kurulması ile Finansman ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’ne aşağıdaki maddenin yeni madde olarak eklenmesini arz ve teklif ederiz.

“Yeni Madde- 18/12/1953 Tarihli ve 6197 Sayılı Eczacılar Ve Eczaneler Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

Geçici Madde 6- 6 Şubat 2023 tarihli Kahramanmaraş merkezli depremler nedeniyle afet bölgesi olarak ilan edilen il ve ilçelerde, deprem nedeniyle vefat eden eczacılardan geride eş ve çocuklarının bulunmaması halinde, eczane, mirasçıları arasında varsa ana baba ve kardeşleri tarafından bir mesul müdür vasıtası ile vefat tarihinden itibaren (5) sene süreyle işletilebilir.”

Durmuş Yılmaz

Muhammet Naci Cinisli

Ankara

Erzurum

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Kahramanmaraş ve Hatay merkezli yaşanan deprem felaketi, toplumun tüm kesimi ve meslekleri etkilediği, yapılamaz hâle getirdiği gibi eczanelerin de büyük ölçüde yıkılmasına, hasar görmesine ve çok sayıda eczacımızın vefatına neden olmuştur. Afet bölgesinde yaşanan kayıplar büyük boyutlara ulaşmış durumdadır. Bölgede ilaç sıkıntısı had safhadadır. Kanunun 10'uncu maddesinde yer alan düzenlemenin bu il ve ilçelerde yeterli olmayacağı açıktır. Eczanelerin bir an önce faaliyete geçirilmesi ve sürekliliği önem arz etmektedir. Bu nedenle, afet bölgesi kapsamında vefat eden eczacılara yönelik istisna öngörülerek deprem nedeniyle vefat eden eczacılardan geride eş ve çocuklarının bulunmaması hâlinde, eczanenin, mirasçıları arasında ana baba ve kardeşler olması durumunda bu kapsamdaki mirasçılar tarafından bir mesul müdür vasıtasıyla vefat tarihinden itibaren (5) sene süreyle işletilebileceği yönünde bir düzenleme ihtiyaca cevap verecektir.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

2'nci önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte (2/4987) esas numaralı Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin yeni madde olarak eklenmesini arz ve teklif ederiz.

“Yeni Madde- 22/12/1934 Tarihli ve 2644 sayılı Tapu Kanununa aşağıdaki Geçici 5 ve Geçici 6ncı maddeler eklenmiştir.

Geçici Madde 5- Bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren Türkiye Cumhuriyeti genelinde yabancı gerçek ve tüzel kişilere taşınmaz satışı bir yıl süreyle durdurulmuştur.

Geçici Madde 6- 06.02.2023 tarihinde meydana gelen depremlerden etkilenen; Adana, Adıyaman, Diyarbakır, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş, Kilis, Malatya, Osmaniye, Şanlıurfa ve Elâzığ illerinde taşınmaz satışı altı ay süre ile durdurulmuştur.”

Durmuş Yılmaz

Muhammet Naci Cinisli

Ankara

Erzurum

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Eklenmesi öngörülen geçici 5'inci maddeyle yabancılara taşınmaz satışının ülke genelinde durdurulması öngörülmektedir. Vatandaşlarımız için barınma sorunu en önemli toplumsal sorunlardan biriyken yaşadığımız deprem felaketinin ardından daha da büyüyen ve acil çözüm bekleyen bir hâle gelmiştir. Bu noktada yabancılara taşınmaz satışı ve özellikle bu yolla vatandaşlık kazanılmasının önünün açılması nedeniyle büyük boyutlara ulaştığı dikkate alındığında sorunun daha da büyümesinin önlenmesi amaçlanmaktadır.

Eklenmesi öngörülen geçici 6'ncı maddeyle deprem felaketini yaşayan ve afet bölgesinde yaşayan vatandaşlarımızın mağduriyetini fırsata çevirmek isteyen kötü niyetli kişilerin engellenmesi ve depremlerde vatandaşlarımızın konut, tarım arazisi gibi taşınmaz mal varlığının korunması amaçlanmıştır.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Yürürlük

MADDE 9- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Yürürlük maddesi olan 9’uncu madde üzerinde söz talebi? Yoktur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Yürütme

MADDE 10- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN CEVDET YILMAZ - Yürütme maddesi olan 10’uncu madde üzerinde söz talebi? Yoktur.

10’uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, değerli üyeler; görüşülmekte olan teklif metninde kanun teklifinin adının kanun yapım tekniği çerçevesinde sadeleştirilmesi amacıyla “Afet Yeniden İmar Fonunun Kurulması Hakkında Kanun Teklifi” olarak redaksiyona tabi tutulmasını, kanunların hazırlanmasında uygulanan usul ve esaslar çerçevesinde kanun tekniğine uygunluğun sağlanması için gerekli düzenlemelerin yapılması, önergelerle yapılan değişikliklerin kanunun sistematığına uygun olarak metne yerleştirilmesi, anlama açıklık kazandırılması amacıyla redaksiyona tabi tutulması hususlarında Komisyon Başkanlık Divanına yetki verilmesini, ayrıca, muhalefet şerhlerinin 13 Mart 2023 -yani Pazartesi- saat 12.00’ye kadar verilmesini, kanun teklifinin Genel Kurul görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere özel sözcüler olarak Abdullah Nejat Koçer, Ekrem Çelebi, Orhan Yegin, İbrahim Aydın, Bekir Kuvvet Erim, Ahmet Kılıç, Nilgün Ök, İbrahim Aydemir, Cemal Öztürk, Yaşar Kırkpınar, Uğur Aydemir, Salih Cora, İsmail Güneş, Tamer Osmanağaoğlu, Mustafa Kalaycı’nın belirlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Hayırlı uğurlu olsun diyorum.

Deprem yaralarının hızla sarılmasına vesile olmasını diliyorum.

Birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 20.20

